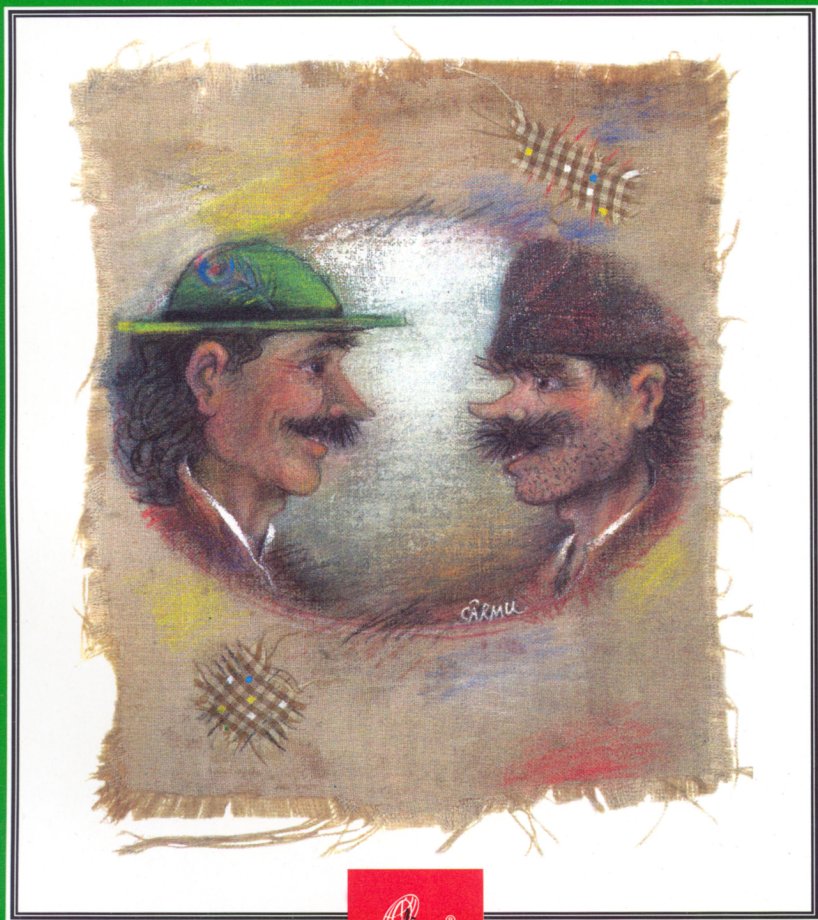

biblioteca școlarului

PĂCALĂ ȘI TÂNDALĂ

biblioteca şcolarului

PĂCALĂ
ȘI
TÂNDALĂ

Litera

CICLUL DE SNOAVE CU PĂCALĂ

În proza populară există un întreg ciclu de snoave cu istețul și șmecherul Păcală. Atât trucurile ingenioase, în care eroul își bate joc de tot satul și de toată lumea, cât și cele ce zugrăvesc un tip folcloric imbecil din naștere, ale cărui fapte, neghiob săvârșite, sunt proprii unui alt chip în snoavele altor popoare, la noi de cele mai multe ori sunt date drept trăsături ale lui Păcală. La italieni, de exemplu, prototipul prostiei e Giufa, iar al istețimii e Firrazzano. „Sicilienii au două personaje bufone, care îi amuză foarte mult; primul e un fel de Jocrisse, aducând cu Pulcinella neapolitan, cu Simonett piemontez și cu Meneghin lombardez. El se numește Giufa, imbecilul legendar, pe care-l cunoaștem cu toții, sluga nedibace și nepricepută, care pierde sau sparge toate mobilele casei, nu înțelege niciodată ce i se spune, ascultă de-a-ndoaselea, greșește însărcinările, abundă în scăpări de vederi, în nerozii și neînțelegeri. Celălalt personaj comic e sluga răutăcioasă, caraghioasă și vicleană, care-și bate joc de stăpânu-său și de toată lumea. Sicilienii îl numesc Firrazzano și-i împrumută toate poznele, glumele și renghiurile ce joacă la Turin Gianduja, la Bergam — Arlechin“ (L. Șăineanu. Basmele române. B., 1885, p. 935). Asemănător cu cei doi, Păcală săvârșește adesea aceleași pozne ca și Ivanușca Duracioc, Foma și Erioma din folclorul rusesc.

Cele mai multe din textele cu Păcală încep de la o moștenire. Într-un sat trăiesc trei frați, chiulangii și pezevenchi, cărora tatăl lor le lasă o avere. După ce fac parte dreaptă le mai rămâne o vacă (alteori o juncă sau un bou), pe care n-o pot împărți. În cele din urmă ea îi revine mezinului, care o ademeneste într-un ocol împletit din crengi cu frunza verde. Fire la început nepăsătoare, molău și luat mereu peste picior că ar fi un nătâng, acesta nici pe departe nu corespunde imaginii ce i-au creat-o frații mai mari. De la moștenire și pornesc peripețiile lui, deși în bogatul tezaur de spiritualitate populară vom descoperi multe și mărunte năzbâtii, mătălnicii, năzdrăvănii, de pe când Păcală era copil, flăcău, cătană, student, avocat etc. Nu există profesii de credință în viața poporului românesc, pe care să n-o fi

îmbrățișat Păcală pe parcursul vieții. Odată el e nevoit să-și vândă frumusețea de vită, din cauza negrei invidii a celor doi frați, în alte variante el pleacă la târg cu pielea vacii, care, fie că a pierit, fie că i-a fost tăiată de consătenii invidioși și hapsâni... Se înapoiază acasă cu chimirul doldora de galbeni, fie că a vândut vita unui copac, la rădăcina căruia era o comoară, fie că a vândut pielea vacii drept piele năzdrăvană unor gospodari, unde a poposit o noapte. Ipostazele și posturile în care se manifestă Păcală diferă de la caz la caz. Odată se poate prezenta ca un prostălan norocos, altă dată e un șmecher fără pereche, ce-i înșală pe toți în calea sa. Norocul și ingeniozitatea, dibăcia și agerimea minții îl scoate de asupra nevoii, deși în plan global Păcală e un țăran sărac care se descurcă mai mult prin munca brațelor. Și numai în cazurile când este întrerupt de câte un împărat, boier sau alt demnitar bogat, Păcală își manifestă și harul ceresc al înțelepciunii.

Păcală, prin felul lui de a fi, dacă meditam mai pe îndelete asupra matrapazlăcurilor pe care le comite, răstoarnă o filozofie populară ce domină în mentalitatea viciată de lipsurile și necazurile vieții cotidiene, când omul de la plug nu vedea o altă ieșire din impas decât credința într-un mare noroc, într-o minune, care l-ar face bogat. Păcală putea deveni de o mie de ori cel mai bogat om în colectivitatea satului, dar în cele din urmă îl vedem iarăși sărac, părăsindu-și satul din cauza că acolo, chipurile, nu ar fi bună de băut apa. Contrazis de un consătean că toată lumea socoate că în satul lor nimeni nu s-ar fi plâns de calitatea apei, el răspunde printr-un aforism: „Bine că voi aveți după ce-o bea!” Păcală, aidoma unui Sisif, mereu ia bolovanul de la poalele muntelui ca să cucerească piscul Monblanului și să încalce sărăcia.

Lungul șirag de pățanii chiar de la început ne întărește în convingerea că Păcală, spre deosebire de frații și semenii săi, nu este un avar, e nepăsător față de bogăție. Din întreaga comoară găsită sub copacul din pădure, căruia i-a vândut vaca, el își ia doar prețul cu care a negociat. Talentul popular împletește extraordinar de abil naivitatea lui aparentă, mai mult mimată, cu hâtria fraților sau a altor inși, cu care se confruntă.

Ca să facem un excurs în istoria motivului vinderii vacii unui copac, ne vom referi la exegezele lui Lazăr Șăineanu, care l-a cercetat înaintea lui N. O. Sumțov (*Разыскания в области анекдотической литературы*. — Харьков, 1898): „Deja într-o fabulă esopică un om, tot cerând în zadar bogăția lui Mercuriu, sfarmă de ciudă statuia zeului și găsește în capu-i o comoară“. De altfel savantul pomenește și de versiunea burguinonă, citată de Cosquin, în care Cadet Cruchon vinde

pânza unui sfânt. Și nevrând sfântul a-i plăti, el izbește statuia cu ciomagul, o sfarmă și găsește în soclul ei o comoară.

Fructuoasă și convingătoare pentru conturarea chipului lui Păcală este polemica lui Șăineanu cu Mangiuca, un cercetător al ciclului despre Păcală, care de pe poziții mitologizante nu considera pățaniile acestuia niște ficțiuni hazlii, ci fapte reale, „documente științifice”: „Se vede, cum că faptele lui Păcală nu sunt lucruri deșerte, ci sunt unele criterii a științelor naturale de foarte mare vechitate“. În mare parte, totuși, L. Șăineanu are dreptate, însă pe erou nu-l putem rupe completamente de la realitate, transformându-l într-un produs steril al fanteziei. Mangiuca găsea că și învingerea boierului și a celorlalți rivali este bazată pe o realitate istorică concretă. Faptul că Mangiuca vede în vaca lui Păcală „simbolul și reprezentantul pământului și al lunii“, relevând „însemnătatea cea mai mare și mitologică a vacii“, poate că nu este atât de lipsit de semnificație, dacă acceptăm măcar până la un anumit punct teoria științifică a clasificării limbii române în marea grupă de limbi indo-europene, iar la induși până astăzi vaca este un animal sacru. Cred că nu-i nimic derizoriu nici în această frază a lui Mangiuca: „Păcală este un erou de caracter moral cu o putere de ingeniu în precumpănire magico-instinctiv operatoare“. Ținând cont de unele hiperbolizări depistate în snoavele cu Păcală, putem accepta și definiția lui Mangiuca.

Motivul cu înțelegerea sensurilor proprii și figurate ale unor expresii de tipul „trage ușa după tine“ ține de copilăria omenirii, când omul se deprindea a judeca în mod abstract. „Ușa“ mai apoi le face un serviciu bun eroilor la un drum greu. Dintr-o snoavă în alta trece câte un element, câte un obiect în jurul căruia se acumulează alte peripeții. La început pielea năzdrăvană, apoi ușa, sacul cu tămâie, fluierul. Când cu ajutorul ușii e speriată o bandă de hoți, frații se aruncă la grămada de bani, iar Păcală ia un sac cu tămâie, când duhul sfânt îi propune avere — el cere un fluier (uneori un cimpoi). Precum vedem, Păcală nu doar dintr-o simplă eroare de optică se întoarce acasă fără bani. El nici în alte cazuri nu se avântă hulpav asupra banilor. Poate fi o trăsătură a eroului straniu într-o societate bazată pe ban, unde toți se străduiesc să-i aibă, iar acela care nu le vede rostul e considerat un prost. Poporul în acest ciclu despre Păcală a văzut din înălțimi siderale, de la distanță, vânzoleala și frăsuiala lumii în goana după bani, și a luat-o în derâdere: „Nu vreau decât un fluier, și când voi cânta din el, să joace toți oamenii, pădurile, munții“. Păcală în cazul dat este cel mai mare filozof, îmbrăcat în togă de bufon, de

paiată, de saltimbanc. „Nerozia“ spusă de el confirmă un mare adevăr, cristalizat în celebra maximă latină: „Ars longa, vita brevis!“ Păcală preferă o armonie cosmică în locul acestui mercantilism cotidian, care-l transformă pe individ din om în neom. Și anume în căutarea acestei armonii cosmice trebuie înțeleș chipul lui Păcală care se confruntă cu toate metehnele și viciile omenești din toate sferile activității umane.

Păcală e un erou cu reliefate calități sarcastice și ironice, deseori surprinde în situații comice, dar acestea niciodată nu sunt gratuite, nu coboară într-un haz de necaz, alteori gluma lui este răutăcioasă în măsura în care e răutăcios cu el mediul în care nimerise. Nu este decât o reacție de autoapărare.

Tândală e confratele de breaslă al lui Păcală. Ei se întâlnesc și se înfrățesc prin păcălelile și tândălelile în care nici unul nici celălalt nu se dă bătut.

Prin peripețiile însoțite de vorbele lor, rămase în memoria populară ca niște apoftegme, ca niște „sentenții cantemirești“, ca niște proverbe și zicători, Păcală și Tândală constituie vârful de lance al prezenței de spirit, al agerimii minții, al înțelepciunii populare a neamului nostru.

Probabil, atât mămăliguța, care se consideră mâncarea noastră strămoșească, atât doina și hora, cât mai ales prezența de spirit, voioșia, caracterul deschis spre ghidușii, giumbușlucuri, voie bună, secole la rând mențin verticală coloana vertebrală a neamului nostru printre celelalte seminții, pe care de multe ori le-a luat peste picior. Aceasta n-a fost atât o calitate nativă de iredentism, cât o competiție onestă în deșteptăciune. Dar poate a constituit și obstacolul cel mare în fața tăvălugului asimilării noastre de către etniile mai numeroase și mai rapace.

„Cât trăiesc pe-acest pământ, am să chiui și-am să cânt! — se zice într-un cântec popular. Hazul, ironia, sarcasmul, gluma, deschiderea permanentă a sufletului spre comedie este „chiuitura“ de ecou global a spiritualității neamului românesc, care, atâta vreme cât nu-și va pierde prezența de spirit, simțul umorului, nu va fi îngenuncheat de nimeni.

Andrei HROPOTINSCHI

POZNE DIN COPILĂRIE

CÂND ERA PĂCALĂ MIC

 Când era Păcală mic, și atunci era dat naibii. La 13 ani rămânând orfan de părinți, fu dat în grija unei mătușe care avea un cusur: vorbea numai în proverbe.

Cum se sucea, cum se învârtea bietul Păcală, mătușa hop! cu proverbul.

„Stai că-ți arăt eu proverbe, mătușică dragă, să mă pomenești!“

Într-o zi mătușa îl dojenea pe Păcală:

— Ascultă, puiule, niciodată să nu faci un lucru zadarnic, căci găina care cântă seara, dimineța n-are ou. Ai înțeles?

— Înțeles, sărut mâna.

A doua zi, Păcăluță ronțăia cu plăcere niște susan de la turc.

— Ascultă, împielitătule, îl întrebă mătușa, când a cântat moțata aseară și a ouat, tu i-ai luat oul și l-ai dat pe acadele?

— Moțata n-a ouat aseară!

— Ba da, a ouat, se înfurie mătușa. Crezi că n-am auzit-o eu cântând?

— Daa? zâmbi obraznic Păcăluță. A cântat moțata aseară și a avut ouă? Hm! Apăi nu mi-ai spus tot alde matală că găina care cântă seara, dimineța n-are ouă? Iaca moțata n-a avut. Ce? Era să-i fac eu ouăle? Atât mai lipsea.

Mătușa se cruci și grăi:

— Tu ai furat oul moțatei, tartore. Dar cine fură azi un ou, mâine va fura un bou. Ai priceput?

— Priceput, sărut mâna.

A doua zi mătușa se pomeni cu Păcăluță pe poartă trăgând un bou de funie.

— Dar asta ce mai este, ghiavole?

— Ce să fie? n-ai spus matală că cine fură azi un ou, mâine va fura un bou? Pofitim boul și dă-mi pace.

Mătușa înghiți în sec și, clătinând din cap, grăi cu milă:

— Vai, vai, nepoțele! Cu poznele tale o s-ajungi o haimana. Faci azi una, mâine alta, până când vei da de Aghiută, căci, dragul meu, ulciorul nu merge de multe ori la apă. Priceput-ai?

— Mda...

— Așa! acum du-te și adu-mi un ulcior cu apă de la puț. Păcăluță aduse.

— Bun! mai adu unul.

Îl aduse și p-asta, dar cam bolborosind.

— Haide, încă unul...

Păcăluță luă ulciorul și foarte liniștit îl făcu țândări.

— Ce făcuși, talpa iadului?

— Ce să fac? N-ai spus matale că ulciorul nu merge de multe ori la apă? De, dacă așa-i proverbul, eu sunt de vină?

— Hai, piei din ochii mei, se oțărî mătușa, supărată lucru mare. Ce mai stai? Spală putina mai repede, că de nu...

Păcăluță plecă oftând d-a dreptul în cămară unde mătușă-sa îl găsi spălând de zor o putină veche.

— Dar aici ce mai faci, împielitătule?

— Ce să fac? Iacă îți spăl putina, ca să nu-mi aud vorbe mai pe urmă.

— Uf, Doamne, Doamne...

Și câte pozne d-astea n-a mai făcut Păcăluță până-i dădură tulei în barbă, ca apoi să le facă tot mai boacâne.

DE UNDE ȘTIAI CĂ NU-MI PLACE PLĂCINTA?

n cojocar se duse cu Păcală, un ucenic al său, ca să împlănească niște scurteici la o cocoană.

Cocoana, ca să silească pe cojocar să-l tragă inima mai bine să-i facă un lucru mai de seamă, s-a apucat să învărtească o plăcintă.

Cojocarul, care era lacom de felul lui, când văzu că se aduse plăcinta, care era cam mică, zise că pentru ucenic să aducă altceva, căci lui nu-i place plăcinta, Doamne ferește!

A mâncat cojocarul singur toată plăcinta, și bietul ucenic a mâncat ce s-a găsit în pripă și pentru el. În gândul lui, Păcală plănuia cum să se răzbune pe stăpânul său.

Nu trecuse, gândesc, ca o săptămână de când veniseră acasă de la cocoană, unde isprăviseră lucrul, și cum ucenicul sta în ușa cojocăriei, vin niște mușterii, cunoscuți vechi ai cojocarului, și-l întrebă ce face jupânul.

— Nu tocmai bine, răspunse ucenicul, iute. De vreo două zile, când și când îi vine rău. Și-a cam ieșit din minți. Dă cu ce-apucă. Puteți intra, dar când îl veți vedea că începe a căta cu mâinile împrejurul lui, să și puneți mâna să-l legați, c-atunci îi vine răul!

Cojocarul lucra, ca de obicei, în pat. Stând de vorbă cu mușterii, el cosea înainte și veni vremea de-i erau foarfecele de trebuință. Atunci începe a dibui cu mâinile împrejur, să găsească foarfecele, care erau acoperite sub petice.

Mușterii și puseră mâna pe el, și, nici una, nici alta, dau să-l lege.

De-a surda întreba cojocarul speriat ce-i asta. Oamenii dau zor să-l lege. Unul îl ținea, și altul începuse a se dezlega de cureaua cu care era încins.

Hâr-mâr, l-au legat zdravăn de mâini. A dat să strige cojocarul, dar ei nu i-au dăt răgaz. Mușterii se brodiseră de erau amândoi vânjoși.

— Spuneți, fraților, ce vreți de la mine? Ori aveți de gând să mă omorâți? întrebă cojocarul, care, așa speriat cum era, semăna acum a nebun.

— Ți-a trecut? întrebă unul.

— Ce?

— Nebunia.

— Ce nebunie?

Îi spuseră ce le-a spus Păcală. Atunci, înfuriat, cojocarul chemă pe ucenic.

— De unde știi tu că eu am nebunie, mă?

— Da dumneata de unde știai că mie nu-mi place plăcinta? răspunse Păcală.

BAZACONII DIN JUNIE

MĂRÂIALA CU MÂNGÂIEREA-N COADĂ

Nu știi cum se făcu, cum nu, destul că odată ajunse și un biet dascăl de școală să aibă o gospodărie mai întinsă, cum s-ar zice. Vezi bine, la aceasta, pe lângă altele multe și de toate, îi mai trebuia dascălului nostru și un servitor harnic. A umblat cât a umblat, dar în zadar n-a umblat, că și-a găsit un pogan¹ de flăcău, pe Păcală.

Dascălul, care pe lângă că avea ceva stare, se ținea și cu multă cunoștință de carte. Că, vedeți dumneavoastră, așa e făcut omul: când se simte greu la pungă, vorbește mai din plin, ori mai cu greutate, în sfârșit, nu vorbește cum ar trebui să vorbească, multe lucruri le numește schimonosit, ori, cum se zice, „mai pe politică”.

Despre toate acestea dăm aci o lecțiune practică ce a ținut-o el într-o zi cu servitorul său.

— Măi Păcală.

— Aud, stăpâne.

— Vezi că s-a stins mângâierea, adă vreo două lemne și-o aprinde!

— Ce mângâiere s-a stins, stăpâne, și cum s-o aprind eu cu lemne? Iată că nu pricep.

— Bine, păi tu așa de prost ești să nu știi nici atâta, că la foc se zice, pe politică, mângâiere?

— Am înțeles, stăpâne.

— Bine! Acum mergi și dă afară mârâiala din cămară, să nu strice ceva pe acolo.

— Mă duc bucuros, stăpâne, dar n-aș vrea să stric ceva pe acolo, că nu știu ce e aceea mârâială.

¹ Pogan — urât; strașnic, grozav.

— Tot ești tu prost. Bine, tu nici atâta nu știi, că mârâiala nu e altceva decât pisica?

— Așa o fi, stăpâne, dar eu știam că pisica-i pisică, și pace!

— Acum dă-mi un pahar de udeală.

— Poate un pahar de rachiu vrei să zici, stăpâne?

— Râdă dracul de tine. Ce rachiu, mă nerodule, numai mojiicii beau rachiu. Udeală este apă, ș-atât. Vezi, bagă-ți bine mintea-n cap, ce-ți spun să nu mai uiți.

— Nu, nu! Las' pe mine, stăpâne!

— Dimineața să te scoli dis-de-dimineață și să te duci pe la pricopseală, să vezi ce mai este pe-acolo.

— Bucuros aș face, stăpâne, dar nu știu unde mă mâni, că nu pricep ce e aceea pricopseală.

— Bine, bre, tu, precum se vede, nu știi nimic, nu știi nici cum se vorbește cum se cade.

— Ba să ierți, neică dascăle, știu să vorbesc, dar nu așa cum spui dumneata.

— Apoi vezi, tu știi limba proștilor. Ar fi bine să te mai cioplești și tu, ca să se vadă că nu ești slugă la oameni proști, ci la dascălul satului.

— Acuma știu, neică dascăle, ce e pricopseala. Poate că vrei să mă duc pe la școală și să văd: venit-a vreun băiat, sau nu?

— Nu te întrece degeaba cu firea! Nici pe departe nu e așa ceva cum gândești tu. Pricopseală se numesc grânele, mă năucule. Adică să te duci la câmp și să vezi cum mai sunt semănăturile, că n-am mai fost de mult pe la ele.

— Mulțumescu-ți, Doamne, că am mai învățat ceva!

— Așa, așa, cucă-năucă.

În sfârșit, trece azi, trece mâine, dar Păcală nu se putea nicidecum deprinde cu limba cea sucită a dascălului, cum o numea el. Într-o zi, ce-i trăsnește slugii prin cap? Hai să i-o facă stăpânului său, ca să nu-l mai prostească atât. Se apucă și legă un tăciune aprins de coada pisicii și-i dă drumul prin curte. Pisica, speriată, a fugit din curte în băătătură, și drept în vârful clăii de grâu s-a oprit. Păiele, fiind bine uscate, îndată au luat foc. Sluga, cum o vede, începe a striga din poarta curții:

— Saaai, neică dascăle, cu udeală.

Că s-a dus mârâiala cu
Mângâierea-n coadă,
Și de nu vei veni cu udeală,
E vai de pricopseală!

Dascălul aude, dar nu iese, zicându-și: „Ce om prost mai e și sluga asta a mea! Amu, naiba mai știe ce vrea să zică el.” Sluga însă repetă strigătul de sus. Dascălul habar n-are până ce nu vede focul în bățatură. Aleargă el iute să stingă, dar nu mai putea nimic, că era prea târziu. Necăjit și amărât foc, bietul dascăl s-apucă să certe și să bată sluga, că de ce n-a spus românește, cum se cade, nu în limba păsărească.

— Bine, stăpâne, eu am gândit că dumneata înțelegi numai așa și-mi era frică să n-o pățesc și acum.

Cum sună,
Așa răsună.
La așa cap,
Așa căciulă.

CĂPĂȚÂNI DE MĂGARI

ăcală veni la oraș. Și trecând prin târg, văzu toate prăvăliile pline cu mărfuri, numai la un zaraf nu vedea nici un fel de marfă în prăvălie. Mirându-se de aceasta, întrebă pe zaraf:

— Ce aveți aici de vânzare?

Zaraful, necăjit, îi răspunse:

— Căpățâni de măgari.

— Trebuie să aibă bună trecere, domnule, zise Păcală, căci văz că ți-a rămas numai una.

AFURISITĂ GREBLĂ

ăcală se-ntorsese de prin străinătăți acasă la țară, să facă vara cu părinții. De când învăța pe departe, uitase a grăi românește.

Umbla el prin sat, dar când să se dea în vorbă cu cineva, nu nimerea cuvintele. Acu, dă! Numai de n-aș zice vorbă de ocară, nu știu dacă uitatul era pricina, ori se mai marghiolea¹ și el așa, să samene a nație.

Țăranii numa-și dădeau coate pe din dos, făcând în fața lui pe proștii.

— Apoi dă, coconașule, așa cum le spui dumneata, mai rar; limba 'mneatale s-a dat după vorba sfranțuzului, s-a ascuțit, s-a făcut mai delicată, nu-i ca a noastră, lată și tăpălăgoasă...

Se duce o dată băiatul acesta din neamul Păcălenilor la câmp... Plimbându-se el prin lanuri, dă peste un creștin care grebla niște cositură. Românul, cum îi el, într-o treabă nu se prea amestecă așa, nepofțit, da-n cislă² întră și netras de mânecă.

— Îți mai porți urâtul pe cele dealuri, cocoane! Umblă, că ești tânăr și nu te țin nevoile-n loc; că dacă-i îmbătrâni și te-or înconjura plodurile, apoi ți-a trece pofta de hoinărit.

Omu-i spune câte-n lună; o începe de la Adam babadam și ajunge unde a dus mutul roata și surdul iapa.

Cuconașul nostru rămăsese ca de piatră. Îngâna câte-un cuvânt pocit și-apoi ducea degetul la frunte, ș-asuda pân' să nimerească o altă vorbă.

Românul sta cu bărbia rezemată în coada greblei și se uită minunat la tânăr.

— Vine departe târgul acela unde ești cu învățătura?

— Departe.

— Tot să fie ca la o mie de poște...

— Mai mult.

— Elei!...

— De-acolo înainte nu mai este pământ, tot apă.

— Auzi tu minunăție! Și ce-ai gândit de te-ai înstrăinat așa? N-ai aici de toate, de să le mânânci cu lingura, și tot să mai rămâie?

— Învăț carte.

¹ A se marghioli — a se fâțâi, a se fandosi.

² Cislă — sfat, vorbă, discuție.

— Cu drept. Omu de ce știe, de ce-ar vrea să mai afle. Numai mă gândesc ce trebuie să fie în capul 'mneatale... Învățăturile de pe lume... ai?

— Așa-i.

— În țara aceea trebuie să se fiarbă piatra cea scumpă, sâmburele înțelepciunii și cumpăneala gândului.

— Cum zici.

— Acolo-i marginea pământului.

— Acolo.

Țăranul rămâne abătut.

— Ce-am văzut și ce cunoaștem noi? Am văzut câmpul și pădurea și ne pricepem să luăm o sapă de coadă. Da lasă-lasă, umblați măcar 'mneavoastră, noi om munci înainte, că nu tuturor li-i dat să știe.

— Și ce faci aici pe câmp?

— Adun fân.

— Cum îi zici iștia cu care învăluiești brazdele?

— Și, zău, chiar i-ai uitat numele?

— Nu-mi aduc aminte.

Da cu vârful ghetei tot apăsa în pieptenele greblei, de mai îi îngropase dinții; când îndesa mal tărișor, coada mai da să scapete de sub bărbia omului.

Țăranul însă, dat dracului și pus să râdă de boieraș, o ținea una:

— Ia mai gândește-te, că oricâte ar învăța omul, tot îi rămâne în cap un locșor pentru vorbele cu care a crescut.

Românul îl măsură din ochi și vedea bine că se fasoleşte ca să pară a limbă străină.

Își pune în minte să prindă pe boier cu ocaua mică. Când a simțit el că cela apasă mai vartos în greblă, ridică capul și dă drumul coadei, de se oprește tocmai în nasul lui Păcală.

— Fii... afurisită greblă!

— Așa-i zice, cocoane. Ai dat peste nume; greblă-i, cum i-ai spus...

PLIN DE FUMURI

Înănrul Păcală plin de fumuri se întorcea de la școlile cele mari, de unde unii, vorba ceea: boi merg și vaci se întorc.

În drumul său spre căminul părintesc, se oprește într-un sat și trage la un birt sărăcuț, ca de obicei în părțile noastre.

Bărbatul fiind dus la lucru, nana Fira avea să îngrijească de toate câte se țin de o casă țărănească întregă, vorba crișanului, și pe deasupra să poarte de grijă și de oaspeți.

Studentul Păcală, colea, începe să ceară câte în lună și în soare; cugeți că nu se află în birt la „Nana Fira din Tătărești“, ci te miri în care cetate, unde la o seamă de oameni în birt le stă steagul și aleargă ca prisnelul¹ — parcă îi apucă strechea — îndată ce se arată o față streină. La nana Fira, dimpotrivă, birtul pentru ea e numai a șaptea roată la car.

Studentul Păcală a fost din cale-afară nemulțumit.

— Și de unde atâta mojicie? zice el mâhnit până dincolo; știi dumneata că eu sunt un om ce m-am adăpat la izvorul științei, în două, înțelegi, în două din cele mai mari școli ale lumii, și sunt dobă de carte? Un om ca mine nu poate fi mulțumit iac-așa, numai cu a șaptea zamă de chisăliță².

— A fi! răspunde nana Fira, iau învățătură de la un blăstămat de vițel al nostru. Până mai amuș vro două-trei luni sugea la mamă-sa numai, și puteai să răzbești cu el. De atunci am dat a-l apleca la două vaci. Acum să-l vezi, n-ai crede. S-a făcut, mă rog, un juncateu lehamite de mare, și mâine-poimâine o să iasă din el un bou de n-o să-l încapă ușa curții.

Studentul Păcală a rămas ca trăsniț și ba să-ți mai poată îndruga o singură vorbă.

DISPUTĂ FILOZOFICĂ

Burdelea lasă pe fiul său Păcală să studieze la Viena.

În vacanță, Păcală se întoarce acasă, și tatăl său îl întrebă ce a studiat.

— Filozofia, răspunde Păcală mândru.

— Filozofia?! Ce-i asta filozofie? Ha!

¹ Prisnel (și prâsnel) — capătul de jos al fusului, sfârlează, sfârâiac; ager, sprinten, iute.

² Chisăliță — fiertură de fructe, fără zahăr.

— Iacă, să ți-o explic. De pildă, dumneata crezi că ești la Chișinău. Nu-i așa?

— Da, la Chișinău.

— Eu o să-ți dovedesc cu filozofia mea că nu ești la Chișinău.

— Cum, ha, ce ai zis? Ia să te văd!

— Uite așa! Dacă ești la Chișinău, apoi desigur că n-o să fii la Tiraspol. Așa-i, ori ba?

— Așa! Bun!

— Dacă nu ești la Tiraspol, atunci desigur că ești aiurea.

— Vezi bine! Se-nțelege...

— Apoi dacă ești aiurea, nu ești la Chișinău. Văzut-ai?

— Așa, măi, așa! zice Burdelea, și numai ce-i rade fiu-său una peste fălci, de-i scapără măselele.

— Aoleo, ce faci, tată? strigă Păcală surprins. De ce mă bați?

— Eu te bat? Ce, ești nebun?

— Dar nu mi-ai tras acu o palmă?

— Eu? Dar cum era să-ți trag o palmă, dacă eu nu sînt la Chișinău, ci sînt aiurea?!

MĂCAR POPĂ

Petrecând printre degete boabele de la mătăanii, părintele director se primbla într-o seară prin ograda seminarului. În vremea asta, numai iată că vede viind o femeie c-un băiat.

— Ce vînt te-a adus pe aici, fiică?

— Sărut mîna, părinte. Ia, ca mamă, cu păcatele, îs vadană. Am numai băietul ista. Ce n-am încercat să scot om din el? Am cheltuit, am alergat încotro am văzut cu ochii, m-am zbătut în toate părțile — dă, mamă sînt —, numai și numai să-l îndrept pe o cale mai acătării, da degeaba! Am vrut să-l fac profesor. Aș! L-a dat afară din școală. La meșteșug nu se trage. Treabă pe lângă casă nu vrea să facă. Sapa s-o ieie de coadă, cică nu-i dă mîna. Da cât mi-a fript inima-n mine, nu alta! Și fiindcă văd că om de treabă nu-i chip să scot din el, m-am gândit să-l fac... măcar popă...

NĂZDRĂVĂNII DIN ARMATĂ

DAI? AI!

Se ținea o dată Păcală de capul primarului din sat, să-i facă și lui o hârtie pentru feciorul său care era la oaste:

— Fă-mi, logofete, pupa-ți-aș tălpile, că și eu sunt al dumitale, la orice.

— Nu poci, nu mă lasă legea.

— Logofete, logofete, e dreptul meu, și apoi e păcat să mă lași așa, că am un cârd de copii.

— Nu mă lasă legea, n-auzi? Lasă-mă-n pace!

— Ține-o sfânțoaică!¹

— Ei, așa da!...

SCRISOAREA LUI PĂCALĂ

Păcală își făcea armata.

Acolo — muncă și bătaie de cap, așa că bietul Păcală era amărât de tot.

Într-o zi și-aduce aminte cu jale de acei de acasă și se gândește să le trimită o scrisoare.

Cumpără Păcală toate cele de scris și roagă pe un fruntaș din companie să-i facă hârtia.

Cela desface foaia, ia condeiul și se întoarce gata de scris înspre Păcală.

— Ei, ce să pun aici?

— H-apoi... Scrie acolo: „Mamo și teteo, hof!...”

— Și-apoi?

¹ Sfânțoaică — monedă de jumătate de sfânt; veche monedă de argint, austriacă.

- Mai pune un „hof“.
- Și pe urmă?
- Încă un „hof“.
- Și ce-o să fie toate astea, măi năzdrăvanule?
- Ajunge-atât, că-nțeleg ei din asta cum o duc eu pe aici.

ÎNTRE GRADE

Șirurile de soldați creștau în toate părțile fața verde a șesului. Ostașii erau în mare fierbere. În ziua aceea venea generalul să facă inspecție. Numai fruntașul Păcală nu se prea dădea grijei.

Generalul sosește pe câmp, cercetează trupele și rămâne mulțumit de instrucție și de rânduiala lucrurilor.

Se dă repaus.

Generalul își aprinde o țigară, și înconjurându-se de ofițeri mai vorbește cu ei de ale cazarmei.

Da fruntașul Păcală, pehlivan din fire și bun de pozne, își sucește o țigară și, dându-și capela pe ceafă, pornește prietenos înspre superiori.

— Știi ce, generale, dă să-mi aprind și eu țigara!

Ceia rămân trăsniți. Generalul — decât să-l străpungă cu privirile!

— Cum de-ndrăznești tu, bădărane, să vorbești cu atâta ușurință?

Fruntașul Păcală îl atinge c-o mișcare glumeață pe umăr și, ferindu-l cu podul palmei, îi zice râzând:

— Haide-hai, vorbă să fie... Înteleg să nu îndrăznească soldații, da'ntre noi, gradele... Mț...

PATRU OAMENI ȘI-UN CĂPRAR

ăprarul Păcală face morală soldatului Tândală, care, plictisit, îi zice:

— Te rog să mă lași în pace, căci d-ta nici nu ești om ca toți oamenii.

— Cum așa?!

— Apoi nu zice don' sergent-major: patru oameni și un căprar?!...

RAS-NERAS

ublocotenentul Tândală se prezintă în fața frontului neras. Colonelul Păcală îi face observație.

— Am de gând să-mi las barbă, trăiți, dom'le colonel! Până să-mi crească...

— Fă ce vrei, dom'le sublocotenent, dar eu știu una: când te prezinți în fața frontului, să fii ori cu barbă, ori fără barbă. Așa, nici într-un fel, nu merge.

DOI OFIȚERI SE CEARTĂ

oi ofițeri se ceartă.

— N-am văzut un al doilea guguman ca tine....

— Domnilor, uitați că sunt și eu pe-aici, zice colonelul Păcală.

DIN ORDIN

doua zi la 12 fiind o eclipsă de lună, colonelul dă ordin unui ofițer ca toți soldații să fie la sus-zisa oră în curtea cazarmei, ca să le explice fenomenul.

Ofițerul Păcală comunică aceasta sergentului-major Tândală, iar acesta soldaților:

— ...Din ordinul domnului colonel, mâine la 12 va fi o eclipsă de lună; așa că, prin urmare, să vă aflați de față cu toții!

COLONELUL LA CAFENEA

olonelul Păcală nu era obișnuit să intre în cafenea și nu cunoștea vorbele chelnerilor. Cum se așează colonelul la masă, iată chelnerul.

- Ce comandați dumneavoastră?
— Ce, nu știi, dobitocule? Un regiment.

COLONELUL LA LIBRĂRIE

Don' colonel Păcală sosește grav în librărie.

Librarul:

— Cu ce vă putem servi, domnule colonel?

Don' colonel:

— Să-mi dai harta României!

Librarul:

— La ce scară, vă rog?

Don' colonel:

— La nici o scară! Să mi-o dai aici!

Librarul:

— Vream să zic, ce mărime...

Colonelul:

— Ce mărime? Ce mărime? Dă-mi, domnule, România în mărime naturală.

TÂNDALĂ LA RECRUTARE

Tândală a fost chemat la recrutare. Bietul flăcău n-ar fi vrut să părăsească viața lui liberă și tot se gândea și se socotea, ce să facă și ce să dreagă ca să scape de militarie. În cele din urmă, ce-i trăsnește prin minte hoțului de Tândală? Își întoarce spre palmă degetul cel mare de la mâna dreaptă și, intrând la doctor, îi spune că degetul îi e înțepenit.

— Și de mult ți-e degetul așa înțepenit? întrebă doctorul, care băgase de samă șiretenia lui Tândală.

— De când eram copil mititel, domnia ta. Mă dam de-a roata și nu știu cum mi s-o sucit degetul, că de atunci nu pot să-l mai mișc.

— Dar înainte de aceasta cum îți era degetul? întrebă mai pe departe șiretul de doctor.

— Iaca așa, domnia ta... și zicând aceste cuvinte Tândală își îndreptă degetul.

POATE N-AM VOIE SĂ-MI FAC VÂNT?!

oldații trebuiau să pornească la atac. Comandantul a dat semnal și toți au pornit la atac, iar Tândală s-a întors înapoi. Comandantul îl întrebă:

— De ce te-ntorci înapoi?

— Da ce, poate n-am voie să-mi fac vânt?!

SERGENȚUL GRIJULIU

ergentul Tândală vede pe un soldat ștergându-se cu batista la nas.

— Măăăă... d-aia ți-a dat statu batistă, să te ștergi cu ea la nas?

TOT DESPRE SERGENȚI

ergentul Tândală:

— Ce deosebire este între mine și-ntre tine, mă?

Recrutul:

— Nu știu, să trăiți!

Sergentul:

— Boule, pentru că eu sunt mai mare decât tine.

URA PĂCĂTOSULUI...

ergentul-major Tândală către jandarmi:

— Dacă cumva, fiind necăjit, am să vă fac boi sau măgari, să nu vă supărați și să nu reclamați. Trebuie să vă aduceți aminte că suntem camarazi.

LA MANEVRE

ăpitanul Tândală găsește trei soldați dormind sub un copac. Trezindu-i, le zice:

— Ce dormiți, măi?

— Nu, trăiți, don' căpitan! Facem pe morții.

LA BĂTĂLIE

Un șchiop mergând și el la bătație, îl întreabă altul:

— Dar tu ce ai să faci la bătație?

Șchiopul îi răspunde:

— Eu mai bine decât tine voi sta la război, că și de voi vrea să fug, nu pot.

LA PĂTĂLIE

Plecase neamțul la război, punându-și în traistă colac și pită albă, de care mănca domnii, apoi o ploscă mare cu vin roșu. Mai duse cu el și patru câini, legați cu o sfoară.

După ce a plecat de acasă, s-a întâlnit cu un vecin al său, care l-a întrebat unde merge.

— Mă duc la pătație, zise neamțul, fudul.

— Dar în straiță ce ai?

— Colac și pită albă, de care mănca domnii.

— Dar în ploscă ce ai? îl întreabă iarăși românul.

— Vin roșu, de care beau domnii.

— Dar câinii de ce îi duci?

— Ca să mânce carne din dușmani.

Ce a pățit neamțul, ce n-a pățit la bătație, dar la întoarcere s-a întâlnit iarăși cu vecinul său.

— Unde ai fost? îl întreabă acesta, zâmbindu-i.

— La... pătație, zise neamțul.

— Dar în ploscă ce ai?

— Apă de unde cântă proasca.

— Dar cu câinii ce-ai făcut?

— Mâncat eu pe toți, răspunde neamțul.

SĂ ȘTII CĂ M-A DAT DEZERTOR!

Păcală era soldat. Și cum într-una din zile avea liber și avea și ceva bani, se duse la teatru.

În timpul reprezentației adormi. Când se trezi, un actor zicea pe scenă:

— Iată, cinci zile de când suntem aici.

— Maică precistă, strigă Păcală, sărind de la locul lui, și eu, care nu aveam decât o zi permisie... Să știi că m-a dat dezertor.

NUMAI OFIȚERII POT AVEA DURERI DE STOMAC

Locotenentul Păcală:

— Măi răcane, ce te tot strâmbi? Îți lipsește ceva?

Soldatul Tândală:

— Să trăiți, dom'le locotenent, am dureri de stomac.

Locotenentul:

— Vrei să te învârtești și tu, șiretule? Ai dureri de burtă și zici că ai dureri de stomac?

ȘOLȚICĂRII FAMILIALE

COFA CU AUR

Intr-un sat era o vădană, da vroia să se mărite după flăcău. Căsuță bună avea, în casă — tot, zestre. Și mai avea și-o cofă cu aur...

Iată, că află de vădana asta un flăcău din satul vecin. Flăcăul, un fecior de-al lui Păcală, — scăpat de armată, bun de glume — vine într-o sară la babă cu vreo câțiva prieteni. Îi spune că vrea s-o i-a de nevastă și, dacă nu-i contra, pot să meargă «chiar acum» la casa lui, «într-un sat, departe». Vădana, bucuroasă, merge!

Încarcă ei toată zestrea, iau și cofa cu aur... Se pornesc. Înconjoară de câteva ori satul, pe întuneric, trag înapoi la casa ei, o lasă în casă și-i zice flăcăul:

— Iat-am ajuns și la casa mea. Eu mă duc să văd ce-i pe-afară, da tu simte-te ca la tine-acasă.

— Mai așa, măi..., zice vădana și se uită la pereții dezgoliți de zestre. —

Chiar și soba la voi

Îi tot ca la noi.

Da flăcăul a ieșit și dus a fost și cu zestre, și cu cofă.

FATA CU PÂRȚAG

Era odată o fată cam stătută. Și de ce ajunsese ea așa de stătută? Iată: pentru că singură spunea că are pârțag. Și o întrebau degeaba flăcăii.

Acuma, într-o bună zi ca aceea, un flăcău mehenchi i-a spus că o ia cu dragă inimă; n-o caută, nici că are pârțag, nici că-i tomnatecă.

— Nu de alta, zice, dar tot am și eu arțag, așa că tu cu pârțag, și eu cu arțag — avem să ne înțelegem de minune!

Da ea, după nuntă, îl moroncea și-l batjocorea, și din «prost» și «răulean» nu-l mai scotea — pârțag și pace!

Ce să facă flăcăul nostru? Doar nu era nici el unul din aceia cu inima de petecă; și când îi izbea câte un bătoi! — vuia valeda de glasul ei. Vorba ceea:

«Mă încălzești tu la șele,
da și eu te-oi încălzi la oțele!»

Așa că, de la o vreme, începuse a zice biata femeie:

— Vai de mine, bărbate! Nu știi că am pârțag? De ce nu mă lași în pace?

— Hei, hămă ce ești! strigă bărbatul nostru. Ai tu pârțag, dar vezi că și eu am arțag! să-ți vâri minte-n cap, că altfel —

cu pârțagul tău
ai să dai mereu
de arțagul meu!

BICIUL DIN CUI

Păcală se ducea la lucru, da pe femeie o lăsa să îngrijească de gospodărie, să facă mâncare. Da ea nu făcea.

El lasă biciul în ungher și spune:

— Iată ce-i, biciule! Azi să faci treburi, să lucrezi.

Femeia dormea. Biciul — ca biciul; ședea în cui. A doua zi — tot așa. A treia zi — nimic.

Ia el biciul din cui:

— Apoi, măi biciule, am să te-nvăț minte. Fa femeie, eu în fiecare zi mă duc la lucru, da biciul ista nu vrea să mă asculte: să facă mâncare, să spele.

Ia el biciul și începe să-l bată de femeie. Și-l bate de femeie, și-l bate... și îl pune în cui:

— Să știi!

A doua zi iar pleacă la lucru și-i spune biciului să taie o rață, să facă zeamă, să spele, să facă ordine în casă.

Și cum a spus — spus a rămas. N-a făcut nimic. Femeia toată ziua a dormit.

Iar bate biciul de femeie.

— Of, măi omule, tare mă doare. Dă-i pace, că biciul ista tot nu face nimic; eu trebuie să fac.

A treia zi omul dă de știre biciului:

— Să tai o rață, să lucrezi, să cauți de vite.

Biciul — nimic. Tace.

Atunci femeia face:

— Vezi, biciule, azi așa să faci, așa...

Să uită ea la bici, da biciul — nimic. E după amiază, iar se uită la bici, dar el — nimic.

Și unde se apucă ea, își răsuflecă mânecile, taie o rață, face mâncare.

Vine omul seara. Dă la bici:

— Ce ai făcut, biciule?

Biciul e bici — tace. Sare femeia:

— E-e! Dă-i pace, că biciul nu mai face nimic. Eu am făcut tot — și vitele am hrănit, și mâncare am făcut.

PĂCALĂ — CLOȘCĂ

Îrau însurăței de vreo două săptămâni, și ce-i dă prin minte lui Păcală ca să-și încerce nevasta de poate ține vreun secret. S-a prefăcut că e bolnav, s-a așezat în pat, având grijă să dosească sub plapomă un ou de pichere¹.

Într-a treia zi dimineață, se pune pe-un țipăt că-l taie la burtă: îu... îu... of! Și răsufilând adânc, scoate oul de pichere, pe care-l arată neveste-sii.

— Iată ce făcui... dar m-am răcorit. Fă Păculeană, îi spune el, dacă ne-am luat, se cheamă că noi ne-am legat viața pân' la moarte — și cu cele bune, și cu cele rele?

— Așa-i, bărbate.

¹ Pichere — bibilică.

— Păculeano dragă, tu fuseși martoră la întâmplarea aceasta nemaiauzită, că făcui un ou de pichere. Bagă-ți mințile-n cap și ține secret, că de-o afla careva, mă fac de răs în tot satul!

— Desigur, dragă bărbate. Cum îți închipui că s-ar putea altfel, că doar la o chestie ca asta n-oi fi limbută.

Se duce Păculeana la fântână s-aducă un ulcior cu apă și întâlnește pe matusă-sa, Mândița, care o întrebă de sănătatea lui Păcală.

— Ce să facă, leliță Mândiță, acuma s-a răcorit, dar să-mi făgăduiești că aici rămâne. Ți-oi spune o minune. Știi ce urla Păcala, că parcă avea tăieturi de facere, și deodată a ouat două ouă de găină.

— Adevărat minune! Ei și...?

— După asta i-au încetat durerile și arată om sănătos.

Se duce Mândița la coana preteasă, c-avea de nevedit la război. Și din una, din alta, îi povestește cum nepotu-sau, Păcală, a ouat trei ouă de rață.

Până-n seară, zvonul s-a dus ca fulgerul. Știau și copiii din sat că Păcală clocește pe nouă ouă de găscă.

Secretul femeii îi secret și... foaie verde lobodă, gura lumii-i slobodă.

PĂCALĂ DUPĂ ÎNSURĂTOARE

Lui Păcală, cioban de la munte, venindu-i vremea de însurătoare, se hotărî să se coboare spre sat, să-și caute o soartă în lume, așa cum e datul de la Dumnezeu.

Aflase el mai dinainte, acolo în sat, o fetișcană voinică și frumoasă, care-i căzuse cu tronc la inimă, dar nu îndrăznise să se ducă așa deodată la casa părinților ei, și de aceea se opri la o babă văduvă din marginea satului. Auzise el că baba aceasta era pricepută în toate, că știa să ticluiască multe, să cânte, să facă fel de fel de farmece, până și de dragoste, așa că putea să-i fie și lui de vreun folos.

— Mătușico, zise el bătrânei, care sta la gura sobei, învârtind niște găteje într-o oală. După cum vezi, mi-a sosit și mie vremea

de însurătoare, că slavă Domnului, sînt de-acu om în toată legea, și-ar fi păcat să mai pierd vremea degeaba în burlăcie fără nici un rost în lume. Și, drept să-ți spun, am pus ochii pe-o mîndrețe de copilă din ist sat, care mi-ar veni la socoteală și aș vrea s-o ieu de soție. Dar n-am pe nimeni să umble pentru mine, și de aceea venii la dumitale, ca să te rog să pui o vorbă bună, că ești femeie pricepută într-alde astea.

Babornița, ascultând aleantul lui Păcală și văzându-l așa chipeș și bine făcut, cu obrajii ca bujorul, de să-i tai c-un fir de par, îi rămase inima la el și se gîndi cum să-l șurubească ca să-l ia de bărbat.

— Aracan de mine, ticuliță, răspuse cotoroața pe un ton prefăcut de milă, gîndul tău de însurătoare e bun, dar ca să iei o fată mare n-ai brodit-o de loc. Că fetele din ziua de azi îs zbrahude¹ rău! Nu se pricep la nici o treabă, decât la joc și la dragoste. Nu, zău, nu-ți îneca zilele cu nevoi de astea, te văd om în tot locul. Ia mai bine o femeie mai în vîrstă, bernică², care știe rostul casei, ia așa, ca mine; că doar nici eu nu m-aș da în lături de la așa fecior!

— Ce tot spui acoloa, bătrîno? zise băiatul, cam supărat. Dumneata nu vezi barem să numeri oile, d-apoi încolo ce-ai face?

— Să nu zici vorba asta, că faci păcat! se grăbi cu răspunsul vrăjitoarea. Ce, crezi că am luat orbul găinilor, ca fetele cele mari? Pot zice că văd mai ca tine, flăcăule, iar cât privește treburile în ... Las' pe mine, că n-o mai fi alta în lume mai robace cum sînt eu.

— Măi, că strașnic te mai lauzi! făcu Păcală cu mirare. Spuseși că ai ochi mai ageri ca ai mei. Apăi, dacă-i așa, să facem o încercare, și de mă-i rămînea, să știi că te iau de nevastă. Te prinzi?

— Mă prind! răspuse repede cocârjata, plină de bucurie.

Păcală, aruncându-și ochii pe fereastră și zărind pe coasta unui deal, în departare, un iepure fugind, zise bătrînei:

¹ Zbrahud (și zbrehud) — nebunatic, zvăpăiat, ușuratic.

² Bernic — vrednic.

— Ei, ia spune-mi! Vezi iepurașul de pe dealul din fața noastră? În care parte fuge?

Baba își aținti și ea ochii pe dealul cu pricina, dar, cu toată cazna ei, neputând zări iepurile, se gândi repede la o păcăleală, și arătând cu mâna spre deal, așa într-o doară, întrebă și ea:

— De la furnica ceea încolo, tinerelule?

Păcală cel nepurtat mult prin lume ca să cunoască șiretlicurile omenеști, când auzi de furnică, se dete bătut și, vrând-nevrând, fu nevoit să-și ia ranguta¹ de gât, în locul fetișcanei la care se gândise la început.

CĂSCATUL

La cei doi tineri însurăței le vine o dată prietenul Tândală în casă. Tândală începe să caște. Femeia cască și ea. Când îi vede Păcală căscând pe amândoi în același timp, crede ca sunt semne de înțelegere de-ale lor. După ce le pleacă prietenul, el ia nevasta fără să-i spună ceva și o duce în pădure ca s-o spânzure. Aici, oprindu-se la fiecare arbore ca să vadă care are crengi mai bune de spânzurătoare, femeia își pierde răbdarea și zice:

— Dar ce umbli, bărbate, din pom în pom, ca și căscatul din om în om?

— Dar căscatul așa umblă?

— Păi cum?!

— Hai, nevastă, atunci acasă, că nu te mai omor!

RĂZBUNAREA

Păcală își tiraniza soția în fel și chip, fără nici o vină. El susținea că omul e vasul cel tare și mai cuminte. Muierea e proastă și trebuie ferecată, întocmai cum fereci piatra morii ca să facă făină, adică: bătută.

¹ Rangută — urâtă, bătrână; pocitanie.

Păcală zicea, în asemănare cu pășunea boilor și a vacilor, că unde pasc boii, nu pasc vacile. Adică: bucatele ce le mănâncă omul trebuie să fie mai alese și servite separat de bucatele mai proaste și mâncate de soție. Ei mâncau unul la un cap de masă, și femeia la celalalt cap al mesei. Fiecare cu bucatele sale.

Păcală nu se sfia să denunțe public procedura lui față de soție. Toată lumea o considera pe această femeie ca pe cea mai proastă din lume. Muierea nu avea ce face, răbda atât batjocurile bărbatului, ieșit la mare cumișenie înaintea lumii, cât și defăimarea publicului.

Cugetă ea, cum să facă să afle lumea că bărbatu-său e prost... Află modul. Păcală se afla la câmp, la arat. Ea cumpără de la un pescar mai mulți pești proaspeți.

Ia peștii cruzi, nepregătiți, împreună cu merindea și se duce în câmp la Păcală.

Păcală tocmai cobora cu brazda, arând pe o parte. Femeia suie pe brazda pe care avea să reîntoarcă bărbatul cu aratul. Neobservată de nimeni, ea lepădă pe brazdă din peștii cumpărați, ici-colo câte unul, și suie până la capul locului, unde era carul așezat și avea să servească prânzul.

Păcală, reîntorcând brazda presărată cu pești, află ici-colo câte un pește. Pe care-l afla îl lua, și adună mulți pești. Ajungând la muiere, lângă car, zice:

— Măi muiere, dar ia uite ce aflai eu pe brazdă. Aflai peștii aceștia.

Muierea, mirată, întrebă:

— Dar cum se poate să aflai tu pești pe brazdă?

Păcală răspunse:

— Ba, zău, eu aflai peștii pe brazdă...

— Taci, bărbate, nu te face de răs, că doară nu ești nărod. Cine o mai auzit de pești pe brazdă?

Femeia fuge-n sat și denunță primăriei ca Păcală a nărozit, zice că a aflat pești pe brazdă.

Primăria, consultând afacerea și știind că peștii sunt în apă și nu pe brazdă, îl declară de prost, înnebunit...

Femeia s-a răzbunat.

NEVASTA ȘI VACA

Ii moare lui Păcală nevasta, cu care trăise ani mulți.

A plâns-o Păcală o zi, două, a vorbit cu unul, cu altul de ea, iar așa, o zi, două, și după aia a lăsat-o să se odihnească și și-a văzut de treburi, ca omul.

Nu trece mult după ce-i murise nevasta, și iacă i se îmbolnăvește o vacă, o vacă bună, lăptoasă, de-și ținea casa cu ea; și după ce se bolnăvește și bolește ce bolește, pierе și ea.

Ce vaiete și ce tânguiri gândești că au dat peste Păcală?... La toți se plângea și la toți o lăuda și nu se putea mângâia de loc, de loc, că trecuse o săptămână... două... și el tot de ea vorbea și după ea se văicărea întruna.

Într-o zi îl ia popa satului de o parte și-i zice:

— Bine, fiule, nu ți-e rușine? îți muri nevasta, ziseși ce ziseși o zi, două, și sfârșiși, și ți-a fost tovarășă bună și cinstită o viață de om; și acum, când îți pieri vaca, plângi și te olicăiești¹ de două săptămâni, de se miră toți sătenii și rîd de tine!

— Cum să nu plâng, sfinția-ta, și să nu mă vaiet? Că de când mi-a murit nevasta, vreo șapte inși au venit să-mi deie fete ori rude de-ale lor de neveste, dar vacă a venit vreunul, gândești, să-mi deie?

FEMEIA MAI ȘIREATĂ DECÂT DRACUL

Am văzut multe femei șirete. Una a închis pe un filfizon în ladă, alta a băgat pe un suspinător al ei într-un coșar unde punea vitele și păsările, alta, în sfârșit, a înșelat pe bărbatul ei de față cu el. Dar șireată ca Pâca lui Păcală n-am auzit să fi fost alta. Ea era așa de frumoasă, că secase inima unui turc, fără să fi văzut-o, ci numai din auzite.

Bărbatul său, Păcală, nu prea era bogat, însă căuta să-i facă toate plăcerile. Muncea zi și noapte pentru ca ea să fie

¹ A se olicăi — a se boci, a se văita.

totdeauna bine hrănită, bine îmbrăcată și plimbată unde voia dânsa. Pentru aceste jertfe ale bărbatului ei, ea ținea mult la el și chiar îl iubea. La toate stăruințele zapciului, care pe vremea aceea tăia și spânzura, ea a rămas credincioasă bărbatului ei. Cât pentru ceilalți suspinători, pe toți îi lua în răs.

O dată se apropiase Paștile, și bărbatul său nu mai avea bani ca să-i cumpere haine noi. Neavând mai toată iarna ce să muncească și economiile fiind luate de percepător, el rămăsese fără o lețcaie. Cu toate acestea, el nu voia să lase pe femeia sa de râsul satului. Luă într-o zi vaca din curte, plecă la târg, o vându, și cu banii luați pe ea cumpără pentru nevasta lui niște haine cum nu se mai văzuse în satul lui, iar pentru el o pereche de opinci.

În ziua de Paști, ea se îmbracă cu hainele noi și ieși la horă. Minunea minunilor! Toată lumea rămânea cu gura căscată la ea.

La câțiva pași de casă întâlnește pe popa din sat s-o laude despre frumusețea ei și a îmbrăcămintei.

— Da frumoase haine ai azi, Pâchiță! zise popa. Ele te fac mult mai frumoasă.

— Frumoasă oi fi, părinte, răspunse ea; dar sunt pentru bărbatul meu.

— Da adică de ce n-ai fi și pentru mine?

— Pentru că e păcat. N-ai zis sfinția-ta când ne-ai cununat că trebuie să fiu credincioasă omului meu?

— Credincioasă, da, însă pentru lumea cealaltă, nu pentru mine, vechilul lui Dumnezeu pe pământ. N-am decât să te blagoslovesc, și toate pacatele îți vor fi iertate.

— Da bine, părinte, legea nu zice ca să nu poftești femeia altuia?

— Legea zice pentru oameni, iar nu pentru sânti.

Femeia se uită lung la popă, și apoi, trecându-i un șiretlic prin minte, lasă ochii în jos.

— Bine, preasânte, zise ea cu sfială, dacă sântia-ta zici că nu e păcat, vino diseară la mine, după ce înnoptează, bărbatul meu se duce la cârciumă, unde are obiceiul să stea până la miezul nopții.

După ce lasă pe popă și merge mai înainte, întâlnește pe primar, care, cum o zărește, se apropie de ea și îi zice:

— Bine, Pâchițo, de haine frumoase ai bani să-ți cumperi, dar birul bărbatul tău nu-l plătește. Să știi, spuse primarul în gura mare, ca să fie auzit de toți, că dacă până mâine nu-mi plătește birul, îți iau hainele acestea și le vând la mezat.

Iar încet îi șopti:

— Afară dacă nu mă vei primi diseară la tine acasă, trimițând pe bărbatul tău la cârciumă.

— Vai de mine, domnule primar, zise ea, te primesc cu bucurie, numai să nu-mi iei hainele. Cum s-o înnopta, vino la mine, însă să te furișezi, ca să nu te vază cineva.

Primarul plecă mulțumit, iar femeia își urmă drumul la horă. Dar nu merse mult, și iacă, și perceptorul o întâlnește. Acesta făcu aceleași amenințări și aceleași propuneri. Femeia îl cheamă și pe el tot pentru aceeași seară.

După ce învărti câteva hore și trase o sârbă în admirarea tuturor, ea se întoarse acasă și spuse bărbatului toată întâmplarea. Ea îi zise să se ascundă undeva și, de câte ori va vedea că stinge lumânarea în casă, el să vie la ușă și să se facă necăjit.

Nici nu înserase bine, și popa se strecură pe lângă zid și intră în casă cu o ploscă mare sub giubea și cu mâncare destulă într-o basma vărgată. El întinse singur masa și chemă pe femeie să mănânce cu el.

După ce mâncară bine câte ceva și băură, Pâchița spuse popii să se dezbrace și să se culce, că bărbatul ei a plecat la oraș, fiind chemat grabnic de proprietar. Popa se dezbracă și se urcă în pat, iar ea stinse lumânarea și zise popii să o aștepte, că vrea să dea un ocol casei ca să vadă dacă nu e cineva pe acolo. Dar n-apucă să sfârșească, când bărbatul sosi la ușă și începu să bată cu furie.

— Deschide, că te ia dracul! strigă el. Sparg ușa și te fac fărâme!

Popa începu să tremure și nu știa ce să facă, când Pâchița îi zise:

— Fugi, părinte, ascunde-te, că bărbatul meu e beat, și când e astfel, nu se mai uită ce face. E în stare să te omoare. Intră iute în acest butoi ce este lângă vatră, ascunde-te în el, și când va adormi bărbatul meu, îți voi da hainele ca să poți pleca.

Popa nu așteptă ca Pâchița să-i mai zică o dată, și sări numaidecât în butoi, care era aproape jumătate plin cu drojdii. Nu prea îi veni la socoteală popii când se văzu jumătate muiat, dar ce era să facă? Răbdă și tăcu.

Intrând bărbatul în casă, nevasta i-a dat și lui din mâncările de pe masă, cum și o oală de vin, apoi el a plecat să se ascunză la locul știut.

Nu a trecut mult, și iată, și primarul se strecoară uitându-se în toate părțile, intră în casă și scoate de sub zeghe deosebite mâncări și o ploscă cu vin.

Pâchița, cum îl văzu, îi luă tot ce adusesese și le puse într-un tron¹, zicând că acum nu este vreme de mâncare, ci de dragoste. Primarul se dezbracă și el și se urcă în pat. Pâchița îi zise și lui să aștepte puțin, că are să se uite pe afară. Dar n-apucă să puie mâna pe ușă ca să iasă, că bărbatul începu să bată și să strige să-i deschidă, că altfel sparge ușa. Primarul, cuprins de frică, tremură și tace ca peștele.

— Domnule primar, strigă femeia, fugi iute, ascunde-te colea în ăst butoi, că dacă te va găsi bărbatul în casă, te omoară.

Primarul nu mai așteptă să-i zică încă o dată, și sări în butoi.

— Cine e? întrebă popa.

— Eu, primarul. Dar tu cine ești?

— Sunt popa satului, vecinul tău.

— Dar în acest butoi cine te-a băgat?

— Dracul, răspunse popa.

— Tot el și pe mine, zise primarul suspinând; tot el m-a îndemnat să fac acest păcat.

Acum trebuia să vie rândul perceptorului. Și cu el tot astfel s-a întâmplat. S-a dezbrăcat, a venit bărbatul la ușă și nenorocitul a fost silit să intre și el în butoi.

¹ Tron — ladă.

— Cine este? întrebă popa.

— Eu, perceptorul satului.

— Dar voi cine sînteți?

— Eu sunt popa.

— Eu sunt primarul. Dar ia spune-ne, cine te-a adus între noi ca să împărtășești cu noi această nenorocire?

— Dracul, răspunse el. Dar pe voi cine v-a aruncat aici?

— Tot dracul.

După ce cei trei suspinațori se aruncară în butoi, Păcală intră în casă, aprinse lumânarea și se așeză la chef cu nevasta lui. Când se săturară de mâncare și de băutură, bărbatul se duse afară, luă câteva doage și intrând în casă se puse să înfunde butoiul deasupra, lăsând numai vrana destupată, ca să poată răsfla cei trei nenorociți.

A doua zi de dimineață se duse la popa să-i ceară carul, fiindcă voia să se ducă în târg cu butoiul, ca să vînză drojdiile. Preteasa, deși popa nu era acasă, dar știind că nu are să se împotrivescă, dete carul țăranului, și el veni acasă, încarcă butoiul și plecă în târg.

Lumea îl întreba ce are în butoi, iar el răspundea:

— Draci, oameni buni.

— Draci, se poate, în butoi?

— Se poate, și cine voiește să-i vază n-are decât să plătească cinci lei.

Cine e acela care n-ar da cinci lei ca să vază pe dracul? Se găsiră o mulțime. Păcală, însă, nu desfundă butoiul până nu strânse banii de la toți, care făcură o sumă mare. Atunci luă dalta și ciocanul și începu să lucreze. În câteva minute, fundul butoiului sări cât colo.

Minunea minunilor! Din butoi ieși întâi popa — în cămașă, părul și barba pline de drojdii și cu ochii speriați, ca de nebun. După el veniră primarul și perceptorul, care nu știau cum să-și ascundă goliciunea.

Ei o luară cu toți la fugă, de le sfârâiau călcăiele, iară lumea râdea și huiduia.

Mai cu haz râdea însă Păcală, căci el se ducea acasă cu câteva sute de lei.

Cât pentru popă, primar și perceptor, ei s-au jurat că în viața lor nu vor mai alerga după femeile altora.

AȘTERNUT SUB CLOȘCĂ ȘI SUB CAR

cu, cică că era un om pe nume Păcală; da omul cela — buclucaș nevoie! își bătea nevasta din te miri ce. Azi așa, mâine așa, biata femeie se luă pe gânduri.

Seara venea aghesmuit de la crâșmă, și apoi și mai și. Mânca, și pe urmă:

— Unde mi-ai așternut, femeie?

— În casă, bărbate.

— Poi, acolo mi-ai așternut? Ha! Să-mi fi așternut pe cuptor!

Și o ia la bătaie, și dă-i!

A doua seară, femeia îi așternu pe cuptor.

— Unde mi-ai așternut, femeie?

— Pe cuptor, bărbate!

— Trebuia să-mi fi așternut pe prispă.

Și o ia iar la bătaie, și bate vârtos.

Biata femeie, dacă văzu și văzu că numai în batăi o duce, se duse la o babă și i se jelui, rugând-o să o învețe ce să facă ca să scape de bătaie.

— Apoi, fată hăi, îi zice baba, să-i așterni și tu peste tot locul. Și-n casă, și pe cuptor, și pe prispă, să vedem ce are să-ți mai facă, ce pricină are să-ți mai găsească.

Și nevasta făcu așa.

Seara, când veni Păcală, ca bărbatul, care se întâmplă să cam aibă poftă de harțag, o și întrebă:

— Unde mi-ai așternut, femeie?

— Pe prispă, omule!

— Trebuia să-mi fi așternut pe cuptor, nu pe prispă; și dă s-o ia iar la bataie.

— Da ți-am așternut, omule, și pe cuptor, îi zise femeia.

— Trebuia să-mi fi așternut în casă...

— Ți-am așternut, omule, și-n casă, zise femeia.

Păcală crăpa de ciudă că l-a păcălit femeia. Tăcu, nu zise nimic, se culcă pe prispă și se tot uita la stele. Femeia crezu, săraca, că de-acum a scăpat cu obraz curat. Dar ți-ai găsit, că numai ce auzi omul zicându-i:

— Măi femeie! Da cele patru stele de colo ce să fie?

— Păi acela-i caru, bărbate.

— Dar stelele celea grămadă de colo?

— Acea îi cloșca, bărbate.

— Ha, fire-ai a cioarelor, d-apoi sub cloșcă și sub car mi-ai așternut tu? Să mă spurce cloșca, ori să-mi cadă vreo roată în cap și să mi-l spargă?

Și o ia la bătaie, și bate, bate vârtos, de săriră vecinii și i-o scoaseră din mână, că altfel nu știu, zău, de n-o omora.

FEMEIA ÎNDĂRĂTNICĂ

Se însurase Păcală și-și luase o nevestică, de nu cred să fi mai avut pereche în lumea asta, de hapsână, țâfnoasă și încăpățânată ca dânsa.

Îi spunea Păcală mai cu binele, mai cu răul... Aș! Ți-ai găsit?!

— Femeie hăi, coasă-mi cămeșa ceea azi!

— Ba n-am s-o cos!

— Femeie hăi, fă cutare lucru!

— Ba n-am să-l fac!

Și așa la toate. Ce-i spunea bărbatu-său să facă, nu făcea, să o pice cu lumânarea, ci făcea ce-i trăsnea prin minte și avea poftă. Și de bărbat n-asculta. Merge așa o zi, două, nouă, o lună, un an, femeia o ținea tot pe-a ei.

Nu știu cum se face însă că Păcală se găsește cu o mătușă a lui la un iarmaroc. Din vorbă în vorbă, se jeluiește și de femeie: că așa de îndărătnică și de pe dos nici i-a mai dat ochii să vadă.

— Alei, dragul mătușii! Iaca te învață mătușa un leac, și ai să vezi pe urmă cum are să ți se dea femeia la brazdă. Să nu-i

mai zici niciodată să facă ceva, ci să-i zici să nu facă, că ai să vezi pe urmă ce are să fie.

Păcală îi mulțumi bucuros și se întoarse acasă. Din târg adusese și niște carne, și punând-o pe masă, îi zise femeii:

— Femeie hăi! Să nu cumva să te împingă păcatul și să te apuci să frigi carnea asta, că pe urmă cu mine ai de-a face!

— Ba am s-o frig! zise femeia; și cum zise, și făcu.

Păcală —bucuria lui! Acu îi zise iar:

— Femeie! Iote, pun cămeșa asta ruptă colea. Să nu cumva s-o coși, c-apoi...

— Ba am s-o cos!

Și cum zise, și făcu.

Și iaca așa i-a dat Păcală peste leac nevestii lui îndărătnice.

SOACRA ȘI MOARTEA

Păcală ținea pe biata soacră-sa într-o cămăruță, de unde tot ofta ea câteodată și chema pe preacuvioasa moarte, ca să o strângă odată de pe această lume. Gineri-său auzea, dar o lăsa în pace. O dată, însă, se hotărăște Păcală să se prefacă în felul morții, și ungându-se cu cărbune pe față, își puse o coasă în spinare, și pe la miezul nopții bate la ușa cămării unde ședea soacra.

Baba întrebă:

— Cine-i acolo?

— Eu!

— Cine eu?

— Eu, moartea, am venit să te iau!

— Vai, drăguța mamei, dar nu te chemam pentru mine, că eu îs bătrână și ți-i rupe dinții în carnea mea și în oasele mele; da fii mătăluță bunișoară, dragă morticică, și treci dincolo, peste sala casei, că ginerele meu doarme acolo, și are un trupușor fraged și îi tinerel ca un pepenaș!

SEAMĂNĂ CU TATĂ-SĂU...

femeie avea ca ibovnic pe un pârcălab, de felul lui chior de un ochi...

N-au trecut nici nouă luni, și femeia face un copil dolofan și frumos, și frumos... de pica!

Moașa, după ce-i taie buricul, îl scaldă și-l înfașă, îl ia în brațe și-l scuipe.

— Ptiu, ptiu, să nu-ți fie de deochi, aduce ea așa vorba, după cum e obiceiul, ca să fie părinții veseli că au un copil... Da ce bine seamănă cu tat-său, fa, leit el! Să vă trăiască!

Iar femeia de colo, grăbită, luând-o gura pe dinainte și fără să bage de seamă ce zice, răspunde:

— Că doar n-o fi și el chior!...

NEVASTA CEA ISTEATĂ

Unei nevestice tinerele care nu prea știa cum se țese pânza i s-a rupt un fir la urzeală.

Ce să facă femeia, că nu știa cum să-l înnoade. Să întrebe, îi era rușine. Ce-or zice vecinele când or auzi că s-a măritat și nu știe să țesă pânză?

Așa, dacă vede ea că alt chip nu-i, merge la o vecină, care tocmai bătea de zor la țesut, și-i zice așa, într-o doară:

— Rupe-ți-s-ar firul să ți se rupă, fa Ilinco!

Ilinca de colo, luând vorba în glumă, răspunde:

— Ei, și ce dacă mi s-o rupe? Iau firul pe urma lui, prind capetele prin ițe și prin spată, îl leg la loc și bat înainte... E treabă ușoară!...

Nevestica cea tânără, deșteaptă cum era, a băgat la cap meșteșugul, și așa a scăpat de încurcătură.

LA VOI TOT CA LA NOI

Era odată o fată cam proastă. Nu venea nimeni la dânsa, cu toate că era bogată și avea multă zestre. Odată niște băieți au aflat de dânsa și s-au dus să o pețescă. Unul mai șmecher, Păcală, s-a dat drept mire, da ceilalți încărcau zestrea în căruță. S-au suit în căruță și dă-i drumul la mire, că mirele trăia în Bălți. Zestrea au apucat-o înainte, da mirele cu mireasa, de, ca tinerii, aveau ei ce și spune, au rămas mai în urmă. Au înconjurat ei de câteva ori satul și au dus-o tot la dânsa acasă. Mireasa a intrat în casă, iar el a rămas să deshame caii.

Șade mireasa pe pat și se gândește:

— Toată lumea doarme acasă,
Numai eu la Bălți mireasă.

Când intră mirele în casă, îi spune:

— Ian te uită, măi, soba la voi tot ca la noi?

— Ei, iaca uită-te și singură și vezi toate, că eu mă duc să mai văd, ce-i prin ogradă. Da tu nu te rușina, fii ca acasă la tine.

A ieșit mirele și s-a dus și dus a fost.

PĂCALĂ ȘI TÂNDALĂ

UNUL SPUNE Ș-ALTUL O DREGE

ică odată se dăduseră în prieteșug Păcală cu Tândală și umblau creanga prin lume. Ca să nu ajungă de izbeliște, se apucară și ei de treabă.

Și ce treabă? Unul să spuie minciuna, iar altul s-o dreagă, și ce-or câștiga, să împartă în două.

Se pornește Tândală înainte și, ajungând la un sat, se apropie de o grămadă de oameni și prinde a împăna minciunile.

— Bună ziua, oameni buni!

— Bine ai venit sănătos, drumețule! Da de unde vii?

— Vin din lumea vânătă și mai de departe.

— Și ce viață-i pe acolo, pe cele cuprinsuri?

— Viață bună, oameni buni. Pământu-i voinic, rodește, se face niște curechi mare, că la o ploaie au stat la dos numai sub o frunză douăsprezece care.

Oamenii au încremenit:

— Măi, acesta îi pieirea satului. Hai să-l spânzurăm, că o să ademenească lumea cu minciuni.

Și pe loc l-au înșfăcat și hai cu el la spânzurătoare. Cum îl duceau așa la spânzurătoare popâc! și Păcală drept înainte.

— Da încotro îl duceți, măi sătenilor, pe omul acesta?

— La spânzurătoare!

— Da ce a păcătuie el așa de tare? Întreabă Păcală, de parcă nici cu spatele n-ar fi știut de cele ce le tocmise.

— Toarnă niște minciuni, de ți se lasă sângele în picioare. Spune, că pe unde a fost el, a văzut curechi, că numai sub o frunză s-au dosit în vreme de ploaie douăsprezece care. Ia spune, drumețule, s-a mai văzut una ca asta?

— De! face Păcală. Ce am văzut, voi spune, iar ce nu, nu voi spune. Curechi în câmp n-am întâlnit, dar am trecut pe la o

moară de vânt, care avea popândăul¹ dintr-un ciocan de curechi.

— Dacă-i așa, tot are dreptate omul acesta. Hai să-i dăm drumul să se ducă, că iată era să facem un păcat cu dânsul.

Și dezlegându-i mâinile, picioarele, îi deteră drumul lui Tândală, ba-i mai dădură și o pungă de galbeni, să-i împace inima și să-i potoale spaima, că-l întrunchinaseră degeaba.

Ca vai de lume se pornește Tândală la alt sat și unde vede o grămadă de oameni, se duce și el într-acolo.

— Bună vremea, oameni buni!

— Mulțam, drumetule, da dincotro vii?

— Vin din lumea vânătă și mai de departe.

— Și ce viață îi pe acolo, pe unde ai fost?

— E-he! Ce viață îi pe acolo, nu-i pe aici. Roadă, badei, cât n-o ține pământul. A ieșit lumea la cosit hrișcă și o cosește de călare, așa-i de mare și rodită.

Au priceput oamenii vorba drumetului și îndată au sărit:

— Măi, acesta o să facă pozne în lume cu minciunile lui. Ia să-i astupăm noi gura colo cu ștreangul.

Și nici una, nici două îl iau în cârcă și-l duc la stâlp. Batâr să fi fost vinovat, mai tăcea Tândală, da așa răcnea de-și ieșea din fire: «Ce vă este, oameni buni, vă spun unde se găsește sămânță de hrișcă, vă fac un bine». Dar ei parcă erau surzi. Se făceau că nici n-auzeau ce le spunea Tândală.

Și când era mai rău de Tândală, căzu și Păcală.

— Bună vremea, oameni buni, da ce vreți să faceți?

— Vrem să spânzurăm omul acesta.

— Văleu, da ce a greșit el, de așa osândă i-ați ales? întrebă Păcală, parcă nu l-ar fi văzut nici odată pe Tândală.

— Toporăște niște minciuni, de îngheață lumea ascultându-le. Zice că a trecut prin niște locuri, unde crește hrișca de o cosesc oamenii de-a călare. Se poate oare să fie una ca asta?

— De, oameni buni, ce am văzut, voi spune, iar ce n-am văzut, nu voi spune. Am umblat și eu multă lume, dar nu mi

¹ Popândău — stâlpul pe care se ține moara de vânt.

s-a întâmplat să văd pe nimeni cosind hrișca de-a călare. Odată, ce-i drept, trecând printr-un sat, am văzut la un omulean în sarai niște hrișcă mare, că ajungea cu spicul la căpriori și în vârful ei își făcuse vrăbiile cuiburi.

— Apoi tot vorbea drept omul ista, că iată vine la loveală vorba matală cu a lui.

Și i-au dat drumul lui Tândală, ba pentru necinstea pe care i-au făcut-o i-au dăruit o pungă cu bani să-l împace.

Văzându-se Tândală scăpat cu zile și rândul acesta, îi zise lui Păcală:

— Măi frate, ducă-se pe codri minciunile estea, că ne vine prăpădenia cu dânsule.

— Așa gândesc și eu, căci de când îi lumea dulceața păcatului are și ea amarul pedepsei. Hai să împărțim cei gălbenași câștigați și să ne ducem fiecare pe la casele noastre.

— Bună tocmeală, făcu Tândală și, desfăcând pungile, prinse a împărți: «un galben ție, unul mie, un galben mie, unul ție...», până a rămas în mână cu ultimul galben.

— Da acesta cum să-l împărțim?

— Dă-l la mine.

— Și la mine-i șede bine.

— Măi frate, nici pe-a ta, nici pe-a mea, vorbi Păcală. Poartă-ți tu un an cheltuielile cu dânsul, iar după un an mi-l vei da mie și tot așa l-om schimba de la unul la altul.

Zis și făcut. Apucă unul la deal, altul la vale, iar după un an își aminti Tândală că trebuie să deie gălbenașul și-i spuse femeii:

— Azi-măine trebuie să vie Păcală după bani. Eu mă fac mort, iar tu să-i spui că nu știi de așa datorie și ne-om spăla de dânsul.

Ei bine. Se așază Tândală pe pat cu fața în sus, chipurile, e mort, și numai boc! boc! boc! bate Păcală la ușă:

— Tândală, bre Tândală, dă gălbenașul cela la mine, să-mi mai port și eu un an de zile cheltuielile cu dânsul.

— Of, doamne, iese femeia bocind, a murit Tândală. Încă de ieri îi mort și nici nu mi-a pomenit de datorie.

Păcală, mehenghi, a potrivit el ce-i vorba și ce să se deie păcălit? Nu. Intră în casă și șade ca la mort. Femeia bocește, femeia încolo, femeia încoace: face obiceiul, îl duce la biserică pe Tândală și-l lasă acolo.

Păcală, neștiut și nevăzut, intră în altar, scoate icoana sfântului Neculai și se așază el în loc. Dar și Tândală hoț, a prins firul și aștepta și el să se lămurească într-o parte.

Pe la o bucată de noapte iată că vin doi tâlhari, intră în biserică și prind a împărți banii furați. Dintr-o grămadă de galbeni făceau două: un galben la un tâlhar, un galben la altul și când ajung la urmă, le rămâne un galben și nu-l pot împărți.

— Stai, zise unul, nici pe-a mea, nici pe-a ta. Hai să ne luăm la întrecere: cine din noi a tăia mai repede capul mortului și a împuşca în sfântul Neculai, acela să aibă gălbenașul.

Înțelegerea a fost gata. Rotește un tâlhar sabia, altul scoate pistolul, și când erau de-amu gata, răcni Păcală de spaimă:

— Săriți, morților, că ne omoară cei vii.

Tâlharii au scăpat armele de groază și când au luat-o la fugă, nici haliciurile de pușcă nu i-ar fi ajuns din urmă.

Păcală și Tândală au râs, au dat mâna și s-au apucat de împărțit galbenii.

De la o bucată de loc, dezmeticindu-se, tâlharii au prins a-și lua de seamă:

— Măi, ce-ar fi să ne întoarcem noi la biserică, să vedem cine-i acolo.

— Hai, măi frate, chiar bine ai chitit-o, făcu celălalt.

Și se întoarseră amândoi spre biserică. Când erau aproape, pe unul îl pălise răcorile și grăi:

— Du-te tu și vezi, că eu stau aici și te păzesc.

Se duce celălalt, se apucă cu mâinile de gratiile ferestrelor la biserică și când colo ce-i văzură ochii? Păcală și Tândală se înșfăcară de chică și răcneau:

— Dă gălbenașul cela la mine să-mi port un an cheltuielile.

Văzând Tândală la fereastră vârful cușmei tâlharului, o smunci din capul aceluia și i-o trânti în fața lui Păcală:

— Na, bre, cușma asta în locul gălbenășului și nu te mai plânge. Tâlharul se înspăimântă și o croi la fugă.

— Ce-ai văzut, măi, la biserică? îl întrebă celălalt.

— S-au luat sfinții la bătaie, nici lor nu le ajung bani și iată mi-au luat cușma din cap...

FRAȚI DE CRUCE

S-au întâlnit la o răspântie, cu câte un sac la spinare. Păcală avea în sac mușchi, iar Tândală gogoși.

— Bună ziua.

— Mulțumim.

— Ce ai tu acolo?

— Lână, a zis Păcală, mă duc s-o vând. Dar tu?

— Nuci. Le duc tot la târg.

Au mers ce au mers, ca până la Gura-Banii.

— Mă vere, știi ce mă gândii eu? zise Păcală.

— Ce?

— Să schimbăm amândoi sacii.

— Să schimbăm; da pe nevăzute, zise Tândală, tot cu gând la păcăleală.

Au schimbat. Apoi s-au despărțit repede-repede, ca să nu li se vază isprava.

— Tii! Ce bine l-am păcălit! zice Păcală; iar celălalt tot așa.

Când se văd singuri, dezleagă sacii la gură. Păcală găsește gogoși, iar Tândală mușchi.

Fuga-fuga, se duc unul la altul.

— Bine, mă, ziceai că-mi dai nuci. De ce m-ai înșelat?

— Păi tu? N-ai zis că-mi dai lâna? De ce mi-ai dat mușchi?

S-au necăjit, s-au înjurat... pe urmă s-au potolit:

— Mă vere, hai să ne prindem frați de cruce!

— Hai, că ne lovim!

S-au prins, apoi au plecat amândoi pe drum. S-au întâlnit c-un popă, și popa era călare.

— Unde-ați plecat, băieți?

— Să ne hrănim, unde-om putea și noi.

— Vă băgați voi la mine?

— Ne băgăm.

— Cât cereți?

— Trei sute de lei. Da ce slujbă să facem?

— Mă tată! Am o vacă. Umblă nouă hotare și se baligă nouă care. Vă dau cât ați cerut, să vedeți de ea. Unul să-i râniți și altul să o pașteți. Vă învoiți?

— Ne învoim. Mai bine ca așa nici în pântecel mamei n-a fost.

Și s-au băgat. Păcală a luat vaca de curmei și a dus-o pe deal, de i-a dat drumul să pască; iar frate-său de cruce îi rânea în coșar. Ei, acu-i acu. Al de pe deal, vai de mama lui! Vaca s-a fost ducând ici p-un deal de păștea o gură de iarbă, trecea apoi colo pe dealul celălalt și apoi, cine știe unde senina. Și tot așa până umbla nouă hotare și venea seara. Numai oasele și picioarele lui Păcală știau de pățul lui. Tândală rânea cele nouă care de băligar. Da știți cum? Așa ca să n-atingă cu sapa ori cu lopata de pământ. Oleacă de atingea, popa-l și lipea cu palma.

Se întâlnesc seara:

— Cum ai trăit acasă, frate?

— Tii!... C-an raiu lui Dumnezeu! Iei baliga cu lopățica și, cum iei una, îți dă taica popa o prescură. Și tot așa, lopățica și prescurica... Da tu pe deal?

— He, he! Mai bine ca tine. Vaca asta șade ca moartă. Unde mă mut eu, se mută și ea. De-aș fi știut că e așa de bună, îmi luam de acasă o blană, să mă odihnesc pe ea; ori un scaun, să mă mut colea-colea, când oi sta treaz și când n-o mai avea vaca ce mânca într-un loc.

— Mă vere, zice Păcală, tot mi se mereduiesc mie oasele stând, hai să ne mai schimbăm: eu la rânit și tu cu vaca.

— Hai! zise Tândală vesel.

Și pleacă pe deal cu o ușă în spinare și cu un scaun în mână să se odihnească. Dar poate? Că ce-a pățit, numai pielea lui

știe: vaca l-a plimbat cele nouă hotare, iar el a scos limba d-un cot, tot alergând după ea, cu ușa-n cap și cu scaunul în mână. Iar Păcală, acasă, vedea mereu la stele verzi, de palmele ce-i căra taica popa, în loc de prescuri.

— Bine, mă, frate-meu, zice el seara către Tândală. În loc de lopățică și prescurică, taica popa îmi dă lopata și palma. Așa ne-a fost vorba?

— Bine că te auzii. Dar tu? Că m-ai făcut să rămân din om neom cu smintita și lipita aia de vacă.

S-au înjurat, s-au părut; dar pe urmă le-a trecut.

Colea în amurgite, au început să se tăinuiască:

— Măi frate, ia du-te la fereastră și vezi: ce vorbește de noi taica popa?

— Bine, mă duc, zice Păcală. Și se duce de trage cu urechea. Acolo ce să mai audă?

— Preteasă, preteasă, strigă popa, ia du-te la șireții ăia și-i vezi: au adormit? Că Păcală azi, numai nițel de mai da mai adânc cu cazmaua lângă furca dinspre răsărit, și lovea de buzele cazanului cu banii.

— Hi, părinte! glăsuiește în sine Păcală, când l-aude, d-aia ziceai să n-ating cu lopata de pământ!

Apoi dă fuga la frate-său de cruce:

— Hai, vere, să ne culcăm în iesle și să sforăim. Repede!

— Hai!

Și s-au culcat acolo. Vine preteasa de ascultă, apoi dă fuga-n casă. Păcală, după ea, să asculte, tot la fereastră.

— Ce fac, preteasă?

— Dorm greu, greu, părinte; să tai lemne pe ei! N-avem grijă. A auzit Păcală și s-a dus la frate-său de cruce:

— Auzi, mă! La furca cutare e cazanul cu bani. Hai să-l scoatem.

Pun mâna pe lopată și pe cazma și se duc la furcă. Acolo, cum ating pământul: orj! Au descoperit cazanul și l-au luat amândoi afară. L-au legat apoi p-un par și-au plecat cu el de la casa popii, unde slujiseră doar două zile.

Ținând-o tot fuguța, la o poieniță au ostenit și au pus cazanul jos, acolo în mijlocul unei păduri. Tândală a stat jos, să-i caute Păcală oleacă în cap... și în cap, ai văzut: când îți caută, adormi. Așa și Tândală. Păcală atât a așteptat: bun e Dumnezeu; o să rămâie cazanul numai al meu! I-a luat capul binișor din poală și l-a pus pe căciulă jos, tot adormit. A înfipt apoi parul în urechile cazanului, l-a luat binișor la spinare și a plecat, fără să mai scoale pe Tândală. Du-te, du-te, du-te, prin pădure, până unde s-o fi dus. Da în urma lui? Când se scoală Tândală, nu găsește nici cazan și nici pe frate-său. Ce să facă el? Pune ochii într-un tei. Acolo, vro trei-patru lăstari. Taie un lăstar, își face un bici împletit în patru și începe să învârtească biciul, să pocnească și să strige: Bî! Ho, Suran! Plici! Hi, Țăpoi! Așa ca și cum ar fi o căruță cu boi. Când mâna așa, norocul lui. Aude o gură:

— Mă vere, mă!

— Ce, mă?

— Ia oprește.

Tândală, când aude, învârtește biciul: Plici! Ho, bî!... Ho, ho! Ho, bî!... Ho, ho!... Rămâne în loc și, când se uită, iese Păcală cu cazanul din pădure.

— Ptiu! ucigă-te crucea... Tu ai fost?

— Eu, da cine? Unde credeai că te duci cu cazanul fără mine?

Dacă vede așa Păcală, se învoiește cu frate-său și împărțește cu Tândală banii: una la una. Cum ar fi socotit însă, tot au trecut la Păcală două parale mai mult. Și s-au dus pe urmă pe la casele lor, că avea nevastă și ăla și ăla. Acu nevasta lui Tândală tot băciuia la Păcală:

— Dă-mi, dă-mi ale două parale! Ba și Tândală venea.

— Lasă-mă că ți le-oi da, frate.

— Când?

— Ia zilele astea. Și zilele nu mai veneau; iar Tândală nu mai destindea de la Păcală. Acu, ce se vorbește ăsta într-o zi? Tot cu gând de înșălătorie:

— Fă nevastă, zice Păcală, nu mai pot scăpa de frate-meu. Hai să mă fac mort și să mă duceți la biserică!

Așa a făcut. L-a dus la biserică și l-a băgat în lemn, în altar, iar femeia lui a venit îndărăt acasă. N-apucă însă să sosească, că auzi la poartă:

— Fă cumnată, fă! Aci e frate-meu? Aia începe să plângă și să se jelească:

— He, he! Săracu! E mort; l-am dus asară în biserică!

— Aș! Eu nu cred: mă duc acolo să văz.

S-a dus la biserică și s-a pus la pândă, lângă ușă, în tindă: de n-o fi mort, trebuie să iasă el odată afară, măcar să se poieneze. Cum sta el acolo, altă boroboață. Țârcovnicul bisericii era înhăitat cu o ceată de hoți și spârgea; azi la unii, mâine la alții și poimâine la alții. Erau unsprezece hoți și cu el doisprezece. Rându așa, luaseră de la o spargere bani mulți și ... ce zice el la împărțea?

— Măi, hai la biserică, că numai acolo om împărți drept ce-am furat.

— Hai.

Și s-au dus, de au făcut douăsprezece grămăjui, cât una și alta, numai galbeni. Și zornăiau și luceau galbenii de-ți luau ochii. Tândală de la ușă, văzând banii acolo, și cum sta el pe vine, odată bate tare din picior, și strigă cât îi ia gura:

— Săriți, morți, cu toții,
Că ne-a-mpresurat hoții!...
Săriți, morți cu toții,
Că ne-a-mpresurat hoții!...

Atunci Păcală, din lemn, atât a așteptat! Țâșt! Cu lemn cu tot a sărit în sus și s-a năpustit pe hoți. Și atunci, chiu și vai! Alora numai de bani nu le-a mai ars. Au fugit din biserică, carencotro a nimerit, de le sfârâiau picioarele. Pe urmă Păcală vine lângă bani și Tândală tot așa.

— Vezi, mă? Dacă nu mă făceam eu mort, mai luai tu banii ăștia?

— Păi da tu, dacă nu eram eu la ușă?

Au luat câte șase grămăjui, fiecare deopotrivă.

— Ei acu, zice Tândală, să-mi dai ale două parale, că ai de unde!

Aș! Nici pomeneală! S-au luat iar la păruială și... că hâr, că mâr... s-au tot sucit și răsfoit în biserică, cum le-o fi venit mai bine. Acu să-i lăsăm pe ei acolo și să vedem de ai care le lăseseră banii. Când s-au potolit din fugă, ăl căpitan — fie la hoți — ce zice?

— Mă! Ni s-au făcut nouă niscai păreri. Ce morți era să fie ăia înviați în biserică? Du-te tu, zice unuia, de vezi, că de n-o fi nimeni, e păcat de bani. Și e bine să nu fim măcăduiți. Se duce hoțul și se uită pe fereastră. Ăi doi se potoliseră din păruială și se ciondăneau și-acum p-ale două parale. Trimesul când aude și vede, dă fuga la căpitan.

— Căpitane! Sunt morți așa de mulți, că din câți bani am avut noi, tot nu li s-au ajuns, și se băteau pe două parale, ca orbeții.

— Taci, mă, că ți s-a părut ție, zice căpitanul.

— Dacă nu crezi, hai de vezi cu ochii! S-a dus. Căpitanul băgă capul pe fereastră, să vază mai bine ce e. Și ce să vază? Păcală și Tândală se certau și acu foc și făceau un hammai, de socoteai că toată biserica e înțesată de oameni. Când se uită mai bine căpitanul de hoți, Păcală... odată face: harșt! și înhață pălăria căpitanului:

— Na, mă, pentru ale două parale. Și a fugit căpitanul speriat, cu capul gol, de nu s-a mai văzut. Iar Păcală și Tândală s-au împăcat și au rămas să-și facă și d-aci înainte meșteșugul...

LUP ÎMPUȘCAT ÎN URECHEA DINAINTE

Păcală și cu Tândală, zice-se, au făcut tovarășie la spus minciuni, care de care mai gogonate și mai deocheate, și unul și altul se ajutau. Așa cică ajunge Tândală într-un sat. Se duce întins la crâșmă, unde erau oamenii adunați; acolo, hai prinde a înșira când îi veni rândul:

— Măi, toate ca toate, dar eu fusei la vânat și împușcai un lup taman prin laba dinapoi și prin urechea dinainte.

— Cum se poate? zise unul. Nu se poate, măi băiete, asta-i minciună. Ori l-ai împuşcat în labă, ori în ureche, în amândouă deodată nu se poate.

— Ba se poate!

— Ba nu!

— Ba da, se poate! Iaca eu pun rămăşag.

— Rămăşag, rămăşag, strigară cu toţii, pe trei galbeni şi trei oacă de rachiu.

Hop că intră şi Păcală, de parcă-l adusese înadins, tocmai la vreme.

— Noroc bun!

— Noroc bun! Bine că venişi, vericule, la vreme, să ne lămureşti. Iaca noi, prinseră oamenii a zice, ne-am prins rămăşag cu dumnealui precum că cică a împuşcat un lup prin labă şi prin ureche. Se poate una ca asta? Noi zicem ca să-i luăm rămăşagul trei galbeni şi trei oacă de rachiu.

— Ba eu aş zice să i-l daţi. Că eu ştiu că se poate.

— Cum? strigară cu toţii.

— Păi iată cum, răspunse Păcală liniştit: când dumnealui a tras cu puşca, lupul tocmai se scărpină cu laba de dinapoi la urechea dinainte.

Oamenii se uitară unii la alţii, tăcură mâlc, se pipăiră şi închipuiră cei trei galbeni, iar Păcală şi cu Tândală plecară să dea peste alţii tot aşa de hâtri, ca să-şi vândă minciunile tot aşa de cu preţ.

POPASUL

dată Păcală şi Tândală s-au pornit cu carul la un drum îndepărtat. Apucându-i noaptea într-o pădure, s-au gândit să steie la popas. Şi ca să nu deie vreo jivină peste dânşii, au hotărât: unul să doarmă, iar altul să păzească. Bun!

Şi cum este o vorbă, că cel dezbrăcat e gata să deie zece ierni pe-o vară, aşa şi Tândală — ar fi dat şi gospodărie, şi tot, numai să-i fie somnul deplin şi tihnit. Răsturnându-se în car, îi zise lui Păcală:

— Măi vere! Uite colo, ce lună plină răsare! Amu ea îi la picioarele mele. Când a ajunge la cap, atunci să mă trezești. Și încolo te-oi păzi eu pân în ziuă.

— Bine, Tândală. Așa să fie! Culcă-te și dormi în pace.

Dar și Păcală — nu degeaba îi zic Păcală. Credeți că așa și a țintit ochii la lună s-o vadă trecând dintr-un capăt al cerului într-altul? A așteptat de a adormit mai strâns Tândală, apoi a întors carul de proțap până a potrivit luna drept capul lui Tândală și a prins a răcni:

— Scoală, măi frate, că a ajuns luna la cap!!

Tândală holbează ochii. Într-adevăr, așa era. Amintindu-și învoiala, s-a sculat și s-a pus de pază.

— Amu-i rândul meu să dorm, zise Păcală.

— Da, frate. Culcă-te și dormi.

— Apoi... iată: mă culc jos, pe iarbă, tot cu picioarele la lună. Și când a ajunge la cap, atunci să mă scoli.

S-a culcat Păcală jos pe iarbă și Tândală l-a păzit cât a fost noaptea de mare.

„ÎMI LIPSEȘTE NU NUMAI O DOAGĂ,
CI ȘI FUNDUL!“

Păcală: Din ce parte de loc vîi, măi creștine?

Tândală: Din părțile noastre, de unde să vin dară?

— Bine că din părțile voastre, dar din ce sat ești?

— Eu sînt din satul nostru, căci doară nu voi fi din satul altora.

— Și din care sat al vostru?

— Doară nu vom fi avînd zece sate, ci numai unul.

— Și pe unde-i satul acela al vostru, măi creștine?

— Pe unde să fie?... Ia, peste dealul cela de colo!

— Bine că-i pe-acolo... Dar ce nume are?

— Numele satului nostru este tocmai așa după cum l-a botezat popa, dacă vrei să-l știi.

— Dacă-i așa, atunci spune-mi, cum l-a botezat?

— Cum să-l boteze?! Cu apă din căldărușă, după cum se botează prin toate părțile.

— Dar pe tine cum te cheamă, măi creștinul lui Dumnezeu?

— Pe mine mă cheamă așa: ia-ncoace, măi!...

— Și cum te strigă?

— Când mă strigă, mă strigă așa: U-u, mă! N-auzi, mă?

— Am gătat-o cu întortocheatul acesta! Dar ia-mi spune, măi prietene, se fac bucatele pe la voi?

— Cum păcatele să nu se facă, căci doară noi nu vom fi trăind nemâncați...

— Și cam ce fel de bucate mâncați voi?

— Noi mâncăm mai cu seamă fasole cu varză și lapte cu măămăligă caldă.

— Eu nu te întreb doară de bucate fierte, măi neghiobule!

— Atunci, întreabă-mă de cele nefierte!

— Crește pe la voi grâul și orzul?

— Cum să nu crească?! Și încă câteodată mai cât dumneata de înalte.

— Nu te întreb de înălțime, bre, căci doară eu nu sînt neguțător de paie, ci vreau să aflu de la tine cam cum e bobul orzului pe la voi.

— Bobul orzului pe la noi e cam lungăreț, învelit într-o coajă gălbule și cu țepe pe la vârfuleț.

— Aceea o știi și eu. Dar cum se vinde grâul pe la voi?

— Pe la noi se vinde grâul așa: că unul dă grâul, și altul dă banii.

— Văd că nu ne înțelegem, prietene, căci tu nu știi să-mi spui nici cum vînd oamenii pe la voi grâul sau orzul.

— Cum păcatele să nu știi, când oamenii noștri îl vînd tot cu măsura; nemăsurat nu-l vinde nici unul.

— Bine că-i cu măsura, dar cu ce preț dau ei o măsură?

— După cum te învoiești, cucoane; cât dai, atîta iai. Dai bani mai mulți, iai și grâu mai mult, iar dacă dai bani mai puțini, iai și grâu mai puțin.

— Văd eu că nu mai ies cu tine la un fel... Dar ia spune-mi, măi creștine, mai sînt mulți oameni ca tine în satul vostru?

— Cum să nu fie?... Cum e nea Stan, cum e nea Bran, cum e nea Mușat, nea Tănase și câți și mai câți alții...

— Mai oprește-te, bre, că parcă-i cetești de pe pomelnic! Și spune-mi mai bine, cine e om mai mare la voi în sat?

— Omul cel mai mare la noi în sat e badea Achim Lunganul, carele stă tot plecat în casă, de teamă să n-o ia cumva în cap.

— Nu așa, mă creștine! Dar spune-mi de cine ascultați voi mai tare în satul vostru!

— Noi îl ascultăm mai tare pe nea Bratu, carele, când începe să cânte câte o doină din fluier, adună tot satul împrejurul lui.

— Uf! Că mi s-a urât să te mai ascult; dar spune-mi, te rog, de cine aveți voi mai multă teamă în satul vostru?

— Aulio! De taurul primarului, cocoane, căci când vine seara de la ciurdă și începe să mugească, nu știm care pe unde să ne ascundem mai iute de teama lui.

— Dar ia spune-mi, măi creștine, ce fel de om vei mai fi și tu, căci văd că nu ne putem înțelege amândoi.

— Un om ca toți oamenii, cocoane: cu ochi, cu nas, cu gură, cu mâini, cu picioare, după cum mă vezi și dumneata.

— De om te văd că ești om, dar fără de simțire, ca și-o buturugă de lemn. Dar știi tu ceva? Aveți voi dogar în satul vostru?

— Avem, da! Și încă ce mai meșter bun... Ori vrei ceva cu el, cocoane?

— Dacă-i așa mare meșter el, atunci na acești bani și te du până la el de-i spune c-am zis eu să-ți pună o doagă, care-ți lipsește și n-o ai.

— Bogdaproste, cocoane!... dar știi ce? Mai dă-mi încă pe-atâția, căci îmi lipsește nu numai doaga, ci și fundul.

— Haide, pleacă de-aici și nu fi obraznic! Nu știi tu că nemulțumitului i se ia darul? Și că cel ce nu se mulțumește cu puțin, nu e vrednic de mult?

— Ba știu, cocoane, dar din banii aceștia nu-mi rămâne nimic pentru mine, ca să beau și eu vreun pahar de rachiu,

deoarece mi s-a uscat gâtul de când tot tăinuim amândoi. Încăileă închide ochii și-mi mai aruncă vreo câțiva bănuți peste aceștia!

— Na și pleacă de-aici, să nu te mai văd, neghiobule și hăbăucule!

— Bogdaproste, cocoane, și să ne mai întâlnim sănătoși și de altă dată!

— Ba mai bine să-ți frângi gâtul pe unde ți-o fi lumea mai dragă.

— Tot asemenea îți poftesc și dumitale, cocoane, și să te mai întâlnesc pe unde și-a întâlnit mutul iapa și să te mai văd când mi-oi vedea ceafa.

„DACĂ-ȚI TREBUIE VREUN BOU,
GÂNDEȘTE-TE LA MINE!“

 Păcală și Tândală făceau negoț de vite. Odată, trebuind să pornească cu niște porci la un târg, Tândală a plecat, iar Păcală, care avea încă o afacere de sfârșit, a rămas să vie în urmă. La plecare s-au înțeles ca Tândală, îndată ce va sosi la orașul de unde putea să meargă pe drumul-de-fier, să telegrafieze lui Păcală, să vie la el. Ajungând la gară, Tândală dădu lui Păcală următoarea telegramă: „Am sosit cu porcii în gară, numai tu lipsești. Aș fi plecat cu trenul accelerat, dar nu primește dobitoace. Dacă-ți trebuie vreun bou, gândește-te la mine.“

BRUTARUL ȘI BRÂNZARUL

 Tândală era brutar și avea obiceiul să cumpere în fiecare zi untul de care avea nevoie de la un brânzar din apropiere, Păcală, care era clientul lui. Observând că, de obicei, bucata de unt pe care o plătea drept un kilogram este mai mică, s-a plâns unui comisar, care s-a dus să facă cercetare la fața locului.

— Ai cântar? întrebă comisarul pe brânzarul Păcală.

— Negreșit...

— Dar greutăți ai?

— Nu.

— Atunci, cum cântărești untul?

— Foarte simplu; pâinile pe care mi le vinde vecinul meu sînt de un kilogram. Pui deci o pâine pe cântar, și în partea cealaltă unt, și dau astfel... un kilogram.

Tândală și-a retras plîngerea.

SOCOTEALA LUI PĂCALĂ

Într-o zi întrebă Păcală pe Tândală:

— Bre, după cîtă carte ai învățat tu, știi să-mi spui cîte cozi de pisică ar trebui de aicea și pînă la lună?...

Tândală stă și stă și se gîndește, și nu știe...

— Măi Tândală, de aicea și pînă la lună trebuie o singură coadă de mîță, cu condiția ca să fie așa de lungă cît de aicea și pînă la lună!...

HALEA-PALEA, S-APUC VALEA

recea odată Tândală pe cîmp și a văzut un plugar, care lăsase aratul și tocmai așezase masa să mănînce.

Tândală a cotit din drum și a venit la om.

Omul, ca omul — l-a pofit la masă și l-a întrebat cum îl cheamă.

Tândală îi răspunde:

— Halea-palea, s-apuc valea.

— Frumos nume, n-am ce zice, făcu plugarul și-l pricepu pe Tândală.

— Da pe tine cum te cheamă?

— Mă cheamă

Otic lung,
s-apuc valea să te-ajung,
haț de chică și la plug“.

— Văleu, că lung și urât nume mai ai, sări Tândală și o luă la drum mai departe, de teamă să nu-l puie la plug.

„TU DOUĂ PÂINI, EU DOUĂ...”

ăcală, plecând pe drum cu Tândală, avea în desagi cinci pâini, Tândală trei, dar în ploscă nici un pic de udătură.

— Știi ce, măi Tândală, zice Păcală, să facem o tovarășie.

— Ce fel de tovarășie? întrebă Tândală.

— Știu eu doi frați cârciumari, colea lângă acel pârau: au o țuică tare bună dar nici o fărâmitură de pâine, căci mănâncă numai mămăligă. Acești frați mor după pâine, să mergem să-i îmbiem ca să mănânce cu noi împreună și pentru fiecare pâine ce vom mânca cu ei împreună, să ne dea câte o litră de țuică.

— Bună tocmeală, răspunse Tândală.

Deci plecară la cei doi frați care îi primiră cu brațele deschise și se învoiră după cum știm, ba frații le spuseră că țuica ce vor bea pe vremea mâncării nici nu o vor pune în socoteală, ci le vor da pentru opt pâini după ce le vor fi mâncat, două oca, adică opt litre de țuică.

După cum făgăduiră, așa și făcură. La plecare cei doi frați deteră lui Păcală patru litre de țuică și lui Tândală la fel patru litre. Cum se depărtară de cârciumă, Păcală se opri în drum și zise către Tândală:

— Eu pui cele patru litre ale mele, dacă pui și tu ale tale!

— La ce? întrebă Tândală.

— De-mi vei spune, răspunse Păcală, că dreaptă parte ne-au făcut frații, dându-mi și mie, care am avut cinci pâini, patru litre ca și ție, care ai avut numai trei pâini?

— Adă mâna, că se prinde! făcu Tândală cu bucurie.

Deteră mâna, apoi zise Păcală:

— Spune, de!

— Ție ți s-ar fi convenit cinci litre, căci ai avut cinci pâini, iar mie numai trei, căci am avut trei pâini. Așa este? Adă dară țuica încoace.

— Nu-i așa. Ai pierdut. Trebuie să-mi dai tu țuica ta!

— Cum?!

— Iată cum. Noi am mâncat toți deopotrivă. Dreptu-i?

— E drept.

— Tu două pâini, eu două, un frate două și celălalt frate iarăși două, cu totul opt!

— Tocmai!

— Dacă am mâncat din cele cinci pâini ale mele două, câte mi-au prisosit?

— Trei.

— Ține minte! Trei, iar dacă ai mâncat tu din ale tale trei pâini, câte ți-au prisosit?

— Una.

— Vezi: tu una, eu trei, deci fiindcă frații ne-au dat mie patru, ție patru, cu totul opt litre de țiucă, am avut câte două litre de câte o pâine, așa dară s-ar fi convenit ție două, iar mie șase.

— Al dracului Păcală, totdeauna el deasupra, zise Tândală dându-și țiuca, căci după drept, n-avea încotro.

AȘTEAPTĂ SĂ SE MOAIE PLUGUL

e duc doi, Păcală și Tândală, c-o pereche de căluți la arat. Căii — slabi. Plugul nu prindea.

— Ce să facem?

— Să udăm pământul...

— Cam greu...

— Hai să udăm plugul!

Au luat ei plugul și s-au dus să-l moaie. L-au pus la muiat. Stau și astăzi și așteaptă să se moaie plugul.

„TREBUIA S-O VINZI CÂND ERA CALDĂ...”

n ștregar de băiat de-ai lui Păcală intră în brutăria lui Tândală.

— Ai pâine rece? întrebă el pe brutar.

— Da, am, răspuse Tândală-brutarul, și puse repede mâna pe o pâine, bucuros că face vânzare.

— Îmi pare rău, răspunse ștregarul, trebuia s-o vinzi când era caldă.

Și-o șterse repede-repede.

Brutarul Tândală, în urmă, vă închipuiți dumneavoastră ce o fi zis.

„TÂNDALĂ NU CREDE DECÂT
ÎN CEEA CE VEDE...”

Păcală, morarul, către fiul său:

— Fiule, luat-ai vamă din sacul lui Tândală?

— Luat.

— Dar el te-a văzut când ai luat-o?

— Nu, căci doarme și nu l-am trezit.

— Atunci, ai grijă, când se scoală să iei vama încă o dată, căci Tândală ăsta-i un Toma Necredinciosul: nu crede decât ceea ce vede.

CHIOR DE-A BINELEA!

Intr-un sat era un flăcău bicisnic. Se mai întâmplase c-avea și albeață pe un ochi, așa că nu avea multă trecere printre fete. De altfel, muncitor.

Își făcuse din nimic doi vițeluși, o gonitoare și un bordei în pământ. Ș-ar fi gospodărit el acolo, la locul lui, dar nu-l sufereau fetele nici pe departe. Și-apoi, destul ca satul să-l ia pe om înainte cu râsul, că nu mai poate scăpa de batjocură nici în gaură de șarpe.

Tocmai târziu de tot și-a găsit și el un ajutor. Vorba ceea: fiecare pai își are umbra lui. În mulțimea batjocoritoare a oamenilor, a dat și el peste un creștin al lui Dumnezeu, ca să-l ocrotească.

Păcală era omul cel milostiv și s-a gândit să-și sfătuiască sufletețul într-altă parte.

Într-o bună zi, își ia prostul și pornește peste dealuri în peșit. Acum, lui singur îi venea greu să-și laude flăcăul. Pe drum, ce să vezi, întâlnește Păcală pe Tândală. Din două vorbe s-au înțeles:

— Măi frate, de-oi zice eu ceva de băiet, tu să te faci că cunoști lucrurile și să sai cu vorba și să-mi umfli laudele și să mărești toate spusele, că doar-doar am momi o fată.

— Las' pe mine!

Pornesc la socru.

La început au luat lucrurile pe departe, pân-au ajuns cu încetul la nod. Păcală aduce vorba așezat și cu încredințare:

— Cum vă spun, băietul n-are cum fi mai bun...

— Ce băiet! adaogă Tândală. Pare tânăr de trup, dar la minte e judecat și cu scaun ca un bătrân!

— Și nu-i el chiar așa de tot lipsit! Are doi juncănași, numai să-i puie la car.

Lăudătorul n-o slăbea:

— Tea! Nu juncani, boi de muncă!

— Văcuța lui își așteaptă ziua să fete.

— Văcuță? Vacă, omule, să-ți umple hârdăul cu lapte!

— Iată, acum și-a făcut băietanul și căsuță!

— Vorbă să fie căsuță! și ele-s cogeamite curți, palate, dom'le, boierești!...

Păcală lăsă vorba mai domol, încurcat în laude:

— Numai un cusur are și el. I s-a iscat o pată, așa, abia cât o sământă de in, pe ochiul stâng.

Da Tândală sare de colo, să-și facă slujba:

— Hm!... Ce pată, omule, când el îi chior de-a binelea?!

GÂNDEAM CĂ-I VINERI!

Între timp, Tândală rodea la slănină într-o miercuri, de-i trosneau măselele. Cine știe cum o fi pus mâna pe ea. Păcală îl vede și-l întrebă:

— D-apoi bine, măi Tândală, nu știi tu că azi îi miercuri? Cum de mănânci de frupt?

— Aoleu, bădicuță, răspunse Tândală, Doamne iartă-mă, gândeam că-i vineri!

DE-I SFÂNTĂ, SFÂNTĂ SĂ FIE,
DA DE LIMBĂ NU MĂ ȚIE...

ândală căpătase nu știu de la cine un fagure de miere și cum îl căpătă, începu să sugă din el cu lăcomie. Din întâmplare, în fagure se rătăcise o albină, care ajungând în gura lui Tândală, îl înțepă zdravăn în limbă. Tândală de durere aruncă fagurele cât colo și începu să înjure albina, cum îi venea la gură.

— Nu înjura, mări! zise Păcală, ce trecea ne acolo. Nu știi că albina-i sfântă?

Da Tândală:

— De-i sfântă, sfântă să fie,
Da de limbă nu mă ție,
C-o strâng cu dinții,
De-a vedea sfinții!

SĂ VADĂ LUMEA!

Sta Tândală cu calul la iarmaroc. Se apropie niște cum-părători și-l întrebă:

— De vânzare ți-i armăsarul?

— De vânzare.

— Da trage bine la teleagă?

— Nu!

— Da la călărie merge?

— Nu!

— Da la arie, la treier merge?

— Nu!

— Păi atunci, de ce l-ai mai adus la târg.

— De ce? Apoi să vadă lumea cu ce-mi mănânc eu zilele, cu ce mă chinuiesc.

RASA POPII

dată Tândală se ducea la niște neamuri, care trăiau departe, în alt sat. Mergând așa, l-a apucat noaptea pe drum. Fiind pe aproape un sat, s-a gândit să poposească peste noapte. Bate la o poartă, bate la alta și în cele din urmă nimerește la o femeie.

— Mătușă, nu mă-i primi să mân peste noapte la mata?

— De ce nu, cu dragă inimă. La mine a mai poposit un popă. Îți dormi amândoi în casa cei mare și nu vă va fi urât.

Femeia le-a așternut la amândoi aparte și, când a dat să iasă, Tândală îi zice:

— Mătușă, pe mine să mă scoli până la zori, ca până la răsăritul soarelui să fiu în cutare sat.

— Bine, drumețe!

— Da pe mine, zice popa, să mă lași să dorm până m-oi scula singur.

Iese femeia, iar dimineața, în zori, vine și-l trezește pe Tândală. Se scoală el, și somnoros, prin întuneric, în loc să îmbrace straietele lui, le îmbracă pe ale popii.

Pe la răsăritul soarelui ajunge el în satul unde trăiau neamurile, și, văzând pe dânsul rasa popii, pantalonii, cușma, se oprește și prinde a sudui:

— Ia anapoda femeie, în loc să mă scoale pe mine, l-a sculat pe popă.

TÂNDALĂ SE ÎNSOARĂ

e Tândală l-a apucat fierbințeala însurătoarei! Tânjea de parcă era bolnav și era necăjit foc că-n satul lui nici o fată nu-l voia de bărbat, deoarece i se dusese vestea ca de popă tuns, ba că-i poznaș, ba că-i târâie-brâu. Se ofilea văzând cu ochii și devenise nătâng.

Numai iată că Păcală vine în pețit la el.

— Dragă Tândală, s-a terminat și cu așteptarea ta, ți-am găsit o fată taman ca pentru tine. Îi frumoasă, ochioasă, vrednică, și are stare bună: atâta că e tocmai din al treilea județ. Ca zestre are o casă cu livadă, un car cu boi voinici, o vacă cu mânzat, o

iapă cu mînz, cinci hectare de pădure cu imaş; iar de-ale casei îi dă tot ce trebuie ca pentru o gospodărie nouă.

— Adică cum vine asta, Păcală, te-ai găsit tocmai tu să râzi de mine, eu mă ţineam că sîntem prieteni şi văd c-am ajuns şi de batjocura ta, mă păcăleşti, că de unde să cadă pe mine asemenea berechet? Vezi bine c-aşa o fată nici nu-i de nasul meu, ori poate o fi avînd niscaiva beteşuguri.

— N-are, bre, nici o meteahnă.

— O fi vreo sluţenie?

— Ți-am spus doar că e frumoasă.

— O fi purtînd vreo ghebă-n spate?

— Da de unde?

— O fi-ncrucişată sau vreo buboasă?

— Nici vorbă!

— O fi şchioapă, cotoñoagă?

— Ce, glumeşti?

— O fi-ngreunată?

— Nu e, bre, a fost ea, da a lepădat de curînd!

— Asta o-nghit eu faţă de câtă zestre are, zise Tîndală, dar tot trebuie să mai aibă ceva, că observ eu c-ai mai avea ceva de spus, nu-i aşa?

— Ce să-ţi mai spun, are toate simţurile, vede bine, aude bine, da-i tăcută. Când mă gîndesc cât e de tăcută fata asta, parcă sînt gelos pe tine, că traiul meu de-acasă, ce crezi, e un iad, mă omoară gura nevastei şi mai ales a soacrei.

— Adică cum tăcută, bre, e chiar mută? întrebă Tîndală.

— Mută-n lege, îi răspunse Păcală!

— Ei, bate palma, s-a făcut, mă-nsor cu ea, dar să vii la nuntă.

— O să vin, se poate să nu vin? răspunse Păcală, dar am să vin când m-o invita mireasa cu gura ei!

SCĂRPINATUL COASTEI

ăcală, văzînd că Tîndală îşi bate nevasta, alergă să o scape şi-i zise:

— Dar ce faci, Tîndală?

- Îmi scarpin coasta.
— Dar ce coastă-ți scarpini?
— Nu e femeia coasta bărbatului?
— Ai dreptate, zise apoi, și-l lăsă să-și scarpine coasta cât îi va plăcea.

LAPTE ȘI SMÂNTÂNĂ-N PĂLĂRIE

 Într-o bună zi femeia îl trimite pe Tândală la târg să cumpere lapte acru și smântână. Se pornește Tândală, da ulcioare nu-și ia. În târg măcar ia lapte și smântână în pumn. Tândală nu chitește mult, scoate pălăria din cap și zice:

— Iaca în ce am să iau!

Și, apropiindu-se de o femeie care vindea lapte acru, unde zice:

— Răstoarnă, femeie, ulciorul aici!

Femeia deșertă ulciorul și primi banii. Amu altă nevoie. În ce să ia smântână? își face Tândală socoteală și găsește:

— la să-mi întorc pălăria pe dos!

Și de bucurie că a găsit ieșire, nici nu simți cum vărsă laptele, luă smântâna și hup, zdup! hup, zdup! — o croi spre casă.

Femeia îl aștepta de amu în fața casei și, văzându-l că aduce numai smântână, îl întrebă:

— Bine, Tândală, da laptele unde-i?

— Iată-l, femeie! unde face Tândală, și roti pălăria s-o întoarcă pe cealaltă parte, iar smântâna — huștiuliuc! se vărsă toată pe jos.

RĂBDAREA LUI TÂNDALĂ

 Îmi spune nevasta:

— Bre Tândală, du-te de-mi adă o căldare de apă.

Eu răbd.

— Taie-mi, omule, vreo două lemne!

Eu răbd.

— Bre Tândală, vezi de ce rag vitele celea!

Eu răbd.

— Vină, bărbate, și-i mânca.

Aici m-a scos din răbdări.

CA DE LA UN PRIETEN

ândală îl prinde pe Păcală în grădină furând mere și-i zice:

— Bine, măi Păcală, ți-ar fi rușine obrazului, om creștin ce ești! D-apoi tocmai de la mine ți-ai găsit tu să vii și să furi?

— D-apoi de la cine, prietene, dacă nu de la tine? Că ce mi-am zis: «Mă duc la unul străin — mă prinde, ia ciomagul, îmi dă una la cap și mă lasă lat», — lucru care, dă! — să nu-ți fie cu supărare — nu-l aștept de la un prieten vechi și bun ca tine!

MÂNIA LUI TÂNDALĂ

dată un om avea necaz pe Tândală și, căpătându-l în mâini, i-a tras o bătaie. Mâncând papara, căuta și Tândală să nu prea deie ochii cu lumea. Dar, iată, se întâmplă că îndată după aceea îl vede Păcală:

— Așa-i c-ai căpătat-o bună?! Te-a răzbătut în bătăi omul acela...

— Bine, făcu Tândală, dacă el era gata înciudat... De-atâta m-a bătut. Iar eu trebuie să aștept să mă mâinii. Iată — acum să-mi cadă el mie! I-aș arăta eu lui!

ȘASE MĂGARI

ică odată Stan Tândală a plecat la târg să vândă niște măgari, cinci la număr. Încalcă pe un măgar și pornește; ceilalți veneau după el.

Pe drum, se uită îndărăt: vede numai patru măgari.

— Măi, da' unde să fie unul? L-o fi mâncat lupul? L-o fi prins cineva?

Se apucă să-i numere iar de la urmă înainte. Găsește tot patru. Sta nedumerit.

— Se vede că s-a dus pe gura lupului, dar când? cum? se întreabă el.

Iacă trece pe acolo Ion Păcală.

— Ce tot numeri, măi Stane?

— Ia măgarii ăștia! Am plecat cu cinci și acum văd că am numai patru.

Păcală se bucură de încurcătura lui Tândală și găsi prilejul să arunce una bună. Zice el:

— Cum ai avut cinci măgari când eu văd șase?

— De unde șase când eu văd numai patru?

— Numără încă o dată!

Se pune Tândală și numără:

— Unu, doi, trei și cu asta patru...

— Și cu cel de sub tine?

— Ei da, cinci, uitasem... Da' pe cel de-al șaselea unde-l vezi tu?

— Unde-l văd? strigă Păcală, arătând cu degetul pe Tândală.

DE LA CRĂCIUN LA PAȘTE

Păcală îl întrebă într-o zi pe Tândală:

— Ai putea să-mi spui, mă Tândală, cât e de aici și până în târg?

— Păi sînt cam vreo trei poște, răspuse Tândală.

— Dar de la târg până aici, cât Dumnezeu o fi?

Lui Tândală părându-i-se că Păcală vrea să-și bată joc de el, îi răspuse supărat:

— Dacă de-aici la târg sînt trei poște, se-nțelege că și de la târg până aici sînt tot atâtea!

— Nu te supăra așa de rău, de unde să știu eu asta? Știu că de la Crăciun la Paște sînt trei luni și ceva, pe câtă vreme de la Paște la Crăciun sînt aproape opt luni!

CUI CU CUI

A fost ce-a fost, de n-ar fi fost nu s-ar mai povesti.

Odată s-au întâlnit Păcală și Tândală cu Înșală. Înșală ducea la târg o vacă, și Păcală l-a ajuns, iară Tândală mergea din viclenie un pas mai-nainte.

— Bun ajuns, măi frate.

— Mulțumesc duminică.

— Dar unde duci capra?

— Ce capră? îl întrebă Înșală cu mirare. Caută bine, frate, că nu e capră aceasta, ci vacă, pe care o duc la târg să o vând.

— Dar ce-mi zici că nu e capră? se făcea Păcală, doară nu știi că la ied se cunoaște barba, ceea ce la capra ta nu se află.

— Totuși, frate, nu e nici ied, nici capră, precum tu zici, ci crede-mă că e chiar vacă.

— Și dacă nu crezi că e capră, îi zice Păcală, hai să întrebăm pe omul acela care merge înainte.

Înșală, învoindu-se la aceasta, merge cu Păcală mai iute, să ajungă pe Tândală din urmă.

— Bună ziua, frate!

— Mulțumesc dumneavoastră.

— Ia vezi, fârtate, ce zice omul acesta.

— Ce?

— Zice că nu e asta capră.

Tândală, văzând încotro bate Păcală șaua, ca prieten adevărat, a mânat apa la moara lui, întărind:

— Ba capră, zău.

Și cu așa cuvinte viclene, atâta au umblat amândoi după Înșală până l-au păcălit, de a dat vaca numai cu cinci lei.

Aceia luând vaca s-au dus cu ea în târg, unde au vândut-o cu două sute de lei, că văzând bietul Înșală și-a propus să-i înșele și el, din ce privință a mers la o ospătărie din drum, unde a fost convins că vor veni și aceia, și a vorbit cu ospătarul să îi dea mâncare și băutură cât îi va cere sufletul, că el va plăti tot înainte, numai să îl ierte că face un pic de glumă cu căciula lui înaintea oaspeților. Bine, ospătarul se învoiește foarte bucuros de aceasta.

Și iacă după un scurt timp mergea Păcală cu Tândală la acea ospătărie. Mâncară și băură bine. Văzându-i de altă parte, Înșală intră și el înăuntru, se puse la altă masă, luă căciula de pe cap și zice:

— Ospătarule! eu beau, căciula plătește.

Atunci ospătarul umplu masa numai cu rachiu.

Înșală bea de se satură.

— Acum, ospătarule, plătitu-ți-a căciula?

— Plătit tot, tot a plătit, răspunse ospătarul.

— Așa, sănătate bună!

Plecă Înșală, dar Păcală și Tândală, care erau cu totul surprinși de o așa minune, se luară după dânsul să-i înșele căciula.

— Stai, măi frate, bun ajunsul!

Înșală le-a mulțumit cuviincios, dar s-a făcut că nu-i cunoaște.

— Nu ne vinzi nouă căciula aceea?

— Nu, fraților, le răspunse acesta cu viclenie bună.

— Dară nu! vinde-ne-o nouă, că ce vei cere pentru ea, aceea-ți vom da, ziseră ei cugetând că vor merge din ospătărie în ospătărie și vor mânca și bea toată ziua, iar căciula numai va plăti.

— Apoi bine, dacă e treaba tocmai așa, răspunse Înșală, dați-mi dară cinci sute lei și apoi mergeți cu Dumnezeu.

Păcală și Tândală dădură foarte bucurosi acei cinci sute lei și, lăsând pe Înșală, se și duseră îndată într-o cârciumă unde, punându-se la masă, încep a striga din toată gura:

— Noi bem, căciula plătește!

Da ce uimire, nimeni nu le aducea nimic. Strigă ei a doua oară, strigă și a treia oară, dar nimeni nu-i servește. Întru așa fel de împrejurări rele, cer ei de mâncare și de băut cu alte cuvinte și, săturându-se bine, se scoală de la masă să plece, dar crâșmarul le stătu înainte să plătească.

— Ce? se turburată ei, dar nu ți-a plătit căciula?

— Nu! răspunse crâșmarul, plătiți, numai voi plătiți!

Unul una, altul alta, în urmă aceia nevoind a plăti, fură bătuți bine de crâșmar până ce plătiră toată datoria. Și așa ei au păcălit pe Înșală cu vaca, dară Înșală și mai bine i-a păcălit cu căciula.

A LUAT-O DUMNEZEU...

Ândală se însurase și el, ca să aibă un căpătâi, să găsească și el o bucată acasă, seara, când vine de la muncă, să nu umble rupt, să-și vadă dereticat prin casă... ca omul când se însoară, în sfârșit, că se gândește și el să-i vie mai ușor și să-și facă viața mai dragă.

Ăsta, săracul, dăduse de pacoste, că îi era muierea de nu știa face mai nimic, și ce știa îi era lene să facă, iar de cață și de femeie afurisită și rea... nu se mai pomenea, gândesc, mai ca ea.

Ce-a făcut Tândală? A lăsat-o și el în voia ei: de striga, o lăsa să strige; de ocăra, o lăsa să ocărască; în sfârșit, nu luă seama la ea deloc o vreme, gândind că o fi mai bine. Aș, de unde?! Că se lega ea de el, nu-l lăsa să-și vadă de treabă în tihnă, iar de se răstea la ea, ori îi mai înfingea mâna și prin ale coade, țipa de scula tot satul. O ducea, în sfârșit, bietul om, cum era mai rău.

Într-o zi, având el să ducă niște grâu la târg, a înjugat boii și a plecat. Era vară, o căldură d-aia afurisită. De zăduf, s-a dus nevasta la gărlă să se scalde și, cum a făcut, cum a dres, a scăpat într-un ochi și s-a înecat.

Când a venit Tândală a doua zi de la târg, popa satului i-a ieșit înainte să-i spună ce se întâmplase, și l-a luat și el cum a gândit mai bine, ca să nu-l izbească jalea așa rău, deodată. Și între altele i-a zis:

— Ei, nu te mâhni, fiule, că a luat-o Dumnezeu, nu altcineva.

— Adicătelea, Dumnezeu s-o fi luat, părinte? I-a întrebat el, așa, cu nedumerire.

— Dumnezeu, vezi bine!

— Aoleo, săracul, rău a făcut c-a luat-o, că și-a găsit beleaua cu ea!

EL CREDE

 Într-o zi Păcală ducea un porc să-l vândă la târg. Pe drum, nu știi ce-i vine porcului că nu voia nici în ruptul capului să meargă înainte.

Trage Păcală încoace, trage încolo, înjură, dar porcul să miște: neam!

Văzând că nu se poate scoate la cap cu animalul, îi veni lui Păcală o idee. Începu să se învâртеască împrejurul animalului și, luându-l apoi de frânghie, porni la drum. De astă dată porcul îl urmă supus.

Pe drum se întâlni cu Tândală, care-l întrebă:

— Dar unde duci porcul, Păcală?

— Vorbește mai încet, răspunse Păcală în șoaptă, el crede că-l duc înapoi acasă!

TESTAMENTUL LUI TÂNDALĂ

 Tândală era văduv, nevasta-i murise de vreo șase ani. Moștenitorii săi erau trei băieți și-o fată.

Presimțea că nu-i departe ceasul morții, de aceea și-a chemat nepoții.

— Vă știu că sînteți băieți la locul vostru, iar tu ești fată înțeleaptă, le spuse Tândală.

— Așa e, taică!

— V-am chemat că uite mi se cam apropie sfârșitul și înaintea morții vreau să știu ce să fac cu averea mea, pe-ale cui mâini să o las. Știu că voi sînteți crescuți în frica lui Dumnezeu, dar aș vrea să aud din gura voastră dacă sînteți buni la suflet și milostivi.

— Sîntem, răspunseră ei într-un glas.

— Ei, atuncea-i bine, mor cu cugetul împăcat; cătați-vă cu hărnicie și cu cinste de treburile voastre, că eu am lăsat averea mea văduvelor nevoiașe! Și a închis ochii!

ANECDOTA LUI PĂCALĂ

 S-au dus Tândală și Păcală în America. I-a apucat noaptea într-un oraș. Trebuia să se culce.

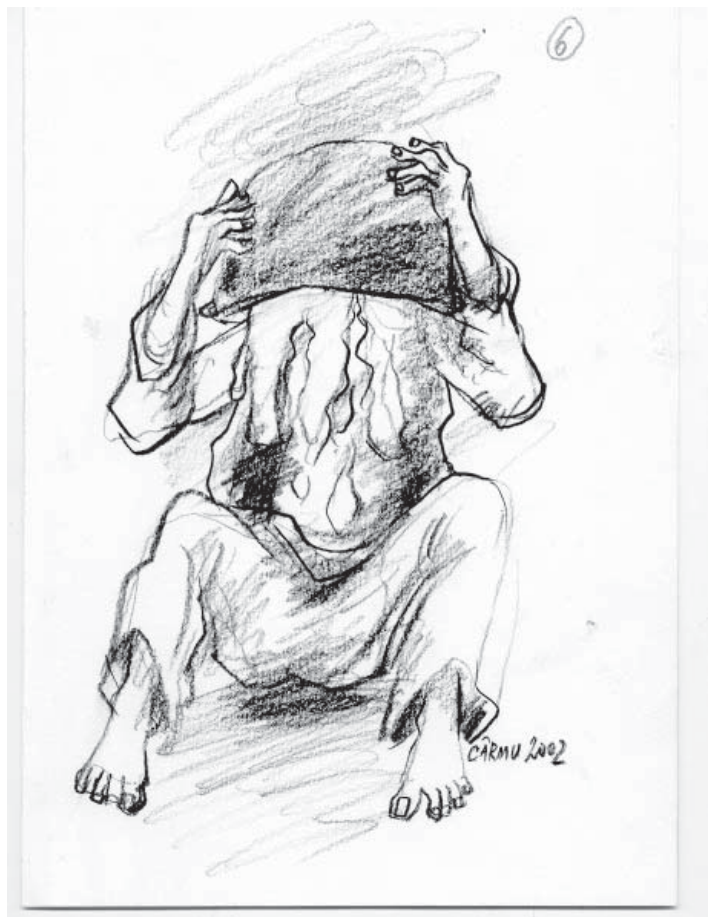
Intră ei la un hotel cu o sută de etaje. Li s-a găsit loc numai la al sutălea etaj.

S-au pornit ei. Se suie. Mergând așa, pe scări, tot spuneau anecdote, ca să nu le fie urât.

Când au ajuns la al sutălea etaj, era spre ziuă; s-au așezat jos ca să se odihnească. I-a mai spus Tândală lui Păcală vreo câteva anecdote, apoi Păcală îi zice lui Tândală:

— Măi frate Tândală, tu mi-ai spus multe anecdote, dar când ți-oi spune eu una, ai să te tăvălești de răs. Noi ne-am suit până aici toată noaptea, dar cheia n-am luat-o de jos.

NEROZII DE PUS ÎN PASCĂ

BUCATE CA LA MAMA

Păcală face nunta frumușel, și însurăței s-așază în căsuța lor. Își erau amândoi pe plac, se înțelegeau în toate, numai nevasta avea un cusur: nu potrivea bucatele după gustul bărbatului. Și doar se muncea ea într-o părere să-i nimerească odată placul, dar nu era chip, și pace!

— Degeaba! Oricum îi întoarce-o, nu faci tu mâncarea cum o făcea mama acasă.

Și-aici Păcală își sugea buzele ca după cine știe ce bunătăți.

Din pricina aceasta, n-a mai fost trai bun între cei doi însurăței.

De la o vreme, după ce s-a mai învechit sita, nu s-a mulțumit numai cu gâlceava, ci au început a se mai lua și de păr. Traiul lor se-năsprea pe zi ce trecea.

Odată, femeia se ia cu treburile pe afară și uită fasolele la foc, de au fiert până au ars pe fundul oalei și s-au afumat.

Biata nevestă nu mai știa încotro s-o apuce de atâta supărare. Se gândea cu groază la ce-o așteaptă de la bărbat.

Când i-a venit omul de pe unde fusese, i-a întins masa cu mare frică. Lăsase înadins ușa deschisă, ca să aibă pe unde-o tuli, când o să sară cela s-o bată.

Păcală, cum se pune la masă, prinde a înfuleca din fasole cu poftă mare, de-ai fi crezut că cine știe ce bucate alese mănâncă.

Își sugea gura la fiice înghițitură și se întorcea cu ochii lacomi înspre ușă, unde nevestă-sa rămăsese mică și uimită, cu mâinile încurcate în șorț.

Mai pe la mijlocul mâncării, Păcală, covârșit parcă de recunoștință și mulțumire, zice nevestei:

— Bine c-ai învățat și tu să faci mâncare! Acum îmi place și mie. Uite, astea sînt bucate ca la mama...

IA-ȚI MAI BINE UN BĂRBAT!

 fost odată o femeie care era văduvă. Și pleacă ea într-o zi la târg să ia un măgar. Pe drum se-ntâlnește c-o prietenă. Asta o-ntrebă ce mai face și un' se duce.

— Unde să mă duc, zice femeia văduvă, mă duc la târg să iau un măgar ca să duc cu el la moară și s-aduc lemne de la pădure.

— Nu lua măgar, surățică, zice ailaltă, că măgaru trebuie să-l duci de nas; ia-ți mai bine un bărbat, că bărbatu se duce singur.

ACUL ÎN FÂN ȘI PLUGUL ÎN CĂCIULĂ

-a dus Tândală la iarmaroc să cumpere fier de plug pentru arat. Femeia i-a zis:

— Omule, ia să-mi iei și niște ace, dacă te duci la iarmaroc.

— Ți-oi lua, femeie.

N-a găsit fier de plug. A luat ace.

Le-a azvârlit în căruța cu fân și s-a pornit înapoi acasă. Ajunge, da femeia îi iese înainte:

— Omule, ai găsit fier de plug?

— Nu, femeie. Da ți-am luat ace.

— Bine, omule, că mi-ai luat, că-mi trebuie, că iată n-am cu ce coase. Da unde le-ai pus?

— Du-te și le cată în căruța cu fân.

Când s-a dus, nu le mai găsește. Dacă-s în fân.

— Omule, omule, te-am rugat... d-apoi de ce-ai făcut așa! A trebuit binîșor să iei cușma din cap, să le pui în dosul cușmei...

Trece oleacă de vreme și se duce el iar la iarmaroc după fier de plug. Ia un fier de plug, însă mititel, nu mare. Îl pune în cușmă, vine acasă.

— Omule, ai luat fier de plug?

— Am luat, femeie.

— Da unde-i?

— L-am pus în cușmă.

Când dă să scoată cușma din cap, pică fierul și-i taie nasul.

— Omule, omule, bată-te Dumnezeu, d-apoi în cușmă a trebuit să-l pui? Iaca și te-ai calicit. Ai putut să te calicești de tot.

— D-apoi ai zis ca să-l pun în cușmă!

— Omule, ți-am spus acele să le pui, nu fierul cel de plug!

— Ei, femeie, când m-oi duce la iarmaroc, așa oi face. De amu oi pune în sac.

Ei, hai. Se duce iar la iarmaroc să mai eie ceva pentru casă. Da lor le trebuia și câine, că n-aveau câine la casă. Găsește un câine rățăcit acolo. Ia și-l pune în sac, leagă sacul la gură și se pune pe dânsul.

Câinele a schelălăit cât a schelălăit și s-a înnădușit.

Vine acasă.

— Omule, ce-ai luat? îl întreabă femeia.

— Ei, femeie, n-am mai găsit eu ceea după ce m-am dus, da știi, am luat un câine așa de bun pentru casa noastră.

— Bine ai făcut, omule. Da unde-i câinele, că nu-l văd?

— D-apoi iată-l în sac.

Când dezleagă sacul, câinele — mort.

— Omule, omule, cum de-ai omorât câinele?

— Apoi, zice el, a schelălăit, da dacă ai zis să-l pun în sac, iaca...

— Omule, eu am spus fierul cel de plug, nu câinele.

— Ei, femeie, când m-oi duce la iarmaroc, de-amu așa oi face. N-oi mai pune în sac.

— A trebuit să-l legi din urma căruței și să-i dai câte o bucățică de pâine și tot să strigi: nea! nea! Și câinele avea să meargă, da așa, iaca ai ucis câinele.

Se duce el altă dată la iarmaroc, îi trebuia niște carne pentru un hram. Ajunge, ia un șoldălău mare de carne acolo, vreo zece kilograme, și-l leagă din urma căruței și, mergând, tot arunca câte o bucățică de pâine, și tot striga: nea! nea!

Dacă era prost, când venea acasă, câinii — hâra, hâra, hâra — la carnea aceea. Au mâncat toată carnea, numai osul a rămas.

Vine acasă:

— Omule, ai luat carne?

— Am luat, femeie, cogeamite șoldan de bucată.

— Da unde-i, omule?

Se uită în căruță — nu-i. Când se uită din urma căruței — numai osul.

— Omule, omule, d-apoi ce să fac? Dacă ai luat carne, de ce ai legat-o din urma căruței?

— Apoi, femeie, ai zis s-o leg din urma căruței și să strig: nea! nea!

— Omule, eu am zis la câine, nu la carne.

Și a început a plânge femeia și a-l sudui. Și n-a mai făcut hram, că n-a avut carne, au mâncat-o câinii...

CU-NSURATUL

Înainte lumea altfel se-nsura.

S-au pornit doi să se-nsoare în alt sat, să eie o fată vestită. S-au suit călări.

Ajung la satul fetei. Tat-su nu era acasă.

— Bună ziua, fată!

— Mulțămesc, băieți.

— Un'-e-i tuț 'tu?

— Ap-îi dus, să aibă de unde veni...

— Ap'un'să legăm caii?

— Legați-i ori de iarnă, ori de vară.

Da ei se uită? Nu se pricep. Da în ogradă — sania (de iarnă) și cotigarul (de vară); amândouă cu fân. Da ei, proștii, i-au legat de gard.

— Poftim, bădiță-n casă!

Da ei — țup! pe pat.

— Da ce lucrezi?

Ea făcea din două cămăși rele una bună.

— Apoi din două babe bătrâne fac una tânără.
Ei s-au uitat unul la altul— n-au priceput nimică.
Zice unul:
— Fa fetiță, n-ai apă?
— Pot să mă duc la fântână să vă aduc o cofă.
A luat și s-a dus la fântână. Ei — tot proști au rămas...

FĂRĂ RÂȘCHITOR LA CASĂ

răia într-un sat Păcală, care avea o femeie leneșă-leneșă. De fiecare dată când venea Păcală de la lucru, o întreba pe femeie:

— Măi femeie, ce ai mai lucrat?

Femeia lua unul și același fus tors, pe care îl ținea ascuns după horn, și i-l arăta:

— Iată, măi omule, am mai tors un fus.

Păcală o întreba:

— Bine-bine, dar unde ți-s sculele?

— Apoi scule n-am, că n-am râșchitor.

Atunci Păcală s-a pornit la pădure după râșchitor. Da femeia, pe ascuns, — din urma lui! S-a ascuns după un copac, și când omul a dat să taie cu toporul, ea zice:

— Cine taie râșchitoare —
femeia-i moare.

Păcală s-a speriat și a lăsat toporul jos. Se uită el într-o parte, se uită în alta — nu vede pe nimeni. A luat toporul în mâini și a început iar să taie. Da femeia, de colo:

— Cine taie râșchitoare —
femeia-i moare.

Păcală atunci s-a speriat cu totul. S-a gândit: «Ei, decât să-mi moară femeia, mai bine nu mai tai de râșchitor».

Și s-a întors acasă fără de râșchitor. Da femeia, pe de altă parte, a ajuns acasă înaintea lui. Și-l întreabă:

— Măi omule, mi-ai adus râșchitor?

Nu ți-am adus, femeie.

— Da de ce, măi omule?

— Apoi, când am vrut să tai o nuia de râșchitor, am auzit un glas strigând așa:

«Cine taie râșchitoare —
femeia-i moare».

Și eu — dă! — m-am gândit, că... de ce să mori tu?!

După aceea, când venea omul de la lucru, femeia lua repede fusul de după horn și zicea:

— Iaca, măi omule, am mai tors un fus!

„CÂND OI DEZLEGA EU SACUL,
AI SĂ DAI MATA DE DRACUL!“

femeie avea un bărbat cam prost. Da femeia era vicleană, avea și un ibovnic. Când i se ducea bărbatul la lucru, îi venea ibovnicul. Femeia făcea de mâncare, aducea de băut și, așa, de multe ori petreceau.

Într-o zi s-a sfătuit cu ibovnicul, cum să se mântuie de bărbat. Se prefăcea ea bolnavă și-i spune bărbatului:

— Oof, bărbate... Numai dacă mi-i aduce mere de plop și spumă de mare, atunci am să mă îndrept, c-așa mi s-a arătat mie prin vis.

Da pe acolo nu era nici mare, nu tocmai plopi, care să facă mere.

— Ca să te îndrepti tu, măi femeie, am să fac tot ce a fi în puterile mele.

Și a plecat prostul.

Mergând pe-un drum, s-a 'ntâlnit c-un cioban, Păcală, ș-ace-la-l întreabă:

— Un' te duci, măi omule?

— Iată ce-i și unde mă duc...

— Întoarce-te, prostule, mai repede acasă și vezi ce face femeia ta, că l-o fi adus pe altul. Hai ș-om duce oile la stână ș-apoi te-oi duce eu într-un sac acasă.

Așa au și făcut.

A intrat ciobanul în casă, da femeia petrecea cu ibovnicul.
L-au poftit și pe dânsul la masă, și el a zis:

— Iată numai să-mi las aici sacul.

Și i-a spus aceluia la ureche, să nu iasă până ce nu i-a spune el.

Da femeia bea și cânta:

— Hop, hop, hop, și iară hop!
S-a dus prostul după mere de plop!
Hop, hop, hop și iară, iară!
S-a dus prostul după spumă de mare!

Da și Păcală — mânca găluște și zicea:

— U-iu-iu și tra-la-la,
că bărbatu-i cât colea!

Da femeia — tot mai cu chef:

— U-iu-iu, că bine-mi pare —
s-a dus prostul meu la mare
să aducă spumușoară!

Da ciobanul:

— Când oi dezlega eu sacul,
ai să dai mata de dracul!

Se duce și dezleagă sacul. Femeia, când l-a văzut —

pe loc a-ncremenit,
cu-adevăr s-a 'mbolnăvit
și mai mult n-a amăgit.

TÂNDALĂ GOSPODAR

Lui Tândală în ruptul capului nu-i plăcea felul cum îi ducea nevastă-sa gospodăria. Cum făcea și cum dregea săraca, dumnealui, mă rog, tot strâmba din nas, îi găsea nod în papură și-i făcea zile fripte.

Intr-o bună zi, nevastă-sa îi zise:

— Știi ceva, bărbate? Hai, să ies eu azi la seceriș, și stai tu acasă să gospodărești după placul inimii tale.

Tândală primi târgul, nevastă-sa luă secera din cui și plecă, iar el rămase să vadă de casă. Rămas singur se chibzui cu ce să-nceapă. „Să bat putineiu, să fac nițel unt de prânz; e bun cu mămăliguță și brânză.”

Se puse pe lucru de zor, dar în curând începură să-l treacă nădușelile. „Să mă duc în pivniță să trag pe gât o bărdacă de vin să mai mă răcoresc”. Butoiul era ne-nceput și trebuia să-i dea cep. Luă un sfredel, dete gaură și când să vâre cepul numai se aude un zgomot sus, în cuhnie. „Ții! a intrat porceua și o să răstoarne putineiu cu lapte”. Și cu cepu-n mână urcă în fuga mare scările.

Prea târziu! Porceua mirosise zer și ca să-l bea răsturnase putineiu: pe jos băltoacă albă. Turbat de necaz, Tândală se repede după ea și-i izbește, ha! o dată cu piciorul în pântec; scroafa face guiț! și cade moartă. „Măiculiță, ce-am făcut!” începu să se vâicărească, și vrând să se apuce cu mâinile de păr, băgă de seamă că tot mai are în mână cepul butoiului. „Văleu, curge vinul!” și se năpusti spre pivniță. Dar, ce să vezi? Pivnița lac de vin, iar în butoi nici un pic, măcar de leac. Ca plouat omul nostru se urcă iar în casă și se gândește ce treburi mai are gospodăria. „Aha, vaca stă sărmana nemâncată-n coșar”.

Se duse, o scoase din coșar, și ca să nu mai piardă bunătate de vreme, ducând-o la pășune, ce-i trăsni în gând? Pe acoperișul colibei lor cresc o mulțime de bălării degeaba. Ce ar fi să urce vaca acolo să le mai pască?

Zis și făcut! Tândală propti pe acoperiș, care nu prea era înalt, o scândură lungă și tot împingând vaca din dos, o ajută să se urce. Ajunsă acolo, ea începu să pască smocurile dese de iarbă și de pir.

Tândală își frecă mâinile mulțumit și intră iar în cuhnie să puie de mămăligă, încinse un foc pe vatră, puse ceaunul pe pirostria și turnă apă. Tot căutând făcălețul, îi trecu prin gând că vaca, de, ar putea să cadă de pe colibă și să-și frângă gâtul. „Stai, am un leac.”

Ieși în ogradă, ochi o funie lungă și se cățără pe acoperiș.

Legă bine un capăt al funiei de gâtul vacii, iar celălalt capăt îl aduse până la coșul vetrei și-l lăsă să lungească pe gura coșului în jos. Intră apoi iute în cuhnie, prinse căpătâiul de funia ce atârna peste vatră și se legă vârtos cu el de după brâu. „Așa, acum de-ar fi să alungească vaca, îndată simt după funie și pot s-o trag îndărăt să nu-și rupă, biata, oasele.

Pe când Tândală mai dregea focul, vaca, de sus, lunecă deodată și smucitura funiei fu așa de grozavă, că Tândală se pomeni ridicat în sus pe la mijlocul coșului și rămase așa atârnat bălăbănind din picioare, deasupra fumului. Afară, biata vacă, rămase și ea spânzurată de gât, pe lângă streășină, între cer și pământ, ca vai de ea.

În vremea asta nevasta lui Tândală, la câmp, muncea cu spor și, văzând că trece vremea prânzului și omul ei nu-i aduce de mâncare, mai stătu ce mai stătu și, răzbită de foame, porni acasă cu secera-n mână să vadă cum și ce fel gospodărește dumnealui al ei.

Când ajunse-n ogradă, negru i se făcu dinaintea ochilor, văzând vaca spânzurată, într-o clipă se urcă cum putu pe colibă și, cu secera, harști! tăie funia. Căzu vaca, dar vezi că și-n colibă Tândală căzu cu capu-n jos, drept în ceaunul cu mămligă.

Auzindu-l țipând, femeia se repezi înăuntru și-l găsi orbecăind prin odaie cu ceaunul în cap și cu fața opărită.

După ce i-l scoase din cap, vă puteți închipui ce mutră făcu bietul Tândală față de nevastă-sa, o mutră curat opărită.

De atunci îi trecu pofta să se amestece unde nu-i fierbe oala și să mai facă pe grozavul față de nevastă-sa.

GOGOMĂNII DE-ALE CASEI

FIICĂ DE-A LUI PĂCALĂ

S-a dus odată un boier acasă la Păcală, ca să afle ce anecdote mai spune acela... Când colo — Păcală era plecat cu păpușoi la moară, să-i macine, iar nevastă-sa — la o vecină, cu cusutul. Acasă era numai fiica lui Păcală. Boierul întreabă copila:

— Un'e-i tat-tu?

— S-a dus la moară să schimbe numele la păpușoi.

Boierul nu prea înțelege.

— Și degrabă o să vină?

— De-a veni pe drum cotit,
apoi degrabă,
iar de-a veni pe de-a dreptul—
mai cu zăbavă.

— Da mam-ta un'e-i?

— Nu departe — aici, în sat.

— Da ce să facă?

— Din două babe — o nevastă.

Boierul iar nu înțelege. Se gândește, se gândește, apoi o întreabă pe fată:

— Da cum vine asta: «să schimbe numele la păpușoi»?

— Păi, se va-ntoarce-acasă cu făină în loc de păpușoi!

— Da cum vine asta: «din două babe—o nevastă»?

— Păi, s-a dus cu două cămăși vechi și rupte; pe una s-o strice de tot, ca s-o cârpească pe cealaltă!

CAUTĂ SĂPUNUL CA SĂ SPELE SALATA

Păcală își dase fetița la oraș, la școli de cele mari, ca să scoată doamnă din ea.

După ce mântuise cartea, vine acasă înfumurată și plină de incuri, de nu știa pe unde calcă.

Fiind în dric de vară¹, și ai săi având o mulțime de brațe în lucrul câmpului, mă-sa nu-și vedea urechile. Ca nealtădată, o direge și pe cuconița să-i ajute la d-ale mâncării gătiri.

— Du-te, draga mămuței, în grădină, culege nițică salată și-o spală! Mai departe voi face eu.

Peste câțva timp se-ntoarce fata îmbrobodită, de nu i se vedea decât vârful nasului. Pasămite, ca să n-o arză soarele.

Și după ce se întoarce, dă să caute în dreapta, dă să caute în stânga, caută și răstoarnă totul.

— Și ce cauți, drăguța mamei?

— Da nevoia de săpun, ca să spal salata.

ȘI MARE, ȘI MICĂ

Păcală avea o fetică, așa, ca de vreo paisprezece ani, dacă nu și mai puțin.

Cum o avea numai pe ea de ajutor, o mâna să facă treabă ba încoace, ba încolo.

Făcea și fata ce putea, că era și cam puțintică de trup, dar mămăliga n-o putea ea s-o mestece cu nici un chip; sau dacă o mesteca, o făcea numai cocoloși.

Păcală — mai în glumă, mai cu tot dinadinsul — îi zicea adeseori:

— Cum? Nu ți-i rușine ție? Fată mare, de acum încolo, și să nu poți mesteca nici o mamăligă?

Nu trecu mult, și vin fetei logoditori, că se vede că era cu zestre bună, de aceea avea cătare de mică.

— Aș, ce, s-o mărit? zicea Păcală către pețitori. E mică, o mână de carne.

Da fata, care asculta la fereastră:

— Așa, păi dar! ... La mămăligă — mare, și la măritat — mică!

¹ Dric de vară — toiuil verii.

FATA CEA HARNICĂ

Păcală avea un băiat, pe care vroia să-l însoare. S-a pornit el prin lume să-i caute feciorului mireasă și a luat cu el prune. Prunele le vindea pe gunoi. Fiecare se străduia să aducă cât mai mult gunoi, pentru a-și lua mai multe prune. Unele femei spuneau:

— Stai, moșule, că acesta-i numai din față, da mai la dos n-am dovedit să-l strâng.

— Da mai ai?

— E-he-he...!

Iată că a venit o fetiță cu olecuță de gunoi în mână, pentru a-și lua și ea prune. Păcală, văzând așa de puțin, zice:

— Apoi ce să-ți mai dau și ție, dacă ai adus așa de puțin?

— D-apoi de unde să iau mai mult, moșule, că și pe acesta mi l-a dat o femeie, fiindcă i-am ajutat a mătura.

Păcală i-a dat câteva prune și fata s-a dus. După aceasta Păcală s-a întors și a luat-o pe fată de noră, fiindcă ea era cea mai curată și mai harnică din toate.

PORECLELE

Păcală și nevastă-sa aveau o casă de copii. Aveau și o fată de măritat. Într-o seară trebuia să vină starostele cu mirele la fată. Părinții știau de-amu, că ei vorbesc numai în porecle și le-au zis să-și țină limba, să nu se poreclească. Măcar cât vor fi străini în casă.

Iaca a venit mirele cu starostele. Da le trebuiau lemne ca să facă focul.

Nevasta zice fiului:

— Măi băiețele-crâmpoțele, du-te și adă mamei niște surcele.

Da băiatul, arătând la o fată:

— Ducă-se cioara, că-i umblă gura ca moara.

Da soră-sa arată la mireasă:

— Da ducă-se zmulta, că a ei îi nunta.

Da tată-său:

— Măi, fură-mălai, da tu n-ai un ciomag să dai!

Mamă-sa:

— Taci, măi papă-lapte, că-s ale tale păcate.

FATA «GRĂBITĂ»

Mă rog, la fata lui Tândală au venit pețitori. Mamă-sa a trimis pe fiică-sa în sat, după borș. Copila (se vede că era din cele «harnice») s-a oploșit bine la o cumătră și, vorba ceea:

«S-a dus cu graba
și s-a întâlnit cu zăbava».

Așa și ea. S-a pus pe ședere. Ce-i păsa ei, cu pânțelele sătul, de cei de acasă, căroro le cântau mațele de foame! Mai una, mai alta — soarele de-acuma... spre asfințit, și ea tot după borș!

Maică-sa, dacă a văzut și a văzut, a copt și ea niște barabule în șperlă¹, le-a uns cu oleacă de mujdei pe deasupra și, astfel, mâncarea n-a fost deloc rea pentru pețitorii cei flămânzi.

A doua zi, dimineață, fata și-a adus aminte să aducă borșul; nu de alta, da poate acasă o așteaptă...

Și cum vine, când intră peste prag în căsuță, drept în fața pețitorilor se împiedică și varsă oala cu huște cu tot!

— Ce ai făcut, draga mamei? strigă, rușinată, maică-sa.

— Of, mamă, mamă! răspunde copila. M-am silit la venit, și vezi ce-am pățit?! nici odată nu-i bine să se grăbească omul la treabă!

— Adevărat, adevărat! răspunseră și pețitorii, râzând cu hohot.

SE CULCĂ SEARA CU SOARE

Stândală avea o fată cam leneșă... Alta — făcea, nu făcea, da știu, că se hodinea bine, biata copilă! Ca omul cel fără grijă, care:

«Se culcă seara cu soare
și se scoală de-a prânzul mare».

¹ Șperlă — cartofi pe jăratec.

Într-o dimineață, așa, tot cam pe-amiază, fetișcana numai ce se aburcă încetîșor de șale și se uită pe fereastră afară. Maică-sa de pe cuptor:

— Draga mamei, zice, ia vezi, cum îi afară? îi noapte, ori îi ziua?

— Ziua mare, mamă, zice copila,
că vaca noastră cea târcată
îmblă din poiată-n poiată
cu coada ridicată...

— Hei, apoi dar să ne sculăm, draga mamei, c-a fi târziu!
zise și biata femeie.

COPIII ȘI CHIROȘTILE

ăcală, ca un om sărman, și-a grămădit copiii și le-a spus că el se va duce la târg, a cumpăra o chilă de făină de grâu, a veni acasă ș-or face chiroși.

Copiii, când au auzit, au început: unul zicea că el a mânca «așa», celălalt — «așa», iar altul zice:

— Da eu oi lua câte două!

Unul, mai mare, l-a lovit pe acesta peste mână și-i zice:

— Nu lua câte două, c-amuș te-alung afară!

FECIORUL LUI PĂCALĂ

ăcală avea un fecior, pe care nu-l puna nici la o treabă. Crescuse de-amu mare și nici un pai nu ridicase de jos.

Odată se mântuise în casa lui Păcală sarea și pâinea și, neavând pe cine-l trimite la târg, îl cheamă pe băiat și-i spune:

— Dragul tatei, n-avem pâine și sare. Na doi galbeni, du-te la târg și cumpără de unul sare, iar de altul — pâine.

Băiatul luă galbenii, porni la târg și dădu de pâine, dădu și de sare. Scoțând cei doi galbeni, a prins a se uita la ei și a se frământa: «De care amu să iau pâine și de care sare? Cred că tata a uitat să-mi spuie».

Și s-a întors acasă cu mâinile goale.

PĂCĂLISME

ÎN CÂT TIMP SE ÎNCONJURĂ PĂMÂNTUL

ăzând un boier oarecare pe Păcală ținând de coarnele plugului — tras de doi bouleni —, intră cu el în vorbă, mai despre una, mai despre alta.

În sfârșit, vede boierul că Păcală, deși neumblat prin școli, ci iac-așa la coarnele plugului, și iarna în jurul vetrei pe la șezători, îl rade frunte cu toată procopseala de prin cele țări streine, că are scaun la vorbă și bun temei.

Dacă-ntreba boierul una, Păcală i-o răspundea ca de pe carte, pe când cea numai pe dibuite putea să brodească întrebările încurcate ale bătrânului.

Ca totuși să-l înfunde, îi pune boierul întrebarea învățată de prin cărți: că adecă în cât timp se poate înconjura pământul?

— Ce mai vorbă! răspunde Păcală. Pământul se poate încunjura într-o zi și-o noapte.

— Na-ți-o frântă că ți-am dres-o, moșule! Cu asta o scrântiși cumu-i data, zice boierul.

— Nici pic, boier dumneata! Pământul se poate înconjura într-o zi și-o noapte ca untul; n-ai decât să te ții de soare, că el în atâta timp face calea.

Boierul n-a mai răspuns o boabă.

PĂCĂLEALA CÂRCIUMARILOR

După terminarea studiilor Păcală ajunsese director al unui jurnal. Fiind cam ușor la buzunar și având o sete nevoie-mare de vin, se gândi cum ar putea trage un chef fără să-l coste nici un ban. Și după ceva gândire, publică în jurnalul lui următorul aviz: „Înștiințez pe cârciumarul care mi-a vândut ieri o sticlă de vin

amestecat cu apă, în loc de una sticlă cu vin bun, că de nu-mi va trimite până mâine seară sticla cu vin bun, îi voi publica numele în jurnal, de-l va cunoaște tot orașul ce poamnă de cârciumar este.“

A doua zi, Păcală primi treizeci și cinci sticle cu vin bun. De la fiecare cârciumar câte una. Fiecare cârciumar știa că amestecă vinul cu apă. De teamă să nu-i fi vândut el vinul cu apă și astfel să fie dat pe față, i-a trimis o sticlă de vin bun.

PERCEPTORUL PĂCĂLIT

n perceptor, văzând că Păcală, unul dintre datornicii statului, nu plătește dările, se duse la el acasă. Îi făcuse somație, că de nu plătește, îi vinde tot din casă. Omul n-avea nici după ce bea apă, iar acasă dormea pe blana goală. Ba mai avea și trei copii.

Perceptorul avu grijă de luă pe vătășelul de la primărie, cu toba.

Cum ajunse, îl luă la răstite:

— Bine, mă nenorocitul, de ce nu plătești dările, de mă faci să vin la tine acasă?

— Apăi, daca nu pot plăti... zise țăranul.

Perceptorul privi în toate părțile. N-avea ce vinde, și-și căță de drum. Îi trase câteva înjurături și vroia să plece mâhnit că nu putea să-i ia dările. Dar românul, când îl văzu că pleacă, îndrăzni să-i zică:

— Domnule perceptor! Dacă n-avuseși noroc să bați toba să-mi vinzi lucrurile, baremi zi-i din tobă să mai joace copiii, că tot veniși!

„CA SĂ NU AUZĂ CAII!“

ăcală cu un car plin de saci, tras de niște cai slabi și obosiți de drum, ajunge la barieră.

— Ce ai în saci? întrebă funcționarul.

Păcală se apropie și-i spune ceva la ureche.

— Mai tare, că n-auz!

Păcală se apropie mai mult și-i spune tot încet:

— Am ovăz, domnule!

— Și de ce spui așa încet?

— Ca să nu mă auză caii!

ȘPIȚERUL PĂCĂLIT

răiau odată într-un sat un om și o femeie cu frica lui Dumnezeu, cinstiți și gospodari, Păcală și nevastă-sa. Amu, de la un timp, femeia avea un gând să scape de bărbatul său. Într-o zi se prefăcu că-i bolnavă:

— Vaileu, omule, nu mă lăsa, vaileu, mor, mor, omule...

— Ce-i, măi femeie? o întrebă Păcală, bărbatu-său.

Lui nici prin minte nu-i trecea de ce boală suferă femeia lui.

— Omule, îi zise femeia, du-te la șpițarie și-mi ia vreo două prafuri, că mor.

— Ce fel de prafuri, bre, să-ți iau? o întrebă bărbatul său.

— Du-te, du-te mai degrabă, că mor. Încă mai stai de vorbă? strigă femeia la Păcală.

Văzând bietul om că s-a-ntrecut cu gluma, merge el, săracu, și la șpițarie. Șpițerul îl întrebă ce vrea.

— Am venit, domnule șpițer, zise el, să-mi dai niște prafuri.

— Ce fel de prafuri? îl întrebă farmacistul.

— Pentru femeie, domnule șpițer.

— Bine, îi zise șpițerul, iaca ți-oi da. Vino mai încoace!

Și când românul se apropie, el îi șuieră două palme, de-i venea lui Păcală să mănânce chibrituri ori să bea apă rece...

— Na, îi zise farmacistul, trăgându-i cele două palme, du-le pe acestea nevesti-ta.

Păcală, românul nostru, de fel cam răbdător și puțin cam sărac cu duhul ori slab de înger — nu știu bine —, a venit acasă, și cum nevăstuica lui se făcea iarăși bolnavă, omul nostru, când i-a șters o palmă, a răsturnat-o.

— Na, femeie, îi zice el, astă doctorie mi-o dat șpițerul!

Iar femeia a sărit în picioare, parcă n-o mai durea nimica, și umbla prin toate părțile după treburi. Văzând Păcală că femeia lui s-a lecuit numai dintr-o singură palmă, merge iar la șpițer.

— Domnule șpițer, îți mulțămesc că mi-ai lecuit femeia numai cu un singur praf, și unul, fiindcă mi-a rămas, ți l-am adus înapoi.

Și când i-a hăitit și șpițerului o palmă, l-a răsturnat jos, amețit. Apoi se întoarse mulțumit acasă că și-a găsit leac pentru nevastă.

DOFTORUL ȘI ASTRONOMUL

doi oameni învățați — un doftor și un astronom (zodier) — cutreierau satele și cercetau obiceiurile oamenilor. Ajung într-un sat oarecare și, fiind obosiți peste măsură, traseră-n gazdă la cea dintâi casă din marginea satului. Când intrară în casă, văd că femeia gătise o oală de borș cu carne, la toartă, și turtise o mămăligă de o palmă-n doagă, pe fund, și erau gata să se așeze la masa de seară vreo zece inși. Oamenii de gazdă îi poftiră și pe drumeți la masă, dar ei refuzară cu groază, făcând atență pe gazdă că nu se dă la copii să mânânce mânâncări grele la masa de seară. Dar când văzură cu câtă poftă mânâncă toți, ziseră:

— Copiii aceștia or să se îmbolnăvească de stomac!

La culcare, Păcală le așterne pe singurele două paturi la musafiri, iar copiii se culcară cu mama lor pe cuptor și pe vatră; el — jos.

Boierii se cam codeau.

— Da culcați-vă dumneavoastră pe paturi, că noi sîntem învățați oriunde, și afară pe prispă n-o să puteți, căci la noapte o să vremuiască.

— Mulțumesc de supărare, nu te îngriji că vom tremura pe prispă, căci am cercetat eu drumul stelelor și se arată vreme bună, zise zoderul.

— Așterne-ne pe prispă, se rugară pentru a doua oară ei.

Omul, dacă a văzut că nu vor altfel, le îndeplini cererea. Se culcară drumeții unde au dorit, iar doftorul spuse înainte de a adormi:

— Să știi că toți copiii or să moară până mâine dimineață de intoxicație și insolație (căldură prea mare).

Peste noapte se stârnește o viforniță, iar drumeții noștri, cu toată rușinea, s-au rugat să li se facă loc în casă. Când colo, aude doftorul băieții, care se hârjoneau pe cuptor, făcând haz de pățania lor. Se odihniră cum au putut, pe un singur pat amândoi, iar la ziuă, după ce răsplătiră gazda pentru osteneală, întrebară:

— Te rog, nene, să ne spui: de unde ai știut dumneata că peste noapte o să se strice vremea?

— Foarte ușor, răspunse Păcală. Am văzut porcul cărând cu gura paie la cotet, și acest semn ne aduce viscol.

Călătorii se gătiră de plecare, și mulțumind gazdei, zise zodierul către doftor:

— Hai, frate, să ne întoarcem în capitală, că la acești oameni, la care porcii sînt astronomi, și cuptorul doftor, n-ai ce căuta!

PĂCALĂ CEL ISTEȚ ȘI CUZA-VODĂ

dată, Cuza-vodă mergea singur, pe jos, îmbrăcat în haine nemțești, ca orice ciofligar, și vede pe un ogor lung și lat numai pe Păcală, prășind de zor. Pe-alte ogoare erau mulți oameni: femei, bărbați și copii; toți prășeau de-a valma, numai Păcală lucra singur. După ce domnul întrebă pe fiecare câte ceva, se dă în vorbă și cu Păcală.

— Merge, moșule, merge? Da cum se face de ești numai singur?

— Merge, domnișorule, merge cam greu, răspunse Păcală, ștergându-și sudoarea de pe obraz cu mâneca cămeșii. Dă, dacă ficiorii s-au dus în lume...

— Da de ce s-au dus în lume, moșule? mai întrebă domnitorul.

— Ia, s-o ales niște răi, domnișorule.

— Cum așa? făcu mirat Cuza.

— Păi, iaca cum. Unu-i hoț, unu-i cerșător și unu-i călău.

— Moșule, dumneata pari să fii om de treabă. Cum, ce fel de copii ai? Cui au semănat?

— Iaca, am să te lămuresc îndată, zise Păcală, râzând și clipind șiret din ochi. Hoțul îi cea care s-o făcut adivocat, că mereu înșală și fură de la ochi paraua, în procesuri și judecăți. Cerșător îi cea care-i popă, că tăta zăua împlă cu cerutu de pomană, în sat. Calăul îi cel mic, care taie și spintecă tăta zăua la oameni, la șpital; li faci opirație. El îi doftor mare la Ieși.

— Ei, bată-te norocul, moșneguțule, că șugubăț mai ești! zise Cuza făcând mare haz.

— Da m-am întins prea mult la vorbă, și iote cât mai am de prășât. Mergi cu ghine, domnișorule, că 'neta nu-i fi având treabă, mai zise Păcală prășind.

VORBĂ PRIN SEMNE

 Sultanul, chemând odată pe Păcală și pe Nastratin Hogea înaintea lui, îi puse să se ia la întrecere în istețime, și care va birui, acela va fi răsplătit cu lucruri și mulți bani. Cum intră în sală unde era sultanul, Hogea — fără a zice un cuvânt — ridică un deget în sus. Ca răspuns, Păcală îi arătă două. Hogea arată atunci palma. Păcală arată pumnul. Hogea aplecă toate degetele în jos. Păcală răspunse cu un deget în sus. După ce făcură aceste semne unul către altul, sultanul porunci lui Păcală să iasă afară, rămânând numai cu Hogea, pe care-l puse să-i explice aceste semne.

— Preamărite împărate, zise Hogea. Când i-am făcut semn cu un deget, i-am dat să înțeleagă că este un singur Dumnezeu, iar el mi-a răspuns cu două, adică pe lângă Dumnezeu mai e și Mohamed.

— Bun răspuns! zise sultanul. Dar când ai arătat palma, ce ai spus?

— Am vrut să spun că împăratul are sabie, iar el mi-a răspuns că are și buzdugan.

— Bun răspuns și ăsta! Dar când i-ai arătat toate degetele în jos, ce i-ai spus?

— I-am spus că plouă, iar el, arătând un deget în sus, a zis că atunci când plouă crește iarba.

— Bravo! zise sultanul. Acum ieși tu afară, și să intre Păcală! Intrând la sultan, acesta-l întrebă:

— Ce-ai înțeles din semnele lui Hogeia?

— Mărite împărate, Hogeia mi-a arătat un deget, dându-mi să înțeleg că-mi scoate un ochi, iar eu, prin două, i-am spus că-i scot pe amândoi.

— Ha-ha-ha! râse sultanul cu poftă. Dar când ți-a făcut cu mâna?

— Mi-a zis că-mi cârpește o palmă, iar eu i-am spus că-i trag un pumn.

Aici sultanul icni într-un hohot de râs; apoi iar îl întrebă:

— Dar când a lăsat degetele în jos, ce a vrut să spună Hogeia?

— Să fie cu iertăciune, mărite împărate, dar a vrut să-mi spuie că sînt prost ca pământul, dar eu i-am răspuns că el e sec ca văzduhul.

— Bre-bre! zise sultanul, leșinând de râs pe scaun.

AM SĂ FAC CA TATĂL MEU

 juns cerșetor, Păcală ceru de pomană la un bogătaș. Acesta, om rău, îl respinse cu bruschețe.

— Atunci, am să fac ca tatăl meu, zise cerșetorul, și plecă.

Bogătașul deveni curios să afle ce înseamnă vorbele cerșetorului. Îl chemă îndărăt și, dându-i o piesă de argint, îi ceru să-i spună ce făcea tatăl lui în asemenea împrejurări.

Păcală, după ce puse piesa în buzunar, răspunse:

— Tatăl meu, când i se întâmpla un așa caz, pleca binișor și se ducea pe la alții.

OBIELELE LUI PĂCALĂ

ăcală a făcut ce a putut, a strâns oleacă de parale și s-a dus la oraș. Da înainte era așa; unde intrau boierii, n-aveau voie să intre țărani. Omul nostru a îndrăznit și a intrat într-o dugheană, unde doi boieri cumpărau cu multe parale niște materie pentru costume. Și cere Păcală cel mai bun material, mai bun decât acela, de care au cumpărat boierii. Stau boierii și zâmbesc, da omul ia și taie materia în două, leapădă opincile și face obiele. Și a râs de boieri...

DIAVOLUL ȘI PĂCALĂ

ergeau odată pe un drum un om și o femeie. S-au întâlnit cu dracul.

— Bună ziua, omule, cu femeia ta.

Da lui Păcală nu i-a stat bine, că a zis dracul așa, fiindcă femeia cu care mergea el nu era femeia lui și îi zice:

— Măi diavole, da de ce îmi zici tu așa când aceasta nu-i femeia mea?

— D-apoi cine-i ea?

— Mi-i neam.

Da dracul se miră și întrebă:

— D-apoi ce fel de neam ești mata cu dânsa?

Atunci Păcală îi răspunde:

— Măi diavole, apoi iată, mama femeii acestea e soacra femeii mele. Acum fă-ți socoteală, ce fel de neam îmi este ea.

Dracul s-a pus jos și a început a tot număra, când la degetele de la mâini, când la cele de la picioare, căutând să vadă cam ce fel de neam să-i fie femeia aceasta omului. Dar cât nu și-a fărâmat michiduță capul, cât sucit-o, cât învârtit-o, n-a putut ghici și pace.

Atunci diavolul, chinuit și necăjit, întrebă pe Păcală:

— Omule, să-mi spui tu mie, ce fel de neam, că eu nu știu.

Da omul îi zice:

— Ba nu, diavole, gândește-te tu, că de ce mai ești atunci diavol?

Și se gândește diavolul și azi și nu mai poate dezlega problema lui Păcală.

Da voi știți ce fel de neam a fost femeia omului acela?

ȘAUA VECHЕ

 Un soldat înainte vreme a făcut douăzeci și cinci de ani armată la țar. După acei douăzeci și cinci de ani de armată, eliberându-se, țarul i-a promis un cadou. Ce cadou să-i dea? L-a întrebat împăratul:

— Ce cadou să-ți dau?

Da el zice:

— Șaua veche.

În apropierea lui era o economie boierească, care se numea Șaua-Veche. El a cerut Șaua-Veche să i-o dea, da să-i facă documente, să i-o iscălească împăratul. I-a dat șaua veche. S-a dus un grăjdar și i-a dat-o. Trebuia să i-o dea. Șaua veche, aceea a dăruit-o. Documentul l-a pus în buzunar și s-a dus în satul lui. Acolo a stat vreo două zile acasă și s-a dus la Șaua-Veche acolo, la economia aceea și le-a spus aceloră să se care de acolo, să-și caute de drum.

— Împăratul mi-a dăruit Șaua-Veche. Iaca documentele.

Le-a arătat. Nacialnicii s-au dus la împăratul să vadă, ce-i asta, cum s-a învoit să dea Șaua-Veche. Împăratul le-a spus lor așa.

— Lasă, că noi o să facem o ședință. Am să-l chemăm și pe dânsul și am să-l punem alături cu împăratul.

Au început a da cu palma din stânga în dreapta, fiecare, unul altuia, înainte. El nu avea în cine da, că acolo era împăratul. El a cerut cu cuvânt la toți, și a spus că are un deal. Este drum peste deal și este drum prinprejur. Să meargă pe de-a dreptul ori să înconjoare? Toți au strigat, că se poate înconjura. Amu el a luat și a scris un act. S-au iscălit toți membrii

câți au fost acolo și el a făcut pe după împăratul și i-a tras la acela, care era dincolo de împărat. Pentru aceasta i-a rămas Șaua-Veche totuna lui. N-a putut să i-o ia. A rămas stăpân până acum.

PĂCALĂ ȘI MOARTEA

ăcală păștea oile. Pe acolo a trecut Moartea. Dacă a trecut, a văzut că așa erau cârlani frumoși, de tot! Se duce la cioban și-i spune:

— Măi, dă-mi și mie un cârlan.

— E-he, da de ce să-ți dau? zice acela. Cine ești tu să-ți dau eu cârlan?

— Ce, nu știi, cine-s eu? Eu sînt Moartea!

— Vă-ă-ă! s-a spăimântat Păcală. Iaca-ți dau.

A luat și a ales cel mai frumos cârlan.

Moartea zice:

— Păi, el îi prea mare și eu nu pot să-l duc. Haide și mi l-ii duce tu.

Păcală de frică:

— Haide.

A luat în spinare cârlanul. A mers cu Moartea cât a mers și a ajuns la un bordei mare. Au intrat în bordeiul acela. Când au intrat în bordei, erau mese lungi, lungi de tot și pe mesele acele numai făclii aprinse. Fel de fel de făclii ardeau acolo. După ce a pus cârlanul jos, o întrebă pe Moartea:

— Ce-i cu făcliile acestea?

— He, he-e, acestea-s viețile oamenilor. Iată care se mântuie de acum, eu trebuie să-i iau zilele, da care-s mai lungi, încă au de trăit. Care și cum, zice, sînt diferite vieți.

— Mă rog, pe a mea nu poți să mi-o arăți, care-i? întrebă Păcală.

— Cum nu! răspunde Moartea. Iaca hai și ți-o arăta-o.

Îl ia și-l duce la o masă. Acolo ardea o făclie. Nu era nici lungă tare, da nici scurtă.

— Iaca asta-i a ta.

— He! Cum este ea este, zice Păcală, da fiindcă ți-am făcut eu bunătatea aceasta, fă-mi-o, mă rog, mai lungă oleacă să pot trăi mai mult.

— Dacă nu pot. N-am voie.

— Apoi, dară fă-o mai scurtă.

— Tot nu pot! N-am voie.

— E-e, atunci, dar, dă cârlanul înapoi, dacă nu poți.

Și a luat cârlanul. S-a întors Păcală cu cârlanul înapoi.

A văzut el că e totuna. Când are să-i vie timpul, atunci are să fie.

COJOCUL TURCULUI

Într-una din zile, mergeau la un drum lung Păcală și un turc. Turcul avea un cojoc nou-nouț, care cam picase lui Păcală de-a curmezișul inimii.

După ceva vreme cei doi drumeți osteniți se așază într-un loc să se mai hodinească, dar nu știu bine cum se face, că pe turc îl și fură somnul. Păcală face cum face și șterge cojocul turcului, — fie la el acolo — și-l ascunde într-o tufă. După asta ca unul care nici usturoi n-a mâncat, nici gura nu-i miroase, se'ntinde pe iarbă și se face că doarme de când îi lumea.

Mai târzior se scoală turcul, și neavând ce face, caută să-și eie cojocul, dar ia-l, dacă ai de unde. Se uită încolo, se uită înapoi, cojocul nu-i și nu-i. Unde-i cojocul? Repede îl scoală pe Păcală și-l întrebă, și-i spune mai cu aspru să-i scoată cojocul, că altfel dă peste cinstita de belea.

Păcală, de unde să-i dea cojocul, dacă nu era la el; el întruna se mira și se căina, până când începe chiar să se jure repede:

Doamne Sâmbătă,
Varză vânăță!
Cine a furat turcului cojocul,
Să-l ardă pe turc focul,
Că la Păcală i-a fost locul!

Bietul turc, dacă aude așa blestem, i se încrâncenă carnea pe trup și zice:

— Taci, Păcală, nu te mai jura. Găsim la mine parale și ei alt cojoc la mine.

„CAII VOȘTRI ȘI-AU SUFLECAT PICIOARELE...”

Dată se ducea Păcală cu căruța la iarmaroc. Cum mergea el așa, pe drum l-au ajuns din urmă doi feciori de boieri călări. Fiind calea prea departe, au făcut popas lângă un iaz. După ce au pus drept inimă, s-au culcat să se mai odihnească.

Boierii, vrând să-și bată joc de Păcală, au mânat calul la apă și i-au răsturnat căruța în iaz. Apoi îl trezesc pe Păcală și îi spun:

— Scoală, Păcală, că ți s-a răsturnat căruța în iaz.

Păcală, înțelegând cum stau lucrurile, le spune:

— Stați, să se sature Păcală de somn și oi vedea eu ce-i cu dânsa.

După ce au adormit bine feciorii de boieri, Păcală s-a sculat, a luat cuțitul, s-a dus la caii boierilor și le-a jupuit pielea de pe picioare de la copite în sus. Ducându-i la malul iazului, Păcală a strigat:

— Măi ciocoieșilor, sculați și vedeți! Caii voștri și-au suflecat picioarele și vor să scoată căruța și calul meu din iaz.

PĂCALĂ ȘI ZARZĂRII

Într-o zi un boier a zărit pe un pom două zarzăre foarte mari și frumoase. Atunci el și-a chemat argatul, căruia îi zicea Păcală:

— Ia vino încoace, măi Păcală!

— Am și venit, cocoane.

— Ia scoboară zarzărele celea.

— Îndată, cocoane!

Și se sui în pom. Văzând zarzărele mălăiețe și mari, n-a putut răbda și a înghițit una.

— Unde-i cealaltă, Păcală?

- Am mâncat-o, cocoane.
— Cum ai mâncat-o, Păcală?
— D-apoi bine, cocoane.
— Cum bine, Păcală?
— Iac-așa, cocoane, — și-o înghite și pe cealaltă.
Iată cum a rămas încă o dată păcălit boierul.

POFTĂ DE VORBĂ

Știi că popii numai duminica fac ce mai fac, da toată săptămâna șed degeaba. Pălindu-l urâtul pe popa, trimite un argat după Păcală, să-i mai spună ceva pramatii.

Argatul se duce la Păcală și cum l-a văzut, îi spune:

- Hai, că te cheamă părintele.
— Da ce mă cheamă?
— Nu știi, a spus să mergi amu numaidcât la dânsul.
Trage Păcală ciubotele fără obiele și se duce.
— Bună dimineața, părinte!
— Bună dimineața.
— M-ai chemat?
— Te-am chemat, Păcală, vreau să mai stau oleacă de vorbă cu tine.

Păcală l-a înțeles pe popă, că are chef de stat la sfat, și răspunde:

— Mă rog, părinte, spune-mi mai repede ce ai să-mi spui, că tare mă grăbesc.

— Vino de stai oleacă pe prispă.

— Părinte, dacă-s grăbit. Nu stau. Iaca îți spun, că altă dată oi veni și om sta la vorbă, da amu așa mi-i în grabă, că, știi mata, să mă ierți, și ciubotele le-am tras în picioare fără obiele, așa cu piciorul gol le-am încălțat.

— Da unde te duci?

— Mă duc, părinte, la marginea satului, că a venit o căruță cu pește și-l schimbă pe păpușoi. Mi-am pregătit repejor un tobultoc de păpușoi și vreau să-mi ieu o ocă-două de pește.

Da popii sunt pofcicioși nevoie mare!

— Măi Păcală, dacă te duci, apucă și pentru mine niște pește, face popa.

— Ei, părinte, mult mai bine ar fi dacă te-ai duce singur și ți-ai lua. Ce, parcă ei o să-mi deie mie într-ales? Mata când te-ai duce, ți-ai alege care ți-ar plăcea.

Atâta le-a fost vorba. A ieșit Păcală din ogradă și s-a dus în drumul lui, iar popa a luat un sac de popușoi, l-a aburcat în spate și stă. Încotro s-o apuce? La care margine de sat? Păcală nu i-a spus. O apucă el spre amiază. Merge, merge, ba face pe un drum, ba face pe altul, nu întâlnește pe nimeni. Hai apucă el pe altă parte a satului și cotește pe toate drumurile, dar tot fără izbutință. Mai face și în celelalte două părți, da chiticel de pește nu se vede. Atunci o pornește cu amărăciune spre casă. Mergând, numai ce aude: «Terfe, terfe!» și lui de departe i se pare că strigă «Pește, pește!», și hai într-acolo. Când a văzut căruța cu terfe, s-a umplut de necaz și s-a întors acasă. Așezând sacul pe prispă, a prins a-și mângâia picioarele.

— Că pe drept îi spun Păcală. Numai să te gândești, bată-l să-l bată, ce m-a înșelat. D-apoi să fi fost el încălțat cu obiele și să fi avut el când sta mai mult la sfat, nu mă amăgea, de nu-mi trăgeam eu picioarele pe acasă vreo trei zile?!

HARABAGIUL ȘI NEGUSTORII

Niște negustori găsiseră un harabagiu, pe Păcală, ca să-i ducă dintr-un sat îndepărtat la un târg. Îi așază harabagiul pe toți în căruță și, troanca-troanca, îi duce.

Mergând ei așa, îi apucă noaptea într-o pădure. Da negustorii — fricoși, de tremura carnea pe dâșii.

Harabagiul oprește și le spune:

— S-ar cuveni să facem popas, să ne odihnim.

— Da unde să ne culcăm, să nu deie cumva hoții peste noi? întrebară negustorii.

— Lasă, că voi căuta eu un copac înalt, voi face acolo un pătul și veți dormi împărătește.

— Și în copac, crezi că n-a da nimeni peste noi?

— Nu vă temeți. Eu o să curăț toate crengile până sus și nimeni n-o să se poată cățara la voi.

Le face Păcală un pătul în vârful unui copac înalt, îi culcă pe toți și, coborându-se în jos, curăță toate crengile din vârful copacului până la pământ.

Dimineața negustorii se trezesc și nu se pot coborî. Șed toți ca într-un cuiar și numai își injesc capetele de după crengi.

— Măi! le răcni harabagiul Păcală. Apucați-vă unul strâns de o creangă, iar ceilalți prindeți-vă tot de picioare până veți ajunge jos!

Negusturilor le plăcu sfatul și au prins a se apuca unul de altul și a se întinde sfoară în jos. Dar până la pământ mai rămânea mult. Amu — nici în sus, nici în jos nu se pot mișca. Iar celui de apucase de creangă îi înțepeniseră mâinile și răcni:

— Văleu, măi fraților! Mi se descleaștă mâinile!

— Stupește-ți repede în palme! răcni harabagiul de jos.

Cum descleștă palmele — buf! se prăbușiră toți movilă la pământ. Care și-a rupt o mână, care un picior, care gâtul. Era o jale și o văicăreală la bieții negustori, cum nu s-a mai pomenit.

— Cine dintre voi îi mai bolnav? întrebă harabagiul Păcală.

— Eu!

— Ba eu!

— Ba eu, că mi-am rupt coastele și o mână.

Și răcneau toți — care mai de care, crezând că harabagiul îi întreabă, ca să-i așeze pe cei bolnavi mai bine în căruță.

— Măi, spuneți drept, care dintre voi îi mai bolnav, că eu vreau să tai dintr-însul și să pun la ceilalți, să-i lecuiesc.

Când au auzit negustorii de una ca aceasta, au prins a fugi —

care olog,
care șontonog

și răcneau:

— Eu nu-s bolnav!

— Eu pot fugi!

— Ei bine. Suiți în căruță să pornim la drum, iar când vom ajunge la vr-un deal, să vă coborâți pe jos.

VIZITIUL, NOUĂ POPI, NOUĂ PROTOPOPI ȘI NOUĂ BOIERI MARI

Mergea odinioară, demult tare, o trăsură. Și-n trăsură ceea erau nouă popi, nouă protopopi și nouă boieri mari.

Și cum mergeau pe drum, pentru ca să le treacă de urât, ce-i vine unuia în gând și spune:

— Ia, măi fraților, să spunem fiecare câte o poveste.

Și-au spus. La urmă zic și vizitiului, care era Păcală, să spună una. Dar el le zice:

— Da eu n-oi spune, că mă tem, că-ți zice că-i minciună.

— Cine a zice că-i minciună — acela să sară întâi din trăsură și trăsură să rămâie a ta.

— Apoi atunci am să spun... Când s-a însurat tata, parc-a fost ieri — așa de bine țin minte, eu eram flăcău! Și pentru că nu era măcinat, eu am înjugat boii cu păcură, am uns roțile cu resteele și am plecat să macin pentru nuntă. Era prin zilele-babei. Ajung — morarul nu-i la moară. Întreb — și-mi spune că-i la cules păpușoi. Eu întrai în moară — moara sta. Dau foc roții cu chibritul și roata pornește. Macin. Înjug sacii, pun boii în car și plec. Și unde nu mă ajunge o sete, că, de! ce vrei?! — căldura lui cuptor! Văd înaintea mea o baltă. Iau barda, fac o bortă și bag capul să beau apă. Boii, când m-au văzut fără cap, au tulit-o de goană. Eu — las capul și fug după boi. De-abia-i ajung. Mă sui în car. Boii de-abia trăgeau sacii grei prin omătul gros.

Numai ce văd, cinstite fețele dumneavoastră... Numai ce văd niște oameni,

ce râdeau,
de se prăpădeau.
Ce era?
Ce să fie?
Un iepure șchiop
treiera bob!

Când acasă — tata se cunună cu mama! Și le cânta la nuntă...
V-duceți aminte? Le cântați dumneavoastră —

nouă scripcari,
nouă cobzari
și nouă cu dobele.

De atunci vă știu și vă cunosc.

— Prea mare minciună spui, ziseră toți de odată.

— Cum așa? strigă Păcală. Apoi atunci — săriți din trăsură,
că trăsura-i a mea...

ÎMPĂRATUL ȘI PĂCALĂ

Mergând împăratul pe câmp, vede pe Păcală arând și-l
întreabă:

— Măi, cât pământ ai?

— Trei hectare.

— Da ce faci cu venitul de pe dânsul?

— O parte dau datoria, o parte o împrumut, da o parte o
dau pe fereastră afară.

— Da cum să înțeleg aceste vorbe ce mi-ai spus?

— Datoria o dau tatei, pentru că m-a crescut, acuma țin și
eu un băiat, care o să mă întrețină la bătrânețe, da aceea ce
dau afară, e că țin o fată, căreia îi dau a treia parte, că o mărit
și drum dus.

Se gândește împăratul: «Un om simplu, ce lucruri prețioase
știe! Ia să văd ce vor spune miniștrii».

Adună împăratul miniștrii și le spune să răspundă. Timp
de o săptămână n-au putut dezlega întrebările. Unul dintre

miniștri s-a dus la Păcală. Da lui Păcală i-a fost pus în vedere că numai în fața împăratului să răspundă.

Ministrul întreabă:

— Cum se poate desface întrebarea?

— Mi s-a pus în vedere că numai în fața împăratului să spun.

Ministrul scoate din buzunar o mână de galbeni și Păcală vede pe bani capul împăratului. Atunci omul rezolvă întrebarea și ministrul a fost mulțumit.

La o săptămână ministrul îi propune împăratului răspunsul. Împăratul s-a dumerit că Păcală i-a dat răspunsul. De aceea într-o zi cheamă pe Păcală și-l întreabă:

— De ce nu te-ai ținut de cuvânt?

Păcală scoate banii din buzunar, îi arată și spune:

— Dacă eu către fața matale am spus.

CONTABILUL BANCHERULUI

 dată un bancher avea nevoie de un contabil. S-a adresat în presă. În curând au venit la el câțiva contabili. Bancherul trebuia să-i examineze.

Intră unul. Bancherul-l întreabă:

— Cât fac doi ori doi?

— Patru, spune contabilul.

— Pleacă. Nu ești bun. N-am nevoie de tine.

Intră altul.

— Cât fac doi ori doi?

— Doi ori doi fac patru, domnule! răspunde cu încredere ș-aista.

— Pleacă și tu. Nu ești bun.

Intră Păcală.

— Cât fac doi ori doi? — întreabă bancherul.

— Da dumneavoastră cât doriți?

— Biiine... Tu îi rămâne să fii contabilul meu.

SFATUL LUI PĂCALĂ

Păcală în drumul său dădu de un râu, pe țărmul căruia se găsea un luntraș. Cum Păcală n-avea o para chioară la sine, zise luntrașului:

— Prietene, trece-mă dincolo; bani nu-ți pot da, fiindcă n-am, dar în schimb îți voi da un sfat bun, care îți va aduce câștig.

Când luntrașul auzi că acel sfat îi va aduce câștig, se hotărî să-l treacă. Ajuns dincolo, Păcală îl bătu pe umeri și-i zise:

— Să nu mai faci cu alții cum ai făcut cu mine, căci atunci n-ai să mai câștigi nici un ban cu munca d-tale.

Și... plecă liniștit.

PĂCALĂ LA MINISTRU

Mare zarvă în satul Ecoului, unde printre alți săteni se află și Păcală:

— Cum, fraților, adicătelea la locuitorii satului Lumina se dete loc de izlaz, nouă pen' ce oare nu?... cum? oare noi nu sunterăm tot fii ai ăștii României mari...? zise Păcală.

— Da, mă, așa este cum spune Păcală, adică de ce domnu' ministru e cu unii mumă și cu alții ciumă, să ne dea și nouă pământ de izlaz.

Păcală, care tot chiondora d-un ochi, numai iar luă cuvântul și zise:

— Mă... d-apoi noi aci putem bodogăni din gură și cât-ii noaptea, dar de-a surda.

— Oare?

— Da, mă, ce tot ne răim noi aici și nu mergem la București, să dăm piept cu ministru.

— Așa-mă, așa-i cum zice Păcală.

— D-apoi de este așa, pă cine trimiteteți?

— Pe cine, mă Păcală, pe cine decât pe tine, c-alt, care-i mai bun de gură?

Zis și făcut.

Ministrul îl primi pe Păcală, dar abia intrat în camera sa, se și adresă șefului său de cabinet:

— Cum seamănă țopârlanul ăsta c-un măgar.

Apoi adresându-se lui Păcală, îi zise:

— Cum, mă, tocmai pe tine te delegă sătenii comunei tale a veni la mine?

Păcală, care auzise și vorbirea ministrului cu șeful său de cabinet, fără a-și pierde cumpătul, numa-i răspunse:

— Păi, domnule ministru, pe oameni îi trimite la oameni, iar pe măgar la măgar.

PĂCALĂ LA MOARĂ

ică Păcală isprăvisese mălaiul și pusese în gând să ducă și la moară. Ajungând acolo, morarul îl întrebă câte băniți are în sac.

— Nu știu, zise el, că n-am pus eu porumbul în sac, ci nevasta. Iaca mă duc să o întreb.

Lăasă căruța pe zăgatul morii, sacul desfăcut la gură și plecă. Când se întorcea d-acasă înspre moară, trecu pe lângă un om care semăna grâu pe țarină, și el, cum îi spusese nevasta d-acasă că la moară a dus două băniți, zicea mereu ca să nu uite:

— Două băniți, două băniți.

Când îl auzi omul care semăna, crezu că zice să nu facă mai mult de două băniți. Se necăji foc și îl înhăță la bătaie și-i trase o chelfăneală de o ținu minte multă vreme.

— Să știi de la mine, mațe-pestrițe, când îi mai vedea pe altul să zici și tu: Sporește, Doamne, sporește, iar nu să cobești așa.

Păcală mergând mai-nainte și văzând pe doi inși trăgându-se de păr și întinzându-se de se făcuse una cu pământul, începu să zică:

— Sporește Doamne, sporește.

Ăi oameni ai mei, de unde până atunci se băteau între ei, sări-ră la el ca niște zăvozi și-i dădură de cheltuială până peste graniță.

— Să știi, măi frige-linte, îi ziseră ei, când îi mai vedea pe alții ca noi, să le zici: Desparte-i, Doamne, iar nu sporește, spori-ți-ar Dumnezeu păcatele.

Merse el ce merse și iacă îi ieși în cale o nuntă. Cum o văzu începu să zică cum îl învățase oamenii ce se băteau:

— Desparte-i, Doamne, desparte-i.

— Despărți-te-ar Dumnezeu de suflet, să te despartă, îi răspunseră nuntașii mâniați pe el și mi-l luară pe Păcală al meu și-l învățară cum trebuie să vorbească altă dată.

— Zi și tu, teșmenitule, altfel de vorbe, nu așa cum ziseși. Du-te la ginere și zii-i: ia-o-n brațe și-o sărută, dacă vrei să-ți mulțumească omul și să te cinstească.

N-apucă să treacă vreme ca de când vă povestesc eu dumneavoastră și întâlni un om ducând târăș după el o mortăciune. Păcală începu să-i zică:

— Ia-o-n brațe și-o sărută, ia-o-n brațe și-o sărută.

Aoleo, săracul Păcală, ce credeți dumneavoastră că i-a pățit oscioarele? Cât mi-i câmpul de mare, mi l-a dat tava până nu mai putea să-și tragă nici sufletul.

— Să mai zici altă dată așa, dacă-ți mai trebuie. Om fără cap ce ești, nu puteai să zici și tu: Zvârle-o-ncolo că pute, dar nu așa! Hai te cară și ține minte.

Bietul Păcală, rupt de bătaie, abia își mișca picioarele ținându-se de șale, că-l cotonogiseră, săracul. Mergea încet spre moară și când aproape să intre în sat, văzu un om cu o slănină mare în spate.

— Zvârle-o-ncolo că pute, îi zise el, iar omul începu să râză.

— O fi, vericule, că e lumea rea... Ți-ar plăcea s-o găsești plăcintă de-a gata în mijlocul drumului. Nu e vorbă, rău nu ți-ar fi, dar până una alta, ia mai pune-ți pofta-n cui.

Când ajunse Păcală la moară, ce să vezi dumneata, toate păsările se strânseseră ciucure pe sacul cu porumb și îl înjumătățiseră.

Îl macină și el, bietul, pe ăl care-i mai rămăsese și apoi se întoarse liniștit și cotonogit acasă, iar pățitaniile lui rămaseră de poveste până în ziua de azi.

PRAMATII ȘI OBRĂZNICII

PLĂCINTE MÂNCATE CU SFADĂ

Era odată un om șmecher, Păcală-i zicea. Și avea el trei copii. Într-o zi de sărbătoare s-a pomenit că nu avea nimic de mâncat. Ce să facă? Vede că-n ogradă la nănaș-său iese fum pe hogaș...

— Măi femeie, zice, eu m-oi face că te bat, iar tu să fugi la nănașul să te jelui. Oi veni și eu din urmă cu copiii...

Așa și fac.

Femeia aleargă văitându-se la nănași, bărbatu-său, cu copiii — din urmă.

Acolo nănașul începe să-i povățuiască să nu se bată, dar ei se sfădesc și se sfădesc.

— Hai nu vă mai sfădiți. Treceți la masă și-ți mânca

plăcintele
ferbințele, —

zice nănașa și pune pe masă o tava cu plăcinte tăiate în bucăți.

Finul cu fina și copiii au mâncat repede toate bucățile din partea lor. Și, ca să mănânce și dinspre nănași, finul zice cu supărare femeii sale:

— Fa! De-ai să mai fugi la alde nănașul să te jelui, am să-ți sucesc capul uite-așa! — și întoarce repede tavaua cu bucățile de plăcinte ale nănașilor înspre dânsul.

Le-au mâncat și pe acelea ș-au mântuit sfada.

BINE AI ȘTIUT A LE FACE,
DA RĂU AI ȘTIUT A LE PUNE...

Erau odată doi cumătri: Păcală și Tândală. Trăiau în vecinătate și tare bine se-mpăcau, dar de la un timp Tândală o cam îndesea cu vizitele la cumătru-său. Cum vedea că a

stat de ieșit fumul din hogeagul casei lui Păcală, îi și pășea pragul. Cumătrul n-avea încotro — îl pune la masă de fiecare dată.

Iată că-ntr-o zi Păcală pune la masă un străchinoid cu zeamă și carne de pasăre. Tândală din zamă nu ia nici o lingură, dar din carne — bucățile cele mai mari.

— Poftim, cumătre, de ia și din zamă.

— Las', cumătre, că și carnea-i bună...

A mâncat Tândală, s-a săturat și-a plecat acasă, dar Păcală s-a pus pe gânduri: cum să i-o facă măcar o dată lui cumătru-său.

Se duce el la Tândală și-i spune:

— Cumătre, vino mâine la mine la lucru.

— Am să merg, cumătre; am să merg, numai ceva mai bună mâncare să fie.

— Mâncarea o va aduce femeia, după ce ne-om apuca de lucru.

A doua zi s-au dus ei și s-au apucat să prășească porumbul. Prășesc ei, prășesc; iată soarele-i la prânz — cumătra nu-i cu mâncarea.

— Ce-i, cumătre, cu cumătra, de ne ține azi fără de mâncare? zice Tândală.

— Tu, cumătre, dă-i cu prășitul înainte, da eu mă repăd spre casă: de-o-ntâlnesc pe drum, îi arăt eu, cum să țină prășitorii flămânzi!

Se suie Păcală pe cal și pleacă. O-ntâlnește pe femeie, se așază la umbra unui copac, mănâncă bine; femeia se întoarce acasă, iar el — la Tândală.

— Ei, ce-ai făcut, cumătre? întrebă Tândală de departe.

— Apoi, ce să fac?! I-am ars o mamă de bătaie, c-am stricat și oala cu mâncare, și plăcintele i le-am aruncat... Da nu-i nimic, cumătre, nu te scârbi; desară am să te ospățez, ca să fii mulțămît. Ai să-ți scoți părleala pentru toată ziua.

S-a făcut sară. Au plecat ei acasă.

Când acasă — femeia răstoarnă o mămăligă mare, pune o strachină cu zer de oaie... Tândală, flămând ca vai de dânsul, nu mai așteaptă poftit — se așază la masă și, până să mai vină

toți, până să mai pună cumătra și altceva pe masă, umflă un pânțec de mămăligă și zer, că de-abia mai putea răsufla. Da cumătra aduce la masă carne prăjită, plăcinte...

— Hei, cumătră, zice Tândală,
bine-ai știut a le face,
da rău ai știut a le pune...

Și, ca să-și scoată pârleala, Tândală bagă o bucată-n gură și două-n sân. Păcală vede, dar tace...

— Ei, cumătre, zice Păcală, ai mâncat, te-ai săturat— să ne veselim oleacă. Eu ți-oi cânta, da tu să joci o bătută de-a noastră.

Tândală — ba să joace, ba nu... Da era bun jucăuș! — trebuie să joace, n-are încotro.

Joacă el, joacă, da bucățile de plăcintă și carne cad pe jos ba ici, ba colo.

Păcală-i zice:

— Da ce mațe ai tu, cumătre, că țin la măligă și zer, dar se rup la carne și plăcinte?...

Și din seara aceea s-a cam stricat cumătria lui Tândală cu Păcală.

FUDULIA CUMĂTRULUI

-a dus Păcală la cumătru-său din satul vecin. Și, cum erau timpurile pe-atunci, acela îl pofteste ca să mănânce mălai cu sare:

— Poftim, cumătre, la mălai cu sare,
c-aiasta ne este toată mâncarea.

— Nu..., că nu mi-i foame, nu mi-i foame...

Cei de casă au mâncat, iar el n-a vrut să mănânce — o făcea pe fudulul.

A-nnoptat, s-au culcat...

Pe la o bucată de noapte Păcală cel fudul simte că-l lovește stomacul în cap — i-i foame... Da i-i foame așa de tare, că nu poate dormi. Începe el a se văicăra, a ofta. Cumătru-său se trezește:

— Ce-i, cumătre? Ce te văicărezi?

— Of... Am visat ceva urât de tot: parcă...

mă gonea un urs grozav de mare,
ca să-mbuc și eu mălai cu sare.

Se gândea că poate s-a scula cumătru-său și i-a da ceva de mâncare, dar acela numai cât i-a zis:

— Dormi, cumătre, fără frică —
știu, că nu ți-a fi nimică.

TÂNDALĂ ÎN OSPEȚIE

Un om îl pofteste pe Tândală la masă. Se așază Tândală și, cum era pe masă carne și borș, începe să înfulece numai carne.

— Măi Tândală, da mai mănâncă și borș, zice omul.

— Dacă și carnea-i bună.

— Bună-bună, măi Tândală, da-i scumpă.

— Dacă și face.

DOI CUMĂTRI

Păcală, om cam sărac, argățea la cumătru-său, mai înstărit. Într-o zi de sărbătoare cel sărac se duce la cumătru-său pe ospete. Acela i-a pus de mâncare: întâi borș, apoi urdă, iar după urdă — plăcinte și, la urmă, un purcel fript.

După ce-au mâncat, cel bogat, vrând să se fălească, zice:

— Ei, cum, măi cumătre?... Îs bune bucatele mele?

— Cumătre, zice, dă!..

Bucatele-s... bune bucate,
da-s cam rău date.

Întâi trebuiau purcelate,
apoi plăcintate,
dup-aceea — urdătură
și la urmă... borșitură.

TÂNDALĂ ȘI PLĂCINTELE

ândală odată trecea printr-un sat și i-a dat în nas a plăcinte. Amirosea a plăcinte proaspete, a coptură. Da el ce și-a făcut socoteală? Să se ducă să ceară nu se hotăra. A stat la fântână să adape calul. A prins a bate calul. Bate calul, bate calul, iese omul acela.

— Ia stai, măi omule! De ce bați măta calul degeaba?

— Dacă..., nu știi, am avut o bucățică de mălai și pe aceia mi-a mâncat-o!

— Lasă, bre, că ți-oi da eu mălai.

— Eu știu că măta mi-i da și o bucățică de plăcintă, da eu îl învăț să nu aibă nărav.

MINUNEA RESTEULUI

Soarele dăduse în asfințit, când călătorul Păcală ajunsese într-un sat sărăcăcios; și ca să-și urmeze călătoria, era peste putință. De teamă să nu înnopteze pe câmp ori în vreo pădure, se hotărî dară a mânea noaptea aici; și pentru aceasta trase la casa unui țăran.

— Bun găsit, vericule!

— Bun venit, jupâne.

După ce săteanul îl primi să măie la dânsul, Păcală începu să se îngrijească oarecum de cină. Merindele le sfârșise pe drum; prin urmare trebui să cumpere de la gazdă. Dară care fu mirarea lui, când i se spuse că nu va putea găsi nici de unele, fiindcă erau prea săraci. S-ar fi lipsit el de cină, dară stomacul îi aducea aminte că de la amiază nu primise nici o hrană. Se văzu dară nevoit a alerga la mijloace piezișe și începu:

— Șai zis, neiculiță, că n-aveți nici de unele?

— Nici.

— Bine. Adă restel încoace, că-mi fac eu de mâncare acum.

Țăranul, de-a minunea, voind să vadă, ce mâncare are să fie aceea din restel, se grăbi a i-l aduce.

Până atunci Păcală adunase niște așchii de lemne ce putu afla prin bătătură și ațâțase un focușor bunicel, punând și pirostriile.

Țăranul sta și se uita și, din ce în ce, nerăbdarea lui creștea.

A cerut Păcală un ceaun cu apă și sare și-l așeză pe pirostria. A mai cerut o tigăiță și a așezat-o și pe dânsa pe foc. Apoi, întorcându-se către țăran și femeie, care căseau gura la dânsul, zise:

— Ia vezi, mă rog, vreun pumn de făină, așa ceva, n-aveți? Că am să vă fac să vă cruciți!

Țăranca aleargă, scutură covata și aduce făină. După ce-o puse în ceaun, călătorul mai adaugă:

— Ia vezi, așa, mă rog, puțintel unt, cam așa, știi, fie oricum a fi.

Țăranul, din ce în ce mai mirat, făcu semn femeii să caute și, după ce femeia hodorogi prin toate ulcelele, aduse și unt.

Pus și acesta în tigăiță, Păcală zise iarăși:

— Ia cătați acum, doar de-ți da peste vreo două cuibare de ouă, c-am să fac ceva să se ducă vestea.

Femeia sări și, scotocind prin coteneată și prin cuibare, aduse patru ouă. Cum le văzu, Păcală zise:

— Așezați-vă acum, să vedeți minunea.

Ei zgâiră ochii mari, iar el mestecă mămăliga, făcu scrob și începu să mănânce.

— Da bine, jupâne, așa știam să facem și noi, zise țăranul, care înțelese că a fost amăgit. Unde-i minunea restelui?

— Uite-o! răspunse Păcală, scoțând un leu și punându-i-l în mână. Cu minunea asta un drumeț ca mine se poate pune totdeauna la cale.

OASPETE NEPOFTIT

ine odată Păcală la un om, când acesta taman vroia să se așeze la masă. Își freacă Păcală mâinile și zice:

— Ian te uită, cât de bine! Mâncarea — gata! Amu ne-om așeza și om mânca!

Da omul zice:

— Da, om mânca, numai nu toți.

Se holbează Păcală și întrebă:

— Da mata ce, nu vrei să stai la masă?!

PĂCALĂ ȘI FARFURIA CU PEȘTE

-a dus odată Păcală călare la un țăran și-a nimerit taman la mâncare. Femeia făcuse borș cu pește și mâncau mai întâi borșul, da peștele era pus de-o parte într-o farfurie.

Iată că stăpânul casei îl pofteste pe Păcală la masă. Acela se așază, trage farfuria cea cu pește dinainte și prinde a mânca. Da stăpânul-i zice:

— Poftim și la borș, Păcală.

Da el zice:

— Dacă și peștele-i bun.

Da stăpânul zice:

— Bun, da scump.

Da Păcală:

— Scump, dacă și face!

Și-i zice atunci țăranul:

— Eeei, da gros de obraz mai ești, bre...

Da el zice:

— Ei, eu încă am mai zăcut, da să-l vezi pe frate-meu!

Atunci stăpânul ia și-l amăgește pe Păcală, că i s-a slobozit calul de la gard:

— Ian ieși repede afară și vezi că ți s-a dezlegat calul.

Păcală se pornește, dar ia și peștele cu dânsul. Da țăranul-i zice:

— Apoi... lasă peștele — unde-l ei?

Da Păcală zice:

— D-apoi când m-oi întoarce, l-oi mai găsi parcă?!

SOLDATUL PĂCALĂ ȘI COLȚUNAȘII

enea odată Păcală din armată. Și spre sară flămânzi-se el, de nici nu vedea lumea. A avut mare noroc că a ajuns într-un sat.

Chiar în marginea satului zărește prin fereastra unei case, cum o mătușică așază pe masă un hârgău¹ cu colțunași. «Ai-cea-i de mine» se gândește Păcală și intră în casă. Da femeia — nici una, nici două — hap! hârgăul și-l pune sub masă.

— Bună seara!

— Bună seara.

Femeia, de la început cam speriată, da pe urmă — tare bucuroasă, a început să-l întrebe pe băiat, cum e acolo, în armată, căci are și ea un fecior soldat și pe zilele ce vin trebuie să pice și el.

— Povestește mai multe, căci îmi pare că stau de vorbă chiar cu feciorul meu, zice femeia, dar nici gând să pună ceva pe masă.

— Apoi iată cum îi în armată, începe soldatul Păcală și scoate hârgăul și-l pune pe masă, așază câțiva colțunași mai mici în rând, da mai de-o parte îl pune pe unul mai mare: Iată, de-o vorbă, aiștia-s soldați, da aista, mai mare, îi comandant; și fac — iată așa-ia, în rând, instrucție în toată dimineața.

Mătușa tace și ascultă.

...— Pe urmă se întâmplă că sună alarma. Atuncea fug cu toții în tranșee, și ia Păcală toți colțunașii și-i pune repede la el în raniță. După ce se termină alarma, ne ducem cu toții spre cazarmă, zice soldatul, se scoală și, cu ranița în mână ieșind afară, numără: Un', doi! Un', doi!

— D-apoi colțunașii de ce nu-i lași, băiete?

— Mătușo, în stroi² nu se poate de vorbit, zice soldatul și se duce mai departe...

¹ Hârgău (pop.) — hârdău.

² În stroi — în front.

LA FIN ȘI LA NĂNAȘ

Era odată un omulean, Tândală, care mai în toată ziua mânca la nănașul său Păcală. Iată că odată se gândește finul Tândală să-l poftască pe nănaș-său Păcală la dânsul și să-l puie la masă...

A venit nănașul Păcală. Finul Tândală a fiert un ou și i-a dat nănașului să mănânce, da copiii au început să plângă, că vor și ei mâncare. Atunci finul a zis:

— Tăceți, măi, că nănașul nu-i porc, să mănânce tot oul.

Nănașul Păcală, dacă a auzit una ca asta, s-a dus acasă.

Iată că a doua zi vine finul la nănaș. Nănașul îl ospătează cu colțunași. Finul — de-aici mânca, da de-aici, pe-ascuns, punea în sân. Nănașul se face că nu vede, dar după ce se satură finul, îi zice că după masă se cuvine ca toți să joace. Finul a început a se văicări, că nu poate juca, da nănașul face ce face și-i scoate cămașa din pantaloni! Da finul strigă:

— Văleu, nașule! Văleu, nașule,
mi-a crăpat burta și-mi ies colțunașii!

COLȚUNAȘI BOIEREȘTI

Păcală era bucătar la un boier.

Într-o zi boierul a lăsat cuvânt ca bucătarul să facă pentru boier colțunași boierești, de-acei mărunței, iar pentru bucătar — de-acei țărănești, mai mari. I-a dat în scris câtă făină să pună și câtă brânză.

Păcală ia făină, bagă mâinile în aluat, boțește aluatul și-l întinde; îl taie cu cuțitul, începe a face colțunașii și grăiește, să nu tacă:

— Aista-i al boierului, aista-i al meu; aista-i al boierului, aista-i al meu...

Păcală îi face boierului colțunași mulți și mărunței, așa cum a vrut el, da lui își face câțiva, mai mari. Pune la fiert. Ai boierului, mărunței, s-au fiert repede. Păcală, flămând, nici n-a luat sama când i-a mâncat, după aceea îi mănâncă și pe ai săi.

Vine boierul și-l întreabă:

— Unde-s colțunașii?

— Cucoane, am făcut totul cum mi-ai spus — și brânză, și făină; și mari, și mărunței — numai c-acei mari, ai mei, i-au mâncat pe-ai dumitale, cei mărunței...

FĂ-ȚI DAR POMANĂ ȘI CU MINE!

iindcă veni vorba de asta, să vă mai spun una. Tot așa odată Păcală, ca un om nevoiaș, căruia îi bătea vântul în pungă, îl cuprinse o foame de-l punea pe frigare. Se duce la un han, cere ceva de-ale mâncării și un pahărel de vin.

În timp ce mânca, hangiul, neavând cu cine sta de vorbă, vine la masa lui Păcală. Din una, din alta, ce spune Păcală cel nevoiaș:

— Jupâne. Ți s-a întâmplat ca să mănânce cineva și să nu-ți plătească?

— Încă câți! Unii aveau, dar nu la dânșii, și-mi plăteau pe urmă; alții nu aveau, erau nevoiași, și nu le mai luam nici o plată.

— Foarte bine! Dar dacă acuma, bunăoară, vine un nevoiaș ca mine și fără de-ale mâncării, i-ai da?

— Cu toată inima.

— Dar dacă n-are bani?

— Ce-are-a face? îmi fac o pomană.

— Foarte bine zici, jupâne! Fă-ți dar o pomană și cu mine, căci nu am cu ce-ți plăti ce-am mâncat.

FINUL GROS DE OBRAZ

Un om avea un fin cam gros de obraz. În fiecare seară, cum numai se potolea fumul din hodgeag la nănaș'su, el sosea pe ospete, mânca bine și rămânea pe noapte, ca să mănânce și dimineața. Azi așa, mâine așa... Într-o seară omul cu femeia mănâncă mai devreme și, când vine finul, da nănaș'su îi zice:

— Finule, azi am avut mult de lucru și n-am dovedit să facem mâncare, așa că nu prea am cu ce te primi; da poate să-ți dau niște lapte acru?..

— De lapte acru îs sătul, nănașule, de-acasă.

Da nănașul nu i-a mai zis a doua oară.

Se culcă finul la nănaș'su, dar nu poate adormi de foame. Pe la o vreme de noapte se face că vorbește prin somn și începe a striga:

— Auleu! Auleu!

Nănașul îl întreabă:

— Da ce-i, finule?

— Am visat c-a sărit un turc cu un harhadău
și vroia să-mi taie capul —
că de n-am mâncat lapte acru?..

Nașul a luat și i-a dat finului pe'ntuneric niște zăr acru — finul a mâncat și a adormit; dar după ce-a tras un somn, omul îl întreabă:

— Ei, finule, ce mai face turcul?

Da finul zice:

— Nașule,
de când lapte acru am mâncat
parcă s-a mai depărtat.

AVARIȚII PÂCLIȘITE

RĂZGÂNDIRE

Când îi dai, îi fată vaca.

Când îi ceri, îi moare vițelul.

Zgârcitul, când a făcut clacă și-a văzut atâta lăcustă de oameni împânzindu-i lanul și mântuindu-i treaba cât ai bate din palme, a zis bucuros:

— E-hei, săracile mâini multe, tare-s bune!...

Da când s-a făcut seara și-a-ntins masa clăcașilor, sta posomorât și se uita chiorâș cum piere udătura, de parcă s-ar fi dus pe gura lupului, ș-atunci s-a-ntors cu ciudă:

— Dă dracului, că nu-s de soi gurile multe!...

PE CINE NU-L LAȘI SĂ MOARĂ, NU TE LASĂ SĂ TRĂIEȘTI

Un zgârcit, pierzând o sumă însemnată de bani, s-a necăjit astfel încât în deznădăjduire s-a spânzurat în odaia lui. Din întâmplare, venea Păcală, sluga lui, și văzând pe stăpânul său spânzurat, a tăiat îndată funia în două și i-a scăpat astfel viața. După trecere de vreo câteva luni, ceru Păcală să iasă din slujba stăpânului său. Zgârcitul îi mulțumi pentru că i-a slujit cinstit și credincios, însă îi opri douăzeci și cinci de parale din simbria lui, sub cuvânt că funia cu care s-a fost spânzurat era încă de tot nouă și că ar fi trebuit să dezlege binișor nodul, dar nu să-l taie în două.

TOT, TOT, TOT

n bărbat iabraș¹ din cale-afară ținuse vreo șase femei, și pe toate le băgase în mormânt. În sfârșit, ce mai la deal, la vale, era așa de amarnic, încât nimenea nu voia să-și mai puie capul sub evanghelie cu dânsul, dar era putred de bogat.

O hantușcă de femeie din satul vecin, auzind că-i așa de bogat, nu se sfii de amărăciua lui și se hotărî a ține casă cu dânsul. Bătrânul acesta, însă, avea obiceiul lui. Prinse o vrabie, o tăie și, dându-i-o nevastei noi, îi spuse ca să-i facă zamă, rasol, iar picioarele și maiul — fripte. Femeia făcu cum i-a spus. Dar uitai să spun că femeia nu mânca cu dânsul, ci totdeauna deosebit, căci îi făcea rău zgârcitului să-i facă asemenea pagubă.

Azi așa, mâine așa, femeia se cam săturase de hazul lui și ce casă era aceea dacă într-o zi se îndestula cu o vrabie. „Tot vrabie am mâncat la casa lui tat-meu. Ia lasă, că-i fac eu boala!“ Căci bărbatul, când își tăia pasărea, îi spunea să i le dea pe număr toate la mâncare, să nu cumva să lipsească ceva. Ea de la o samă nu mai căta de rânză, de mai, căci doar e de vrabie, ci-l lăsa să se irojască² așa. Când colo, la masă bărbatul zise:

— Măi nevestă, unde-i maiul și rânza?

— De, bărbate, s-au pierdut.

— Cum, zise zgârcitul furios, le-ai mâncat tu?

— De, fie ș-așa, zise femeia, s-o scoată la capăt.

— Ai mâncat maiul, rânza? Tot, tot?

— Tot, omule, că doar nu era de rămas.

— Tot? zise avarul îngălbenit, și rămase leșinat pe scaun lângă masă, tot murmurând cu spume la gură: tot, tot, tot...?

¹ Iabraș (și abraș) — rău, al dracului.

² (A se) iroji — a se irosi, a se pierde.

Femeia, dacă vede una ca asta, cheamă vecinii să-i țină lumânarea și trimise și la primar. Când veni primarul, femeia îl chemă deoparte, zicându-i:

— Iaca, domnule primar, bărbatul meu, din nenorocire, trage să moară, și pentru credința ce i-am păstrat, îmi lasă mie tot avutul său. Fă toate formele, ca să iscălească înainte de a închide ochii.

Bărbatul se pierdea zicând mereu: „Tot, tot, tot...” iar primarul, după ce făcu formele, puse dinaintea zgârcitului și le iscăli, tot murmurând: „Tot, tot tot”. Și muri zgârcitul, iar femeia huzurea de bine, căci avea cu ce, și știuse să-i dea de leac.

MOARTEA ZGÂRCITULUI

O femeie avea un bărbat zgârcit-zgârcit. Nu avea pereche pe lume de zgârcit. Când punea la copt, el alerga la cuptor și număra tot ce-a pus în vatră.

Vine el odată, se uită, numără: șapte pâini și-un lipii¹.

După ce a scos din cuptor, femeia — ce-a făcut, ce-a dres — a rupt o pâine în câteva bucăți și-a dat de pomană la niște copii din măhală. Vine el, numără — șase pâini și-un lipii!

— Femeie! Erau șapte pâini și-un lipii!

— Nu, că șase au fost.

— Zi «șapte», că mor, dacă nu zici!

— Ba să crăpi tu, că tot șase am să zic.

— Nu-ți pară șagă, femeie. Eu chiar mor. Șapte pâini și-un lipii, zice și se prăvale...

Moare — moare.

De-acu ea-ncepe a-l boci:

— Omule, omule...

Când se dă mai aproape de dânsul, da el încă mai spunea:

— Șapte pâini și-un lipii, șapte pâini și-un lipii...

Ș-a murit de tot.

¹ Lipii — lipie, pâinicică.

Când aproape de groapă, femeia bocește:

— Omule, omule...
șapte pâini și-un lipii,
da de-un rău mă mântuii.

ZGÂRCITUL

Au fost zgârciți pe lume — care și de tot felul, dar cum a fost unul la Trăsnești, nu cred să se fi aflat lumea împrejur. Tândală-i zicea.

Avea el două rânduri de cireși în capătul pământului. Și de mare teamă să nu-i fure cineva vreo cireașă, a suflecat copacii de crengi până hăt sus și a uns trunchiurile cu dohot. Când prindeau a se coace cireșele, grebla pe sub copaci, ca să cunoască urma. Și nu-și găsea clipă de somn nici zi, nici noapte. Nimeni nu-și mai punea mintea să se anine de cireșele lui, căci nimeni nu vroia să-și înnegrească mâinile cu dohot și sufletul de blestemurile zgârcitului.

Odată, de unde nu s-a luat o cioară, a venit și a înșfăcat o cireașă. Zgârcitul zvârr! cu barda după dânsa s-o taie. Cioara zbură și se porni într-o parte, el — după dânsa; cioara — pe sus, el — pe jos; mână și mână, că biata pasăre nu-și mai găsea clipă de popas, da ținea cireașa în clant.

Așa a zburat cioara și el a fugit pân' a dat cu picioarele în Prut. Când a simțit că apa îl ajunge la gât și mai se îneacă, se uită în urma păsării, cum trecea apa, și zice:

— Fie cireașa aceea de sufletul tatălui meu!
Și s-a întors înapoi.

MÂNCARE DE DOUĂ COPEICI

Erau doi zgârciți. Unul Păcală și unul Tândală. Intrară-n bufet. Văzând la o masă doi funcționari cu niște muștar dinainte, ei s-au gândit: «Se vede că aceea-i o mâncare foarte bună».

Întreabă, cât costă.

— Două copeici.

— Ieftină și bună.

Comandă câte-o farfurie și se așază la masă...

Păcală ia o lingură și o bagă-n gură. I-au dat lacrimile și-a început: puf!, puf!, puf! Tândală îl întreabă:

— Păi de ce plângi?

— Plâng, c-a murit mama și tata și tocmai acum mi-am adus aminte.

Tândală ia și el o lingură. Și-ncepe și el: puf!, puf!, — plânge.

— Păi tu de ce plângi?

— Păi plâng, c-a murit tată-tău și mă-ta, da mai bine mureai tu și nu veneam cu tine să cheltuiesc atâtea parale.

TICĂLOȘII MANGOSITE

VITEJIE

Se plânga Păcală către Tândală, spunându-i:

— Măi, am fost asară la o nuntă, și așa palme mi-a tras unul, de mai-mai era să-mi smintească fălcile. Dar și eu l-am înjurat strașnic!

Tândală îl întrebă:

— Da te-a auzit?

Iar Păcală-i răspunde:

— Ba nu, că eram trecut dealul.

CU-NDRĂZNEALĂ ȘI CU FRICĂ

Păcală s-a gândit cât s-a gândit — hai să meargă el într-o noapte la pădure să mănânce mere.

S-a dus. A găsit un măr cu mere, s-a suit în copac și s-a apucat de mâncat. Noaptea. Pe lună.

Iată că vine un urs. Urcă și ursul tot în copacul acela. Și se apucă și ursul de ronțait la mere chiar la spinarea lui Păcală. De frică, Păcală înțepenise cu totul. Nu mai făcea nici o mișcare. Numai cât cu coada ochiului trăgea înspre umbra ursului. Da umbra labei ursului se îndrepta spre umbra lui, parcă vroia să-i dea mere. De frică Păcală răspundea ursului în șopot:

— Nu vreau, măi. Nu vreau...

Și le-a trecut așa mai toată noaptea.

Când de-odată, din greșeală, ursul cade jos și se omoară. Păcală, dacă vede că-i mort ursul, repede se coboară din copac, scoate cuțitul și-l jupoaie. Ia pielea ursului, o pune pe umăr și pleacă fudul acasă...

Aruncă pielea într-un cui din fața casei și, obosit cum era, se culcă să se odihnească: să închidă măcar un ochi până-n ziuă. Da nevasta îi tot bate capul să-i spună, unde-a fost:

— Unde-ai îmblat tu, măi, toată noaptea?.. Ți?! Unde-ai îmblat?

Păcală, supărat:

— Taci, fa, că acuși te jupoi și ne tine, de vie, ca pe urs!

Numai ațipește oleacă Păcală, încep să latre câinii pe afară. Păcală — la nevastă:

— Ia vezi, fa, cine-i acolo!

Nevasta, șmecheră și ea, după ce se uită pe afară, îi spune lui Păcală:

— O-of, a venit ursoaica și întrebă de urs.

Păcală zice:

— Du-te și-i spune că nu eu l-am ucis — era gata mort.

LA PĂDURE

ăcală s-a dus la pădure s-aducă pe ascuns lemne uscate, în de sară. Și umbra lui era mare. El nu credea că-i umbra lui.

— Măi, ce să fie așa mare? Ofițer, maior?.. Nu. Îi prea mare. Ia uită-te, cât se vede! Măi, da să nu fie arhanghelul Mihail, care-a arhanghelit toți arhanghelii de pe lume?...

Da pădurarul era-n dosul unui copac, acolo... Și cum acela grăia singur — când i-a ars una între umeri! — pe fugă!

A fugit, săracul, până a ieșit din pădure. Dar când ieșea din pădure, se-ntâlnește c-o babă. Se ducea și-aceea după lemne.

— Măi băietе, ai văzut lemne uscate în pădure?

Păcală zice:

— Mătușă, dacă mă crezi, eu nici verzi n-am văzut.

VOINICIA FRICOSULUI

dată Tândală trecea noaptea printr-o pădure întunecoasă c-o căldare la spinare. Și era singur, singurel. Dar cu cât mergea și se afunda mai mult în pădure, cu atât i se făcea mai tare frică și tremura mai avan.

Acum el tremura cum tremura, dar de la o bucată de vreme, bagă de seamă, că tremură și căldarea din spinarea lui. Ce să-i facă?

S-o azvârlă — nu se îndura,
s-o bată — nu se putea.

Așa, își ia și el inima în dinți și zice:

— Ho, fricoaso! Ce tremuri așa, că doar ești cu mine?!

TRÂNDĂVELI TRĂSNITE

LENEȘUL LA COASĂ

Într-un sat era un țăran, care avea de fin pe Tândală, un... leneș, de mucezea locul unde sta.

Pe vremea secerișului țăranul îl tocmește pe finul său la coasă. De cu sară au pregătit ei coasele, cutia, batca, ciocanul — și, când se luminează de ziuă, erau amândoi în capătul pământului.

Bun. Trage nănașul o brazdă și croiește o postată sănătoasă. Tândală, finul, leneș, sta și se uita.

— Haide, finule, înfige coasa!

— Nănașule, mă uit și-mi pare că merge cam greu.

— Ei ba...

— Ia hai să încercăm ca la fierărie — mata trage cu coasa, iar eu oi face: «Ha! ha!» — să vezi: n-o să meargă mai ușor?!

Ascute țăranul coasa, apucă altă brazdă și-i zice iar:

— Prăvale și tu una, măi finule!

Ți-ai găsit! Leneșul de Tândală să se apuce de lucru!

Cum începu țăranul să cosească, leneșul s-a dat la spatele lui și, când acela trăgea coasa, el făcea: «I-i... ha! I-p... ha!»

— Cosește, măi finule.

— Nănașule, eu mai tare mă opintesc decât mata.

Vede țăranul că n-are cui îi citi carte și-l lasă să meargă din urmă și să ihnească.

La vremea prânzului țăranul aduce traista și se așază la masă.

— Că bine o mai chitii, nănașule. Curat mi se limpezește inima, face Tândală și cade jos lângă traistă.

Țăranul își drege mustețile, rupe un călcâi de pâine, o bucată de brânză și mănâncă, iar finului nici de gând să-i deie.

— Ia aruncă, nănașule, și la mine vreo hrincă de pâine și ceva brânză.

— Finule, îmi pare că-i greu de mâncat în doi. Lasă că eu oi mesteca, iar tu înghite.

Și cosașul mânca, iar leneșul înghițea noduri.

POVEȘTEA UNUI OM LENEȘ

ică era odată într-un sat un om grozav de leneș; de leneș ce era, nici îmbucătura din gură nu și-o mesteca. Și satul, văzând că acest om nu se dă la muncă nici în ruptul capului, hotărî să-l spânzure, pentru a nu mai da pildă de lenevire și altora. Și așa, se aleg vreo doi oameni din sat și se duc la casa leneșului, îl umflă pe sus, îl pun într-un car cu boi, ca pe un butuc nesimțitor, și hai cu dânsul la locul de spânzurătoare!

Așa era pe vremea aceea.

Pe drum se întâlnesc ei cu o trăsură în care era o cucoană. Cucoana, văzând în carul cel cu boi un om care semăna a fi bolnav, întrebă cu milă pe cei doi țărani, zicând:

— Oameni buni! Se vede că omul cel din car e bolnav, sărmanul, și-l duceți la vro doftoroaie undeva, să se caute.

— Ba nu, cucoană, răspunse unul dintre țărani; să ierte cinstită fața dumnevoastră, dar aista e un leneș care nu credem să fi mai având păreche în lume, și-l ducem la spânzurătoare, ca să curățim satul de-un trândav.

— Alei! oameni buni, zise cucoana, înfiorându-se; păcat, sărmanul, să moară ca un câine, fără de lege! Mai bine duceți-l la moșie la mine; iacă-tă curtea pe costișa ceea. Eu am acolo un hambar plin cu posmagi, ia așa, pentru împrejurări grele, Doamne ferește! A mânca la posmagi și-a trăi și el pe lângă casa mea, că doar știu că nu m-a mai pierde Dumnezeu pentru bucățică de pâine. Dă, suntem datori a ne ajuta unii pe alții.

— I-auzi, măi leneșule, ce spune cucoana: că te-a pune la coteț, într-un hambar cu posmagi, zise unul dintre săteni. Iaca peste ce noroc ai dat, bată-te întunerecul să te bată, urâciunea

oamenilor! Sai degrabă din car și multămește cucoanei, că te-a scăpat de la moarte și-ai dat peste belșug, luându-te sub aripa dumisale. Noi gândeam să-ți dăm săpun și frânghie. Iar cucoana, cu bunătatea dumisale, îți dă adăpost și posmagi; să tot trăiești, să nu mai mori! Să-și puie cineva obrazul pentru unul ca tine și să te hrănească ca pe un trântor, mare minune-i și asta! Dar tot de noroc să se plângă cineva... Bine-a mai zis cine-a zis că „Boii ară și caii mănâncă“. Hai, dă răspuns cucoanei, ori așa, ori așa, că n-are vreme de stat la vorbă cu noi.

— Dar muietî-s posmagii? zise atunci leneșul, cu jumătate de gură, fără să se cârnească din loc.

— Ce-a zis? întrebă cucoana pe săteni.

— Ce să zică, milostivă cucoană, răspunde unul. Ia, întrebă, că muietî-s posmagii?

— Vai de mine și de mine, zise cucoana cu mirare, încă asta n-am auzit! Da' el nu poate să și-i moaie?

— Auzi, măi leneșule: te prinzi să moi posmagii singur, ori ba?

— Ba, răspunse leneșul. Trageți mai bine tot înainte! Ce mai atâta grijă pentru astă pustie de gură!

Atunci unul dintre săteni zise cucoanei:

— Bunătatea dumnevoastră, milostivă cucoană, dar degeaba mai voiți a strica orzul pe găște. Vedeti bine că nu-l ducem noi la spânzurătoare numai așa, de flori de cuc, să-i luăm năraul. Cum chitiți? Un sat întreg n-ar fi pus oare mână de la mână ca să poată face dintr-însul ceva? Dar ai pe cine ajuta? Doar lenea-i împărăteasă mare, ce-ți bați capul!

Cucoana atunci, cu toată bunăvoință ce avea, se lehametește și de binefacere și de tot, zicând:

— Oameni buni, faceți dar cum v-a lumina Dumnezeu!

Iar sătenii duc pe leneș la locul cuvenit și-i fac felul.

Și iaca așa au scăpat și leneșul acela de săteni, și sătenii aceia de dânsul.

Mai poftescă de-acum și alți leneși în satul acela, dacă le dă mâna și-i ține cureaua.

BRAȘOAVE BEȚIVITE

HAIDE MAI DEGRABĂ!

femele se duce la crâșmă să caute pe bărbatu-său.
— Nene Neculai, mă rog, a fost Păcală-al meu pe aici?
— Fost-a, lele Pâchițică.
— Și ce a făcut?
— A băut și el un păhărel de rachiu.
— Ardă-l para focului să-l ardă, zice femeia bătând cu piciorul în pământ, dă-mi și mie o litră... Haide mai degrabă, că mă duc să-l caut!

UN LEAC

Era la noi în sat unul Păcală. El, de câte ori se îmbăta, bătea femeia. Da altă bătaie nu — păruială.

Ea-i știa năravul: când îl vedea că vine băut, se și dezbrobodea să nu-i rupă tulpanul. Și-avea semnele ei — cam pufnea și era cu ochii schimbați. Atunci venea, intra în casă, își făcea obiceiul și ieșea degrabă afară. Femeia, săraca, nu credea că-i numai atâta: ieșea după el și-l întreba:

— Mă mai bați, ori să mă leg la cap?

Numai așa scăpa tulpanul.

Da altă dată o lua pe ne veste și, nemaiaivând cu ce să-și cumpere mereu broboadă, a început a se purta cu capul gol.

Vrând-nevrând acum se pieptăna. În toate zilele își da codițele în jurul capului, le lega frumos, așa că îți era mai mare dragul să te uiți la ea.

Să vedeți, minune! Păcală nu se mai îndura acum s-o ee de păr. Îi găsisse leacul...

BEȚIVUL

ândală se duse odată la crâșmă și ceru de băut. Crâșmarul i-a dat un pahar, două, trei... și i-a spus:

— Ți-ajunge, omule. Du-te acasă.

— Ba mai dă-mi, bade, că mi-i sete.

Crâșmarul îi mai toarnă un pahar.

— Mai dă unul, ceru bețivul.

— Nu-ți dau, că o să cazi aici jos.

— Toarnă, frate, că știu eu drumul acasă!

Crâșmarul i-a mai dat un pahar și Tândală se prăvăli buștean la pământ. Văzându-l dormind și fără știință, crâșmarul l-a apucat de după cap și l-a târât hăt încolo de la crâșmă.

După o habă de vreme s-a trezit Tândală din somn și, văzând crâșma hăt într-o parte, se minună:

— Ia uite: bietul crâșmar tocmai unde a mutat crâșma de răul meu!...

PĂCALĂ ȘI TÂNDALĂ BEȚI

ergeau Păcală și Tândală beți-criță pe calea ferată. Păcală zice:

— Măi, ce scară lungă!

Dar Tândală:

— Măi, ce corlate joase are scara asta!

SOARELE ORI LUNA?

ergeau Păcală și Tândală chercheliți pe drum, noaptea. Au văzut luna pe cer și au început a se sfădi: unul zicea că-i luna, altul zicea, că-i soarele. S-au înțeleas așa: pe care l-or întâlni pe drum — să-l întrebe.

S-au întâlnit cu Terinte, beat, și-l întreabă:

— Spuneți, vă rugăm, ce-i asta: soarele ori luna?

Da acela le răspunde:

— Eu nu știu, că nu-s din satul ista.

BOALA

- e mai faci, măi Păcală?
- Ce să fac?! Ia... rău, că nu mi-i bine.
- Da ce păcate au dat peste dumneata?
- Apoi, ce să deie, măi nepoate? M-a împins necuratul, se vede, și m-am pus astă noapte, toată noaptea, și-am mâncat și am băut... Și-acuma nu mi-i bine.
- Da, mă rog, unde-ai petrecut așa?
- Acasă la mine.
- Ei, cum așa?
- Bine, cum să fie! Nu ți-am spus? Am băut tutun și am mâncat bostan copt toată noaptea, și acuma nu mi-i bine.

BENGIURI NEGHIOBEȘTI

CUM AU MĂSURAT ADÂNCIMEA FÂNTÂNII

Aveau Prosteștii în sat o fântână afundă de tot, în care însă numai la fund mai era apă. Vrând ei o dată să știe cât de afundă e, ce le trăsnește-n gând? Hai să o măsoare cu oameni! Să vadă de câți oameni li-e fântâna de afundă.

Se dau ei și pun de-a curmezișul gurii fântânii un lemn, și Tândală, care era mai spătos, se lăsă în fântână prinzându-se de lemn, apoi un altul coboară și se prinde de picioarele lui, apoi un altul și altul...

De la o vreme însă, lui Tândală-i era greu de tot. Ce să facă? Oamenii sunt grei, și el nu-i mai poate ține.

În sfârșit, îi vine un gând bun și strigă celor de jos:

— Oameni buni, țineți-vă acuma mai bine de mine, c-am să scuiپ una-n palme, să mai capăt puteri!

Și se lăsă de mâini ca să scuipe, dar atunci: „buf“ cu toții în fântână, de unde nici până azi nu i-a mai putut scoate nimeni.

IAR TE-AI FĂCUT CAL?

Păcală, negustor de la țară, a cumpărat un cal de la iarmaroc, pe lângă cel de la trăsurica lui. Și cum venea obosit spre casă, către sară, cu calul cel nou legat dinapoia trăsurii, n-a băgat de seamă ce se întâmplă pe lângă dânsul. Când își aruncă privirea într-un târziu să-și vadă calul, dă cu ochii de un popă ce mergea cu frâul în cap, legat de trăsura lui.

— Vai de mine, ce-i asta, unde e calul meu?

— Nu te teme, fiule, eu sînt calul ce l-ai cumpărat, zise popa. Am fost blestemat să fiu cal timp de șapte ani, și acuma mi s-a

împlinit termenul și sînt iarăși ce am fost; fă cu mine ce vrei, căci ai dat bani pe mine!

— Mergi sănătos, părinte, n-am crezut c-am să pierd așa de ușor o mulțime de bani...

Ce se întîmplase în realitate? Dascălul încălecase pe cal și fugise, și rămăsese popa, să se descurce în chip onorabil...

Peste câtăva vreme, își vede Păcală calul din nou la iarmaroc, cum îl vindea cineva. Zâmbind, se apropie de urechea calului și îi șoptește:

— Părinte, iar te-ai făcut cal... Acuma nu te mai cumpăr.

ÎNȚELEPCIUNEA ORBULUI

n orb umbla pe drum noaptea, ținând într-o mână un felinar aprins, și într-alta un baston.

Întîlnindu-l Păcală, dete peste el și-l întrebă:

— Bine, bastonul pentru pipăit, dar felinarul pentru ce trebuință? Că nimic îți folosește la orbirea ochilor!

Orbul îi răspunse:

— Felinarul nu-l țin pentru mine, ci pentru neghiobi ca tine, ca să nu dea peste mine... Și tu tot dăduși.

CĂLARE PE CAL CU DESAGII PE SPINARE

ăcală se întorcea o dată de la târg, călare pe mârtoaga lui. El aducea cu sine o pereche de desagi plini cu marfă, pe care, în loc de a-i lăsa ca lumea pe cal, îi luase în spinare. Demonii de copii, când l-au văzut în starea aceasta, au început a se întreba unii pe alții:

— Oare de ce va fi luat moș Păcală desagii pe spinare?

— I-am luat pe spinare, dragii moșului, ca să-i fie calului mai ușor, le răspunde moș Păcală.

DROBUL DE SARE

femeia lui Păcală tare proastă era. Aveau și o fiică și ea-i semăna mâne-sa. Tot proastă. Fiica era de-amu fată mare. A pus un drob de sare pe sobă, dar era vremea ploioasă și nu se usca sarea. Femeia avea copil mititel și l-a pus lângă sobă, la cald. Vine de afară și când se uită pe sobă, vede drobul de sare și începe să plângă, să răcnească! Răcnește! Fata aleargă:

— Ce plângi, mamă?

— Ai, ce nu vezi? Ia uite, cum stă drobul cel de sare! Numai să pice! Și dacă pică, îl ucide pe băiețel.

Începe și fiica să plângă. Plânge tare! Țipă!

În timpul acela vine bărbatu-său, Păcală.

— Ce plângeți? Ce răcniți?

— Apoi nu vezi? răspunde femeia. Ia uite, cum șede drobul cel de sare, numai să pice peste copil și-i gata.

— Măi, tare proaste mai sînteți! Ia copilul. Amu du-te și ia sarea de acolo. Mă duc de la casă. Dacă mai găsesc proaste ca voi, mă întorc înapoi. Dacă nu găsesc, mă duc înainte.

Merge el, merge. În alt sat trăia un om. Tot cu o femeie proastă. Pe dânsul îl chema Nane, da femeii îi zicea Anănoaei! Da era proastă! Avea vacă. A legat-o la iesle și s-a pus pe prispa casei. Omul era dus la deal. S-a pus pe prispă și mânca pâine. Vaca rugumă la iesle. Ea se uită la vacă și zice:

— Joiană, nu mă strâmba, că am să-ți tai capul!

Vaca rugumă, rugumă mai departe. Femeia mănâncă, dar se înciudă mai tare.

— Joiană, nu mă strâmba, că-ți tai capul!

Vaca rugumă, nu ascultă.

— Dacă îți mai zic o dată, îți tai capul! strigă femeia.

Vaca rugumă. Se duce atunci și ia toporul, îi taie capul, o taie bucăți și o pune într-un poloboc. Avea un câine. A legat câinele de cepul la poloboc, ca să nu vie alți câini să mănânce carnea, și se pune pe prispă. Șede și așteaptă.

Vine omul, se uită:

— Ce-i? Ce-ai făcut?

— D-apoi ce! Eu mâncam, da ea mă strâmba! Cât i-am zis să nu mă strâmb, ea totuna mă strâmba. I-am tăiat capul, am pus-o în poloboc, am legat câinele...

Câinele a târâit carnea, a împrăștiat-o. Omului i-i ciudă. Ce să-i facă? O lasă să doarmă pe prispă afară. El se duce în casă, se culcă. Când la o bucată de noapte, s-a gândit că ea doarme strâns, se duce și o tunde, îi unge capul cu niște smoață și intră înapoi în casă, încuie ușa și se culcă.

Femeia se trezește, se achipuie, vede că n-are păr în cap, că-i unsă nu știu cu ce, îi terfoasă, murdară.

— Cine să fie? Unde să fiu? zice. Ian să întreb, cine trăiește în casa aceasta.

— Anane, Anane! Anănoaei este acasă?

— Nu-i.

— Nu-i acasă, dar mă duc mai departe.

Se duce, întreabă la unul, la altul, până s-a făcut ziuă.

De-amu Păcală umbla și el prin lume. Intră în casă la Nane și-l întreabă:

— Ce ești așa supărat și necăjit?

Da Nane zice:

— Așa cu o proastă iaca trăiesc. A tăiat vaca, a...

Păcală atunci se gândește:

„E-ei, sînt și mai proști decât a me. Mă duc eu înapoi acasă“.

Și s-a dus înapoi la casa lui.

PEȘTE ÎN COPAC ȘI GARD DE CÂRNAȚ

Țăsește Păcală o comoară. Înainte comorile le luau boierii. Ce să facă el? Dacă i-a spune femeii, apoi are să-i ia comoara boierul. Se gândește: femeia mea așa-i limbută, că toate celea înșiră. Da, hai, că tot am să-i spun, cum să nu-i spun, dacă mi-i pereche.

Păcală se duce, cumpără niște pește și-l anină prin copaci așa, pe unde era să treacă la ogorul lor.

Pe acolo trăia și un boier. Și boierul acela avea gardul din nuiele împletite. Părea că-i făcut din cârnaț rotund. Într-o duminică, dimineață tare, după ce au mâncat, omul zice:

— Femeie, știi ce? Ia haidem la pământul nostru și om vedea cum îi popușoiul, cum îi răsărita.

— Haide, omule.

Se duc ei la deal să vadă ogorul... El se mai face a se uita pe jos, da ea se uită pe sus. Când colo — pește în copac. Zice:

— Omule! Ia uite — pește în copac!

— Ei, sui, femeie, și-l culege!

Se suie ea și culege peștele cela.

Mai mergând, trec pe lângă casa boierului. Se uită femeia la nuielele rotunde de la gard și întreabă:

— Omule, da ce-i acesta?

— Femeie, gard de cârnaț!

— Ian cată, omule!

Se duc ei și văd popușoi, văd răsărita la deal. Haide — vin înapoi. Femeia:

— Haide, omule, să facem mâncare, să dregem peștele.

— Hai, femeie, drege peștele binișor și-om mânca.

După ce au gătit mâncarea acolo, pun peștele cela la masă și mănâncă.

Au mâncat ei peștele cela și la masă el i-a spus.

— Femeie, eu am să-ți spun ceva. Da tu nu cumva să spui cuiva.

— Nu te teme, omule, că nu spun nimănu.

— Da dacă-i spune?

— Doamne ferește!

— Femeie, eu îți spun ție, că, de, îmi ești pereche — am găsit o comoară. Da să nu spui, că aude boierul și are să ne-o eie.

— Nu te teme, omule, nu te teme.

— Ei, haide...

A doua zi Păcală se duce la deal. Da femeia ce să facă? Dacă așa era năravul ei. Nu putea ține nimic. Se duce la cumătră.

— Cumătră, hăi, da știi, omul meu a găsit o comoară.

— E-e-e, chiar, cumătră?

— Iaca a găsit. Și o ține ascunsă sub dulap.

Cumătra se duce la alta și-i spune:

— Cumătră, știi ce? Iaca nevasta lui Păcală mi-a spus că omul ei a găsit o comoară.

— Chiar? Ia uite!

— Da să nu spui nimănuia!

— N-oi spune.

Cealaltă spune mai departe. Așa că s-a răspândit vestea. Aude boierul, ia și cheamă, cum era atuncea, la primărie.

— De unde știi că a găsit o comoară? întrebă.

— Iaca cutare cumătru mi-a spus.

Îl cheamă pe cela.

— Da ție cine ți-a spus?

Așa s-au depănat vreo nouă. Când, la urmă, o întrebă pe femeia care auzise prima.

— Cine ți-a spus?

— Iaca femeia lui Păcală, care a găsit comoara.

Cheamă boierul pe femeia aceea.

— Cine ți-a spus?

— Omul meu mi-a spus.

Ei, de-amu îl cheamă pe Păcală acolo.

— Omule, tu ai găsit o comoară?

— N-am găsit. Cine ți-a spus?

— Iaca cutare, cutare... Până ajunge la femeia lui.

Bărbatul atunci o întrebă:

— Când, femeie, am găsit?

— Ei, omule, d-apoi nu știi? Când ne-am dus la deal și am mers pe lângă casa unui boier și era gardul de cârnaț. N-ai văzut pește în copac? Doar am cules peștele cela și am venit acasă, și l-am dres.

Bărbatul zice:

— Auziți, oameni buni, poate să fie pește în copac și gardul de cârnaț?

Atunci au luat și au stupit-o pe femeie și au pașolit-o afară.
A rămas Păcală cu comoara.

CÂRNAȚUL

dată Tândală a cumpărat o bucată de cârnaț. Până atunci el nu mâncase cârnaț și s-a dus la un vânător să-l învețe, cum să mănânce.

Vânătorul i-a scris pe o hârtie cum să mănânce cârnațul și Tândală s-a dus acasă.

Ajuns acasă, Tândală a pus cârnațul jos, a scos hârtia și a început să citească.

În vremea asta de undeva sare un câine, înhață cârnațul și fuge. Tândală liniștit se uită în urma câinelui și zice:

— Degeaba l-ai luat, că nu știi cum să-l mănânci, hârtia a rămas la mine.

CUM DĂ TÂRGUL

ăcală n-o trimitea niciodată la târg pe nevastă-sa — se temea să n-o amăgească cineva.

Într-o zi Păcală a vrut să se ducă la târg cu niște găște.

— Lasă, bărbate, că mă duc eu, zice nevasta.

Păcală nu prea vrea să dea găștele pe mâna ei, dar până la urmă a lăsat-o să se ducă și i-a spus:

— Cum a da târgul, așa să le dai și tu.

Se duce nevasta cu căruța și cu douăzeci de găște în căruță. Pe aproape de târg se întâlnește cu niște oameni și-i întrebă:

— Oameni buni, cum îi azi târgul?

Da oamenii ceia, dacă au văzut-o pe femeie că-i proastă, i-au spus:

— Apoi iată, măi nevastă: azi dai marfa, da cealaltă duminică primești banii.

S-a împăcat femeia cu dânșii, le-a dat găștele și i-a întrebat:

— Da cum o să vă cunosc eu, oameni buni?

— Apoi iată cum: dă-ne șuba matală, noi om îmbla cu șuba pe mână; cum ne-i vedea cu șuba, ni-i cunoaște.

Le-a dat femeia și șuba.

A venit ea acasă, și Păcală o întrebă:

— Cum ai dat găștele?

— Cum le-a dat și târgul, bărbate: azi am dat marfa, da duminica cealaltă trebuie să mă duc după bani. Ca să-i cunosc mai ușor pe oamenii ceia, le-am dat și șuba.

Păcală numai și-a pus mâinile-n cap...

SURDUL ȘI BUZATUL

n surd se duse și el o dată la biserică și, după ce se așeză la o parte liniștit, ca tot creștinul, uitându-se încoace și încolo, deodată dă cu ochii de un biet om care stătea cu buzele țuguiate, căci era buzat de felul lui.

Surdul, neștiindu-i meteahna, când îl văzu așa, crezu că fluieră. De aceea, nu-l răbdă inima și strigă la el destul de tare, încât fu auzit de toți:

— Nu ți-i teamă de păcat, măi creștine, să șuieri în biserică?

Bietul om, când se văzu luat așa din scurt, răspunse amărât:

— Nu șuier, mă! Lasă-mă-n pace, că așa-s eu, buzat!

Surdul, neauzind bine răspunsul, înțelese că i-a spus să-l lase în pace, că e om bogat. De aceea, supărat, i-o și trânti în nas:

— Și tata a fost om bogat, da-n biserică n-a șuierat!

TREI CĂLĂTORI

au ajuns trei călători: unul surd, unul rupt și unul chior. Și merg prin pădure.

Și acel surd zice:

— Îmi pare că vuieste pădurea. Vin tâlhari!

Da cel chior zice:

— Îmi pare și mie că-i zăresc printre copaci.

Da acel rupt zice:

— Hai și-om fugi să nu ne dezbrace!

Și au terminat călătoria.

LA ULTIMUL COVRIG

ăcală a cumpărat odată din târg douăzeci de covrigi. Și era flămând ca un lup. S-a pus el să-i mănânce...

Când — îi mai rămâne un covrig și nu-l poate mânca, măcar crapă! Șede el și-și bate mintea-n cap: «Ptiu, măi, om prost ce sînt și eu! N-am putut dintru-ntâi să-l mănânc pe aista!..»

RENGHIURI COȚCĂREȘTI

PREȚUL CURCANILOR

Păcală se duse la târg cu o pereche de curcani.

Fostul lui stăpân îl întâlnește și-i zice:

— Ei, pungașule! Care va să zică, furi mereu! De unde ai șterpelit curcanii ăștia?

— I-am cumpărat și i-am plătit. Pe Dumnezeuul meu!

— Nu te cred!... N-ai putut să-i plătești, pentru că n-ai nici-odată un ban în buzunar.

— Și eu îți jur că i-am plătit!

— Dacă e așa, vrei să mi-i vinzi cu același preț pe care tu i-ai cumpărat?

— Cu plăcere, domnule, dacă asta-ți place... Pe mine m-au costat patru bastoane zdravene căpătate în spinare. Cu dumneata nu vreau să câștig.

PĂCALĂ ȘI HOȚII

Păcală era un sărac ca toți săracii. Dar pe lângă alte păcate, mai era și bătrân. Într-o noapte, iaca vin hoții și încep să bâjbâie prin ladă ca să caute bani.

— Cine-i acolo?

— Noi, ziseră hoții, taci din gură, că dai de dracu!

— Dar ce căutați pe acolo, ha?

— Stt... Parale!

— Măi, da proști mai sînteți voi! Eu caut ziua și nu găsesc, și voi noaptea și fără de lumânare, și o să găsiți? Cătați-vă de treabă și lăsați-mi săracia-n pace!

TERINTE LA FURAT LINTE

n tâlhar s-a dus să fure linte de la un om. Omul a simțit și s-a pus de pândă în linte.

A ajuns tâlharul la linte și zice:

— Bună ziua, linte!

— Mulțămesc, măi Terinte.

Atunci tâlharul zice:

— Te-aș păstări —
m-oi zăbovi,
dar mai bine te-oi însărcina
și m-oi căra.

Stăpânul, auzind acestea, zice:

— Măi Terinte,
te-aș chicui —
m-oi zăbovi,
mai bine te-oi ciomăgi
și m-oi mântui.

LA FURAT OUĂ

e duce un fecior al lui Tândală la un om, în poiată. (Cred că știa unde-s ouăle.)

S-a dus, da omul l-a văzut și — țac! din urmă și-i pune cuitoarea.

Se duce la tata băiatului, la Tândală, în casă și zice:

— Bre, bre, om de Dumnezeu, ți-am prins băiatul în poiată.

Da el zice:

— Hee!
Iaca ce nebunie
poate să mai fie!

I-a pus cuitoarea și l-a «prins». Ian dă-i drumul pe deal și-i vede, cum l-îi prinde!

CEI DIN COTEȚ

Păcală și Tândală au intrat într-un coteț. Găinile au început a cotcodăci.

Stăpânul casei iese afară, tușește o dată, de două ori, se apropie de coteț și întreabă:

— Care-i acolo?

— Noi, cucușul și găinile...

STAI, MĂI!

Sa dus Păcală la pădure și s-a apucat să-și taie niște lemne. Da pădurarul l-a văzut și l-a luat la fugărit:

— Stai, măi!

Da el zice:

— Stai tu, că eu din pricina ta fug.

PENTRU UN CAPĂT DE FUNIE

Păcală a nimerit la judecată. Și-l întreabă judecătorul:

— De ce ai nimerit aici, pe scaunul ista?

— Pentru un capăt de funie.

— Cum, bre, pentru un capăt de funie să te aducă pe tine aici?!

— Apoi... de cel'lalt capăt era legat un vițel.

ZECE ȘI CU ȘTIRBUL — UNSPREZECE

Era un moșneag și ședea în pădure într-un bordei de casă. Era iarnă și ger.

Omul s-a sculat la o vreme de noapte ș-o făcut foc. Tâlharii au văzut lumină și-au venit — ședeau pe-afară, pe lângă bordei...

Da cel mai mare tâlhar era știrb de dinți — îl chema Știrbul. Și ceanul moșneagului — tot știrb era.

Moșneagul a-ncălțat un picior și-a zis:

— Amu pe cinci i-am legat. Încă pe cinci să-i leg și deacolo oi pune pe Știrbul... pe foc.

El avea, bietul, să pună ceaunul la foc, da cei de-afară (erau zece și cu Știrbul — unsprezece) au crezut că de dânșii îi vorba, și-au fugit în lume.

Da moșneagul n-avea de unde să știe, că stăteau tâlhari pe la ferestre; el grăia cu ceaunul.

O LECȚIE DE EDUCAȚIE PĂRINTEASCĂ

n fecior de tâlhar mergea cu tată-său printr-un sat. Înserase de-acum și niște găște rătăcite se pituliseră lângă un gard. Băiatul, cum vede găștele, zice:

— Tată, să le iau ori să le las?

Iar tat'su-i răspunde:

— Le-i lua sau le-i lăsa,
tu de tata nu-ntreba;
tatăl tău îi om bogat,
din furat el n-a mâncat,
numai — din ce i-a picat.

PĂCALĂ LA PRĂSADE

ică s-a dus odată Păcală la furat prăsade. A sărit gardul încetișor, a pus câteva prăsade în sân. Iată că-l vede paznicul. Da și Păcală îl observă pe paznic venind spre dânsul; sare gardul înapoi și — tulea!

Fuge, fuge, da și paznicul — din urma lui!

Vede paznicul că nu-l poate ajunge și-l strigă:

— Măi Păcală, măi! Ian stai, măi!

Da Păcală unde face:

— Stai mata, că pe mata nu te fugărește nime!

DUPĂ CEAPĂ LA VECIN

rau doi vecini: unul — stăruitor (avea acasă de toate ce trebuie), da altul — nu prea iubea să lucreze, mai mult de-ar fi fost să tragă la măsea.

Ei, ce se întâmplă într-o primăvară! Cel leneș se uită în grădină la cel harnic, vede niște ceapă verde, crescută frumos. „Bună ar fi o salată cu ceapă verde acum“, se gândește el.

Când a-nserat, se duce el, cam pe lună, c-un sac în grădina vecinului. Începe a smulge. Smulge, smulge... Da stăpânu-l vede: „Măi, măi, ce om... Ian stai, că pun eu mâna pe dânsul“ — și de-odată-l și prinde!

— Măi vecine, d-apoi ce faci tu aici, bre?

Acela zice:

— Iată: bătea vântul tare — m-a luat pe sus, am căzut aici și mă țin de ceapa asta, să nu mă ducă vântul mai departe.

— Bine, bre omule, da în sac de ce bagi mereu?

— Iată de asta mă mir și eu.

GOGONELE GOGONATE

16

PĂCALĂ AVOCAT

ică era într-un sat un om tare nevoiaș. De nevoiaș ce era, și-a lăsat casa și a plecat sa-și cerce norocul în lume.

Mergând el încotro îl duceau ochii, deodată îl apucă o foame nebună. A tras la un han să caute de-ale mâncării, însă nu avea la el nici o para chioară.

— Jupâne, fă-ți milă și-mi dă colea de-ale halelii, că-mi ghiorăie stomacul, ducă-se și el la naiba! Bani nu am; însă când mă întorc din drum, îți plătesc.

Hangiul a fiert cinci ouă, a tăiat o bucată de pâine și a dat omului.

După ce și-a pus stomacul la cale, a plecat în lume.

După vreo douăzeci de ani, s-a întors acasă și a dat pe la hanul unde ospătase el. Intră în han și spuse hangiului:

— Jupâne, îți mai aduci aminte că am ospătat aicea, acum vreo douăzeci de ani, și nu ți-am plătit? Ei, acum am venit să-ți plătesc și vreau să știi cât costă.

— Da, da. Îmi aduc aminte. Ai mâncat cinci ouă și o bucată de pâine.

— Da, întocmai. Cât costă?

— Apoi, masa aceea costă două mii de lei.

— Cum vine asta, jupâne?

— Da, așa vine. Căci dacă nu-ți dădeam dumitale acele cinci ouă, eu scoteam cinci găini, care creșteau mari. Găinile, la rândul lor, scoteau pui, și dacă socotești de-a fir-a-părul, iese întocmai două mii de lei.

— Nu se poate asta, eu nu-ți dau dar nimica.

— Dacă nu dai, să știi că te trag la judecată.

Omul a ieșit, și mergea posomorât spre casă, când numai ce se întâlnește cu Păcală.

— Da ce ai, române, de-ți plouă așa?

— De, ca omul; fiecare cu necazurile lui.

— Se poate să știi și eu? Pe mine mă cam interesează toate fleacurile.

Omul îi înșiră de la început toate câte se întâmplaseră și cum, în cele din urmă, îl dase în judecată.

— Fii pe pace! Pentru asta trebuie să fii tu așa posomorât? Ia-mă pe mine avocat.

— Te iau; însă eu n-am fost niciodată la judecată.

— Nu-i nimic. Dă-mi mie hârtie la mână.

Zis și făcut!

După o bucată de vreme, numai ce se pomenește Păcală cu citație, însă nu se duce la judecată. Vine a doua citație. Acum lăasă toate treburile baltă și se duse. Când se înfățișă în fața judecătorului, judecătorul, cam răstit, îl întrebă:

— De ce nu ai venit la primul proces, domnule?

— Să vedeți de ce nu am venit, domnule judecător. Tocmai fierbeam niște grâu ca să-l samăn, și nu puteam să las grâul pe foc, căci se strica.

— Da cum vine asta? Tu fierbi grâul, și pe urmă îl sameni?

— Da, îl fierb.

— Și răsare?

— Da, după cum și ouăle care le-a fiert jupânul au scos pui, și puii s-au făcut găini, și găinile au făcut iar ouă și așa mai departe.

Judecătorul, auzind asta, a achitat procesul.

UCENIC LA CIZMĂRIE

ândală, având o droaie de copii, s-a hotărât să-i dea la fel de fel de meșteșuguri, ca să le asigure un viitor. Pe unul l-a dat la ciubotărie, cu următoarele condiții: anul întâi îi dă tatăl de mâncare; al doilea nu plătește nimic, și al treilea an va plăti maestrul lucrul copilului.

După șase luni, băiatul fugе acasă, la țară. Tatăl său lucra ceva prin ogradă, și cum îl vede îi și iese înainte cu un băț.

— Da ce-i asta, fârtate? Eu te-am dat pe trei ani, și tu vrei să mă faci de răs?

— Tată, nu mai pot...

— Nici o vorbă! Să pleci numaidecât înapoi!

Dar băiatul se pune jos și începe a plânge. Între timp sosește și mama, întrebându-l:

— Ce s-a întâmplat, dragul mamei?

— Apoi, uitați-vă, tătucă și mămuca! Cum m-ați dus la maistru, mi-a mers bine o bucată, însă i-a pierit o capră și am mâncat din ea două săptămâni. I-a pierit o vacă și-am întins-o din ea vreo patru săptămâni... Și acuma i-a pierit soacră-sa și nu mai pot, tătucă și mămuca, că tare era a dracului...

ZIDARUL MEȘTER

ăcală era un zidar din cei cărora le place să facă lucrul mai mult de isprăveală, fără a se gândi la trăinicia lui. Se tocmește într-un rând la un gospodar ca să-i lucreze un coș de cărămidă (hogeag) la casă.

Da românul se vede că-i cam cunoștea năravul zidarului Păcală; de aceea, când terminară tocmeala, îi mai atrase o dată atențiunea:

— Vezi să-mi faci lucru bun, meștere, că-ți plătesc cinstit, după tocmeală, îndată ce isprăvești!

— Despre asta n-avea nici o grija, creștine, că-mi cunosc eu meseria, răspunse Păcală-zidarul.

Și, fără multă zăbavă, se apucă de treabă.

Cărămidă ia, trânteste,
cu mistria dă-i, sucește,
și hogeagul îl pornește.

Cu gândul ca să isprăvească treaba mai repede, pentru ca să-și primească plata, Păcală, zidarul nostru nici nu mai

îndreaptă cărămida la țanchi¹, după cum trebuia. Ba pe câte una uita s-o mai dea și prin bruftuiala de nisip, și la încheietură fără legătură îi dă mereu zor înainte.

Cu izbeală și suceală, în sfârșit, termină hogeagul. Dar când se uită Păcală-meșterul la el, vede că... de bine ce era lucrat, se prăbușise într-o parte, gata să se prăvale.

Dacă văzu una ca asta, se întoarse repede și-l propti cu spatele, strigând de zor pe stăpân:

— Hei, creștine, hai de-ți vezi hogeagul gata!

Omul veni în curând să-i vadă isprava, mirat și el de silința zidarului.

— Gata, meștere?

— Gata, precum vezi! Acum trebuie să-mi plătești.

— Bine, dă-te jos și vino să-ți plătesc!

Cum nu s-ar fi dat zidarul de Păcală jos la parale, dar știa că după el pornește și hogeagul.

— Nu, nu vreau! Aici am lucrat, aici să-mi plătești!

— Da bine, meștere, mă știi pe mine om de bucluc, ca să nu-ți plătesc? De ce să mă mai urc eu sus la tine degeaba, când și tu trebuie să te dai jos, că doar n-ai fi având de gând să dormi acolo. Și apoi, ce mai la deal, la vale, aici jos ne-am tocmit, iar nu acolo!

— Așa? Dacă nu vrei, răspunse Păcală zidarul, supărat, eu l-am lucrat, eu îl dărâm. Păzea!

Și ridicându-și în grabă spatele, până să mai răspundă gospodarul ceva, hogeagul se și prăvăli deval, năruindu-se cu totul.

CROITORUL

n om, cumpărându-și postav ca să-și facă o haină, s-a dus cu dânsul la croitorul Păcală. Acesta-i spune că n-ajunge postavul pentru haina ce voiește să i-o facă. El iese de acolo, și vizavi vede o altă tablă de croitor. Era croitoria lui Tândală.

¹ Tănci (și țenchi) — hotar, limită, margine.

Merge acolo, intră în vorbă, și croitorul primește. După câteva zile, venind să-și ia haina, vede la băiatul lui Tândală o mică haină făcută din materialul său. Întrebă pe croitor:

— De ce dincolo a zis că n-ajunge, și aici nu numai că a ajuns, ci încă a mai rămas și pentru copil?

— Ei! domnule, răspuse Tândală-croitorul, eu am numai pe mișelul ăsta, dar ăla are trei.

DREPTATEA LUI PĂCALĂ

oi cumnați își cumpăraseră amândoi o vacă, cu învoială între ei ca laptele să-l împartă pe jumătate.

Dar când a fătat vaca un vițel și trebuia mulșă, cei doi cumnați începură să se certe, spunând fiecare că laptele trebuie să-l ia numai el.

O rubedenie de-a casei îi învăță că dreptatea adevărată nu poate să le-o facă decât numai Păcală. Așa că oamenii noștri îl și aduseră la locul cu pricina.

Apropiindu-se cu toți de vacă, Păcală le spune:

— Măi Ioane! Tu zici că laptele vacii s-ar cuveni ție?

— Da, domnule, răspuse bietul țaran necăjit.

— Și tu, Stane, pe de altă parte, zici că e al tău.

— Da, domnule, răspuse al doilea român.

— Păi dacă e așa, apucă tu, Ioane, de coarne, dar apucă bine și tu, Stane, de coadă, și trageți amândoi din toate puterile voastre! Și acum, în timpul ăsta, eu s-o mulg cât oi putea, iar voi trageți înainte, căci cum trași, așa ajunși.

„JUR CĂ VOI SPUNE DREPT!“

n supleant de judecătorie ținea într-o zi locul judecătorului de instrucție. Așteptând să vie inculpații pentru a-și face depunerile, între mai mulți alții intră și un nevinovat, Păcală. Îndată ce-l vede, junele judecător îl întrebă:

— Cum te cheamă?

— Ion Păcală.

— De câți ani ești?

— De douăzeci și nouă.

— Ești însurat?

— Da.

— Unde locuiești?

— Aici în târg.

— Pune mâna pe cruce și zi după mine: „Jur în numele lui Dumnezeu că voi spune drept, fără ură, fără părtinire... Așa să-mi ajute Dumnezeu. Amin!“ Acuma spune ce știi.

— Ce să știu, coconașule? M-a trimis coconița (stăpână-mea) să vă poftesc la masă la dumneaei, pe deseară.

DOI BOI TRAG MAI BINE CA UNUL

ăcală avea un proces la tribunal, și cum adversarul lui angajase avocat, angajează și el doi, ca să fie mai presus. După ce se înfățișară, vorbiră avocații. Cum se face că acesta cu doi avocați pierde procesul, și când să iasă afară, iese și unul din avocații lui după el și-i zice la ușă:

— Da bine, bre omule, de ce ai mai băgat și p-ăllalt avocat, că el a încurcat procesul. Dacă nu era el, nu pierdeai.

Păcală, îndesându-și căciula pe urechi, îi zise avocatului:

— Păi să vezi, tată, eu știu că dacă pui doi boi la căruță, trag mai bine ca unul. D-aia am băgat și eu doi.

Avocatul întoarse spatele, iar publicul făcea haz mare de spusele lui Păcală.

CÂND SE CEARTĂ AVOCAȚII

oi avocați se certau cu furie.

— Nu vă temeți, zise Păcală către cei ce-i priveau, căci avocații sînt ca tăișurile foarfecelor: unul pe altul nu se taie, dară vai de cel ce intră la mijloc!

PĂCALĂ LA AVOCAT

— cum aş vrea să ştiu cât vă sînt dator.

— Pentru că am cunoscut de mult pe tatăl dumitale şi am fost prieteni buni, să fie numai două sute lei.

— Îmi pare bine că nu ai cunoscut şi pe bunicul meu.

PUNGAŞUL

 ândală, care fusese de douăzeci de ori închis, se prezintă într-o zi dinaintea tribunalului corecţional. El n-avea mai mult de douăzeci şi doi de ani.

— Cum se poate la vârsta ta, îi zise preşedintele, să ajungi la asemenea punct de depravaţiune? Se înţelege că din cauza oamenilor cu care te afli în contact şi cu care te aduni.

— Ce fel de oameni, domnule preşedinte? Eu mi-am petrecut viaţa numai cu magistraţi!

PĂCALĂ-DOCTOR

— scultă, doctore, de ce întrebi totdeauna pe clienţii d-tale ce mânâncă? Vrei să stabileşti diagnosticul după importanţa poftelor lor de mâncare, sau vrei să-ţi faci numai o idee despre meniuri?

— Nici una, nici alta. Vreau să-mi dau pur şi simplu seama de cifra onorariului pe care îl pot cere.

PĂCALĂ-FILOZOF

 ācală se facu pescar şi plimba o dată un om învăţat, cu luntrea pe Dunăre.

Asta era într-o seară de vară. Cum pescarul Păcală trăgea vârtos din lopeţi, numai iată că-l întrebă învăţatul, care tot sta cu ochii la stele:

— Măi omule, știi ce e în steaua aceea? și arată cu degetul o stea luminoasă pe cer.

— Nu, domnule, răspunse luntrașul Păcală de colo.

— He-hei, ți s-a dus un sfert din viață, zise omul tobă de carte, fudulindu-se cu știința lui.

— Da-n inima pământului știi ce-i? întrebă învățatul din nou.

— De unde să știi eu? îi răspunse cam înțepat Păcală-luntrașul. Eu atâta știu, să trag la luntrea asta, ca să te plimb pe dumneata.

— He-hei, ți s-a mai dus încă un sfert din viață dacă nu știi.

În vremea asta s-a pornit un vânt strașnic. Valuri peste valuri se repezeau în luntre, gata s-o răstoarne ca pe-o jucărie.

Păcală întrebă atunci pe învățat:

— Hei, domnule cărturar, știi să înoți?

— Nu știu, vai de mine, răspunse omul cu carte, îngrijorat.

— Atunci, să știi că ți s-a dus toată viața, zise Păcală cu glas apăsător și batjocoritor.

PREȚUL PALMEI

Mergea un țăran prin piață, da un boier, nitam-nisam, îi trage o palmă. Și râde. Țăranul — caută dreptate: îl dă pe boier în judecată. Da boierul știa că n-are să-i facă judecătorul parte țăranului.

Se duc la judecată. Țăranul spune:

— Domnule judecător, mi-a tras boierul o palmă degeaba.

Judecătorul zice:

— O palmă costă un galben.

Atunci boierul spune:

— Mă duc s-aduc galbenul, că nu am bani la mine.

Așteaptă țăranul un ceas-două, acolo, în fața judecătoriei (c-așa i s-a spus: s-aștepte-afară); așteaptă, așteaptă — boierul nu mai vine. A înțeles țăranul că și-au bătut joc de dânsul — și boierul, și judecătorul... Intră el înapoi:

— Domnule judecător, zice țăranul, eu nu mai am când aștepta. Ia dați-vă mai aproape să vă spun ceva, și-i trage judecătorului o mamă de palmă, zicându-i: Când a veni boierul, să vă luați galbenul.

SCÂRBĂ PESTE SCÂRBĂ

Într-un sat au venit odată turcii și-au luat toate femeile. Bărbații erau pe deal la păscut caii. Când au dat că nu-s femeile, au început a plânge, a se boci.

Da Păcală, despre care se știa că trăiește rău cu femeia, răcnea mai tare decât toți. Răcnea, de tocmai se desfăcea.

— Ce răcnești tu, bre, așa de tare? îl întreabă vecinu-său.

— Dac' a mea s-a ascuns și n-au furat-o turcii...

PĂTĂRĂNII VÂNĂTOREȘTI

LA VÂNAT RAȚE

ăcală s-a dus la baltă să vâneze rațe...

La câteva zile după aceea le povestește unor prieteni, c-a venit acasă cu un sac de rațe...

— Ca mine, zice, nu-mpușcă nime — încă ș-a doua zi picau rațele de sus. Ploua cu rațe!

DE MARE BUCURIE

a dus Tândală la vânătoare. Și de-odată zărește el sub un tufar un iepure. Se uită la iepure și își face socoteală: «Am să-l împușc și carnea am s-o mănânc, dar pelicica am s-o vând și am să-mi cumpăr un purcel; purcelul am să-l cresc mare, am să-l vând și am să-mi cumpăr o vițică; am să cresc din vițică o vacă, am s-o vând și am să-mi cumpăr o iapă; iapa va avea un mânz, mânzul a crește și eu i-oi înhăma pe amândoi!»

De mare bucurie a început să sară în sus și să chiuie. Iepurele a și sărit de sub tufar și a fugit, iar vânătorul nepriceput a rămas numai cu planul.

TÂNDALĂ ȘI IEPURELE

ândală s-a pornit în lume. Merge el printr-o pădure și vede un iepure dormind. S-apropie și-ncepe a spune:

— Prind iepurele, îl duc acasă. Iepuroaica are să fete iepurași. Iepurașii au să crească și-au să se înmulțească. O să am mulți iepuri. Vând iepuri și-mi cumpăr o găină. Găina are să se ouă. Din ouă au să iasă puișori. Puișorii au să crească și s-or preface în găini. Găinile am să le vând. Am să-mi iau o găscă.

Gâsca are să scoată boboci. Bobocii or crește. Am să-i vând și-mi iau o capră. Capra are să facă ieduți. Îi cresc și-i vând. Și-mi iau o vițică. Vaca are să fete tot o vițică. Le vând și-mi cumpăr o casă. Eh, ce bogat am să fiu!

Și lovește o dată în palme. Iepurele se trezește — și fuga! Tândală își zice:

— Prost am fost, prost am rămas.

BAH! ȘI-N TORBĂ

ăcală s-a dus la vânătoare. S-a-ntâlnit cu Tândală și-i povestește:

— Am fost odată la vânătoare și văd un urs. Bah! și-n torbă. Văd o vulpe — bah! și-n torbă. Văd un iepure — bah! și-n torbă...

— Bre, frate, zice Tândală, mare torbă trebuie să fi avut! Unde a 'ncăput și ursul, și vulpea, și...

— Măi omule, eu împușcam, iar cartușele goale le luam — și-n torbă! Da tu ce-ai crezut?!

VÂNĂTORUL ȘI VULPEA

au întâlnit niște vânători. Unul, mai isteț, Păcală, a'nceput a spune, ce fel de vulpe a vânat:

— Ia, bre oameni buni, eu am vânat o vulpe — coada patru metri avea!

Unul, de alături, îi zice:

— Bre, cam mare.

— Drept că patru n-o fi avut, dar doi și ceva — numaidecât!

— Tot îi mare.

— Drept că doi și ceva poate nu avea, dar unul jumăta-te avea.

— Tot îi mare.

— Ia taci, bre, că știu că n-a mai fost vulpea fără coadă. Drept că eu am văzut-o cam de departe...

VÂNĂTORUL ȘI LUPUL

Se duce Păcală la pădure. Merge el, când, deodată, dă peste un lup. Venea înspre el cu o falcă în cer și cu una în pământ. Păcală dă să tragă. Trage o dată, de două ori — nu ia foc. Deschide pușca, se uită — n-are cartușe! Păcală zice:

— Nu mi-am pierdut curajul. Îmi răsuflec eu mânecile până la umăr și, cum venea lupul cu gura căscată înspre mine, îi bag mâna în gură până la coadă și, când trag mâna înapoi, întorc lupul pe dos și-i schimb direcția. Spre pădure!

LA VÂNAT LEI

Sau pornit Păcală și Tândală la vânat lei. Au ajuns ei într-o câmpie, unde erau mulți lei. Au făcut ei acolo un cort. Păcală s-a dus să vâneze lei, da Tândală a rămas în cort — bucătar.

Păcală a văzut un leu și a rupt-o la fugă. Când a ajuns la cort, și-a făcut vânt și a ieșit prin ceea parte de cort. Da leul l-a văzut pe bucătar și s-a pornit spre el. Păcală, după ce a trecut prin cort, îi zice bucătarului:

— Ține leul ista, că eu mă duc s-aduc altul!

LA VÂNĂTOARE DE IEPURI

Un boier l-a luat pe Păcală la vânătoare și-i zice:

— Dacă-i vâna un iepure, ți-oi da o para; dacă-i vâna doi — două parale. De fiecare iepure — o para.

Cum mergea Păcală prin pădure, numai ce vede într-o scorbură doi iepuri. Atunci el — haț! și-i prinde pe amândoi. Și strigă:

— Iată, cocoane, am prins doi iepuri!

Boierului nu i-a dat prin minte să zică: «Dă, măi omule, unul la mine, că ți-i greu să-i duci pe amândoi», da a lăsat să-i ducă omul la căruță. Când a ajuns omul la căruță, un iepure s-a zmuncit și a scăpat.

Când a venit boierul la căruță și a văzut numai un iepure, s-a făcut foc și pară și a prins a țipa:

— Nici o para n-am să-ți dau, ticălosule! Ian spune, cum l-ai scăpat?!

Păcală, dacă a văzut că boierul îl ocărăște degeaba, îi arată și zice:

— Iată așa l-am scăpat!

Și i-a dat drumul și celuiilalt iepure.

PUIUL DE BUHOACE

ăcală și Tândală s-au dus odată la vânătoare. Nimerind într-o pădure, se cam îndepărtaseră unul de altul, și Tândală, pe neprins de veste, se pomeni în brațele unui urs.

— Mai Păcală! răcni el atunci. Am prins un pui de buhoace.

— Adă-l încoace.

— Dacă nu pot.

— Atunci lasă-l.

— Dacă el nu mă lasă.

FRIPTURĂ VÂNĂTOREASCĂ

— am dus eu mai dăunăzi la vânătoare. Am șezut până a intrat luna în nori. Mă uit, văd două luminițe. Când mă uit mai bine — sînt doi iepuri. Îi iau la ochi cu pușca, trag — și-n straiță, trag — și-n straiță.

Vin acasă, lepăd straița-n tindă și-i povestesc femeii, cum a fost vânătoarea.

— Eh, ce mai friptură vânătoarească am să-ți fac eu, bărbate! zice femeia și se apucă de lucru la bucătărie.

Eu, flămând și obosit, aștept minunea.

Când colo — îmi toarnă în strachină două cartușe goale.

— Pofim, bărbate! Ce-ai adus, aceea și mănâncă!

CARNE DE CĂPRIOARĂ

Avea obiceiul Tândală să intre pe la niște vecini, care din când în când se ocupau cu vânătoria. Și altă vorbă nu avea decât să le spună:

— Eh, că bună-i carnea de căprioară!.. Când mă gândesc la ea, îmi lasă gura apă... Eh, că bună-i carnea de căprioară...

Azi așa, mâine așa... Într-o zi nu rabdă unul și-l întreabă:

— Da când ai mâncat tu, bre Tândală, carne de căprioară?

— De mâncat,
n-am mâncat,
dar spuneau niște călători
c-au mâncat niște vânători...

GIUMBUȘLUCURI
NEBISERICOASE

AM ȘASE CĂLUȘEI

enise protopopul să cerceteze despre faptele unui cuvios preot Înșală, pârât de enoriași că nu face slujbă ca alți popi și că nu știe carte.

Stă protopopul la strană, popa-n altar, să-l vază cum slujește, iar oamenii, adunați ciopor, înăuntrul bisericii.

Începe popa, pe nas, să cânte:

— Pe-o baltă lată, o pasăre-naltă...

— O fi stârcu, părinte! răspunde tot pe același glas protopopul.

Apoi, popa:

— Am șase călușei.

— Doi ai mei și patru ai tăi...

Și multe de astea...

— Vedeți, mă, zise protopopul, spuneți că popa nu știe carte. Și el e ăl mai prima. Să nu vă mai împingă păcatul să vă mai plângeți de el, că focul o sa vă înghită! Și eu o să vi-l iau de-aici, că nu este de nasul vostru.

CUM CÂNTĂ CLOPOTELE

ând moare unul bogat, clopotul cel mare cântă:

— Îi dă o oaie... Îi dă o oaie...

Când moare unul sărac, clopotul cel mic cântă:

— Nu-i dă nimic... Nu-i dă nimic...

PĂRINTELE ȘI PRAZNICELE

ărintelui, se zice că-i erau tare dragi praznicele; mâncă, nu se-ncurca, și de aceea, pesemne, într-o bună zi a pățit pocinogul.

Era după al șaptelea praznic, numai iată că-i plesnește pânțele. Dascălii, n-au de lucru, prind a se căina:

— Păi, ce ne facem acu, părinte, că mai avem un praznic.

— Unde, taică?

— Peste pârâu.

— Coasă-mă, că merg și eu, zise repede părintele nostru iubitor de praznice, spre mai marea uimire a dascălilor, a mea și a dumneavoastră.

BUCATELE VINULUI

opa acela era un bețiv fără pereche. Seca paharele pe unde trecea. Pe la praznic, mânca, nu mânca, dar de băut zvânta.

Un gospodar anapoda din sat, Păcală, se gândește să i-o facă popii, de să-l ție minte.

— Părinte, să vii la mine mâine, că fac pomană.

— Viu, taică.

— Cu ce-oi putea și eu, ca omul nevoiaș.

— Da ce-are-a face?! Omul dă de pomană ce are că Dumnezeu le primește pe toate. Vezi numai să nu lipsească vinul! Știi tu... Mâncarea-i fudulie... Și-apoi, pomana fără sângele Domnului e ca nunta fără lăutari...

— Oameni sîntem, lasă, părinte, știm noi ce ne calcă datoria!

Dar Păcală se gândise să puie la masă tot bucate care taie pofta de vin.

A doua zi, pomană în toată regula!

Pe masa întinsă și așternută cu prosoape albe, sta o sticlă mare, plină c-un vin ca chihlimbarul.

S-adună oamenii din sat, vine și popa, și s-așază cu toții cuvioși. Popa își freca mâinile din capul mesei și făcea semne pofcioase către clondir.

— Așa, taică, așa, brava!...

Încep sa se aducă bucatele.

La început se pune un castron larg, plin cu lapte fiert, din care se ridică aburul ca de pe o jertfă.

— Poftim, părințele, ia din lapte, că, dă, știi... după putere și cu ce avem...

Și românul șiret se preface îngrijorat.

— Luăm, taică, luăm...

Popa ia ce ia din lapte și, ca și când ar fi scăpat din cine știe ce încurcătură, pune mâna pe sticla de vin.

— Grozav mai merge vinul după lapte dulce!

Și aici își mângâie barba cu mâna stângă, și cu dreapta își toarnă în pahar.

Gazda noastră, Păcală, o sfeclise în prag când a văzut că popa bea vin și după lapte dulce.

După lapte dulce aduse pe masă borș acru de ștevie.

Păcală râde pe înfundate și-și dă coate cu cunoscuții, crezând că aici a îmfundat pe popă.

— Poftim, părinte, ia din masă, că ștevia e buruiiana lui Dumnezeu!

— Iau, tăiculiță, iau... Mie-mi place borșul. După borș beau ca după pește... Eu când oi vrea să fac chef, beau borș crud mai înainte.

Lumea se crucise, și gazda nu mai știa ce să creadă de poftele popii. Popa mânca și bea pe întrecute. La lingura de borș răsturna și paharul de vin.

„Cu popa nu se glumește“, își zise în minte gazda, care crezuse c-o să-l păcălescă să nu bea vin mult.

Sticla însă se golea dinaintea popii, de parcă n-ar fi avut fund.

După borș, Păcală aduce la masă lapte acru, socotind că măcar acesta să taie pofta popii de vin.

Popa, când vede venind farfuria cu lapte acru, își freacă mâinile cu mulțumire și, netezindu-și apoi barba, zice astfel:

— Aha!... Uite și bucatele vinului!

POPA CU CADELNIȚA

— ri ai,
Ori n-ai,
Trebuie să dai.

NU DĂ POPA

 Se zice despre un popă — rabin, hoga sau ce-o fi, din cei ce au grijă de sufletul turmei — că numai cuvântul „ține“ sau „poftim“ îl înțelege, dar cuvântul „dă-mi, părinte“ nu-i vine la socoteală.

Acu, cică, un preot umblând cu ajunul, ostenise și nu mai putea sfinția-sa să urmeze mai departe. Având să treacă un pârau, cum era bietul părinte greoi și bătrân, alunecă de pe punte și căzu în gărlă.

Dascălii, cum văzură primejdia, se azvârliră cum erau în apă și începură să-l caute. Dând de sfinția-lui, îl îndemnară să dea mână, să-l scape de înec.

— Da dă odată mâna, părinte, să scăpăm pe sfinția-ta!

Popa nici habar n-avea. Ostenindu-se așa, n-au putut altfel decât să-l scoată mort. Îl duseră acasă, și după ce preoteasa îl boci îndeajuns, ceru să-i spună împrejurarea.

— Bine, bre... Voi nu știți că popa nu dă niciodată? zice preoteasa, după ce le ascultă întâmplarea. Ia să fi zis „ține“ sau „poftim“, părinte, să fi văzut cum ar fi întins mâna!

Dascălii tăcură, neștiind că zice proverbul: „Mâna popii de luat s-a îngrășat, iar cea de dat s-a subțiat“. Și de atunci se pomenește vorba asta bătrânească.

CE VREI, PĂRINTE?

— Ce vrei, părinte, să-ți dau: dulceață, ori cafea? zice unul care vrea să-i dea ori una, ori alta.

— Apoi... de, taică, zice popa, și dulceață, și cafea, una după alta!...

AD-O, DOAMNE!

Părintele Pafnutie, cântăreț bun la mănăstirea Neamț, s-a rătăcit o dată pe la un schit de maici. Și o cucernică l-a găzduit ca pe un frate întru Domnu ce era. Seara, l-a culcat într-o odaie la căldură și, din greșală, a uitat ușa cam deschisă, de se auzea la odaia ei. Și dase Dumnezeu o sară frumoasă, ca aceea, și luna privea cu ochi de aur din înălțime, încât părintele prinse gust de cântec și începu o „podobie”¹: „...Aaad-o, Doamne!... aaad-o Doamne...”

MI-HO-HO!

Rămăsese un biet popă de sat văduv de tânăr. A stat popa văduv o lună, două, nouă și n-a mai putut râbda urâtul așa singur, și scriind la lege cum că popa să nu se mai însoare de apucă de-i moare preoteasa, ce se face?... A început a se da pe lângă muierile oamenilor din sat.

S-a dat pe lângă una, s-a dat pe lângă alta, nu se prindeau vorbele popii neam, că era și urât al spaimei.

Într-o zi se dă pe lângă una d-alea șirete, alde Pâclița, de-i place să-și bată joc de sufletul omului. I-a spus el unele, altele, cum s-o fi priceput, și numai iacă femeia că-i zice:

— Să stai diseară pe lângă casă, și de-i auzi că fac „mi-ho-ho!”, să știi că sînt singură și să vii.

Se prinse popa că vine.

Nevasta, cum auzi că vine, se duse la bărbatul său, Păcală, — că era nevastă-sa — și-i spuse cum și ce fel vorbise cu popa și se vorbiră cum să facă să-și rîdă de el.

Seara, popa da târcoale primprejurul casei, când auzi încetinel:

— Mi-ho-ho!

„Uf! Bine că mihăhăiși!” gândi popa, căruia i se urâse așteptând.

¹ Podobie — melodie după care se intonează, la sărbătorile mari, unele cântări bisericești.

Și intră în casă, puse potcapul jos pe masă, își netezi barba și se dădu să ia muierea de mijloc să o sărute și el nițel. Când s-o sărute, aude colo la ușă:

— Toc, toc!

— Aoleu, bărbatul! începu a se tângui muierea. Ne-a luat dracul!

— Bâr!...

Atâta zise popa, și prinse a tremura de gândeai că se prăpădește.

— Ascunde-te, părinte.

— Uuunde?

— După ușă, dă fuga.

„Aoleu, acum văd eu pe dracu“, gândi popa. Și se ascunse după ușă.

Deschise femeia, intră Păcală înăuntru, se suci, se învârti și dădu, așa ca din întâmplare, cu ochii de popă, pitulată după ușă.

— Dar asta...

— Un călător, bărbate, zise nevasta. Ne-a cerut sălaş până mâine.

— Păi, ieși d-acolo, omule, ce stai după ușă?

Ieși popa.

— Măre, urmă bărbatul a zice, dar ce ești așa nețăsălat și nepieptănat? Nevastă, fă de adă săpun și pune oala să spălam creștinu ăsta! Ad' și ăl ciomag, să-l scuturăm nițel.

Cum îi aduse nevasta ce ceruse, zise Păcală popii:

— Ia te-ntoarce, nene, să te scutur!

— Lasă, lasă, om bun, lasă, zău, că mă scutur eu.

— Nu, nu, las' să te scutur eu, că nu poți la spate.

— Păi, dacă-i așa, să-mi scot haina.

— N-o mai scoate, că n-am cui, s-o prind.

Se mai ciorovăiră ei, acela că să-l scuture, celălalt că nu, până iaca nevasta cu apa în clocote.

— Ei, dar întâi să te rad, și te-oi scutura pe urmă, zise Păcală.

— Vai de mine, păi eu sînt popă, fiule, spuse popa de frica rasului.

— Popă ești?

— Popă, zău.

— Apoi, ce sa-ți fac dar?... Să te scutur nu vrei, să te rad nu vrei...

— Ce-i vrea, fătul meu, numai nu mă rade.

— Atunci, să ne râșnești o baniță de făină.

— Să vă râșnesc.

Și râșni popa și îi dădu Păcală drumul.

Fugea popa, când a scăpat, de-i sfârâiau călcâiele, iar câinii se luaseră după el de sculaseră satul cu lătrăturile.

Peste vreo câteva zile, se întâlnește popa cu femeia, la fântână.

— Mi-ho-ho, părinte! îi zise femeia zâmbind.

— Mihohoi-te-ai, taică... Se vede c-ați isprăvit făina!

MĂGARUL POPII

S-a dus Păcală la un popă.

— Dă-mi, părinte, și mie ăl măgar, să duc niște mălai la oi!

— Păi, zice popa, scărpinându-se în cap, nu e aici.

— Da ăla ce-i, părinte, ăla legat de gard?

— Apoi, măgarul, ce să fie? Da așa zic eu când nu vreau să-l dau.

POPA ȘI IAPA

Un popă a pierdut o iapă, tocmai spre sfânta duminică. Popa se duse la biserică, dar zise preutesei să se ducă să caute iapa. Preuteasa umblă vreo două ceasuri căutând iapa, și n-o găsește. Apoi se duce la biserică și intră tocmai când popa ieșea cu sfintele daruri. Popa pomenește pe toți poporenii vii și pe cei adormiți, apoi vede pe preteasă și-o întrebă:

— Găsit-ai iapa, preteasă?

— N-am găsit-o, părinte.

— S-o ia dracu!... Și pe voi pre toți, bine-cinstiților și de Hristos iubitorilor creștini, acum și totdeauna și în vecii vecilor... Amin!

PURCELUL ȘI „SFINTELE DARURI”

n boier trecea într-o duminică dimineța pe lângă o biserică.

— Stai, mă Ioane, zice vizitiului. Du-te și dă popii o liturghie!

Păcală se duce-n biserică și nu găsește pe popă acolo, dar l-a găsit acasă, la masă.

Popa, auzind că-i un boier... venea scobindu-se la dinți spre boier.

— Bună dimineța, cucoane!

— Sărut mâna, părinte! Dar văzând că se scobea în dinți ca după mâncare:

— Nu liturghisiți, părințele?

— Ba da.

— Cine?

— Eu.

— Da pare c-ați șezut la masă.

— Niște friptură de purcel mâncai și eu.

— Vai, părințele, și pe urmă slujești?

— D-apoi... da. Mai bine să șadă sfintele daruri peste purcel decât purcelul peste sfintele daruri.

LAS' SĂ ZICĂ, NUMAI EU SĂ NU-ȚI DAU

ăcală, argatul unui preot din sat, era foarte amărât. Preotul, cam strâns, nu-i da niciodată de mâncare până să se sature bine, sub cuvânt că un om nu trebuie să se închine burții. El zicea că omul este mai ușor când mânâncă mai puțin, este mai deștept și mai harnic la lucru; iar cel ce se îmbuibea cu mâncare multă se face greoi, leneș, și lucrul nu-i sporește.

La toate acestea se îndupleca bietul Păcală. Când venea timpul de plată, uita toate neajunsurile. El vedea că i se plătește cinstit; își primea dreptul său până într-atâta!

Sătenii, de câte ori îl întâlneau la cârciumă ori la horă, îl luau peste picior, zicându-i că vine acolo cu burta plină de colaci.

Într-una din zile, Păcală-argatul se înfățișează înaintea preotului și îi zice:

— Părinte, eu o să fiu nevoit să ies de la sfinția-ta!

— Dară de ce, băiete? Nu te mulțumești pe simbria ce ți-o dau eu? Ai găsit într-altă parte simbrie mai multă?

— Ba nu, de simbrie, chipu' n-aș avea ce zice. Îmi plătești destul de cinstit. Dar uite, sătenii, de câte ori mă întâlnesc, mă iau în răs. Ei îmi zic că merg pe la dâșii tot cu burta plină de colaci, și sfinția-ta știi bine că eu le duc dorul.

— Băiete, răspunse preotul, ce-ți pasă ție de lume? Lasă să-ți zică ei cât or vrea, numai eu să nu-ți dau!

MORT-NEMORT

e... Să zici că popa din Volintiri avea vreun cusur, nu puteai. Era popă în lege. Doar l-auziseră toți drept-credincioșii zicând cu glas deslușit după carte și cântând cât îl lua gura, când cerea trebuința... Dar cu morții ce avea?... Că cică de-i venea vreun mort să-l slujească, da afară pe toată lumea din biserică și se închidea cu el și-l slujea în taină.

— Mă, că ce sa fie?...

— Mă, că ce-i face popa mortului?...

— N-o fi știind slujba morților, mai știi?! zicea altul.

Într-o zi se hotărâră câțiva flăcăi din sat să vadă ce e. Se făcu unul mort, îl duseră cu alai la biserică, și după ce-l așezară, popa dădu afară pe toți și rămase singur cu ăl de se prefăcuse mort.

Își puse odăjdiiile pe el, luă cadelnița în mână și începu a se învârti împrejurul lui, zicând întruna:

— De la cap pân' la picioare,
de la cap pân' la picioare...

Pasămite, vezi dumneata, drept nimerise ăl de zisese că nu știe popa slujba morților.

Flăcăul, văzând că n-o mai contenește cu „de la cap pân' la picioare“, nu se mai putu ține și pufni de răs în coșciug. Popa...

o dată se opri locului, și-apoi mi se repezi la un sfeșnic mare și puse mâna pe el, și dă-i, și dă-i în capul flăcăului cu el, până-l omorî de-a binelea. Pe urmă, ieși supărat în tinda bisericii și zise răstit ălor de așteptau sfârșitul slujbei:

— Mă, ia ascultați! Mort-nemort să nu vă puie dracul să-mi mai aduceți, că ce-am pățit cu ăsta până l-am omorât, numai eu știu.

NU MAI E PAȘTI

n satul Crăpățureni se făcuse popă, pe vremea lui Papurăvodă, părintele Catavasiu, care, de, cum era obiceiul pe vremea aia, cine se ducea de două ori la moară și o dată la râșniță era om umblat prin lume și-l punea mai-mare-n sat, iar cine știa pe de rost *Tatăl nostru* și să poftorească fără greșală de 40 de ori *Doamne miluiește* îl făcea popă din două vorbe. În chipul ăsta ajunsese popă și răposatul, acum într-o fericire, Catavasiu.

De, popă se făcuse el cum biata se făcuse, dar o ducea greu cu enoriașii, că-l tot întreba mătușa Neaga de câte zile sunt până la Paști, alta — câte sunt până la Sânt-Petru și câte! Ca să-i împace, se puse o dată și numără zilele cu boabe până la Paști și le puse în buzunar, lepădând în fiecare zi care trecea câte o boabă. Și când îl întreba câte o mătușă de câte zile sunt până la Paști, părintele băga degrabă mâna în buzunar și număra boabele. Și răspunsul era gata. Preoteasa — adică, cum s-ar zice, consoarta sfinției-sale —, văzând că popa al dumneaei tot ține boabe în buzunar, socoti că-i plac sfinției-sale boabe, să le mânânce, și văzându-le o dată că s-au împuținat, îi mai trânti în buzunar încă un pumn de grăunțe, peste ăle care mai erau. Părintele, fără să bănuiască de așa întâmplare, plecă la biserică, și când să iasă, oamenii începură a-l întreba ba de una, ba de alta, până o babă îl întrebă:

— Nu-ți fie cu supărare, părințele, ia spune: câte zile mai sînt până la sfințele Paști?

Popa băgă degrabă mâna în buzunar și numără ce numără din boabe, dar văzând că e sumă mare, răspunse:

— Păi, după socoteala mea, mi se pare că anul ăsta n-o să mai fie Paști, babo.

SOCOTEALĂ POPEASCĂ

n popă, nu știu de pe unde, să vedeți pentru ce învățase de minune rotăria... Așa de bine și repede lucra roatele, că pe dată ce trecea ziua, da și roata gata.

Și da gata tocmai șase roate pe săptămână, iar pe-a șaptea n-o lucra, căci trebuia sa se ducă la biserică, fiind duminică. Țsta era calendarul lui; căci el, să mă credeți, nu știa rostul zilelor săptămânii decât după fiecare roată lucrată...

Ce se întâmplă însă odată?

Cine-cine, în toiul săptămânii, i-a furat o roată; bag seamă, vreunul căruia îi trebuia, iar popa, care avea calendarul scris pe... roatele de car, le-o fi numărat el, nu zic, și văzând că nu sunt o lucrat mereu înainte, așa că l-o apucat duminica cu a șasea roată...

Se trage clopotul de dimineață, poporeni așteaptă la ușa bisericii, iar el habar nu avea de astea. El știa una și bună: că mai avea o roată de lucrat și apoi trebuia să meargă la biserică...

Dacă văd și văd oamenii că nu mișcă popa, ce se vorbesc ei? Zic:

— Ia hai, măi oameni, vreo doi-trei inși la popa, să vedem ce face!

Și s-au dus la el, și-l găsesc croind obezile...

— D-apoi bine, părinte, tocmai astăzi lucrezi sfinția-ta, duminică?

— Cum așa? Cum duminică? Astăzi nu este sâmbată?

— Nu, părinte! Ai uitat șirul zilelor din săptămână... Fă-ți socoteala!

— Ce socoteala, oameni buni? Nu vedeți câte roate sînt gata? Uite-le rezemate de perete: una, două, trei, patru, cinci... și cu asta ce-o croii, șase. Măine e duminică. Ce tot spuneți voi?

Și dă-i înainte cu lucrul...

Își pierduse popa socoteala zilelor, că el, săracul, nu știa carte..., taman ca ăla cu boabele de porumb, care, pe dată ce trecea ziua, arunca și el o boabă din buzunarul anteriorului... pînă s-a pomenit cu Paștile trecute fără veste...

LUCRUL DRACULUI

n popă cumpărase o cruce și vrea s-o ducă s-o așeze dincolo de apă, spre răsărit, să se închine la ea oricine, ca creștinu...

Hai!... Popa ia crucea la spinare, se descaltă, mai cheamă câțiva oameni și... intră-n apă. Da tocmai aproape de mal, crucea gata-gata să cază la fund.

— Sus, mă, sus! zice popa. Ce stați și vă uitați? Nu vedeți că se duce crucea la fund? Ce? Vă jucați cu lucrul dracului?

ZIS-A DOMNUL!

n popă nu prea știa să caute evangheliile din deosebitele duminici și sărbători. Grija asta cădea tot pe capul bietului dascăl, care învățase, pesemne, carte mai multă.

Într-un rând, dascălul, necăjindu-se pe sfinția-sa, se face că-și uită să caute evanghelia ce era să se cetească.

Se-ncepe slujba, trece utrenia, se-ncepe liturghia, vine rîndul evangheliei, și popa începe, ca de obicei, cu glas târăgănat:

— Zis-a Domnul!... În vreme ce răsfoia prin carte să găsească semnul dascălului... Zis-a Domnul!... zis-a Domnul!...

— Da ce-a zis? întrebă de la strană afurisitul de dascăl.

— A zis să te dau dracului, că nu mi-ai pus semn la evanghelie.

AVEM BERECHET

dată, protopopul unui județ sosește în inspecție la un popă. Și cum vrea să se încredințeze dacă acesta mai citește prin ale cărți bisericești ori dacă hârtiile și cărțile și le mai ține scuturate, pândește când era în casă numai preoteasa.

— Nu cumva ai dumneata pe undeva puțin praf d-ăla de se pune pe cărți? Mă dor grozav ochii. O să rămân orb și mi-au spus doftorii ca e bun prafu ăsta!...

— O, o! Avem berechet, părinte protopoape!... Ți-aduc eu acum cât poțești; îl aduc cu cărți cu tot, că popa-al meu parcă a știut de doftoria asta și nu a mai pus mâna pe ele de când s-a popit... Parcă numai de cărți i-a mai ars lui!...

PĂCALĂ, DEGUSTĂTOR DE VINURI

ăcală, un sătean de treabă, dar șiret nevoie-mare, dusese un car de lemne părintelui Doroftei. Părintele, ca de obicei, după descărcarea lemnelor îl omeni pe badea Ion cu un pahar de vin. Avea un vin minunat părintele, de-i mersese vestea peste douăsprezece sate, însă nu da decât câte un pahar, două la fiecare din cei care veneau la sfinția-sa. Dar badea Ion Păcală și el șmecher:

— Haide, creștine, și ia un pahar de vin!

— D-apoi lasă, părinte, că dacă sfinția-ta îi da la toți care deșchid ușa sfinției-tale, cu ce-i mai rămâne?

— Haide-haide, ia un pahar!

Și Păcală face voia părintelui. Părintele avea însă boala că-i plăcea ca toată lumea să-i laude vinul, deși era bun, nu vorbă! Oamenii îi cunoșteau cusurul și-l lăudau până nu-l duceau la gură. După primul pahar îl luă:

— Ei, ce zici, măi nene, de vinul meu? E bun?

Dar Păcală:

— Apoi de, părinte, ce poate cunoaște omul dintr-un pahar?

Părintele umplu și pe-al doilea pahar și i-l întinse.

— Ei, ce zici, bade, e bun vinul meu?

Dar badea Păcală de colo:

— Apoi ce să zic, părintele, ce poate cunoaște omul din două pahare?

Ce era să facă părintele, îi umplu și pe-al treilea, deși acesta era lucru rar de tot la casa părintelui.

— Ia întinde, bade, poate îi cunoaște acuma!

Badea Păcală îl dădu și pe acesta pe șoseaua gâtului, dar tăcea chitic când era vorba de calitatea vinului.

— Îți place, bade, ce zici?

Dar badea Păcală, iarăși:

— Nu poți ști, părinte, numai din trei pahare.

Pe părinte îl cam umpluse ciuda, dar îi mai puse unul. Vroia cu orice preț sa-i spună și badea Păcală că are vin minunat, căci până acum nu se întâmplase să guste vreunul din vinul sfinției-sale și să nu spună că-i bun. Dar fiindcă vinul era foarte tare, badea Păcală cam începuse a face ochii mari. După ce bău și pe-al patrulea, părintele iar:

— E bun vinul, bade?

— Apoi!... de, părinte!... Ce sfat poate lua sfinția-ta de la un om beat? Să-l mai probăm o dată mâine!

CEASUL PĂRINTELUI

ăcală, simțind că i se apropie sfârșitul, cheamă preotul să-l spovedească.

Preotul e grăbit. Îl pune pe Păcală în genunchi, el se așază pe un scaun, și spovedania începe. Dar pentru că obișnuința este o a doua natură, tot înșirându-și păcatele vechi, el făcea unul nou, luându-i pe furiș ceasul preotului. Și după ce își mărturisise toate păcatele, adăugă:

— Părinte, am furat un ceas!

— Foarte rău, fiule! Trebuie să-l dai înapoi.

— Atunci, trebuie să vi-l dau, părinte.

— Dar nu mie trebuie să mi-l dai.

— Bine, părinte... Și, adăugă el după o clipă de gândire, dacă persoana căreia i l-am furat nu vrea să-l primească?

— Atunci, fiule, n-ai decât să-l păstrezi!

— Mulțumesc, părinte! Dați-mi binecuvântarea!

HATÂR PENTRU HATÂR

n duhovnic avea obiceiul să ia de la cei ce se spovedeau câte-un irmilic¹ de fiecare păcat. Odată se duce la el un buncuperje² alde Păcală, să se mărturisească.

— Ei, fiule, omu-i om, și păcatele-s pe oameni; spune tot ce ai pe suflet, că Dumnezeu iartă greșelile pocăitului. Ai furat vreodată?

— Nu.

— Poate ai clevetit.

— Nici.

— Așa, prin muieri n-ai umblat?

— Nu.

— Cum, n-ai greșit nimic, n-ai făcut nimic?

— Nimic, părinte.

— Adă-ți aminte bine, nu se poate om să nu șchiopăteze o dată-n viață. Poate te-ai gândit măcar să faci un păcat.

— Nici n-am visat.

— Cum asta? Știi, bre, ce?... Zi c-ai furat doi boi!

— Da un' se pomeneste?

— Nu zic c-ai furat, ferească Dumnezeu de așa gând, da spune și tu așa... Fă-mi și tu un hatâr!

— Ei bine, părinte, am furat...

— Cum se poate? Mțțț... Da Dumnezeu e mare, m-oi ruga lui și te va ierta. Dă-mi irmilicul!

— Că nu-l am la mine, da ți l-oi aduce. Mai așteaptă-mă.

¹ Irmilic — veche monedă turcească de metal.

² Buncuperje — om pe care nu poți pune temei.

Cela amărât de poznaș se duce și curmă dintr-un capăt de rețevă o roticică tocmai cât un irmilic de mare, o învelește într-o peticuță, și la o răscruce, întâlnind pe popă, i-o pune în mână.

— Ți-am adus, părinte, juruita.

— Bine, bine, fiule!

Și fără să se mai uite, îi dă drumul în buzunar. Mai încolo, scoate iute peticuța cu irmilicul. Să turbe, nu alta! Dă repede înapoi.

— Păi bine, mă, tu fără de lege! Cum îți bați joc de darul meu? Irmilic îi acesta?

— Știi ce, părinte? Fă-mi un hatâr și mie!... Zi că-i irmilic!

ȘTIU

n popă tânăr sta de vorbă cu mai mulți la o cârciumă în sat, într-o duminică după-prânz.

Iacă și Păcală.

Popa, de colo, hai să râdă de Păcală.

Păcală, bătrân, venea încet-încet înspre cârciumă.

Când se apropie de tot, popa îl chemă la el.

— Noroc, Păcală! îi zise când se apropie.

— Sărut mâinile, cinstite părinte!

— Măi, știi tu *Tatăl nostru*? îl întrebă popa, fiind încredințat că Păcală nu-l știe.

Păcală înțelese că-l chemase să râdă de el.

Răspunse:

— Ba știi și pă moșul vostru. Era unul cu barba lungă și albă și cam prost la minte.

Și se depărtă, de rămase popa cu gura căscată...

ÎNRUDIRE

e duce Păcală la popă să se spovăduiască. Între alte păcate, mărturisește duhovnicului că într-o vreme, pe când

argătea la un schit de măicuțe, l-ar fi împins Neprielnicul să aibă de-a face cu o călugăriță.

Popa, foc de tot la el:

— Și nu ți-a fost frică de urgia Atotputernicului, nespălatule, câine fără de lege, spurcăciune blăstămată! Ai să ții în spinare talpa iadului! Cum de-ai năzuit tu la o soră de-a lui Hristos?

Păcală se încruntă.

— Sora lui Dumnezeu? Atunci, făr' de lege ești tu.

Și smuncind ceaslovul îl aruncă în capul popii.

— Da ai înnebunit, Sarsailă?

— Tacă-ți gura, răătăciture nesocotit ce ești! Cum de cutezi să blestemi și să hulești pe cumnatul lui Hristos?

LUME LACOMĂ

ntr-un sat erau doi preoți lacomi, să ferească Dumnezeu! De ajunul Crăciunului se luaseră la întrecere. Care alerga mai iute, acela căpăta colacul cel mai mare. Unul, din iuțeală, a căzut aproape gata la pământ, și dascălii, bieții, nu mai știau de spaimă. Tocmai atunci trecând pe acolo, tot iute, se înțelege, și celălalt, el se scoală puțin pe foale și face:

— Hei, dascălilor! Vedeți voi cum aleargă?... lume lacomă, fraților!...

— Lacomă, da!

VISUL CEL FRUMOS

n popă venea cu Păcală de la oraș spre casă. Tot vorbind ei de una, de alta, la marginea unui sat prin care trecuseră, iacă un purcel răătăcit.

— Haoliu, hațin-te, părinte, să-l prindem, că nu ne vede nimeni!

— Fugi d-acolo, mă Păcală, ca e păcat...

— Lasă pacatu, parinte, și ajută sa prindem purcelul, că huite, fuge, îl scăpăm.

Popa se uită repede în toate părțile și, văzând că într-adevăr nu e nimeni, se mlădie. Se așină cu poala anterului la un colț și puse mâna pe purcel.

Cum ajunseră acasă, îl tăiară și puseră să-l gătească.

Când fuse numai bun, colo, rumen, și mirosea frumos, popa, hot, ce-i veni în gând? Să-l mânânce el pe tot și să nu-i dea și lui Păcală, dar nu-i venea să-l ia așa cu șoalda, că-i era că-l dă Păcală de gol în sat.

— Măi Păcală, știi tu una?

— Știu, dacă mi-i spune, părinte.

— Eu zic că purcelul ăsta prea e mic să-l mai împărțim, abia ne mai ațâțăm pofta, și de săturat, nici gând. Hai mai bine să facem vreo prinsoare ori ceva, și care-o câștiga, ăla să mânânce purcelul tot.

— Ce prinsoare să facem, părinte?

— De, eu știu?... se gândi popa nițel. Eu zic să ne culcam, și care o visa vis mai minunat și mai frumos, al ăluia să fie purcelul. Vrei?

— Vreau, părinte.

Dădu popa o saltea lui Păcală — că erau acasă la popa —, o întinse Păcală jos și se culcară. Popa se gândi nițel ce să spună că a visat, și, găsind ce-i trebuia, se lăsă somnului.

Păcală nu lipi pleoapă de pleoapă, și când auzi pe popă sforăind — că sforăia de tuna —, se sculă binișor, se duse la vatră, alături cu odaia unde se culcaseră, puse mâna pe purcel și mi țî-l îmbucă tot. Apoi se duse de se culcă și el.

Când se deșteptă popa, hop, jos din pat.

— Scoal', Păcală! Ce-ai visat! Spune, să vedem care mânâncă purcelul.

— Spune dumneata dintâi, părinte, că al meu e vis prost, de om păcătos.

— Se făcea, mă, că se deschisese cerul, începu popa, și se vedeau numai îngeri și sfinți, și se auzeau, mă, cântând heruvimii de-ți mergea la inimă. Pe când mă uitam în sus cu gura cascată la așa frumuseți, numai iacă se coboară din cer,

singură, până la mine, o scară lungă, și un înger mă pofteste să mă urc pe ea. M-am urcat, mă, pân' la cer, și de acolo am pornit spre rai și mi-a deschis sfântu Petru porțile, mă. Și după ce le-a închis după mine, ca să nu intre care cumva vreun păcătos, m-a luat, mă, și mi-a arătat toate minunile raiului, până m-am deșteptat.

— Hauleo, frumos, părinte, frumos hai visat, da și io, părinte, vezi cum s-a făcut, c-am văzut ce ți s-a întâmplat dumitale, și când te-a-ncuiat sfântul Petre, am gândit că nu-ți mai dă drumul din rai și am mâncat și io purcelul, barem, zic, să mă haleg și eu cu hatâta.

„ȚINE, SFINȚIA TA, DOBITOCUL AFURISIT”

Păcală ducea un junc de bou la târg, legat cu o funie. Juncul se smuncea în toate părțile, încât bietul om întindea cât putea de el, cu amândouă mâinile. Pe când mergea el tot întinzându-se cu bou, se întâlnește în drum cu popa, pe care el nu-l putu saluta scoțându-și căciula, fiindcă-i scăpa dobitocul. Popa însă, fără a ține seamă de nevoia omului, îi zise:

— Da bine, mă mocofane, tu treci pe lângă mine și nici măcar căciula nu ți-o iai?

— Că bine zici, părinte, dar fii bun și ține sfinția-ta dobitocul ăsta afurisit, până mi-oi scoate eu căciula să dau sfințiii-tale bună dimineața, cum se cuvine.

„O ȘTERSEI ȘI MĂ FRIPSEI”

Cică odată, demult, un popă avea obiceiul de a lua fără să mai ceară. Și-apoi avea și tovarăș bun și potrivit la duh și la mână, ca sfinția-sa: pe răposatul biet dascăl Stan. Poate o fi cel pățit.

Umblau ei odată cu ajunul Bobotezei, când crapă ouăle corbului de ger. Păcală, poporăn credincios de altfel, știind obiceiul lui taica părintele, se hotărî că — nici una, nici două — să-i facă pocinogul.

Când popa era aproape de casa lui, Păcală aruncă o daltă de fier în foc ca să se înfierbânte, și apoi, cum vede pe taica părintele că i-a pășit poarta, o scoate în grabă și i-o pune la îndemână, în cale, pe o ladă.

Părintele, cum intră în casă, zărind dalta, începe:

„În Iordane,
Șterge dalta, Stane.
Închinarea treimei...”

Dascălul răspunde:

„Închinarea treimei,
O ștersei și mă fripei,
Și în traist-o aruncai.
Traista mi s-a spart,
Și dalta jos a picat”

DACĂ-I TĂRCAT, NU-I PĂCAT!

ăcală a ținut el cât a ținut, acasă, un câine la legătură. Și câinele cela, cât a scormonit acolo, a dat peste o oală cu galbeni.

Ia Păcală galbenii ceia — și-a făcut avere, și-a făcut tot... Amu, a pierit câinele cela. Păcală — ce să facă? Pentru că i-a găsit galbenii ceia — hai să se ducă la popa, să-l roage să i-l îngroape.

Se duce și spune:

— Părinte! Iată așa, așa... Câinele ista, al meu, de mititel — la legătură. Și, zice, cât a săpat el acolo, a dat peste-o oală cu galbeni. Și eu, fiindcă am făcut bună avere, m-am gândit să-l îngrop ca pe oameni, cu popă.

Da popa face:

— Da-ai să-mi dai și mie galbeni?

Zice:

— Îți dau!

...Ia popa galbenii, se duce și-ngroapă câinele.

Da lumea... — când a auzit, că se-ngroapă și câinii ca oamenii, au prins a râde și a vorbi prin sat:

— Măi, popa nostru a-ngropat un câine!

Amu, de unde și până unde protopopul aude de-așa ceva și zice:

— Ne-ați făcut legea noastră de rușine! Noi trebuie să fim religioși! Ce, am ajuns să îngropăm și câinii?

Îl cheamă pe popă. Da popa se duce pe la Păcală.

— Măi, mă cheamă acolo... De-amu cine știe ce-ar să-mi facă, zice. Mare încălcare am făcut.

Păcală zice:

— Las-că merg și eu.

Merge și el. Au ajuns acolo.

Îl întreabă protopopul pe popa:

— Cum, măi, de-ai stricat tu legea noastră, că, zice, ai ajuns să-ngropi și câinii?

Da popa zice:

— Iată întrebați-l pe țăranul ista cum s-a întâmplat.

Protopopu-l întreabă pe Păcală, cum s-a întâmplat. Da Păcală tot dădea drumul la câte-un galben pe jos... Și zice:

— Iată, părinte, câinele meu, cum ședea în legătură, cât a scormonit acolo, a dat peste-o oală cu galbeni... Mi-am făcut avere și, zice, m-am gândit să-l îngrop cu popă, cum se-ngroapă toată lumea.

— Măi, și ai mulți galbeni?

Zice:

— Aproape-o oală.

— Da la tine ai?..

Zice:

— Am. Buzunarele mi-s pline.

Zice:

— Dă-i încoace.

Ia și-i dă galbenii ceia.

Și-amu-l întreabă pe Păcală:

— Da cum era câinele, măi?

Zice:

— Tărcat.

— Apoi, zice,

dacă-i tărcat,

nu-i păcat!

ARGATUL POPII

 dată un dascăl, văzând-o pe matușca frumoasă, se cam da în dragoste cu dânsa...

Într-o zi de primăvară au ieșit la arat — și popa, și dascălul; fiecare la pământul său, dar nu departe unul de altul. Popa avea un bou tărcat și unul negru, iar dascălul — unul negru și unul alb.

Venind matușca la deal cu demâncare, dascălul aruncă o flanea neagră ne boul cel alb și se face și acela tărcat; și în loc să meargă la popa, matușca vine la dascăl. Se așază ei, mănâncă sarmale, mănâncă plăcinte. Da popa ară.

S-apropie Păcală, argatul popii, de dascăl și matușcă, vede ce se face, mănâncă și el oleacă, ia câteva bucăți de plăcintă și le semănă pe jos în drum spre popa. Și-i spune popii așa:

— Părinte! Te-a rugat dascălul să ei toporul și să mergi să-i dregi plugul.

Până mai caută popa toporul, Păcală vine repede la dascăl și-i zice:

— Dascăle! Păzește-te, că vine popa să te taie, că faci dragoste cu matușca...

Venind, popa vede bucăți de plăcintă pe jos, se tot apleacă și le strânge. Matușca întreabă de Păcală:

— Oare ce strânge preotul acolo?

Păcală-i spune:

— Strânge pietre să te dezvețe a te iubi cu dascălul.

Matușca o rupe de fugă spre sat.

Vine popa și întreabă de Păcală:

— Da unde fuge matușca?

— Ea fuge acasă, părinte. Fugi și tu, că vi s-a aprins casa...

CĂLUGĂRII NECURAȚI

Într-un sat era o femeiușcă tare drăgălașă. Multor bărbați le era pe plac, dar nu îndrăzneau să intre în vorbă cu dânsa, pentru c-o știau de femeie cumsecade. Iată că s-au găsit mai îndrăzneți niște călugări de la mănăstirea din marginea satului. Azi o vorbă, mâine-o vorbă — până ce, într-o zi de iarmaroc, umblând femeia prin piață, unul din călugării ceia îi zice:

— Dragă nevăstuică, tare bine-ar fi să ne întâlnim într-o noapte, ca să nu mai știe nime.

Femeia se face că n-aude și merge mai departe.

Îi iese în cale alt călugăr:

— Că frumoasă mai ești, nevăstuico! Cum am face să ne întâlnim?

Femeia merge și tace.

Iată ș-al treilea călugăr:

— Nevăstuică preafrumoasă,
când să vin la tine-acasă?..

Femeia îi spune bărbatului, lui Păcală, că iată: așa și așa — «nu mă pot răcori de trei călugări».

— E-he-he! D-apoi le găsesc eu leacul! zice Păcală. Spune-le să vină joi seara, că eu m-oi duce, chipurile, la moară.

Așa și fac.

Joi seara sosește unul:

— Bună seara! Bine te-am găsit!..

Mai o vorbă, mai o glumă — s-aude altul bătând la ușă.

— Of, ce să fac? îmi pare că-i bărbatu-tău...

— Nu te teme. Vără-te sub laița ceea.

Intră celălalt. N-apucă bine să spună «bună seara», că bate cineva la ușă.

— Of, unde să mă ascund?

Se vără și-al doilea sub laiță. Simte, că mai este cineva acolo, dar tace chitic.

Intră al treilea călugăr și... tot așa: până să-și mai ia de semă, se trezește și el, tremurând de frică, lângă ceilalți doi de sub laiță.

Intrase de-acum gospodarul.

S-așază el la masă, mănâncă bine, trage vreo două căni de vin, ia o coadă de topor încă necioplită cum trebuie și zice către femeie:

— Măi nevastă,
ia lucru de mirare:
ori că-mi pare,
ori mi se năzare,
dar aud sub laiț-o răsufolare!

Bagă mâna sub laiță, îl apucă pe unul de plete, îl trage în mijlocul casei și strigă cât ce poate:

— Uite-l necuratul!!! — și dă-i bătaie, dă-i bătaie!

După ce l-a amețit bine, îl scoate pe-al doilea și — tot așa!
Apoi și pe-al treilea.

— Treci la rând, necurate!

După ce i-a nășădit bine și-ndesat, i-a băgat în niște saci și i-a scos în tindă.

— Of, bărbate, oare ce-om face cu dânșii, dac-or muri din spaima și bătaia asta?

— Am să-i duc colo-ntr-o bortă
să-i îngrop fără de popă!

Cum sfătuiau ei așa, aud bătând la poartă niște țigani veniți cu șatra; căutau de câștig pe la casele gospodarilor:

— Linguri, piepteni, căldări, bărdițe!..

Iese Păcală afară:

— Măi oameni buni, nu-mi trebuie nici linguri, nici pieptene..., dar am să vă dau ceva de lucru și după ce-l isprăviți, vă plătesc și vă cinstesc, ca să rămâneți mulțămiți: să mi-l duceți de la casă pe necuratul!

— E-he, bădie. Ți-l ducem și pe tat-su, numai dă-l încoace!

— Iacă-tă-l în sacul ista, și le dă un sac din tindă.

— Aoleu, da-i negru-al dracului! strigă un țigan, care era mai voinic, strânge repede sacul la gură, îl opintește pe spinare — și la râpă cu el!

Îl duce și-l aruncă mai departe de sat, într-o râpă cu spini, c-acolo-i locul dracilor!

Vine țiganul voios după plată, dar omul scoate al doilea sac, îl reazemă de prispă și-i zice țiganului:

— Măi Pintilii,
să nu îmbli cu șmecherii.
Dacă-l duci — dus să fie,
nu-naintea ta să-mi vie!

Țiganul, cam supărat, înșfacă sacul și — la râpă! îl aruncă, unde-i păru locul mai prăpăstios, și fuga înapoi — să nu mai dovedească «necuratul» să i-o ia înainte.

Până vine Pintilii gâfâind, gospodarul i-l așază pe-al treilea și-i zice:

— Măi țigane, cum îl duci tu, că el tot vine înaintea ta?

— Las-că n-a mai veni!

Îi dă țiganul

vreo doi pumni
și trei ghioldumi,

înșfacă sacul în spinare și — la râpă! îi mai face ș-acolo «necuratului» de petrecanie, îl aruncă și, când se uită mai bine— se crapă de ziuă. «Ei, de-acu n-a mai veni!» zice țiganu-n sinea lui și vine încetșor după răsplată. Când — aproape de sat — starețul mănăstirii! «E-he-he! De-aiștia-mi ești! Mi te-ai prefăcut în stareț?!» — și-l înșfacă și pe stareț în spinare și — la râpă!

— Lasă-ne starețul! Lasă-ne starețul! strigau babele de prin ogrăzi, da țiganul:

— Aista nu-i starețul. Aista-i necuratul. De trei ori l-am dus la râpă și tot vine înapoi!

Și numai după aceasta și-a luat bietul Pintilii răsplata, iar bărbatul cu nevasta s-au mântuit de răul călugărilor.

BOCETUL FEMEI ȘI CÂNTECUL POPII

nei femei îi murise bărbatul.

Când să-l ducă la țințirim, femeia întinde poduri¹ și bocește:

¹ Pod — pomană (dar) la o oprire a cortegiului funerar.

— Ionică, Io-nică...
Cum te-ai îndurat,
cum de m-ai lăsat?..

Da popa citește ca din carte:

— Pace tuturor cu-nțelepciune...
Nu te căina, c-om avea grijă de tine...

La altă odihnire¹ femeia iar bocește:

— Ionică, Io-nică...
Cine-a alerga
și mi-a cumpăra
rochițe
și pestelcuțe?..

Popa iar «citește»:

— Pace tuturor cu-nțelepciune...
Toate podurile
de la toate morturile
câte le-oi căpăta —
ție ți le-oi da...

Femeia, ca să-l atingă pe popa, bocește:

— Ionică, Io-nică...
Cum duceai cu carul tot ce-aveam la casă
și-mpărțeau la mândre cu ele la masă...

Popa, pricepându-se, citește mai scurt:

— Pace tuturor, pace tuturor...

Da și dascălul adaugă:

— Pace tuturor și duhului tău, părinte...
Prinde-te și cu aceasta cum te-ai prins
și mai-nainte...

CANON SUPĂRĂTOR

a dus Păcală în postul mare la spovedanie, da popa i-a dat canon să zică «Tatăl nostru» de câte zece ori dimineața și seara...

¹ Odihnire — popas al cortegiului funerar.

A doua zi se întâlnesc pe drum.

— Bună ziua, părinte.

— Bună ziua, fiule.

— Bună ziua, părinte.

Popa crede că acela nu l-a auzit și-i răspunde mai tare:

— Bună ziua, fiule!

Da Păcală-i zice mai departe: «Bună ziua, părinte. Bună ziua, părinte. Bună ziua...». Preotului nu-i place.

— Ia du-te dracului și nu-mi spune de-atâtea ori «bună ziua»; îi destul să spui o dată.

Da Păcală unde face:

— Ei vezi, părințele... Eu numai de câteva ori ți-am zis «bună ziua» și te-ai supărat pe mine, da cum s-ar simți Cel de Sus dacă i-aș zice «Tatăl nostru» de câte zece ori dimineața și seara?!

POPA CĂRĂBUȘ

Era un preot. Trăia sărac, pentru că satul lui era mic și nu putea să se hrănească numai cu preoția. Și s-a apucat de vrăjit. Și dacă se furau la unul cail sau boii, el spunea că ghicește. El era vorbit cu hoții și ei îi spuneau unde vor ascunde cail sau boii. Când venea omul la preot, el lua banii și-l trimitea la un loc anumit să ia boii. Și așa, oleacă câte oleacă, el s-a îmbogățit. S-a nimerit că tocmai atunci unui împărat i s-a furat casa cu bani. Auzind că în cutare loc este un preot, care ghicește, a venit împăratul la popă și i-a spus să-i ghicească de bani, dar popa nu putea să ghicească. Alți hoți furaseră banca. Atunci împăratul l-a închis pe popă într-o casă și i-a spus că dacă nu ghicește în astă noapte, are să-i taie capul.

Preotul s-a pus pe rugăciuni. Când se ruga, a venit un hoț din acei care furaseră banii împărătești. S-a oprit drept fereastră și s-a uitat înăuntru. Era ora unu. Și preotul a zis:

— Gata unul, mai am doi.

Hoțul, când a auzit, s-a dus în pădure și le-a spus tovarășilor săi despre asta. Al doilea hoț n-a crezut și s-a dus și el. Până a

ajuns acolo se făcu ora două. Numai a ajuns, s-a uitat prin geam și popa a strigat:

— Gata doi, mai am unu.

A plecat și hoțul acesta în pădure și a spus tovarășilor săi, că și pe el l-a ghicit... Atunci al treilea s-a dus și el să vadă. Când a ajuns la fereastră, i-a spus popii:

— Părinte, nu ne spune, că noi îți punem o desagă de bani.

— Bine, zi-mi unde ați pus banca și, când vine împăratul, eu am să-i spun.

Și tâlharul a spus totul, iar când a venit împăratul, popa i-a spus, că banii sunt în cutare loc. Așa și-a scăpat popa viața. Împăratul a adus banii și i-a dat o desagă popii. El a plecat acasă cu banii. Pe drum a văzut un călăreț. Călărețul, când l-a văzut pe popă, a zis:

— Oare acesta nu-i popa care ghicește?

Mergând călare, s-a dat pe lângă lanul de secară, a luat în mână un cărăbuș și a spus:

— Părinte, dacă ghicești ce am în mână, scapi cu viață, dacă nu, îți iau capul.

Dar pe popă îl chema Cărăbuș. Popa dacă nu știa să ghi-cească, a oftat o dată și a zis:

— Of, sărmane Cărăbuș.

Într-a cui mână-ncăpuși,

Nu știu dacă îi scăpa?

Atunci călărețul a zis:

— Ptiu, c-ai ghicit.

A deschis mâna și a dat drumul cărăbușului. Și i-a dat și bani, și popa s-a dus acasă la preoteasă. Au făcut planul cum să scape de oameni, să nu mai vină la el cu ghicitul. Și i-a spus:

— Noi de-acum avem cu ce trăi, avem bani și putem face altă casă. Eu am să dau foc la casa noastră și să luăm tot ce-avem mai bun. Și tu să strigi: «Of, doamne, arde casa», da eu am să răcnesc: «Of, ce mă fac, mi-a ars și cartea, cu care ghiceam». Oamenii au să audă și n-au să mai vină să le ghicesc.

Și așa cu șmecherie a scăpat popa și tot cu șmecherie trăiește și azi.

BĂIATUL LENEȘ ȘI FATA HARNICĂ

era odată un flăcău leneș. Da leneș, de nu avea pereche pe lume. Nu destul că era leneș, dar și urât și rău. Ședea sub un păr culcat și: «Doamne, dă-mi o pară în gură».

Ei, da asta a fost tare demult, pe când umbla Dumnezeu cu Sfântul Petrea pe pământ.

— Doamne, dă-mi o pară în gură! zice flăcăul.

Ei, puterea i-a dat o pară în gură, da el:

— Doamne, rugumă-mi-o.

L-a ajutat și i-a rugumat-o.

Merge pe acolo Dumnezeu cu Sfântul Petrea.

— Bună ziua, voinice!

El nu ridică capul, bolmojește:

— Bună ziua.

— N-ai olecuță de apă?

Flăcăul întinde piciorul și:

— Ia, ia, fântâna, ia! le arată cu piciorul.

Merge mai departe Dumnezeu cu Sfântul Petrea. Da o fată harnică, frumușică, cu mânecile răsuflecate, cu poalele prinse în brâu, secera la grâu.

— Doamne ajută, copilă!

— Mulțumim dumilorvoastră.

— N-ai vro leacă de apă?

— Vă-ă, am, da-i caldă.

— Noi vom bea și caldă.

— Eu tot amu vă aduc apă rece.

Ia burluieșul, îl apucă de fund și cu gura în jos, varsă apa cea caldă și cât ce poate ia și se duce fugulița la fântână, și le aduce apă rece.

— E-e, bodaproste, copilă.

Merg mai departe.

Sfântul Petrea îl întreabă pe Dumnezeu:

— Doamne, cu ce dar ai să dăruiești fata aceasta?

— Petre, l-ai văzut pe omul acela leneș de sub păr? zice, îi perechea ei.

— Ei, doamne, nu faci cu dreptul. Dă-mi voie să mă duc să-i dau măcar o palmă.

— Du-te, da pentru o palmă ai să ei o sută.

— Ei, zice, oi lua, da mă duc.

Se întoarce Sfântul Petrea — hraști! hraști! — îi dă două palme, da el, de leneș ce era, nici n-a clintit, pic n-a zis nimic.

Merge Dumnezeu cu Sfântul Petrea mai departe. S-au depănat anii. Leneșul și urâciosul s-a însurat și a luat fata cea harnică. A ieșit în marginea satului și și-a făcut casă. Au trecut anii, avea de-amu vreo doi-trei copilași. Da ea muncea!... Da el și bețiv încă! Toate le avea, toate cele rele le avea. Ea, săraca, harnică, muncea din zori și până în noapte.

Iaca să se împlinească porunca, a ajuns Dumnezeu cu Sfântul Petrea prin satul acela. Ba ici se roagă să-i primească să doarmă, ba aici, ba aici — nu-i primește nimeni. Au ajuns la casa leneșului. Era prin postul mare. Nevasta hrănise copilașii, da el nu-i acasă.

— Primește-ne, să mânem, că iaca am întrebat și nu ne primește nimeni.

— Ei, oameni buni, v-aș primi, da am un om așa de rău și-i dus la băut. Și mă tem că a veni și vă va bate.

— Da noi nu ne suim pe laiță!

Femeia repede se duce afară și strânge vreo doi cioclejei uscați, vine, pune, face o mămliguță, mujdei, morică și îi pune la masă. Mânâncă Dumnezeu cu Sfântul Petrea, da ea zice:

— Nu vă mai culcați jos, ian suiți-vă pe laița asta.

Dumnezeu se culcă la perete, da Sfântul Petrea — la margine. Ea s-a suit cu copilașii pe cuptor. Numai ce aud: u-u-u, zdup! La ușă. Trântește. Femeia:

— Ia taci, omule, mai încet, că iacătă doi drumeți la noi, n-au găsit, săracii, unde să doarmă și i-am primit eu.

— E-e, femeie! Eu la băut, da mata ți-ai primit drăgălașii în casă! Ia stai că întru eu!

Intră, merge la laiță, cum era Sfântul Petrea la margine, bate pe Sfântul Petrea, bate!

— Da mai stai, că mă dor mâinile, să mă duc afară, să-mi aduc un băț. Se duce afară să aducă băț, da Sfântul Petrea zice:

— Doamne, dă-te la margine, că are să vină și are să mă mântuie de ucis.

Da Dumnezeu zice:

— Fie voia ta, Petre!

Ia și se dă la margine. Sfântul Petrea — la perete. Omul vine și achipuie.

— Stai, că pe aista de la margină l-am bătut. Ia stai să mai dau și la acel de la perete.

Îi dă tot lui bietul Sfântul Petrea.

Se scoală ei dimineța. Zice Sfântul Petrea:

— Doamne, ce am greșit eu, de am primit ucigania aceasta așa mare?

— Petre, acesta e acel leneș de sub păr. Și ți-am spus că pentru o palmă ai să ei o sută. Iaca, ai luat.

— Apoi, Doamne, n-ai făcut pe drept. O fată așa de harnică, frumoasă și ai împerecheat-o cu puturosul ista ia, cu răul ista ia.

— Da, Petre: un bou și o bele. Dacă vor fi doi harnici și cumiști, ar trăi de nici nu s-ar crede că trăiesc, da așa: unul harnic, și unul leneș.

POPA ȘI BUHAIUL BOIERULUI

răiau într-un sat un popă, Păcală și un boier. Într-o bună zi se sfătuiește popa cu Păcală:

— Măi Păcală, tu ai o casă de copii, da n-ai cu ce-i hrăni. Haidem la boier și i-om fura buhaiul.

— Haidem, părinte.

S-au dus ei amândoi și au furat buhaiul de la boier. Unde să-l împartă? Unde să-l taie? S-au dus în biserică și l-au tăiat... L-au jupuit. Au împărțit carnea. Când să împărțească pielea, ce s-au gândit ei? Popa apucă de coarne, da Păcală — de coadă.

Când a tras Păcală de coadă mai tare, s-a rupt coada și a rămas toată pielea la popa.

A luat carnea Păcală și a dus-o acasă. Popa a luat-o pe a lui. A mâncat Păcală repede cu copiii carnea.

Se duce la popa:

— Părinte, dacă nu-mi mai dai carne și mie, mă duc la boier și te spun.

Popa ia și-i dă.

Când ... s-a dus Păcală și a doua oară.

— Părinte, dacă nu-mi dai carne, te spun.

Popa zice:

— De-amu poți să mă spui, că eu nu-mi mai bat capul.

Se duce Păcală la boier.

— Cucoane, știi cine ți-a furat buhaiul?

— Cine?

— Popa ți l-a furat.

— Da tu îi fi martor?

— D-apoi cum să nu-ți fiu? Dacă-mi dai cinci sute de lei, eu am să-ți fiu martor.

Îi dă boierul cinci sute de lei. Păcală se duce acasă, își face ce-i trebuie.

Boierul îl dă pe popa în judecată. La judecată îl întrebă:

— Ai furat buhaiul boierului!

— N-am furat! Eu, ca preot, să mă apuc de furat?!

— Măi Păcală, da tu ce știi?

— Da ce știu? Ne-am sfătuit amândoi binișor cu preotul și ne-am dus și am furat buhaiul de la boier. Ne-am dus în biserică, l-am tăiat, l-am împărțit. Când să împărțim pielea, preotul a apucat de la coarne, eu am apucat de coadă. Și, când am tras eu mai tare, gândeam, că s-a rupe mai mult la mine. S-a rupt coada și-am picat cu capul de perete, și m-am trezit.

CINE SE SUPĂRĂ I SE TĂIE NASUL ȘI O URECHE!

A fost odată ca nici odată, că de n-ar fi, nu s-ar povesti. Au fost odată trei frați, care au rămas orfani de părinți. Și dacă au dat piept cu nevoia, ce erau să facă? S-au pornit și ei să argățească.

Întâi s-a dus cel mai mare la popa și l-a întrebat:

— Părinte, nu-ți trebuie un argat?

— Tocmai că-mi trebuie.

— Cu luna, cu anul?

— Cum ți-i voia, dar să fie fără ciudă și supărare, că la mine așa-i: cine se supără și se înciudă, îi tai nasul și o ureche.

— Bun, părinte, făcu fratele cel mai mare și se apucă de argăție. Lucrează el o zi, lucrează două, iar popa nici de gând n-avea să-l hrănească.

— Părinte, s-ar cuveni să stau și eu la masă.

— Na-ți-o bună, am uitat și eu și preoteasa să te hrănim. Da ce, poate te-ai supărat?

— D-apoi, părinte, cine nu s-ar supăra, dacă l-ai ține flămând și însetat?!

Popa n-a gândit mult și i-a tăiat argatului nasul și o ureche. Nu mult după aceea a venit să argățească la popă fratele cel mijlociu. Înțelegerea a fost ca și cu cel mai mare: «Cine se supără, i se taie nasul și o ureche».

Se apucă acesta de lucru și muncește, frate, nu încurcă. Aleargă ca focul după treburi, dar popa nici de gând să-l hrănească. După vreo trei zile argatul îndrăznește să ceară:

— Părinte, dă-mi ceva să mănânc, că mă curmă foamea.

— N-am mâncare, da ce, nu cumva te-ai supărat?

— În locul meu oricine s-ar supăra, dacă l-ai pune zile la rând să lucreze flămând și însetat.

Popa îi taie nasul și o ureche și la acesta. Mai în scurt au câștigat-o bine argații. Este o vorbă, cine pune boii în plug cu popa, îi scoate fără coarne.

Văzându-și frații la nenorocire, Păcală, fratele cel mai mic, zise:

— Măi, amu mă duc eu să argățesc la popă.

— Lasă-te de gândul acesta, că dacă noi n-am putut-o scoate la capăt, atunci tu nici atâta.

— Ba o să mă duc, făcu fratele cel mai mic și pe loc o porni drept la popa.

— Părinte, nu-ți trebuie un argat?

— Bine m-ai nimerit, fiule, tocmai că-mi trebuia. Batem mâna, dar să știi, eu am un cusur. Îmi plac oamenii veseli, nu-mi plac argații morocănoși, care poartă mânie. Ne înțelegem din capul locului: cine se mânie întâi, i se taie nasul și o ureche.

— Bine, părinte, pe câtă vreme ne împăcăm?

— O să argățești până a cânta cucul.

Dacă s-au împăcat, l-a trimis popa pe Păcală cu plugul cu șase boi la arat, dar de mâncare nu i-a dat fărâmură de nimic.

Păcală, însă, nici că-i pasă. Cântă, îmbrăzdează, iar pe la vremea prânzului, când a venit timpul de stat la masă, Păcală a luat doi boi, s-a dus cu ei la un han din apropiere, i-a vândut și a băut cât i-a poftit sufletul.

Seara a venit acasă cu patru boi. Popa, cum l-a văzut, l-a și întrebat:

— Unde-s, Păcală, doi boi?

— I-am vândut, părinte.

— Cum așa?

— Dimineța preoteasa se vede că a uitat să-mi deie de mâncare. La plug, știu că nu eram să stau flămând. Am luat doi boi, i-am vândut, iar banii i-am dat pe mâncare și băutură.

— Bată-te să te bată, afurisitul ce ești!..

— Da ce, poate te-ai supărat, părinte?

— Ei ba, fiule, zic și eu așa.

A doua zi popa i-a schimbat locul. L-a pus la turma de oi.

— Să mi le paști, Păcală, cum mai bine.

— Le pasc, părinte.

Se duce Păcală cu turma popii la pășune și acolo întâlnește niște mocani de munte, care cântau din fluiere și cimpoaie, și lui i s-a deschis inima să aibă un cimpoi.

— Cât să vă dau pe un cimpoi, să mi-l dați mie? îi întrebă Păcală.

— Zece oi și cimpoiul e al tău, i-au răspuns mocanii.

— Iată turma, alegeți-vă, care vă sunt pe plac.

Au făcut schimbul, și Păcală, apucând cimpoiul, l-a umflat și a început să cânte. De la cântarea lui au prins oile a sări în sus și jucau, de nu atingeau pământul. Și fiindcă îi plăcea lui Păcală să cânte, a cântat și a tot cântat toată ziua, iar oile n-au conținut jocul, până n-a mântuit el de cântat. Seara oile erau flămânde, însetate și căzute, de-ți era milă să te uiți la dânsese. Când a venit Păcală acasă, popa s-a speriat.

— Da ce-i cu oile acestea, Păcală?

— Ce să fie, părinte, au jucat toată ziua. Eu le-am cântat, iar ele au sărit în sus cât a fost ziua de mare.

— Unde s-a mai pomenit una ca asta?!

— Ba, părinte, că nici de crezut nu este. Am căpătat astăzi de la niște mocani un cimpoi fermecat și cântă de răsună văile.

— Cum l-ai căpătat?

— Le-am dat zece oi într-ales pe dânsul.

— Blestematul!

— Da ce, poate te-ai supărat, părinte?

— Nu, Păcală, nu m-am supărat. Fără cimpoi nici nu-ți stătea bine.

Vai de inima popii la ce pară de foc fierbea ea amu. A treia zi l-a trimis pe Păcală cu oile la pășune, iar popa s-a dus pe altă parte, s-a ascuns în niște porumbrei și-l pândea pe Păcală, iar Păcală când s-a văzut în largul câmpului, l-a cuprins dorul de cântări și, umflând cimpoiul, a prins a hori. Amu ce vezi, ochilor să nu crezi. Săreau oile în sus pe întrecutele, iar din porumbrei a prins a sălta popa și tropotea de fărâma pământul. Când l-a văzut Păcală pe popa, a căpătat și mai mult curaj de cântat și zi-i, frate, cu cimpoiul, zi-i, iar popa de colo sărea, cât putea. De atâta joc și-a făcut rasa ferfeniță. Păcală însă n-avea de gând să lase cimpoiul — ținea una în șir. Bietul popă rămăsese numai

cu gulerul de la rasă, iar picioarele i se făcură chisoagă. Păcală i-a tot zis din cimpoi până pe la chindii.

Când s-a văzut popa slobod, a luat-o la fugă spre casă, de parcă-l fugărea ucigă-l toaca din urmă.

Jupuit de piele, cu barba smulsă, a intrat popa în casă și a căzut din picioare.

— Preoteaso, argatul ista o să ne mântuie de zile.

— Ce ți-a făcut? Te-a bătut, te-a târâit pe jos?

— Mi-a cântat toată ziua din cimpoi și, iată, mai nu mi-am dat sufletul jucând.

— Sireacul de tine, da ce te-a apucat să joci pe dealuri? îl întrebă preoteasa.

— Are Păcală un cimpoi fermecat, și când cântă, te saltă de la pământ.

— Se vede că ai ajuns în mintea copiilor ori ți-au sucit mințile vârcolacii, de ai jucat tu singur atâta vreme pe deal, vorbi preoteasa.

Mă rog, cine ar fi crezut că poate să fie așa un cimpoi. Omul câte odată vede ceva și nu crede, d-apoi când nu vede...

Popa prinse jumalți la inimă și s-a gândit că seara, când va veni Păcală cu turma de la pășune, să-l cheme să cânte din cimpoi, să vadă și preoteasa.

Cum gândi, așa și făcu. Seara l-a poftit pe Păcală în casă și l-a rugat să ia cimpoiul și să mai cânte oleacă.

— Am cântat, părinte, astăzi de ajuns.

— Cântă-ne măcar oleacă.

Văzând că-l roagă popa până la atâta, s-a dus Păcală după cimpoi să-i facă chef părintelui.

Popa, ca să nu mai pățească ceea ce pățise, și-a legat două pietre de moară de picioare, iar preoteasa s-a urcat în vremea asta în pod după un știubei. Nu mult la mijloc a venit Păcală cu cimpoiul, l-a umflat cum se cade și când a prins a cânta, fermeca locul nu alta. De la cântările lui prinse popa a ridica petrele de moară și zdupăia și se învârtea, iar preoteasa juca în pod, parcă dase toate bucuriile peste dânsa. Nu era scăpare de muzica lui

Păcală, te gâdilea la inimă și te fărâma așa, până te răpunea cu totul. Și-apoi dă așa un cimpoi pe mâna lui Păcală! A cântat Păcală până a ametiț preoteasa și a căzut din pod cu tot cu știubei. Văzând-o popa cu un pic de suflet, a prins a răcni:

— Ajunge, Păcală!

Da Păcală parcă nici n-ar fi auzit.

— Ajunge, blestematule!

— Da ce, poate te-ai supărat, părinte?

— Vorbă să fie!

După ce s-a dus Păcală, popa și-a dezlegat petrele de moară de la picioare, a pus capul între pumni și se gândea, cum să se mântuie de argat. Alegând el gânduri dintre gânduri, i-a venit în minte să-i deie lui Păcală un lucru, pe care să nu-l poată isprăvi, și atunci să-l alunge acasă. L-a chemat îndată pe argat și i-a zis:

— Păcală, demult tot chiteam eu să fac o punte din pragul casei până la poartă, că nu poți umbla de glod, da nu m-am învrednicit. Aș vrea să mi-o faci tu. Dar să mi-o faci după cum mi-i placul. Când oi călca cu un picior să fie tare, când oi călca cu celălalt, să fie moale.

— Bine, părinte, fac.

Noaptea, după ce adormise popa și se liniștise lumea din sat, Păcală a apucat o secure și a prins a tăia capetele și picioarele la oi, apoi le așează una cu spinarea în sus, alta cu spinarea în jos, ca să se potrivească la mers: o călcătură tare și una moale. După aceasta a astupat oile cu pământ, ca să nu vadă din ce-i făcut podul, iar capetele și picioarele le-a îngropat.

Dimineața popa s-a sculat și l-a întrebat pe Păcală.

— Ai făcut puntea, Păcală?

— Făcut, părinte, făcut.

Popa s-a coborât din cerdac și când a pornit pe punte, călca o dată pe vartos și o dată pe moale.

— Aferim argat. Se pricepe bine la treburi. Bravo, Păcală. Amu ia oile și du-te cu ele la pășune.

— Părinte, n-am de unde le lua, căci le-am tăiat și am făcut puntea dintr-însele.

Când s-a uitat popa mai bine, le-a văzut cum stăteau una cu spinarea în sus și alta cu spinarea în jos.

— Afurisitul ce ești, m-ai făcut fără oi!

— Păi cum era să-ți fac altfel puntea? Da ce, poate te-ai supărat, părinte?

— Nu, Păcală, parcă am de ce mă supăra?

Amu văzuse popa că-i nevoie, ce să facă cu el? Auzise de prin lume că undeva la Codrii vineți au dracii o moară și cine se duce acolo, nu se mai întoarce. Și dacă i-a venit în minte gândul acesta, a umplut noaptea doisprezece saci cu cenușă, i-a pus în car, a înjugat boii și l-a sculat pe Păcală în puterea nopții.

— Scoală, argate, și du-te la moara dracilor, că n-avem fir de făină în casă.

— Mă duc, părinte.

«Du-te, se gândi popa în mintea sa, nici numele să nu-ți vie». Nu i-a mai dat în cap lui Păcală că popa i-a pus în loc de grâu cenușă. A luat boii de funie și a mers cale lungă, ca-n poveste, până la Codrii vineți și acolo s-a oprit la moara dracilor.

— Bine v-am găsit sănătoși, morarilor!

— Bine ai venit, om gospodar.

— Uite, v-am adus doisprezece saci de grâu, să-mi faceți făină picluită.

— Culcă-te și te odihnește. Până îi trage un somn, noi îți facem făina și ți-o punem în car.

— Bravo morari, așa-mi place și mie, făcu Păcală și se culcă fără grijă.

Poate a trecut un ceas, da poate că două. Trimite Talpa Morii un drac să dezlege sacii lui Păcală și să-i toarne în coș. Când colo, dau peste cenușă. S-au strâns toți dracii, iar Scaraoțchi trece cu coada pe lângă Păcală și-l plesnește peste nas.

— Ho, măi, ce vă este? răcni Păcală.

— Scoală, netrebnicule!

— Gata făina?

— Ce făină? Ai adus cenușă și vrei făină? Ie-ți sacii și cară-te de la noi, cât e lucru cu cinste.

Când a văzut Păcală cenușa, a crezut că i-au făcut dracii bucata.

— Stați, cornoraților, că vă arăt eu cine-i Păcală. Voi nu sînteți morari, da niște hoți. Să-mi împleți chiar amu sacii cu făină, că o moarte vă ia pe toți.

— Dacă te-ai gândit să șuguiеști, șuguiеște, numai nu cu noi, i-au răspuns dracii.

Păcală nu gândi mult, îi apucă pe vreo trei draci de coarne și buf! cu ei sub o piatră de moară, de-i făcu turtă pe trustrei. Ceilalți au umplut lumea, s-au ascuns în toate borțile. «Stați, că vă știe el Păcală harul», a zis argatul și a adus o sarcină mare de paie să dea foc la moară.

Văzând dracii că-i nevoie, au ieșit cu Scaraoțchi în frunte și au zis:

— Stai, om bun, că-ți umplem doisprezece saci cu făină, numai nu ne da foc la moară.

— Așa trebuia să faceți de odată.

Au căutat dracii făină picluită prin hambarele lor, i-au încărcat lui Păcală carul, numai să scape de pojar.

După ce a plecat Păcală, s-au strâns dracii la județ. «Că bună ne-a făcut-o aista!» se căinau dracii.

— Amu, le-a zis Scaraoțchi, să vă duceți în calea lui, să-i rupeți roatele și proțapul de la car și până a aduce el alt car în loc, noi i-om lua făina.

— Bun!

Se duc dracii în calea lui Păcală, se ascund sub poduri și așteaptă.

Păcală mergea cu carul cu făină, habar de grijă nu avea. Când ajunge la un pod, iese un drac și se izbește de o roată s-o rupă. Păcală îi vorbește cu binișorul:

— Măi drace, nu fărâma roata, că o să te pun pe tine în locul ei.

Ți-ai găsit dracul să se astâmpere! S-a izbit de câteva ori, a frânt roata. Păcală atunci a sărit din car, a legat dracul burduf și l-a pus în locul roții.

La alt pod iese al doilea drac și frânge și acela o roată. Păcală îl face și pe dracul ista colac și-l pune la osie.

Peste o bucată de loc, la al treilea pod, iese alt drac înainte și se apucă de tăiat proțapul cu un topor. Păcală se uită din car și-i zice:

— Nu tăia, drace, proțapul, că o să te pun pe tine în loc.

Dracul, însă, se ținea tare și mare. A tras de câteva ori cu toporul și a rupt proțapul. Dacă și Păcală nu era din cei de-l pasc bobocii. L-a apucat binișor pe drac de coarne, l-a trântit la pământ, apoi l-a legat de jug și de car și proțăpea carul de minune.

Pe la mijloc de cale s-a gândit Păcală să facă popas. Cum stătea el de lătura drumului și se odihnea, au venit doi lupi și s-au repezit la boi să-i sfășie.

— Lăsați boii în pace, dacă nu vreți să trageți voi în locul lor. Lupii nici că-și băteau capul.

— Hai, hai, să nu ziceți pe urmă, că n-aveți noroc.

Când au mântuit lupii de mâncat boii, Păcală i-a prins binișor și i-a pus la jug.

— Ia amu să fiți buni și să-mi duceți carul acasă, că n-o să stau cu sacii în mijlocul drumului, făcu Păcală, și când a prins a croi cu biciușca, trăgeau lupii, de li se îngropau picioarele în pământ.

Când a amurgit de-a binelea, a intrat Păcală în ogradă. Popa a încremenit de necaz. Fiind vreme târzie, nici n-a ieșit din casă, a întrebat din ușă:

— Ai făcut făină, Păcală?

— Făcut, părinte.

— Atunci dejugă boii, dă-i în șopron și du-te la culcare.

Păcală a făcut, după cum a poruncit popa. Când au văzut lupii vitele în șopron, le-au căpătuit pe toate, apoi au mâncat până s-au săturat și s-au culcat în iesle. În zori de zi popa s-a sculat să dezlege sacii cu cenușă, să-i arăte lui Păcală, ce făină a făcut, apoi să umple lumea cu dânsul. Când a dezlegat... făină,

prima-întâi. Doisprezece saci de făină picluită. Popa a dat să meargă împrejurul carului și a zărit dracii. Tii, măi tată, măi, l-a fript spaima nu alta.

— Pe cine mi-a adus la casă blestematul! Cred că mi-a împlut șopronul cu necurați.

Când a deschis ușa la șopron, mai n-a căzut din picioare. Vitele erau toate sfâșiate, iar în iesle dormeau doi lupi.

— Păcală, măi Păcală!

— Ce este, părinte?

— Ce mi-ai adus tu la casă?

— Să vezi, părinte, câte am pățit cu moara asta, la care m-ai trimis, răspunse Păcală și-i înșiră cu de-amănuntul toată povestea.

— Afurisitele și netrebnicule! M-ai făcut fără vite, fără car, mi-ai împlut casa cu draci. Să ei să te cari de la mine.

— Nu, părinte, trebuie să mai argățesc, că încă n-a cântat cucul. Da ce, poate te-ai supărat?

— Nu, Păcală, de ce să mă supăr!

— Asta mă gândeam și eu, părinte.

A văzut popa că nu-i de șagă cu Păcală. A chemat el preteasa, a chemat-o pe soacră-sa și s-au pus la cale cum să scape de Păcală.

— Iată ce om face noi, a zis soacra, mâine dimineată la zori eu m-oi sui în copacul de la poartă și oi prinde a cânta «cu-cu» iar voi sculați-l și spuneți-i să plece, că i s-a împlinit sorocul.

Bun.

A doua zi în zori se suie soacra în copac și prinde a cânta: «Cu-cu! Cu-cu!»

Popa iese afară și strigă:

— Scoală, Păcală, și du-te, că ți s-a împlinit slujba.

— Încă nu s-a împlinit, părinte.

— Ia ascultă, cum cântă cucul.

— Unde-i, părinte?

— Uite colo pe copacul de la poartă.

— Parcă nu-mi vine a crede. Ian să-l văd cum zboară, vorbi Păcală și zvârrr! cu o piatră în copac, de o pălește pe babă drept în tâmplă și o omoară. Mă miram eu să cânte cucul așa devreme.

— Netrebnicule, talpa iadului...

— Nu cumva te-ai supărat, părinte?

— Ba nu m-am supărat, Păcală. De ce să mă supăr, zise popa.

Temându-se de mai rău, popa s-a sfătuit cu preoteasa să ia într-un sac ce au mai scump și să fugă de la casă. Păcală însă nu stătea el numai de-a argățitului. A prins ce-i socoteala și pe ascuns s-a băgat în fundul sacului, pe care l-a pregătit popa. În puterea nopții popa a luat sacul în spate, preoteasa de mână și s-au pornit. Au mers, au mers peste un deal, peste două și au ajuns la un iaz. Dacă au ajuns la apă, s-a dezbrăcat popa, a aburcat sacul mai sus și s-a pornit cu Dumnezeu înaintea. Pe la mijlocul iazului sacul s-a cufundat oleacă în apă și Păcală, simțind udeală, vorbi de acolo.

— Sus, părinte, că se udă evanghelia!

Popa și-a ascuțit urechile.

— Tu ai auzit ceva, preoteasă?

— Parcă mi s-a părut că a vorbit cineva.

Popii îi înțepenise mâinile și iar scapătă sacul. Păcală de acolo iar vorbește:

— Sus, părinte, că se udă evanghelia.

— Ia! Iar s-a auzit.

— Evanghelia noastră-i sfântă.

— Ei nu-i priește apa și iată ne spune.

La mal popa a dezlegat sacul să caute evanghelia și dă de Păcală.

— Ptfu! lua-te-ar naiba, nici aici n-am putut scăpa de tine.

— Da ce, poate te-ai supărat, părinte?

— Nu, Păcală, nu m-am supărat, mă mir și eu de unde te-ai luat.

— Știu că nu eram să rămân de tine și să nu împlinesc slujba.

Obosiți fiind de drum, s-au culcat toți trei pe malul iazului. Păcală s-a culcat dinspre apă, preoteasa la mijloc, iar popa în partea de la deal. Popa se apropie de urechea preotesei și-i șoptește încet:

— Când a adormi Păcală mai strâns, hai să-i facem vânt în apă, să-l înecăm și să scăpăm odată de dânsul.

Păcală ce avea, avea, dar de auzit, auzea bine. Aflând planul, i-a lăsat pe popă și preteasă să adoarmă bine, a mutat-o pe preteasă în locul lui și i-a dat ghiont popii:

— Amu, părinte!

Popa sare somnoros, o apucă pe preteasă și huștiuliuc! o aruncă tocmai în mijlocul iazului.

— Cred că amu am scăpat de dânsul, a zis popa și iar s-a culcat.

Când s-a făcut ziuă, s-a sculat popa și în loc de preteasă îl vede pe Păcală alături.

— Unde mi-i preteasa?

— Da astă noapte pe cine ai dat în apă?

— Blestematele, netrebnicule! M-ai făcut și fără preteasă.

— Da ce, poate te-ai supărat, părinte?

— Cine nu s-a supăra? Averea mi-ai irosit-o, casa mi-ai împlut-o cu draci, soacra mi-ai omorât, preteasa mi-ai înecat, talpa satanei ce ești!

— Așa-i vorba, părinte, atunci stai, zise Păcală și scoase un cosor. Cred că n-ai uitat, cum ne-a fost înțelegerea. Și hârști! îi taie nasul și o ureche.

Popa a luat lumea în cap și s-a dus el știe unde, iar argatul s-a întors în sat și s-a apucat de gospodărit în casa popii.

POPA ÎN «RAI»

dată Păcală și Tândală s-au prins să argățească la un popă. Da popa cea era rău și zgârcit, de le seca zilele bietelor slugi.

Într-o bună zi prind Păcală și Tândală niște raci, le lipesc la fiecare pe nas câte o lumânare subțire și, aprinzând lumânările, le-au dat drumul racilor în casa cea mare, la popa. Ei s-au îmbrăcat în veșminte albe și au pus mâna pe niște lumânări groase și, umblând din ungher în ungher, cântau:

— Suntem trimiși de la Dumnezeu, ca să-i luăm pe preot și pe preoteasă în împărăția cerului!..

Popa a sărit, a deschis ușa și s-a minunat. I s-a părut că au coborât pe pământ cerul cu stelele, soarele, îngerii.

— Mare este mila ta, Doamne! făcu popa și alergă îndată la preoteasă: Hai gătește-te, că ne ducem în rai!

Gătiți-negătiți, așa cum îi apucase vremea, s-au dus popa și preoteasa în casa cea mare, să pornească în rai.

— Sunteți gata?

— Gata, preacurate duhuri!

— Atunci vârâți-vă amândoi în sacul ista, că n-aveți aripi să zburăți, și vă vom duce noi acolo, în rai.

S-au băgat popa și preoteasa în sac, iar Păcală și Tândală au legat îndată gura sacului, cum au știut ei mai bine, și au prins a-i târâi pe podele, peste praguri, să-i scoată afară.

— Of, Doamne, de hurducatul ista mă dor coastele, făcu preoteasa.

— Taci, preoteasă. Amu cred că zburăm prin nouri, răspunse popa.

Afară, Păcală și Tândală au legat sacul de cumpăna fântânii sus și au scris: «Cine a trage în sacul ista trei bețe i se iartă un păcat...».

Veneau care mai de care. La urmă au venit argații popii și, când au prins a croi toți la rând, săreau călții din sac.

— Văleu! Mi-au rupt toate oasele! răcni popa.

Iar preoteasa o ținea una și una:

— Cu ce am greșit noi, Doamne, de ne pedepsești așa de rău?

Când a pălit cel din urmă argat, sacul s-a rupt cu totul, iar popa și preoteasa au căzut jos. Buimăciți și îngroziți ca de coasa morții, popa și preoteasa se uitau în toate părțile speriați și nu puteau să-și vie în fire.

— Părinte! făcu Păcală. Ia spune-ne și nouă, cum îi acolo, în cer, unde tot ne sfătui să ne ducem și noi?!

CIOBANUL ȘI POPA

ășteau doi ciobeni oile.

Iată că merge un popă cu căruța pe șleah. A stat la o fântână s-adape caii.

— Părinte, zice Păcală, eu de când îs născut, la biserică n-am fost. Ce să-ți dau dumitale, să mă pomenești în biserică?

— Iată, îl sfătuiește tovarășul de papură Tândală, dăi un hăzman de vreo doi ani și te-a lua-n scris și te-a citi la slujbă.

— Cum te cheamă?

— Ion!

A luat hăzmanul și a-nscris numele ciobanului. A pus scrisoarea-n buzunar și zice:

— Mai rămâneți sănătoși, că de-amu la toată slujba de trei ori te-oi citi!

Ciobanul a păscut oile...

Trece popa la lună pe șleah.

— Hei! zice Păcală. Părinte, m-ai pomenit la slujbă?

— Da cum?! în toată dimineața, în toată duminica — de trei ori te pomenesc.

Da ciobanul face:

— Da cum mă cheamă pe mine, părinte?

Da popa zice:

— Parcă Gheorghe, parcă Tănasă, ori Neculai...

— Ba Ion mă cheamă, și-l ia la blănit cu dârjaua.

D-apoi cum l-a pomenit după asta?!

CIOBANUL-POPĂ

era un cioban. Și el carte nu avea. A stat toată vremea la oi. A auzit că într-un sat era nevoie de preot. S-a dus el și l-au ales preot.

Iată vin oamenii la biserică.

El iese:

— Oameni buni, știți ceva?

— Știm.

— Dacă știți, nu vă mai spun.

S-a dus lumea acasă.

A doua duminică:

— Oameni buni, știți ceva?

— Nu!

— Dacă nu știți, nu vă mai spun.

Avea un cap de cal și-l tot bătea: «Ce-ai făcut pân-acuma, să fie de capul tău; ce-i face de-acuma — de capul meu!»

A văzut lumea că nu-i lucru curat cu popa lor. Ceva dă de bănuț.

Iată că s-a prefăcut un om mort. Pune mâinile pe piept. Trag clopotele. L-au dus la biserică. Da popa îi scoate pe toți afară și-l ia la bătut cu capul cel de cal. Acela se scoală:

— Așa se înmormântează?

Da el zice:

— Da așa se moare?

La un moment iese popa afară, plin de sânge, ciomăgit:

— Oameni buni! De-acum înainte să lăsați morții trei zile: să moară bine, acasă.

De atunci se ține mortul trei zile.

DASCĂLUL ȘI SLĂNINA

mblau odată un popă și un dascăl cu Ajunul prin sat. Intrând în casa unui om, au zărit în pod slănină pusă la afumat. Dascălul îi zice popii:

— Vai, ce porc, părinte dragă! Uită-te dumneata: și slănină, și costițe afumate!...

Dascălul s-a gândit că după ce vor termina de umblat cu Ajunul prin sat, el se va întoarce pe aici, va intra în casă pe când stăpânul va dormi, se va urca pe scară în pod, la slănină, va tăia slănină și costițe și le va pune în traistă. Iar ca omul să nu creadă că cineva îi fură slănină, cât va umbla pe acolo, are să vorbească de cele sfinte, să creadă omul că-i vreun sfânt prin pod.

Dacă s-a gândit în acest fel, după ce a terminat de umblat cu Ajunul și s-a făcut mai întuneric, dascălul s-a dus drept la omul cu slănina. A deschis încetișor ușa, a intrat în tindă și a-nceput să zică următoarele vorbe sfinte:

— Biruind puterea morții,
poarta iadului ai sfărâmat
și intrarea-n rai, Hristoase,
celor drepti ai arătat.

Zicând aceste vorbe, dascălul pipăie prin întuneric un loc de pus scara și începe a se sui în pod, spunând:

— Înălțatu-te-ai la ceruri,
Doamne, și te-ai proslăvit,
și pre noi din stricăciune
și păcat ne-ai mântuit.

Dacă s-a suit în pod, s-a îndreptat înspre slănină. Nefiind de loc lumină, a mai scos din gură următoarele vorbe sfinte:

— Pașii mei îndreaptă-i, Doamne,
întru sfânta voia Ta
și ca orbul — slavă Ție
glasul meu îți va cânta.

Prin pod el dă de niște oale, străchini și alte lucruri. Îi părea că trece peste lei și balauri. Cotrobăind mai departe, dă de cahlă, de ursoaică — se împiedică de ele, cât pe ce să cadă. După acestea dă și de slănină. O pipăie și iar zice vorbe sfinte. Bucuros, scoate cuțitul din brâu și dă să taie, zicând iarăși vorbe sfinte. Iar când trage cu cuțitul în slănină spânzurată, nimereste-n ață — slănină cade jos cu putere, de se cutremură podul! Cad bucăți de lut în casă. Omul sare de pe pat și, apucând un băț în mână, se urcă pe scară în pod. Dascălul căuta în grabă pe unde să fugă, zicând iarăși cuvinte sfinte:

— Ridicatu-s-au asupra-mi
limbile cu poftă mare
și spre mine năvălit-au;
Doamne, ești a mea scăpare.

Dar neavând altă scăpare, dascălul dă fuga la streășina casei. De nevoie și de frică pune mâinile și ridică în sus streășina casei. Își face loc pe sub streășină și se aruncă jos. Începe iar cu vorbe sfinte, dar când vede că sare și stăpânul casei după dânsul, o ia la picior, zicând:

— Îndesește-mi, Doamne, pașii,
Tu-mi ești pacea și hodina,
că m-ajunge uite-acuma
omul cela cu slănina...

Așa cu dascălul s-a întâmplat,
când a fost după furat.

CU LUCRU DE FURAT NU AJUNGI DEPARTE

ică trăia odată un popă și un dascăl. Și, uite-așa, trecând vremea, hai c-ajung ei într-o sâmbătă a paștilor. Da-n sâmbăta-paștilor fiecare preot, dascăl se gândește că trebuie pe sară să se ducă la slujba învierii — slujba slujbelor, cum i se mai spune...

Și iată: la o răscruce de drum se-ntâlnește popa și cu dascălul. Popa zice:

— Hai noroc, dascăle!

— Noroc, părinte!

— E, totu-i în regulă. Mатуșca mea și dăscălița ta fac găluște, răcitură, una-alta; da știi că ne trebuie ș-o friptură pe mâine dimineată, da noi n-avem. Uite ce să faci: eu mă duc desară la liturghie, da tu-ncalecă pe cal și du-te la stână. Înhaț-un cârlan, care ți-a părea mai grăsuț, mai frumos, și pe urmă om vedea noi ce-om face. Nu ne-om mai sfădi poate.

Ei, așa și se-ntâmplă: popa se duce la liturghie, dascălul se duce la stână. Da acolo — ciobanii — îl prind pe dascăl, îi dau o mamă de batcă, îi iau calul și cârlanul și-l lasă să se ducă.

Hai, se duce el la biserică... Preotu-l vede. Măi, cum să afle ce-a făcut dascălul acolo? Prin mijlocul slujbei el începe:

— Dascăle Pascăle,
făcut-ai ceva la stâna ceea?

Da lumea șede-n genunchi și se roagă: «Doamne, Maica Domnului... Păzește, sfinte...» C-așa merge slujba.

Da dascălul răspunde:

— Părinte,
pentru biahahaua ta!
am dat și mihahaua mea!

Uite-așa s-a întâmplat... Păi ce să-i faci?

Lăcomia
pierde omenia
și
cu lucru de furat
nu departe ajungi...

IERTAREA PĂCATELOR

fost odată un om cu numele Păcală. Și pe când îi vremea de împărtășire, s-a dus și el ca toți creștinii la biserică.

Când vine rândul lui, popa îl întreabă:

— Ce rău, ce necinstire ai făcut în fața lui Dumnezeu, fiule?

— N-am făcut nici un rău decât am furat un jambon dintr-un pod.

— Cum? Unde? De la cine? întreabă popa.

— Apoi m-am dus noaptea, am sărit peste gard, am rupt o scândură de la fundul casei, am intrat, l-am luat și am fugit.

— De la cine l-ai furat?

— De la Mihălache...

— Da mai era acolo vreo unul?

— Mai era, părinte, unul, da l-am lăsat.

— Bine, zice popa, să-ți ierte Dumnezeu păcatele și să fii curat,

cum maică-ta te-o făcut,
ca Dumnezeu, ce te-a lăsat.

Trec vreo câteva zile. Se întâlnește Păcală cu Mihălache.

— Măi, da mare nelegiuire este pe fața pământului, zice Mihălache. Apoi iată: am avut în pod două jamboane. Mai înainte mi-au furat unul și astă noapte mi l-au luat și pe al doilea.

— Da cine a știut de dânsele?

— Nimeni, omule.

Iar Păcală se gândește că numai el a știut și popa, care l-a luat pe al doilea.

Vine vremea la un an de se duce iar Păcală la popa, la împărtășit.

— Ce rău, ce necinstiri ai făcut în fața lui Dumnezeu, fiule?

— Apoi n-am făcut nimic rău altă decât m-am dus la o nevastă.

— Cum? Cine-i aceia?

Da Păcală unde face:

— Da ce, părinte, gândești, că aista-i jambonul cel din anul trecut?

VIȚICA SĂRACULUI ȘI VIȚEII POPII

Era un popă, și nu avea venit de la biserică. Da el le-a spus oamenilor — ca o sfântă amăgitură —, că cine a da o carboavă, Dumnezeu îi va da zece.

Iată oamenii au prins a da: care o carboavă, care cincii, care zece — care cât a avut. Da un sărac n-a avut nici o carboavă. A venit acasă, a prins a plânge către femeie:

— Iată, femeie, săraci am fost — săraci om fi! nicipând n-om avea nimic...

— Da ce-i, măi omule?

El a răspuns:

— Iată: preotul a spus că cine a da o carboavă — Dumnezeu îi va da zece... Da noi n-avem nimic, n-avem ce da.

Avea săracul o vițică, și femeia zice:

— Măi omule, hai ș-om da vițica, și Dumnezeu ne-a da zece.

A luat săracul vițica de funie și i-o duce popii. Popa-i zice:

— Închide-o în ocol, că Dumnezeu ți-a da zece.

El a închis-o în ocol, da acolo erau zece viței-buhăieși, ai popii. Și când au prins a alerga după vițica ceea! da vițica peste gard! Vițeei — după dânsa!

Pân' a ajuns săracul acasă, i-a fost ocolul plin cu viței.

Femeia s-a mirat:

— Cum de așa degrabă Dumnezeu te-a ascultat?

Da bărbatul a zis:

— Eu m-am rugat bine.

Iar popa a alergat înspăimântat:

— Măi Ioane, dă-mi vițeei!

— Părinte, nu ți-i mai dau, că 'neata singur mi-ai spus, că...

cine a da unul —

Dumnezeu i-a da zece.

Și Dumnezeu m-a ascultat

și zece mi-a dat.

'Neata ai cuvântat —

n-ai lătrat!

— Îi drept, măi Ioane.

Și s-a dus popa plecat.

POPA ÎN IAD

Era un popă într-un sat. El a trăit în viața lui cu matusca așa de bine!... Și s-au înțeles ei, unul cu altul, până la adânci bătrânețe, fără nici o gâlceavă, fără nimic...

Când a ajuns el mai târziu, așa, a văzut, că nu are puteri. Îi spune matuscăi într-o zi:

— Matuscă, îmi pare mie că am să mor. Și dacă voi muri și ți-a fi dor de mine, să vii la rai, că eu, cât bine am făcut pe lumea aceasta, numaidecât trebuie să mă duc în rai.

Au trecut vreo trei-patru ani de zile după ce l-a înmormântat. Amu, ea, matusca, îl tot visa noaptea, îl tot vedea pe dinaintea casei. Și zice: «Am să mă duc să-l văd. Tot am juruit că am să mă duc la dânsul să-l văd. Ia să mă duc».

Ia o straiță, pune vreo două pâini într-însa, ceapă, usturoi... Pune în buzunar parale și se duce...

Merge, merge... Ajunge la rai. Când la rai, acolo vede un preoțel:

— Blagosloviți, părinte.

— Ce cauți, surioară, aici?

— Da ce să caut — iată: eu îs matușca preotului «cutare», zice. A murit el și mi-i dor de dânsul să-l văd.

Caută preotul cela într-un catalog, acolo — nu-l găsește. Se duce pe la morminte — zice:

— Cu părere de rău, matușcă, nu-i aici preotul.

— D-apoi unde să fie?

— D-apoi prin tinerețile lui poate o fi făcut vreun păcat mare. Trebuie să fie în iad.

— Da unde-i iadul?

— Iată: pe valea aceasta, într-o râpă, acolo, între salcâmi.

Se pornește matușca. Ajunge. Când acolo — un drăcușor șede; cu codiță și cu niște cornițe:

— Ce cauți aici?

— Iată: eu îs matușca... Mi-a murit bărbatul, preotul. Nu-i pe aici?

Caută el într-un catalog. Zice:

— Este.

— Da cum se poate să-l văd?

— Cum? Hai cu mine.

Și se duce matușca acolo și îl vede pe preot. Da preotul era în smoală până la barbă.

Face (matușca):

— Părinte-părinte... Tare adânc mai ești! Văleu-văleu; mari păcate mai ai!

— E-hei, matușcă! Încă stau cu picioarele pe umerii arhierelui! Dacă n-aș fi cu picioarele pe umerii lui, nici nu m-ai vedea.

TOCMIREA CUNUNIEI

ăcală s-a sfătuit cu tată-său să se însoare.

Tat-su l-a trimis la popa să tocmească cununia.

Acasă, popa s-a gândit să râdă de țigan:

— Te-aș cununa — nu-ți ajung ani, măi băiete!
— Am douăzeci și unu de ani, părinte!
— Ei bine. Dacă îmi spui «Tatăl nostru», te cunun cu două sute de lei: dacă nu — vei plăti cinci sute de lei.
— Oi căta să-l spun, părinte.
— Acum să-l spui!
Păcală s-a gândit oleacă și a început a spune:

— Tatăl nostru...
I-am lăsat acasă
șezând la masă
ș-așteaptă fiul să-i vie
cu bucurie —
«Ce i-a spune popa
despre cununie?!»
Popa nu-l cunună,
nu că nu i se ajung ani —
că nu-l satură dracul de bani!
Dar deie Domnu-o noapte mare
ș-un viscol tare,
să-i dau popii cinci în frunte,
să mă cunune cu cinci sute!

CUNUNIA ȚIGANULUI

Mergea odată un țigan, bunăoară Hanul-țiganul, și cam pe la pădurea Iarovei s-a întâlnit cu popa Scridon. El venea într-o căruță de un cal și era numai cu matusca. Da Hanul-țiganul, ca de obicei, pe jos, cu desaga în spinare.

Se gândește țiganul: «Ian uită-te: jgheab bătrân! El merge în căruță, da eu pe jos. Lasă-l, că știe nenea,

cum s-o potcovească,
cum să-l amăgească».

Ajunge el drept popă și... dă!, ca creștinul, îi zice:
— Sărut mâna, părinte. Și duniatale, cucoană preoteasă.

Popa,

care împlă după sărutat,
îndată mâna i-a întins
și ca un cuvios l-a întreat,
dacă-i sănătos,
ca să le fie de folos.

Țiganul nu gândește mult și-i zice popii:

— Părinte, sfinția ta,
fie-ți milă și nu te îndura
în drum a mă lăsa.
Poate mă-i cununa —
Zece lei ți-oi da.

— Da cu cine, măi țigane? îl întrebă popa.

— Chiar cu iapa de la căruța dumitale.

Popa nu mult s-a gândit,
că era vorba de câștig

și îndată începe slujba după obicei:

— Se cunună roaba lui Dumnezeu Surica, cu robul lui Dumnezeu Hanul.

Preoteasa răspunde:

— Amin!

După ce rânduiala s-a terminat
și țiganul cu popa s-a achitat,
mâna popii i-a pupat,
și-i zice încrunțat:
— Ei, părinte, m-ai cununat
și de iapă m-ai legat;
și, după obicei, să nu fie cu păcat,
lasă-mă să mă primbl puțin cu ea.

Popa cu preoteasa au coborât din căruță și s-a suit țiganul,
iar acesta, meșter bun, strânge iapa-n frâu și pe aici ți-i drumul!
Popa cu preoteasa au rămas cu gurile căscate în urmă și atât
l-au mai văzut.

ÎNMORMÂNTARE CU BUCLUC

Era un țigan bătrân. A picat la o boală îndelungată, a slăbit și-a murit. I-au rămas trei feciori.

S-au dus ei la preot, că să vorbească să-l înmormânteze pe tatăl lor. Au început să se târguiască cu popa: cât le-a lua pe îngropăciune. Popa le cere douăzeci de ruble. Da feciorii:

— Da nu face, părinte, douăzeci, că-i slab, urât și al dracului.

Preotul:

— Dacă nu dați douăzeci — nici nu vi-l îngrop.

Aceia s-au pornit acasă, zicând:

— Dacă nu vrei, părinte, mai mult nu te rugăm, că nu face.

Ș-au stat până seara. L-au luat pe tat-său în spinare, l-au dus la preot, l-au trântit pe prispă și-au luat-o la fugă. Când să iasă pe poartă — au început a hămăi câinii; popa iese afară și vede mortul. A-nceput a striga:

— Stați, măi! Ce ați lepădat mortul aicea?!

— L-am lepădat, că spui că face mai mult. De-i lua mai mult, câștigul 'neatale, părinte!

Popa a fost nevoit să caute oameni, să-l îngroape... A plătit la gropari și masă le-a făcut...

HAINA POPEȘTI PENTRU MĂGARUL ȚIGANILOR

oi țigani tineri și unul bătrân ședea la o masă afară, da un popă ieșise de la biserică. (Era așa obicei: când trecea popa de la biserică, oamenii să se scoale și să-i sărute mâna).

Acel mai bătrân se scoală, dar ceilalți șed.

Popa:

— Da 'neavoastre, măgarilor, de ce nu vă sculați?

— Nu ne sculăm, că ne minună, cum de la 'neata, părinte, au crescut așa de mari urechile?

— Apoi, măi băieți, haina îi sfântă. Și eu pot să fiu chiar măgar, că tot una trebuie să vă sculați și să-mi sărutați mâna.

— Apoi, măi fraților, a zis unul din oamenii ceia, lasă că om avea noi popa nostru, numai haine să-i cumpărăm!

Și s-au dus la Chișinău și au vrut să cumpere haine, da vânzătoru-i întrebă:

— Da ce mărime are popa vostru?

Da ei răspund:

— Apoi tot îi mare, că Eșanca noastră a mai fâtat o dată după ce l-a fâtat pe dânsul, da noi o avem de vreo șase ani.

MAHOMED-PAISIE ȘI CUCOȘ-FASOLĂ

 Ce-i veni în gând unui turc, de trecu la legea noastră; și văzându-se creștin odată, se și călugări, schimbându-și numele din Mahomed, sau cum îl chema, în Paisie.

Merse sfinția-sa părintele Paisie la o mănăstire, luându-și cu dânsul în chilie și un cucuș cu numele Fasolă. «Tot va rămânea mâncarea de la mine și n-am cui o da», se gândea părintele când își aduse cucușul.

Trec posturi peste posturi, ca la mănăstire.

Azi îi post, că-i Macovei; mâine — că-i Ziua-Crucii; și așa o ducea părintele tot în posturi.

Iată că cu greutate trece și «postul cel mare». Era în «săptămâna patimilor» și părintelui Paisie, fiindu-i acuma greu de atâta post, ce-i veni în gând, căci tăie cucușul și-l puse la fiert.

Se întâmplă că veni tocmai atunci alt sfânt părinte la părintele Paisie și, văzând carnea cea de cucuș fierbând în oală, se miră foarte și, nici una-două, într-o fugă se duse și-l pârî la stareț. Acesta îl cheamă la dânsul.

— Ce fierbei în oală, frate? îl întrebă starețul.

— Fasolă, răspunse turcul.

— Cum fasolă, căci fratele zice, că era cucuș.

— Cucuș, da-l cheamă Fasolă, și mie, fiindu-mi dor de fasole, l-am pus la fiert.

— Nu știi că noi n-avem voie de mâncat în post nici lapte, darmite carne?

— Știu, dar eu n-am mâncat carne, ci fasolă. Puțin îmi pasă ori de-a fost cucuș sau găină. Eu știu că-l chema Fasolă; și cum

mi-ați schimbat voi numele în Paisie, așa i-am schimbat și eu numele din cucuș în fasolă. Și cum nu sînt eu ce am fost mai înainte de a mă călugări, așa nu-i nici el cucuș, ci fasolă. Și doar ce-i mânca în post, dacă nu fasole? răspunse turcul mânios, plecând hodorogind spre chilia sa.

NIAZI-ILIE ȘI GĂINĂ-RĂDĂCINĂ

Era un turc, pe care îl chema Niazi. Legile mahomedane îi dădeau dreptul să aibă mai multe femei, însă din pricina sărăciei el nu putea ține nici una. Atunci a hotărât turcul să treacă la creștinism și să se facă călugăr, mai ales că Niazi odată a dat peste niște călugări ortodocși, care tare își mai laudau legea lor creștină: că ei trăiesc fără femei, că tot ce le trebuie mănăstirea le dă, doar se cere să cânti și să te închini. De altceva, de nimic n-ai bătaie de cap.

Niazi hotărât s-a dus la sfinția-sa mitropolitul Nicodim și i-a spus dorința sa, rugându-l să-l primească și pe el în turma lui Hristos. Mitropolitul, bucuros că un păgân se lasă de turma lui Mahomed și trece la turma lui Hristos, îndată i-a și făgăduit că-l primește.

— Dar, înainte de a te călugări, fiule, zise mitropolitul, trebuie să treci printr-o curățire sufletească. Trebuie să postești timp de trei luni într-un schit de pustnici, unde n-ai voie să mănânci carne, ouă, lapte, pește și alte mâncăruri omenești. Dar va trebui să trăiești numai cu ierburi și rădăcini. Aceasta este o încercare, ca să vedem, dacă nu te dai ispitei diavolului.

Niazi a primit propunerea mitropolitului și a fost botezat, schimbându-i-se numele din Niazi în Ilie.

După aceasta Ilie a luat drumul mănăstirii, vreme de trei luni să ducă viață de pustnic, trăind într-o chilioară mică și întunecoasă, mâncând numai ierburi și rădăcini. Peste câteva luni se făcuse ca pistolul, așa de tare slăbise. De acum îl dădea vântul jos. Și se gândea: «Oare cum pot răbda alții?!» Și, cu toate că era păcat să te uiți pe la geamuri, Niazi-Ilie într-o sară

s-a zgâit prin ferestrele altor pustnici. Lui nu-i venea să creadă ce a văzut înaintea ochilor. Toți înfulecau de le pocneau fălcile, care carne, care brânză, care pește, ba unii — și rachiu beau!

Turcul, când a văzut asta, s-a dumerit cum pot să rabde toți ceilalți. Îndată a pornit-o spre sat și a furat o găină. Dar, taman când puse găina în oală și ea începuse să clocotească — hop! că sosește și sfinția-sa mitropolitul pe neașteptate, să controleze, ce fac pustnicii și cum țin posturile.

Ilie n-a știut despre sosirea mitropolitului și se trezește cu acesta în chilioara lui. Dar turcul nu s-a pierdut cu firea. L-a primit pe mitropolit cu toată cuviința, i-a sărutat mâinile și poala rasei și i-a cerut blagoslovenia. Mitropolitul cercetă cum o duce Ilie, dacă face regulat rugăciuni, ce mănâncă ș. a. m. d. De odată picioarele găinii ies la iveală din oală. Mitropolitul a tresărit. Și s-a repezit să vadă ce este în oală.

— Ce-i asta, măi Ilie? Ce fierbi tu aici?!

— Niște rădăcini, sfinția-ta.

Mitropolitul a luat lingura și când a răscolit prin oală, a văzut că-i pasăre și a sărit în sus de mânie:

— Ce-i asta, nelegiuitule?! Acestea-s rădăcini, ha?!

— Rădăcini, sfinția-ta! răspunde turcul hotărât.

Mitropolitul, furios că-l mai și chiorăște, apucă găina de picioare și o scoate din oală.

— Cum?! Rădăcini?! Întrebă mitropolitul plin de mânie.

— Da, rădăcini, răspunse turcul.

— Ptiu, ucigă-te-ar crucea!... Tu ești nebun ori n-ai mult?! Ce, nu vezi că asta-i găină?

— Ba văd. Drept că-i găină, dar eu am botezat-o rădăcină.

— Cum așa? Întrebă mitropolitul.

— Uite așa... Ce, parcă sfinția-ta erai nebun, când m-ai botezat și ai făcut din Niazî — Ilie? Tot așa am făcut și eu din găină — rădăcină. Așa că... dacă am păcătuit, înseamnă că de la sfinția ta am învățat. Da să mănânc de fruct am învățat de la ceilalți pustnici.

RĂMÂI, GHERONTE, CĂ GHEORGHE SE DUCE

Era odată într-un sat un flăcău cu numele de Gheorghe. Mai de voie, mai de nevoie... intră el la o mănăstire și, călugărindu-se, își schimbă numele în Gheronte.

Viața ceea, plină de canoane și posturi, îi scotea sufletul din oase bietului călugăr. Văzând că necazurile și greutățile nu mai au vad, a lăsat mănăstirea și s-a pornit înapoi la satul lui.

Trecând printr-o pădure, a dezbrăcat rasa, a agățat-o pe creanga unui copac și a zis: «De acu... rămâi, Gheronte, că Gheorghe se duce!»

MINUNEA DE LA FÂNTÂNĂ

Se răiau într-un sat un popă și un crâșmar — Iancu. Popa, cam sărac, n-avea bani ca să bea la Iancu, da Iancu n-avea colaci... Se întâlnesc ei la crâșmă și se jeluie unul altuia.

Într-un timp se gândește Iancu la o șmecherie:

— Părinte, nu s-ar găsi prin podul bisericii vreo icoană de cele vechi, de demult?

— Am să caut, Iancule, poate oi găsi.

A căutat și a găsit o icoană cu chipul Maicii Domnului. Iancu a lipit patru lumânări mari pe la colțurile icoanei și a coborât-o în fântână.

Se duce un creștin, mai de dimineață, să ia apă. Când se uită — minune! începe a striga:

— Măi Gheorghe! Măi Vasile! Ia veniți încoace, măi!

Au venit ei:

— Asta-i minune mare!

Strigă ei la popa. A venit popa, s-a uitat:

— Trebuie de făcut rugăciune.

Au scos crucile din biserică, au făcut rugăciune la fântână.

Au început oamenii a lua apă de la fântâna ceea... Unii spuneau că și măliga-i mai bună cu apă de aceea; alții ziceau

că apa ceea, dacă o beai, apoi îți ajută cât o sută de grame de rachiu.

De-acuma popii îi mergea venitul: care bea apă de acolo, pune și câteva copeici.

S-a zvonit și prin satele din jur. Veneau la fântână, intrau și pe la Iancu:

— Ia mai dă o sută de grame! Dă o gustărică, dă ceea...

Mergera treaba și la Iancu de-acum.

A-mbogățit popa, a-mbogățit și Iancu...

Iată că într-o zi vin niște oameni dintr-un sat de mai departe, să vadă minunea. Trag mai întâi la Iancu, să bea câte o sută de grame...

— Jupâne Iancu, am auzit că s-a-ntâmpat o minune la o fântână, aici-ia, la dumneavoastră.

— Da, da, da! Mare minune! Mare minune s-a-ntâmpat în sat la noi.

— Da..., jupâne Iancu, apa ceea ajută ceva?

— La alții — nu știu, da la doi — tare le-a ajutat!

LAPTELE DIN ALTAR

n popă bătrân, neavând unde-și păstra laptele de la cele cinci vaci, pe care le hrănea cu cele adunate de la credincioși, s-a hotărât să-l ducă în altarul bisericii, acolo fiind mai răcoare.

Dar clopotarul Păcală ... de câte ori curăța sfeșnicele de mucuri de lumânări, mai da și prin altar și înmuia câte o bucată de nafură în smântână, ca să meargă mai ușor pe gât. Ba, fiind bun la suflet, îi miluia și pe sfinți, ungându-i pe la gură.

Duminică dimineața, când a venit popa la slujbă, a văzut că toate oalele erau smântânite.

— Păcală! a strigat popa. Cine a smântânit oalele?

— ...Nu știu, părinte, a răspuns clopotarul.

Popa a ridicat mâinile să-l afurisească, dar, când s-a uitat în sus, a văzut că toți sfinții erau plini de lapte pe la gură. S-a uitat el mai întâi la Maica-Domnului și-i zice:

— Ei, despre tine — mai treacă-meargă; ai copil mic, dar tu, sfinte Neculai, calic bătrân, cum te-a lăsat inima să te lăcomești la muncă străină?...

PE DEALUL LOZOVEI

Cică a fost odată ca nici odată; dacă n-ar fi fost, nu se vorbea: A fost la biserica din Lozova un popă cu numele de Vrabie, iar dascălul — nu rămânea nici el în urmă; îi spunea Pițigoii. Erau ei cum erau, la înfățișare, dar când venea vorba să se întâlnească cu ghiurghiuliul, făceau vârful! Uneori se întâmpla și în timpul slujbei să mai tragă câte o dușcă.

Odată cetățenii din Stejăreni i-au pofit la hram. Oamenii i-au primit cu mare alai. Și au închinat ei în numele Domnului câte-o dușcă, câte-o dușcă — până când înaintea ochilor, în loc de oameni, li se păreau haragi.

Spre seară — hai s-o ia la vale spre Lozova. Pe dealul Lozovei, deal înalt, era gheață ca sticla. Au încercat ei să pornească la vale, dar nu era chip; părintele la primul pas a dat cu fruntea la pământ, închinând mătăniei. Dascălul, fiind oleacă mai tare, spune:

— Părinte! Mi-a venit o idee, cum să ajungem noi teferi în vale.

— Da cum, dascăle? întrebă părintele.

— Iată sfânta icoană. O așezăm cu fața în jos, ne suim pe dânsa și ne ducem până în vale ca pe sanie.

Cât ai zice «Doamne miluiește», ei erau în valea lui Avram. Când au ajuns în vale, se uită dascălul pe fața icoanei și vede că chipul lui Hristos nu se cunoștea deloc. A rămas scândurica goală și curată.

— Părinte! Vezi că chipul Domnului s-a șters?! zice dascălul.

— Da, dascăle. Să ne închinăm Domnului, că s-a jertfit pentru noi.

HÂTRIA POPII

Sa pornit odată un popă într-o călătorie în pustiu. S-a stârnit o furtună și popa a început a se ruga la Dumnezeu să-l scape, că a vinde calul, iar banii îi va împărți la săraci.

După ce s-a terminat furtuna, s-a întors popa acasă. S-a pus pe gânduri: să vândă calul, ori nu. «Trebuie să-l vând», s-a gândit el.

A trimis-o pe matuscă la târg cu calul de vânzare, dar i-a dat și un cucoș pe de-asupra și i-a spus așa:

— Calul să-l vinzi c-o rublă, da cucoșul — c-o sută de ruble.

Când a ajuns matusca la piață, oamenii o întreabă:

— De vânzare-i calul?

— De vânzare, da nu-l dau fără de cucoș.

— Da cum îi dai?

— Calul — c-o rublă, da cucoșul — c-o sută.

Un om a dat o sută și-o rublă, a luat calul și cucoșul și s-a dus în treaba lui.

Preoteasa, ajungând acasă, a dat popii rublele de pe cucoș, dar de pe cal — le-a împărțit la cei săraci.

ALUNGAREA NECURATULUI

Intr-o noapte întunecoasă un flăcău s-a uns cu funingine pe față și s-a dus la o fată, cu care se împăca tare bine. A dat o bură de ploaie și nu s-a mai întors acasă — a adormit alături de fată.

Se luminase de zi, dar ei nu se trezeau. Mama fetei a crăpat ușa să vadă, de ce nu se scoală fata. Când a văzut fața băiatului, a crezut că-i ducă-se pe pustii — s-a dus repede și-i spune bărbatului:

— Măi omule, lângă fata noastră doarme necuratul.

S-a dus și moșneagul să vadă. Ucigă-l crucea și altă nimică!

S-a dus omul la popa...

— Îi cam cu primejdie, zice popa, dar dacă-mi dai o mie de ruble, mă duc să-l alung.

Zis și făcut.

Popa a luat cadelnița, evanghelia, s-a suit călare pe iapă și s-a dus la omul cu nevoia. A cerut o lopată, a pus evanghelia pe lopată, a crăpat ușa... Întinde lopata printre ușă și începe a cânta din tindă cuvinte sfinte.

Tot cântând popa așa, băiatul s-a trezit, s-a speriat și a sărit din pat, da popa, când l-a văzut, a scăpat lopata din mână și zmac! pe iapă călare.

A rămas numai cu cadelnița. Când a dat în iapă cu cadelnița, da ș-aceea s-a 'nvălătucit în coada iepei. Popa trăgea cât putea de cadelnița și striga:

— Dă drumul, drace, de cadelniță, că-i bisericescă...

DRUMEȚUL ȘI RĂSTIGNIREA

Un biet drumeț ținea lungul șleahului. Prinzându-l obo-seala, s-a gândit să poposească. Și trage alături cu drumul, tăman lângă o răstignire mare de lemn.

Acolo, a mâncat ce a mâncat și s-a culcat sub cruce să se odihnească. Numai cât a adormit și s-a stârnit o viforniță mare de vânt, care a răsturnat crucea peste drumeț și i-a rupt mijlocul.

Prinde acesta a se văieta, prinde a geme. Și, trecând unul cu căruța, a văzut pacostea vântului. L-a luat pe drumeț și l-a dus în sat. Da de rătuit, în satul cela n-a avut cine să-l rătuiască. Hai, s-au gândit neamurile, să-l cheme pe popa, să-l pristuiască.

Vine popa cu evanghelia, citește ce a avut să citească, și la urmă îi întinde nenorocitului o cruce mică s-o sărute. Cela face ochii mari și-i spune:

— Of, părinte, fugi cu crucea de aici, că și asta, când a crește mai mare, a fi tot așa de păgână ca și aceea din marginea drumului, care mi-a rupt mijlocul.

CITIREA SCRIPTURII ȘI COLACII

S-au întâmplat odată la un loc un fecior de popă și unul al unei femei din sat. Nici una, nici două — s-au luat la bătaie... Ei, și acesta, al femeii, mai voinic, l-a chelfănit pe al popii.

Acela — unde face printre lacrimi:

— Las' c-a veni ea, mama ta, la biserică — am să-i spun tatei să nu-i citească din scriptură!

Da ș-acesta, tot nu era prost, îi zice:

— Las' c-om vedea, ce-a citi tată-tu, dacă nici mama nu i-a mai duce colaci!

MERSI

Într-o zi un argat — Păcală — îl întreabă pe popa:

— Părinte, ce înseamnă cuvântul «mersi»?

— U-ha! Acest cuvânt îi scump, fiule, zice popa, ca să-l prostească pe argat. Acest cuvânt face cât cinci zloți.

Peste vreo două luni a murit tatăl argatului...

S-a dus Păcală la popa și l-a rugat să i-l înmormânteze pe tată-său.

— Tu n-ai bani, fiule, îi zise popa.

— N-avea grijă, părinte, îi fi mulțămît.

Popa a venit la înmormântare și, ca la cei săraci, a zis și el de două ori «Doamne miluiește».

După înmormântare, argatul i-a strâns mâna popii și i-a zis:

— Mersi, mersi și un mersi de la mine, părinte!

LA DRUM

Un om îl ducea pe popa în căruță la târg.

Mergând pe drum, înspre dânsii venea altă căruță, în care un om îl ducea pe un boier. Omul acesta, de îl ducea pe popa, nu da la o parte, da nici acela nu da din drum. Atunci omul cela răcnește la acesta:

— De ce, măi, nu dai din drum? Nu vezi că la mine în căruță îi boierul?!

La care acesta răspunde:

— Da aista cine-i — dracul?

COLACUL POPII

Lera odată un popă, care nu se mai sătura de colaci. La fiecare sărbătoare le bătea obrazul oamenilor:

— Oameni buni! Tare-s mititei colacii iștia, de mi-i aduceți la biserică.

S-au sfătuit oamenii și au făcut un colac așa de mare, că nu încăpea pe ușa bisericii. L-au chemat ei pe popă și i-au arătat colacul. Popa s-a uitat și le-a spus:

— Oameni buni! Colacul nu-i mare — ușa bisericii îi cam mică.

CUM CÂNTĂ POPA LA MORT

La mort popa zice:

— Pe cel gard cârcâia,
șufurește-te ș-o ia...

(Așa-i zice dascălului). Da dascălul:

— Al-iluia, părinte,
n-o pot lua...
— Cam de cap, cam de picioare,
să nu cârâie mai tare...

RUGĂ LA SFÂNTUL PINTILEI-DE-VARĂ

Mergea odată Păcală cam beat pe drum. A căzut într-un bulhac și-a 'nceput a se ruga:

— Sfinte Pintilei-de-Vară,
scoate-mă din iaz afară,
că ți-oi da o lumânare
cât o oiște de mare.

Tândală, trecând pe acolo, îl întreabă:

— Da de unde ai să ei așa lumânare?

— Dă-i pace să mă scoată, c-apoi nu mai vede el nimic.

CÂT COSTĂ SFÂNTUL

dată, la ușa unei biserici, Tândală vindea icoane. Se apropie o bătrânică de dânsul și-l întreabă:

- Ce sfânt îi aista?
- Sfântul Neculai.
- Da cât costă?
- O sută.
- Da aista cine-i
- Sfântul Gheorghe.
- Și cât costă?
- O sută.
- Da cel de colo cine-i?
- Sfântul Trifan.
- Și cât face?
- Tot un drac.

PREOTUL LA SPAIMĂ

n preot venea din Anglia cu vaporul. Pe la o jumătate de cale s-a început o furtună grozavă. Valurile mării aruncau corabia de pe o creastă de val pe alta.

Popa, speriat de moarte, îl întreabă pe căpitan:

— Domn căpitan, oare mult va mai ține așa?

— Dacă mai ține vreun ceas tot așa, ne ducem cu toții în rai, a glumit căpitanul.

— Să ne ferească Dumnezeu de așa nenorocire! a rostit preotul cu spaimă în suflet.

SCÂRBA POPII ȘI BUCURIA ȚIGANULUI

răia odată un popă cu casa alătura de-a unui țigan.

Într-o zi popa îi spune țiganului:

— Măi Lulea, de ce nu vii să te împărtășești? Iată că va trece postul-mare, și tu ai să rămâi nepristuit.

— Bun, părinte. M-oi duce duminica asta.

Iată îi zice țiganul țigăncii să-i coacă colaci, că el s-a duce duminica asta să se pristuiască.

I-a copt țiganca colaci, iar țiganul s-a dus sâmbătă seara la spăvădane, ca să-și spuie păcatele înaintea părintelui.

A intrat țiganul în biserică, a luat o lumină și a pus-o în sfeșnic. Stă și așteaptă să-i vie rândul să se spăvăduiască.

Când i-a venit rândul, s-a pus în genunchi înaintea popii și popa îl întreabă, ce păcate a făcut. Țiganul îi spune câte și mai multe, de toate ce-a făcut. Popa îl povățuiește:

— Trebuie să faci numai bine, să ajutorezi omul la nevoie; că Domnul așa spune: «Dacă dai ras, iei cu vârf».

Țiganul întreabă:

— Da cum vine asta, părinte, «dai ras și iei cu vârf»?

— Asta, fiul meu, așa-i: de pildă, tu ai o vacă și o dai la altul de pomană; pentru asta Dumnezeu are să-ți deie mai multe.

Cum se duce țiganul acasă, îi spune țigăncii:

— Fa Glașă, tu știi, ce mi-a spus popa?!

— Nu știu, măi, nu știu, că eu stam pe cuptor cu copiii, nu eram cu tine la biserică.

— Mie mi-a spus popa că, dacă eu oi da vaca de pomană, mie Dumnezeu mi-a da mai multe.

— Știu eu, măi, cum om reuși noi cu treaba asta?..

Se duce țiganul duminică-dimineața la biserică să se pristuiască. Și cum vine de acolo, ia vaca de funie și o duce la fratele său, să i-o dea de pomană.

— Iată, măi frate, îți dau vaca mea ție, de pomană!

— Mulțămesc, măi frate. Mulțămesc.

Vine țiganul acasă și se culcă.

Adăuza, de dimineață, se apucă țiganul să facă un ocol mare, ca să-i încapă vacile, pe care i le va da Dumnezeu. A tăiat totți salcâmi, pe care i-a avut în grădină, și-a făcut ocol.

După ce a mântuit de făcut ocolul, a venit în casă, s-a așezat pe laiță, la fereastră, și așteaptă să-i vie vacile. El gard împrejurul grădinii nu avea. Stând așa țiganul, cu ochii la fereastră, numai ce vede că îi intră vacile popii în grădină. Sare țiganul de pe laiță și strigă la țigancă:

— Glașa, hai și mi-i ajuta să închid vacile!

Au sărit amândoi și au dat vacile în ocol.

Când se uită popa — vacile nu-s! Vacile trântiseră poarta, cum o mai făcură și altădată, ieșiseră din ogradă și se duseră la țigan în grădină...

Se duce popa la țigan și-i zice:

— Măi Lulea, de ce mi-ai închis vitele?

Da țiganul unde face:

— Părinte, eu nu pe-a dumitale vite le-am închis! — pe care Dumnezeu mi le-a dat. N-ați zis singur la spăvădane că, dacă oi da vaca mea la altul de pomană, Dumnezeu mi-a da mai multe?! Și iată că eu stam pe laiță. Când mă uit — vacile vin în grădină. Eu le-am închis și atâta tot...

Popa a stat, a ascultat... — n-are ce face. Apoi se mai gândește și zice:

— Măi Lulea, cine s-a scula mâine mai devreme și i-a da celuilalt «bună dimineața», a' aceluia vor fi vitele.

Stă țiganul și se gândește... Popa s-a dus acasă, da țiganul își frământă creierul: cum să facă ca să-i deie el mai întâi «bună dimineața». S-a gândit cât s-a gândit și i-a venit ceva în cap.

Când s-a întunecat, se duce țiganul la popa în ogradă și se suie pe un copac de măr, ce era dinaintea casei, în fața ferestrelor. Și de acolo, prin fereastră, îl vede pe popa — și când se culcă, și când se scoală.

Popa, cu mare grijă în cap, se scoală dimineață tare, aprinde lampa, se îmbracă și iese repede afară. Da țiganul, cum a văzut prin fereastră că iese popa afară, a și sărit din copac și stă dinaintea ușii. Popa numai a crăpat ușa, da țiganul:

— Bună dimineața, părinte!

Popa a încremenit, când l-a văzut pe țigan înaintea lui... Se uită scârbit și zice:

— Bună dimineața, măi Lulea...

SFINȚII

Păcală s-a dus la popa să doarmă. Popa n-avea unde-l culca și i-a așternut în casa cea mare, unde ținea cârnațul și slănina afumată. Păcală s-a făcut a nu ști ce-s acelea și vru să se culce. Popa îi zice:

— Aista-i Dumnezeu, și arată la slănina afumată, iar aiștia-s sfinții, și arată la cârnaț.

Păcală a dormit până la ziuă, s-a sculat, a luat cârnațul, l-a sculat și pe popă și i-a zis:

— Mai rămâi sănătos cu Dumnezeu, că eu mă duc cu sfinții.

Popa, nebănuind nimic, a zis:

— Drum bun, măi Păcală!

Dimineața popa a dat că nu-i cârnațul, dar Păcală era departe.

AȘA MI-AI SPUS...

Păcală se duse la popa să se spovedească.

— Ce păcate ai făcut? îl întreabă popa.

— Să fie cu iertare, cinstite părinte, eu n-am făcut păcate, fărădecât numai cu gândul.

— Cum s-o înțeleg?

— Apoi uite cum: de multe ori aș fi pus mâna pe câte ceva, dar n-am furat niciodată, că îmi era frică de păruială.

— Ei, Păcală, apoi asta tot păcat rămâne, căci trebuie să știi că gândul și fapta totuna e. Una nu este mai bună decât alta.

Și părintelul îi dete canon lui Păcală să plătească trei liturghii și să ajuneze două zile una după alta.

Nu mult și iată că într-o zi sluga popii se duse cu caii stăpânu-său să-i adape la vâlceaua ce curgea pe lângă bordeiul lui Păcală. Caii, după ce băură, își ridicară capetele și începură a căta spre ogorul lui Păcală semănat cu porumb. Cum îi zări din ușa bordeiului, se și repezi la ei, îi luă zălog, îi duse în ogradă și-i închise. Sluga îi spuse popii ce s-a întâmplat și popa îndată îl și trimise după Păcală.

— De ce mi-ai închis caii, bre Păcală?

— Cum să nu-i închid, cinstite părinte, dacă au mâncat din holda mea?

— Ce să mănânce, nebunule, dacă nu s-au mișcat de lângă vâlcea?

— Ei, ei, de mișcat nu s-au mișcat, dar s-au uitat spre păpușoiul meu.

— Și dacă s-au uitat?

— Dacă s-au uitat, e dovadă că aveau de gând să mi-l strice. Ş-apoi gândul și fapta e totuna, așa mi-ai spus sfinția ta!

MINTE DE LA MĂNĂSTIRE

răia odată un băiat sărac și i-a venit și lui ziua, când s-a gândit să se ducă la mănăstire.

A trăit acolo o vreme ca vai de lume: vreo cinci săptămâni a păscut și a îngrijit porcii;

de lucru nu se plânga,
da mâncare — din cer lua.

Iată că i-a venit rândul să se călugărească; i-au dat o rasă, un potcap și i-au schimbat numele din Gheorghe în Gheronte.

Acum îi era și mai rău. Văzând că nu mai poate îndura canoanele, s-a gândit să fugă acasă...

Pe drum, trecând printr-o pădure, a azvârlit rasa călugărească. Dar mai departe îi apar în cale niște oameni cunoscuți și-i zic:

— Bună ziua, frate Gheronte!

— E-he, măi oameni buni, Gheronte a rămas la mănăstire să slujească Domnului, da eu sînt Gheorghe, cum am fost...

Merge mai departe. Ajunge-n sat. Vede un om bătînd un câine, care scheuna și schiorlăia ca vai de dînsul.

— Ce faci, bre om de Dumnezeu?!

— Iată: vreau să-nvăț minte câinele ista, că tare stricător s-a mai făcut.

— Păi nu-l bate, dacă vrei să-l înveți minte — mai bine du-l la mănăstire.

TOANE BOIEREȘTI

19

PĂCĂLITORUL UITAT ACASĂ

dată Păcală stătea la marginea unei păduri și se gândea ce să mai facă. Și când se uită pe drum, vede venind spre el o trăsură. Repede ia un trunchi mare de copac și-l ridică cu un capăt drept în sus. În trăsură era boierul, cucoana și vizitiul, care mâna caii. Boierul, văzând pe Păcală, spuse vizitiului să oprească trăsură și zice:

— Bună ziua!

Păcală răspunde:

— Mulțumim!

— Dar ce faci aici?

— D-apoi, cucoane, ia, am pus și eu lemnul acesta să se odihnească olecuță, că apoi îl duc acasă. Da dumneavoastră unde vă duceți?

— Am auzit de unul Păcală, care păcălește oamenii, și mă duc să-l găesc, să mă păcălească și pe mine.

Păcală zice boierului:

— Nu te mai duce, cucoane, mai departe, că eu-s Păcală! Dar acum nu pot să vă păcălesc, că am uitat păcălitorul acasă. Dacă voiți să vă păcălesc, mă duc până ici în sat, acasă, să-mi aduc păcălitorul, și apoi am să vă păcălesc. Cucoane, ține lemnul bine, să nu se clatine nici într-o parte, că eu vin îndată.

Se dau jos cucoana și vizitiul. Boierul ține cât ce poate trunchiul să nu se clatine. Păcală se suie în trăsură, și pe ici ții drumul! Se lasă amurgul, se face noapte. Păcală nu mai vine. Stau ei așa toată noaptea și a doua zi până după-amiază.

Iată că trece un om pe acolo.

— Bună ziua, zice omul.

— Bună ziua, îi răspunde boierul.

— Dar ce stați dumneavoastră acoloa?

Boieru-i spune omului că ține copacul în picioare, „până ce-a veni Păcală de-acasă cu păcălitorul să ne păcălească“.

— Mi-a spus că vine degrabă cu trăsura, și nu mai vine.

Atunci omul zice boierului:

— D-apoi, cucoane, nu-i destulă păcăleală asta, că s-a dus cu trăsura și cu cai cu tot?

BOIERU-I TOT BOIER

— cu, cică, într-un sat trăia un gospodar, Păcală. De unde și până unde, gospodarul nostru se îmbolnăvește, iar într-o bună dimineață îl găsesc ai casei țapăn și rece, mort de toți morții. Îi fac toate rânduielile creștinești și-l pornesc spre cimitir. Când să-l dea în groapă, minune dumnezeiască: mortul se scoală din sicriu și începe a-și face cruce și a povesti celor din jurul lui cele ce văzuse pe ceea lume.

Ce se întâmplase?

Păcală fusese numai leșinat.

Auzind și moșierita satului, căreia îi murise soțul, de cele întâmplate și de cele ce povestește Păcală cel înviat, l-a chemat la curte și l-a întrebat să-i spună dacă a văzut și pe boierul ei.

— Hei, cocoană, cum să nu-l văd, l-am văzut și pe coconașul. Ș-acolo-i tot boier!

— Bine, dar cum, ce făcea? mai întrebă cocoana, plină de bucurie când auzi că și pe ceea lume boieru-i tot boier.

— Păi, ce să facă? Coconașul ședea culcat pe-un crivat¹ de fier, în mijlocul unei văpăi de foc, iar eu, tot slugă, puneam lemne și-i dam foc pe dedesubt. Vezi că, oriunde, boieru-i tot boier!

HRAM SĂ FIE!

n boier zgârcit avea obiceiul ca la masă să mănânce totdeauna numai jumătate de ou. Ca pentru toată lumea, veni

¹ Crivat — pat

și pentru dânsul ziua de hram. Musafiri aleși începură să-i curgă din toate părțile. După dulceață, slujnica se gândi să pună masa. Avea bucătăreasa pregătite de toate și pentru toți, dar boierul era știut că mânca jumătate de ou. Îi veni numaidecât în minte slujniciei că la o masă așa de mare n-o să aibă boierul cinste cu jumătate de ou pe farfurie, și dădu fuga să-l întrebe:

— Cuconașule, azi e hram, aveți musafiri, ce să vă pun la masă? Tot jumătate de ou? Dacă n-ar fi hram...

Boierul rămase gânditor, puse mâna la tâmplă, se gândi lung și zise hotărât:

— Apoi, dacă-i hram... Încaltea hram să fie; pune-l întreg!

IARMAROC BOIERESC

n boier plecă cu argatul său, Păcală, amândoi călări, la moșie. Pe drum, boierul, văzând o câmpie întinsă, zise:

— Aoleo, măi Păcală, ce mai loc bun de iarmaroc!

— O fi, cucoane, răspunse argatul cam cu îndoială.

— Dacă e așa, ia stai să facem noi un iarmaroc aici!

— Cum să-l facem, cucoane?

— Uite cum se miră prostul! Stai să te învăț eu cum se face iarmarocul. Descalecă!

Păcală descalecă.

— Acum ia șaua de pe cal și pune-o coala, jos! Scoate chinga și pune-o alături! Aducă pofilul¹; mai pune și scările și frâul și ipingea² ta! Acum ia șaua și de pe calul meu, și toate câte se mai țin de șea, și așterne-le înșiruite peste drum de ale tale! Ia și caii amândoi și leagă-i de cel pom de lângă tine, ca să fie și obor de cai!

Păcală făcu tot ce i se zise.

— Ei, nu e iarmaroc ăsta? întrebă boierul.

¹ Pofil — cureaua hamurilor care trece pe sub coada calului.

² Ipingea — manta cu glugă pentru vreme de ploaie, făcută din dimie sau din postav.

— Ba e iarmaroc, cucoane, răspunse argatul scărpinându-se după ureche.

— Acum, hai să ne plimbăm prin târg, măi Păcală, zise boierul.

— Hai, cucoane, răspunse bietul argat, care nu mai putea de căldură și de osteneală.

Plecă boierul înainte, și Păcală după dânsul, să se plimbe prin iarmarocul făcut de ei; dar pe când se plimba, argatului îi veni o dată bine și-i șterse o palmă la ceafă boierului. Se întoarse boierul supărat și întrebă ținându-se de ceafă:

— Ce e asta, Păcală?

— Nu știu, cocoane, poate vreun bețiv din ăst iarmaroc mare să se fi obrăznicit!

SFATURI

 — Ascultă, Păcală! Zici că-ți sînt copiii bolnavi și o duci rău... Păi, dacă-i ții goi și nemîncăți... Eu să fiu în locul tău așa avea grijă de ei, i-aș spăla, i-aș îmbrăca frumos, și să vezi pe urmă cum ar merge...

— Apăi, zău, boierule, așa face și eu tot așa dac-aș fi în locul matalé.

FRUNZĂ VERDE PORUMBRICĂ, DE BOIER N-AM NICI O FRICĂ

 Păcală se purta alene prin ogorul stăpânului său și azvârlea din când în când din traistă câte-o mână de păpușoi. Și ca să-i mai treacă de cele aleanuri, Păcală cânta cât îl ținea gâtlejul, cam așa:

Frunză verde porumbrică,
De boier n-am nici o frică!

Frunză verde scânteioară,
Când m-oi duce eu la moară,

Fie bine, fie rău,
N-o să cred pe Dumnezeu!

Ș-apoi, frunzuța de linte,
Iapa mea îi mai cuminte
Decât moș popa Arvinte!

Și cântecele, după ce le zicea o dată, le mai zicea o dată, ș-apoi iar, ș-apoi iarăși, și tot așa de dimineață, de pe la cântători, și până noaptea, când închidea ochii.

Într-o zi se întâmplă ca boierul Mihăluș, stăpânul lui Păcală, să meargă prin țarina lui, ca să-și mai vadă de semănături. Și iaca, deodată, aude cântând înaintea lui pe Păcală cântecele ce vi le-am spus.

Stă boierul pe loc și se gândește:

„Măi, ce să însemne vorbele acestea ale argatului? De ce nu se teme el de mine și nu crede nici pe Dumnezeu? Ș-apoi mai zice că iapa lui îi mai cuminte decât popa Arvinte?”

Tace boierul și se duce acasă. Acolo pune să i se pregătească un harapnic, știi coala, de să rupă bucățica unde va lovi; ș-apoi trimite de aduce pe Păcală la curte.

Când ajunge Păcală la cerdac, iese cuconul Mihăluș înainte și începe a mi țî-l lua la dopros¹.

— Ian ascultă, mă mogârlane! Da ce cântece cântai tu azi-dimineață pe lan, de se răsuna în toate părțile, mă? Ce cuvinte boscorodeai tu acolo, mă? Ha? Răspunde!

— Păi, da, cocoane... cinstita față ‘mitale, cântam și eu să-mi mai treacă de cele aleanuri...

— Da nu erau cântece de alean cele ce cântai tu, țopârco, cântai mai întâi că n-ai teamă de mine nicidecum. Cum de nu țî-e teamă de mine, mă? Ha? Răspunde, ori îți rup carnea de pe tine cu harapnicul!

— Țî-oi răspunde, cocoane. Fi-ți-ar fața cinstită! Apoi, cum să am teamă de ‘niata, dacă eu mi-oi face totdeauna toată treaba

¹ Dopros — anchetă, interogatoriu.

ce-mi orânduiești și nu ți-oi da niciodată pas de bănuială, de ce dracu să mă tem de dumniata, că doară nu ești hoț de codru, să schingiuești oamenii degeaba, răspunse Păcală.

— Ei, brava ție, mă Păcală! îi zise boierul. Dar știi tu că ești deștept, bre! Așa-i, că dacă vei face treaba cum se cade, la ce dracu să te temi de mine, că doar nu-s mama-pădurii!

— Așa-i, cocoane, așa-i!

— Ei, da vezi tu, răspunde acu: de ce nu crezi tu pe Dumnezeu, mă, când te duci la moară? Hă?

— Apoi să vezi, boierule. Mai astă-toamnă era o zi frumoasă și senină și m-am pornit tocmai la moara cea mare, de dincolo de codru, fără să iau cojocul în spinare, că asudam de cald ce era. Și unde dă dracul peste noapte de se iscă o givorniță a naibei, și un ger, și o ninsoare, de mi-o-nghetăt până și măduva inimii în mine. Apoi să te mai încrezi în Dumnezeu și să pleci la drum fără cojoc, cocoane? Ha?

— Apoi, că și aici ai dreptate, Păcală. Câteodată și Dumnezeu îi tare schimbăcios. Da ian spune — cu cântecul al treilea: cum de iapa ta îi mai cuminte decât popa?

— Păi să vezi, cocoane, cinstita fața dumitale! Cumpărasem de la iarmaroc un dalac de iapă și avea nărav de zvârlea cum se apropia cineva de dânsa. Eu m-am apucat și i-am tras de vreo două-trei ori niște ceseli¹ zdravene cu ceatlăul², și iapa s-a lasat de nărav. D-apoi, pe moș popa l-am prins de vreo cinci-șase ori la nevastă-mea și l-am otânjit³ și cu țăpoiul, și cu hârlețul, și tot, bată-l toaca să-l bată, de năravul lui nu s-o lasat. Și mai ieri, l-am zărit rupând-o de goană când m-apropiam de casă.

— Bată-te norocul să te bată, că mare hâtru mai ești! zise boierul, ținându-se cu mâna de pânțece de atâta râs. Și ca să te mulțumesc, mă Păcală, ia harapnicul că-l pregătisem pentru tine. Acu ți-l dăruiesc, că dacă-l mai prinzi pe moș popa pe la

¹ Cesală — țesală.

² Ceatlău — băț gros, bătă, ciomag.

³ (A) otânji — a bate.

nevasta ta, și dacă nu-l vei deznărați și cu sfințisorul ista cu șapte șfichiuri, pe mine să dai păcatul, Păcală.

Și așa s-a întâmplat că de atunci Păcală și-o schimbat cântecul al treilea așa:

Frunză verde lemn scobit,
Marghiolița m-o-ndrăgit,
Și mă pupă, și mă scaldă,
Sfântul șfichi să nu-l mai vadă.
Iar moș popa, preasfințit,
Chiar din sat s-o tâlpășit.

BELEAUA DRACULUI!

Era odată un boier bogat, care tot auzea pe unul și pe altul spunând: se țin belelele de mine, sau am dat de altă belea ș.a. Boierul tot întreba cum e beleaua aceea sau cum este când dai de belea, întrebare la care i se răspundea:

— De, boierule, dă și dumneata o dată de ea, și-ai să vezi cum e.

Pasămite, acel boier era cam prostuț, căci, după ce a văzut că oamenii de pe moșia lui nu-l pot face sa cunoască beleaua, a plecat în lume să dea de ea. Pe unde trecea, nu întreba de altceva decât unde poate sa găsească și să cunoască și el beleaua. Într-o zi a ajuns la o apă; a descălecat, a lăsat calul și hainele pe mal și a intrat să se scalde în gârlă. În timpul acela a venit Păcală, i-a luat calul și toate hainele și a plecat. Când a ieșit, ia hainele și calul de unde nu-i!

A mers bietul om, în pielea goală, până-n satul vecin, de unde a cerut niște haine, povestind oamenilor ce i s-a întâmplat.

— Ei, beleaua dracului! spuse Păcală care era printre ei.

— Apoi tocmai după ea plecasem, răspunse boierul; unde aș putea s-o găseșc?

— Apoi, n-ai găsit-o, ce mai îmbli după ea? îi spuseră sătenii. Se duse acasă, vesel că a dat și el de belea.

BUCURIA SLUGILOR

lugile unui boier foarte avar veniră într-o zi și se plânseră că n-au cămăși. Boierul chemă pe vătavul său de curte și-i zise să scrie arendașului moșiei sale să semene iute cânepă, ca să facă cămăși slugilor.

Slugile începură să râdă.

— Ștregarii, zise boierul, ia vezi-i ce mulțumiți sînt acum, c-o să aibă cămăși!

FRATELE SOARELUI ȘI FRATELE SACULUI

ăcală, un român mai nevoiaș, s-a fost dus într-o zi la prășit, la altul mai chiabur, și se împăcase să-i dea pe ziua ceea o dimerlie¹ de făină. Prășeau amândoi. Într-amurg, Păcală, prășitorul cu ziua, vede că stăpânul ogorului nici gând n-avea să se lase de treabă, că era hârsit² al naibii și ahtiat după câștig.

— Păi, să ne lăsăm, măi cumătre, c-a asfințit soarele! zice după un răstimp Păcală cel cu ziua.

— Ba, putem să-i dăm mai înainte, cumătre, că iaca fratele soarelui, răspunde celălalt arătând pe cer luna, care răsărise.

Păcală a tăcut. Au lucrat până mai într-un târziu. Când la plată, a doua zi, Păcală vine cu un sac mare și cu unul mai mititel — o traistă — și după ce-i turnă în cel mare o baniță de făină, el întinde pe cel mic.

— Pune și ici, măi cumătre!

— Da nu ți-am dat o dimerlie, cum ne-a fost vorba? Ce mai umbli și cu traista?

— Păi, îi fratele sacului, măi cumătre. Pune și-aici!

I-a mai pus oleacă, n-a avut încotro.

¹ Dimerlie — veche măsură de capacitate pentru cereale, baniță.

² Hârsit — zgârcit, neînțelegător.

PĂCALĂ ȘI BOBOCUL

ăcală avea el la sufletul lui numai un boboc. Într-o zi taie bobocul și se duce la boier. Boierul îl întrebă:

— Ce-i, bre, cu tine?

— Mie, cocoane, nu-mi ajunge de mâncare. Te rog să-mi schimbi bobocul pe grâu.

Boierul avea doi băieți și două fete.

— Măi omule, zice boierul, bobocul trebuie împărțit.

— Bine, cocoane, acușica îl împart.

El ia coada și i-o dă cocoanei, că ea e rădăcina economiei, boierului i-a dat capul — stăpânul economiei. La fete le-a dat câte o scurmătură să fie tari de picior. Băieților le-a dat câte o aripă, ca să fie adunători. Trupul bobocului l-a luat Păcală, zicând:

— Asta-i partea mea, cocoane.

Se întoarce el acasă, dar în cale-i iese Tândală și îl întrebă:

— Măi, ce-ai făcut tu acolo la boier?

— Apoi am tăiat și eu bobocul, ce l-am avut, l-am dus boierului și i-am cerut pâine.

Tândală vine a doua zi la boier cu poclon:

— Pofțiți cocoane, v-am adus și eu cinci găște.

— Bine, măi creștine, da ele trebuie împărțite.

Tândală n-a putut împărți găștele și boierul, văzându-l că-i prost, i-a zis:

— Du-te și-l trimite pe celălalt.

Păcală, hâtru, merge pe drum și se gândește, cum să facă împărțeala găștelor. Cum a ajuns, el l-a pus pe boier și pe cocoană alătura, pe băieți și pe fete la fel.

Păcală pune dinaintea boierului și cocoanei o găscă și spune:

— Iată, cocoane, dumneavoastră sînteți doi și cu găasca veți fi trei. Băieții doi și cu găasca vor fi trei și fetele două și cu o găscă tot fac trei.

Au mai rămas două găște și Păcală le pune sub cele două subțiori și zice:

— Iată și noi tot trei sîntem.

ZIUA MARE...

Era un boier, care avea moșii mari și mulți argați. Argații lucrau cât îi ziulica de mare, dar boierului îi părea că ziua tot e mică. Ce se gândește el? Dă vorbă prin argați, cum s-ar putea să facă ziua mai mare. Dar printre argați era și Păcală:

— Coccoane, eu îți fac ziua mare.

— Cum ai să faci tu ziua mare?

Păcală ia niște instrumente și face o morișcă. Când a terminat-o, îl cheamă pe boier:

— Uite, cocoane, e gata. Acum fă ziua cum îți place de mare.

— Cum?

— Ai să învârtești la morișcă și cu cât vei învârti mai tare, cu atât va fi și ziua mai mare.

A luat boierul și a învârtit un ceas, a învârtit două, iese afară și se uită la soare. Soarele se ridicase puțin, dar el obosise de acum. «Dacă am învârtit până acuma și soarele numai atâta s-a ridicat, apoi dacă am să învârtesc toată ziua, probabil, și ziua mai mare are să fie».

S-a făcut seară. Boierul a învârtit toată ziua, s-a dus la cocoană și-i spuse:

— Să vezi, nici bani n-am cheltuit, și ziua am făcut-o mare. Am învârtit puțin și m-am dat la umbră, d-apoi celora ce lucrează toată ziua la soare, sărmanii, cred că li-i greu. Ar trebui de căutat un alt om și de pus, dacă s-ar putea, să învârtească, fiindcă mie mi-i greu să învârtesc.

Îl cheamă pe Păcală, care făcuse morișca, și-l întrebă:

— Nu s-ar putea de plătit un om, ca să învârtească?

— S-ar putea, dar n-are să învârtească așa ca mata, el va învârti mai încet și atunci ziua s-a face mai mică. Fă încercare și plătește...

Boierul a pus un om pe o zi și acela a învârtit, cât a stat el de față. După ce a plecat boierul, omul s-a culcat să se odihnească, da ziua cât este ea tot atât de mare trebuia să fie.

Boierului i se păru că ziua tot e mică. Îl scoate pe om și se apucă el de învârtit morișca. Învârtește o zi, învârtește două, învârtește o săptămână, până a crăpat lângă morișcă.

Așa a făcut boierul ziua mare...

CINSTEA LUI PĂCALĂ

Odată Păcală intrase slugă la un boier. Văzându-l boierul cumsecade la treburi, îl cheamă într-o bună zi și-l întrebă:

— Bre Păcală, tu ești om cinstit?

— Cinstit, cocoane, cinstit.

— Dacă s-ar întâmpla să găsești punga mea, ce ai face cu dânsa?

— M-aș face și eu boier, cocoane.

TREI NĂZDRĂVĂNII

A fost odată unul, aici în sat, la noi; numele nu i-l știu, că a trăit tare demult și nici în cartea satului nu stă scris. Noi i-om zice Păcală. Și acum ascultați cele trei năzdrăvănii ale lui Păcală.

Întâi trebuie să știți că țăranul nostru era așa de calic și de vai de el, că rar puteai găsi pe altul să-i bată în feleșag. Trăgea el, nu-i vorbă, nădejde, să se mai îndrepte vremurile, dar degeaba, a așteptat norocul până i-a trecut părul prin căciulă și cum i-a ieșit, fuga la crâșmar și tăinuiește cu el.

Așa și așa. Bun.

Într-o zi iaca vine un boier bogat din altă parte. Lucru mare? Păcală își pune căciula în cap, își trage părul prin căciulă, ia pe boier cu el la crâșmă. Că, vedeți, așa era pe atunci obiceiul, când venea un străin în sat, unul mai de seamă îl ospăta și-l cinstea în lege. Și cum spusese, îl ia pe boier și-l duce la crâșmă, pentru o pricină tare la locul ei: că ce avea să facă Păcală cu boierul acasă la dânsul?

La crâșmă, crâșmarul știa vorba.

— Măi crâșmare, zice Păcală, să ne dai mâncare tot pe alese, că plătește căciula mea!

Crâșmarul gata cu toate: dintru-ntâi câte un păhăruț pe inima goală, apoi mâncăruri: răsol, sarmale, fripturi, plăcinte și câte bunătăți, toate. A mâncat boierul mai dihai ca acasă, da Păcală îl întrecea.

— Acuma, strigă din nou țaranul, să ne aduci, crâșmarule, oleacă de vin de cel bun, de care ai dumneata mai vechi și mai scump. Adă vreo zece ocale deocamdată și pe urmă om mai vedea ce-a mai fi, adă, că-ți plătește căciula mea!

Boierul ascultă, se uită la crâșmar, se uită la țaran și se uită și la căciula lui. Căciula sta în capul lui Păcală și Păcală așa de prăpădit, că-i ieșise părul prin căciulă.

— Cum, măi bade, atâta cheltuială, făcu boierul de colo.

— Ce-ți pasă, cocoane? Plătește căciula mea. Boierul se miră și bea în cinstea lui Păcală și Păcală în cinstea boierului și a căciulii, care plătește toată cheltuiala.

A fost atunci un chef, de s-a dus vestea. Boierul bea ca din darul altuia și Păcală trăgea ca din darul cui s-a întâmpla. Mă rog, năzdrăvănie și pace!

La urmă, către seară, boierul prinde întâi a cam clipi din ochi, apoi a cam prinde la urechi și mai de apoi iacă-i lemn, turtă și clei, și tun, cum vreți dumneavoastră. Da mintea tot nu și-o prăpădise.

Când să-și ia cinstea curmare, iese țaranul din crâșmă fără să dea o para; iese apoi și boierul, iar bătrânul crâșmar le mulțumește pentru vânzare. Stă boierul oleacă și se gândește. Se gândește și, cum se îndepărtează de crâșmă ca de o bătaie de pușcă, se oprește locului, se uită la Păcală și la căciula lui și zice:

— Cum măi om bun, cum îi povestea cu «căciula mea plătește»?

— Hm! Țăranul afurisit, cum, necum, așa-i: căciula mea plătește și pace. Că dacă beau undeva, dacă mănânc, dacă vine omul primăriei la dări și zapciul boieresc, căciula mea plătește și eu îmi caut de treabă!

— Ei, dar atunci trebuie să fii mare bogat!

— Bogat și nici prea tare, așa cum îi mai bine!

— Măi, că minune ca asta n-am mai auzit! Și zici că plătește orișice?

— Să fie așa, cine-ți spune minciună!

— Apoi, măi Păcală, o vorbă, măi, nu mi-o vinzi mie? Vinde-mi-o căciula ta și ți-o plăti cât îi cere! Ție puține îți trebuie. Îți dau bani, să ai cu ce trăi, pe când mie, măi omule, câte nu-mi vin pe cap, că-s plin de datorii pe la toți negustorii și pe la toți oamenii. Eu așa avea mai mare folos de căciulă decât tine. Vine cutare perciunat și-mi cere mia de galbeni, eu scurt: «căciula mea plătește!» Vine altul: «căciula mea plătește!» și repede mă scutur de datorii și fac la loc avere. Atunci îți făgăduiesc că-ți aduc căciula înapoi. Iaca atâtea sute de galbeni!

— Puțin, puțin, Păcală de dincolo. Zău puțin!

— Îți pare puțin? Mai na, iaca de trei ori ca pe atâta? Te învoiești?

— De trei ori pe atâta? Păcală cumpănindu-se cu gândurile. Știi una, boierule? Pentru altu n-aș da-o nici cu treizeci de ori mai multe parale! Dumitale ți-o dau, că zici că ai nevoie, și eu unul cred omului nevoiaș. Na-ți-o!

Unul numără banii, altul ține poala sumanului și amândoi pe urmă își dau «într-un noroc și ceasul cel bun».

Stătea Păcală la cumpene să afle dacă nu-i chip să-i vândă și cămeșa de pe el, dar îndată își aduse aminte de vorba cântecului: «nemulțumitului i se ia darul». Tăcu, luă paralele, dădu căciula și el se întoarse acasă cu capul gol.

— Ce, măi omule, ai înnebunit, de îmbli în sat așa?

— Tu, femeie, ce știi?

Scurt.

Și-a plătit Păcală datoria zaiafetului de la crâșmă, și-a cumpărat pământ, și-a făcut casă nouă, și-a întocmit, cu un cuvânt, gospodărie țapănă și s-a pus pe trai. Acum vedea el limpede că scăpase de nevoie și de sărăcie.

Boierul cela mersese bun-bucuros înainte, ajunsese acasă și spuse întâmplarea cu căciula și jupânesei. După asta, iaca și argații, venind să le plătească simbria.

— Căciula mea plătește!

— Când, boierule?

— Când, necând, căciula mea plătește.

A doua zi iar căciula lui plătește. A treia zi tot așa. Argații, dacă văd că boierul își bate joc de dânșii, îl pândesc a patra zi în câmp și-i trag o sfântă de bătaie soră cu moartea.

Chiu și vai pe boier și cucoană, țipete la vizitiu să pună caii; vizitiul înhamă, boierul se trânteste mânios în trăsură, cea de pe capră dă bici și caii fug în goana mare și nu se opresc decât în satul lui Păcală.

Păcală vede și pricepe comedia și cum pusese toate la cale, iaca iese boierului înaintea vesel ca la o zi mare.

Și făcea boierul o gură de se auzea la cer.

— Lasă, cucoane, că nu-i nici o primejdie: nu se prăpădește pământul. Ia mai poftim în casă!

Intră boierul înăuntru și vede lucru nemaipomenit: vede pe nevasta lui Păcală moartă în pat cu lumânarea la căpătâi. Se uită la țăran și țăranul vesel se uită în cotruță la cele șapte ploduri, care trăgeau motanul de coadă și râdeau nevoie mare.

— Măi, mare minune și asta!

— Mare, că-i mare! Nevasta mea trebuia să moară acum zece ani, că i se împlinise veleatul și pace! Cum moare m-apuc să cânt din fluierul ista, și cum cânt vreo două cântece, iaca nevasta mea se scoală. Vie-teafără! Atunci mi-am spus că fluierul are putere și l-am păstrat. Mai trece un an după asta și iaca pe nevastă-mea dând ochii peste cap din nou. Iau fluierul, cânt două-trei cântece și nevastă-mea iar se scoală. Și de atunci cumătrie la tot anul, când se împlinește. Anul ista e al zecelea. De asta nu-s trist, de asta. Da dumneata, cum o mai duci cu sănătatea? Cocoana, feciorii sănătoși?

— Sănătoși!

— Da câmpul, livezile, viile merg?

— Merg.

Boierul uitase și de căciulă și de toate. El vroia acum să vadă minunea cu fluierul și pace. Țăranul pricepe și sare:

— A, iaca, uitasem! Ia adă, măi Vasile, fluierul!

Și cum i-l aduce, începe una de jale, să pice frunza codrului toată. Și zice cântecul întreg, și cum îl isprăvește, pornește altul mai îndrăzneț, și apoi pe cel al treilea, de-ți venea să mori, rar, rar și cu vorbele:

«Veniți, frați, veniți, surori,
De mă-mpodobiți cu flori».

Și cum sfârșește, răposata nevastă a lui Păcală deschide ochii mari, oftează și se freacă la ochi și pe urmă se scoală.

Când vede boierul minunea aceasta, să-și mai aducă aminte întâmplarea cu căciula? Ași! Cum nu-mi aduc aminte de câte bătăi mi-au mâncat coastele!

— Nu, măi Păcală, da fluierul tău e nemaivăzut!

— Mda!

— Zău, o vorbă! Dă-mi-l mie, că ți-l plătesc! Iaca atâția și atâția bani! Vrei?

— Mdă, ce să zic! Dar dacă ți-l dau dumitale, cu ce o să mai înviez pe nevastă-mea la anul?

— Păi să vii să-l ceri de la mine!

— Ba nu, boierule, lasă-mă să-i cânt dinainte nouăzeci și nouă de cântece pentru treizeci și trei de ani; are acuma cizeci și șapte de ani și cu treizeci și trei fac tocmai nouăzeci. La nouăzeci de ani, moară! Ți-l dau, dar cam puține-mi par paralele.

— Ei, mai na pe atâtea!

Și negustoria e gata: Păcală ia paralele și boierul fluierul. Păcală mai cumpără pământ, mai face case feciorilor, însoară și mărită, iar boierul se pornește acasă și spune jupânesei minunea minunilor.

Bun!

Peste puțină vreme moare cocoana boierului. O scaldă, o gătește, o întinde pe pat și începe să-i cânte răposatei, îi cântă un cântec, îi cântă al doilea, i-l cântă și pe al treilea — cocoana nici gând să se scoale. O mai ia boierul de la început, pace! Mai mare comedie. Și după trei zile boierul a rămas

cu fluierul în brâu și cu jupâneasa la țintirim. Jalea ca jalea, dar ciuda cu carul.

Repede caii la trăsură și mână în satul cutare, la Păcală.

Păcală, care-l aștepta pe mică pe ceas, plecă la pădure, în deal, cu un pui de iepure în traistă, că avea doi și pe celălalt îl lăsase acasă.

Cum vine boierul și intră în casă, întâlnește pe nevasta omului și repede la ea:

— Unde-i bărbatu-tău?

— La pădure, în deal!

— Și când vine?

— Desară. Dar dacă ai treabă cu el, îl chem îndată, că nu-i decât o jumătate de poștă până acolo.

— Trimite iute pe cineva, că am oleacă de furcă cu dânsul.

Și femeia ia puiul de iepure în brațe, iese la marginea satului, îi dă drumul și strigă:

— Să spui omului să vină în grabă, că-l așteaptă boierul. Auzi? Da să vină repede!

Boierul se uită și nu-i vine să creadă ochilor. Să cheme pe un om un iepure? Mare minune! își uitase și de fluier și de tot, când iată că intră și femeia.

— Vine acum, boierule, acușica, am trimis argățelul și vine! Și așa nu trecu la mijloc decât de când începui eu minciuna asta și iaca pe Păcală cu iepurașul în brațe. Boierului i se făcea când negru, când albastru, când verde înaintea ochilor.

— Măi, drăcia dracului!

— Ce-i, cucoane?

— Bine, măi, să te cheme pe tine un iepure tocmai de la pădure?

— Aferim! Dar nu-l știi câtu-i de ascultător și harnic. Tii, nevoie mare! Știe toate locurile și toate ascunzișurile, mă rog, mai vrednic și mai de folos ca un bătrân.

Mai îndrugă Păcală una, mai trânteste alta și boierul pe toate le credea curate.

Să-și mai aducă aminte pentru ce venise? Ce, era nebun?

— Știi una, Păcală?

— Știu, dacă mi-i spune!

— Să-mi vinzi iepurele mie!

— Și eu cu ce o să mă slujesc?

— Ți-l plătesc, măi omule, nu degeaba. Iaca îți dau atâția bani, să-ți tocmești șapte slugi pe câte șapte vieți.

— Mdă, boierule, bună-i și sluga, dar vezi, omul ca omul: mai ciupește de ici, mai pișcă de dincolo, mai împrăștie o vorbă, mai cârtește de mâncare ca cel străin; iepurașul, dimpotrivă: câte o varză pe zi, să aibă ce roade, încolo — hărnicie și folos, să-ți pui mâinile în cap!

Boierul ași! El cumpără iepurele și pace, dă cât a da și fără iepure nu se întoarce.

Pe urmă bat palmele în ceasul cel bun și se despart cu «să ne mai vedem sănătoși».

Păcală își vede de treabă, iar boierul ajunge acasă. Repede își cheamă toate slugile și le trimite: una la apă, una la vie, una la primărie, pe una în deal, pe alta la vale, pe alta o trimite la dracu, pe alta la tată-său, mă rog, în toate părțile. Își făcuse așa socoteală, să pună iepurele la încercare: să-l trimită după slugi și slugile să le adune de odată și din toate părțile.

Mai lasă să mai treacă oleacă de vreme și, când socotește că slugile au ajuns fiecare la locul poruncit, prinde iepurașul și-i spune:

— Să te duci și să-mi aduci pe Ilie, pe Pălie, pe Sanda, pe Manda, pe Catina, pe Dobrina, pe Costache, pe Năstache, pe toți din toate părțile.

Și cum îl muștruluiește, iese afară și-i dă drumul.

Iepurașul țup! din brațele boierului și tunde-o la vale. Și boierul nu mai putea de bucurie. A trecut iepurașul valea și a început a ridica pe coastă la deal ca un glonț, scăpat din pușcă, și boierul nu mai putea de bucurie.

Dar când să ajungă argățelul pe spinarea dealului, se auziră de odată dupăind copoii boierești după dânsul. Pe dată l-au ajuns și cât te-ai șterge la un ochi, l-au frecat pe bietul iepuraș, de n-a mai rămas un fir de păr de pe dânsul.

Și boierului i-a fost ciudă mare!

Asta-i vestita poveste cu cele trei năzdrăvănii. Cum am auzit-o așa v-am spus-o, dar după puterile mele. Acum mai știu eu una cu șase năzdrăvănii și alta cu nouă, dar le las pentru mai de apoi, pe urmă, alta cu un șoarece și cu o mătă cu ochelari, care citea în zodiac. Acea-i grozavă, dar de spus nu v-o spun și n-o mai spun decât o dată, povestind-o la o masă mare, atâta s-a fost tăvălit norodul pe jos și a râs, că au rămas șapte inși cu gurile strâmbe.

BABA-MIREASĂ ȘI CUCOANA SOMNOROASĂ

Era odată o babă și un moșneag. Ce-i dă-n gând moșneagului într-o zi:

— Babă, hai să ne facem mire și mireasă.

— Hai, bre moșnege!

S-au făcut ei mire și mireasă. Baba a luat o căldare și s-a dus la fântână după apă. În vremea aceasta pe drum trecea boierul cu cocoana lui. Cocoana, cam somnoroasă, scapă din mâini poșeta cu bani și merge mai departe. Baba-mireasă ia poșeta, o duce acasă:

— Iată: am găsit o poșetă cu bani.

Și-au dezbrăcat moșnegii hainele de mire și mireasă și s-au apucat să numere banii.

În vremea asta boierul a văzut, că nu-i poșeta cocoanei — o întreabă:

— Cocoană, cine a mers din urma noastră?

— Era o mireasă.

Se întorc înapoi, umblă pe la case, intră și pe la moșnegi și-i întreabă:

— Măi moșnegilor, n-ați găsit o poșetă cu bani?

— Am găsit, bre cocoane! Când eram eu mire și baba mea mireasă.

N-a mai zis nimic boierul și a plecat păcălit.

COȘUL CU RACI

l cheamă odată boierul pe Tândală, că-l avea de slugă cu nădejde, și-i dă un coș cu raci și o scrisoare.

— Na! Ia-le, îi zice boierul, și să mi le duci la curtea pârcălabului drept dar din partea mea. Ai înțeles?

— Am înțeles, cocoane, făcu Tândală.

Strângând scrisoarea cu grijă, aburcă Tândală coșul cu raci în spate și pornește la drum. Fiind calea cam departe și racii grei, s-a gândit el să poposească și s-a oprit sub un copac pe malul unei ape. Trudit de umereala coșului, a adormit Tândală, iar racii, simțind apa aproape, unul câte unul au ieșit din coș și s-au ascuns în apă. Când s-a trezit — ia racii de unde nu-s. Tare s-a mai amărât el și se pune pe căutat. Caută prin iarbă, caută prin apă — nici pomeneală de raci. Ce să facă? Se duce așa la pârcălab, să-i ducă măcar scrisoarea.

Pârcălabul a citit scrisoarea și-apoi s-a uitat la Tândală.

— Aici, în scrisoare, este un coș cu raci...

— Alei! Ia te uită! Da eu i-am căutat toată valea și n-am știut că-s în carte.

— Racii ar trebui să fie în coș!

— Bine că sînt în scrisoare! Da eu am crezut că nu-i mai găsesc deloc...

BUCĂȚARUL ȘI BOIERUL

ra odată un boier...

Într-o zi i s-a făcut boierului poftă de găscă friptă. Cheamă bucătarul, care era Tândală, și îi zice să-i pregătească o găscă.

Tândală-bucătarul — nici una, nici două — prinde o găscă, o jumulește și o pune la frigare. Cât a pregătit-o, i s-a făcut poftă și lui de găscă friptă și, nefăcând multă socoteală, — haț! un picior de găscă și-l înfulecă...

După ce gătește găscă de fript — o duce boierului. Da boierul, cum era pretențios la mâncare, întoarce găscă pe o

parte și pe alta, ca să vadă dacă este friptă bine. De odată observă că lipsește un picior. Îl întrebă pe bucătar:

— Unde-i încă un picior?

Tândală, negândindu-se mult, răspunde:

— Să trăiți, cocoane! Numai unul a avut.

— Cum, bre?! Tu nu știi că găscă are două picioare?

— Să trăiți, cocoane! Numai unul a avut.

Văzând boierul că nu-l poate îndoii pe Tândală, tace și mănâncă găscă.

Între timp bucătarul se gândește: cum să facă, să-l convingă pe boier că numai un picior a avut găscă. Și-i vine lui în minte că la baltă găștele stau într-un picior. Se duce la boier și-i spune:

— Cocoane, dacă nu crezi că sînt găște numai cu un picior, atunci hai la baltă și am să-ți arăt că-i adevărat.

Boierulu-i era cam greu să meargă, fiindcă mănecase o găscă întreagă, dar s-a unit și pe la o vreme se pornesc spre baltă.

Ajungând la baltă, văd ei un cârd de găște, stând toate într-un picior. Tândală-i arată boierului:

— Uite! Vezi dumneata că găștele au numai câte un picior?

Dar boierul — nu vroia să rămână păcălit — aruncă o piatră și face:

— Huși!

Găștele au slobozit și celălalt picior.

Boierul îi arată bucătarului că găștele au câte două picioare, dar Tândală zice:

— Apoi de ce n-ai făcut și la cea fiartă «huși!»? Avea să scoată și aceea celălalt picior...

BOIERUL DESCÂNTAT DE BABĂ

Era un boier și a înăimit el odată pe Păcală să-i pregătească bucatele. Într-o zi l-a pus să-i frigă o găină.

Dar boierul era tare lacom și mânca carnea cu tot cu oase. Un os i s-a oprit în gât.

S-a dus boierul pe la doctorii cei mai buni, dar nici unul nu i-a putut scoate osul din gât. Doctorii, ca să se mântuie de dânsul, i-au spus că această boală numai prin babe se poate lecu.

Venind acasă, boierul a văzut o babă săracă, pe care o cheamă la el și-i spune:

— Mătușă Tandă, îți dau ce vrei, numai, te rog, să mă vindeci.

Baba i-a răspuns:

— Se poate, cocoane.

Luni dimineața s-a sculat baba și a găsit o lingură părăsită și două buruiene de nalbă; s-a dus la boier și le-a legat cu o ață roșie. Și a început a-l descânta pe boier:

— Baba n-are ce mânca,
baba n-are ce-mbrăca.
Dacă baba a vrăji,
osul din gâtul boierului a sări —
baba a avea ce mânca,
baba a avea ce îmbrăca.

Boierul vroia să râdă de babă, cum îl descântă, și, când a făcut o dată: «Hâc!», atunci osul din gât i-a sărit...

BARBA BOIERULUI

Un boier avea barbă sură și, văzând pe Păcală cu barba neagră, îl întreabă, ce poate să facă el, ca să aibă barbă neagră.

— Foarte simplu! îi răspunse în doi peri Păcală. Vino cu mine și-i avea-o.

Boierul se duce bucuros după Păcală. Acela se duce și cumpără pe banii boierului o strachină mare cu smoală și-i spune boierului să-și pună barba în strachină și să stea așa până când el se va întoarce.

— Cum te cheamă? îl întreabă boierul pe Păcală.

— Ca-și-Mine, răspunse țăranul și se duce.

Așteaptă boierul cât așteaptă, da Păcală nu se întoarce. Încearcă el să-și scoată barba și nu poate, că smoala își făcuse lucrul ei. Atunci se pornește boierul prin sat și-i întreabă pe trecători:

— Nu l-ați văzut pe Ca-și-Mine?

Trecătorii răspundeau:

— Mulți oameni am văzut, da ca tine încă nu.

Boierul atunci a înțeles că a fost păcălit...

ÎL BĂRBIEREȘTE GRATIS

Un boier bogat, dar foarte zgârcit, s-a dus la oraș cu treburi... Mergând pe stradă, el și-a adus aminte că nu-i bărbierit...

Ajungând în fața unei frizerii și văzându-l pe frizer, zgârcitul l-a întrebat:

— Cât luați pentru bărbierit?

— Doi bani, îi răspunde frizerul.

— Dar gratis nu bărbieriți?

Frizerul, măsurându-l cu ochii, a priceput cu cine are a face și i-a zis:

— Poftim! Ședeți.

A pus mâna pe brici și, fără să-l spumuiască, a început a trage, de suna briciul!

Un băiețel al frizerului se juca în camera din fund cu un cățeluș. Fără să vrea, băiețelul a călcat coada cățelușului, care a început să schelălăiască, de răsuna camera.

— Ce i-ai făcut, Nicușor? întrebă frizerul.

— Mi se pare că-l bărbierește gratis, a răspuns boierul.

BOIERUL PĂCĂLIT DE ARGAT

Era odată un boier și argățea la dânsul Păcală.

Ei, și boierul îi spune lui Păcală:

— Măi Păcală, noi ne culcăm, da mâine dimineață, dacă va fi vreme senină, să mă scoli să punem vray; da dacă — a ploaie, să ne ducem în pădure să tăiem nuiele.

A doua zi Păcală s-a sculat, a ieșit afară, a văzut timpul: a intrat înapoi și i-a spus boierului:

Boieru-i spune lui Păcală:

— Ei, dacă-i așa — apoi mai odihnește-te azi.

Când s-a sculat, a văzut că l-a păcălit argatul.

CÂȘTIGUL DE O MIE DE GALBENI

 orbindu-se la o adunare de una și de alta, a venit vorba și de un negustor foarte bogat, care era vestit de zgârcit; așa că nu s-ar fi îndurat să dea cuiva măcar o fărâmitură de pâine. Un tânăr pehlivan Păcală, auzind aceasta, a zis:

— Eu mă apuc la rămășag, că zgârcitul vostru, fără a mă cunoaște, mă va pofti la masă.

După făcutul rămășagului a mers Păcală, pe vremea mesei, la zgârcit, pe care l-a aflat șezând cu familia la prânz.

— Ce poftesti? a zis stăpânul casei.

— Eu am o treabă, din care dumneata poți câștiga o mie de galbeni, dar mă rog de iertare, că fac supărare; eu oi veni cu alt prilej, că mă duc și eu la mâncare.

Zgârcitul, bucuros a câștiga acea mie de galbeni, a zis:

— Te poftesc! Șezi cu noi. De ce să te trudești altă dată?

Pehlivanul nu s-a lăsat îmbiat mult — s-a așezat și a mâncat binișor.

După masă, luându-l zgârcitul în altă odaie, l-a întrebat de pomenita treabă... Păcală a zis:

— Eu am auzit că dumneata ai o fiică de măritat și-i dai o zestre de zece mii de galbeni. Eu îți propun să mi-o dai mie. Eu o voi lua cu nouă mii; și iată: într-adevăr câștigi o mie de galbeni.

LA BOIER LA PRĂȘIT

 n boier avea o desetină de păpușoi. Și se duce Tândală la el și-l întrebă, de ce nu prășește păpușoii. Boierul i se jeluie că n-are cine i-i prăși. Tândală îl sfătuie să se ducă la Păcală.

Așa și face boierul. Ia și se duce la Păcală. Îl găsește și-l roagă să-i prășească păpușoii. Păcală îl întreabă, ce-i va da pentru aceea.

— Trei colaci și trei carboave... Da să nu-i prășești tare — numai pe la margini să le arăți sapa.

Lui Păcală atâta i-a trebuit. Se duce la deal și la marginea păpușoilor pune sapa pe umăr și zice:

— Iată! Vedeți sapa?!

Mai merge el și, pe la mijlocul păpușoilor boierului, iar le arată sapa... Pe urmă vine acasă.

După câteva zile copiii boierului văd păpușoii neprășiți. Vin acasă și-i spun... Boierul rămâne trăsnit. Îl cheamă pe Păcală și-l întreabă, de ce nu i-a prășit păpușoii. Iar Păcală îi zice:

— Care păpușoi, cocoane?

— Acei de la deal.

— D-apoi, cocoane, mi-ai zis să le arăt sapa numai la capăt, dar eu — și la mijloc le-am arătat-o!

PĂCALĂ ȘI BOIERUL LA JUDECATĂ

ică odată Păcală îl ducea pe un boier cu căruța la târgul Akermanului.

În drumul lor au grăit ei cât au grăit și, de la o vreme, tăceau. Pe boier, apucându-l urâtul, a spus într-o doară:

— Hai să mai grăim ceva, măi creștine!

— Da ce să mai grăim, cocoane?

— Ei, măcar să zicem așa, că dumneata îmi ești dator cu o mie de carboave.

— Cum așa, cocoane?

— Așa, să zicem, ca o vorbă, să ne mai treacă din vreme.

— Ce vorbă poate să fie asta, când eu n-am luat de la dumneata nici o para!

— Da zi și tu așa, de urât, că doar nu plătești bani pe vorbă.

Păcală, ca să-i facă pe chef boierului, intră cu el în vorbă. Și ce-l tăia pe boier în cap de spunea, acesta îi ținea hangul, socotind să se ia cu sfatul și să mai alunge urâtul drumului.

— Amu, zice boierul, dacă ai luat banii, trebuie să mi-i dai înapoi.

— Apoi oi căta să ți-i dau, cocoane, ce să fac.

— Și când o să mi-i dai?

— Așteaptă, cocoane, la anu, la celălalt an.

— Nu te pot aștepta cu anii. Ori îmi dai banii, ori te dau în judecată.

— Dă-mă măcar și în judecată.

Cu vorba asta au ajuns ei în târgul Akermanului și boierul face ce face, sare din căruță, se duce la judecător și-l dă pe Păcală în judecată.

— Cheamă-l încoace, zice judecătorul.

Boierul vine la Păcală și prinde a-l stropsi, să meargă la judecată. Păcală încolo, Păcală încoace, dar boierul răcnește, se face foc și pară. Văzând că nu-i lucru de șagă, Păcală se cumpănește și zice:

— Aș merge, cocoane, da n-am o haină mai ca lumea pe mine, cum să merg așa la judecată?

— Îți dau eu îmbrăcăminte, făcu boierul, și unde aduce o manta bună-bunuță.

— Na, încinge-te și hai!

La judecată prinde boierul a spune, că iată i-a dat lui Păcală atâtea și atâtea parale și el nu vrea să i le întoarcă.

— Ce parale, cocoane? făcu Păcală.

— Acele, care le-ai luat de la mine.

— Ba lasă-mă, cocoane, n pace. Acum îi spune, că și mantaua aceasta am luat-o de la tine și nu vreau să ți-o dau.

— Păi chiar îi a mea. Eu ți-am dat-o! Dezbracă-te și dă-mi-o chiar amu!

— Ei, vezi, judecătorule, în fața dumitale boierul vrea să mă dezbrace, da singur taci și te uiți. Pune mâna pe hoț, că pradă lumea ziua în amiaza mare.

Judecătorul a poruncit slugilor să-l puie pe boier la închisoare...

„DACĂ N-AR FI MURIT, L-AȘ IERTA...”

Păcală slujea la un boier și odată i-a venit un dor de ducă, dar nu știa cum să scape... Se apucă el și plânge noaptea. Plânge, plânge, plânge. Vine boierul:

— De ce plângi, măi Păcală?

— Dacă nu știu «Tatăl nostru».

— Ian zi: «Tatăl nostru, care ești în cer, facă-se-n voia ta..»

— «Tatăl nostru, care ești în cer», facă-se-n voia mea!

— Nu așa, măi Păcală, — «facă-se-n voia ta!»

— Facă-se-n voia mea.

— Nu așa, măi!

— Facă-se-n voia mea!

S-a săturat boierul de dânsul și-i zice:

— Ei, fie-n voia ta!

Păcală ia din grajd un cal, se duce și se răzbună pe primar, pe notar, pe secretar. Se duce-napoi la boier, dar boierului îi era ciudă că a rămas păcălit. «Să-l găsesc — îlucid!» Dă ordin poliției să-l prindă și să-l omoare.

Păcală se duce-n grădina boierului, se-anină cu brâul de-o creangă, ca și cum s-ar fi spânzurat. Șede-n copac. Îl văd niște polițiști. Cheamă boierul. Da boierul zice:

— Ian te uită... Păcală! Dacă n-ar fi murit, l-aș ierta...

Da Păcală, din copac, răspunde:

— Facă-se în voia ta, cucoane!

CĂRUȚA BOIERULUI

Un boier l-a trimis pe Păcală să-i cumpere o căruță. Păcală a fost pe unde a fost, vremea a trecut, banii i-a cheltuit și s-a întors fără căruță. Boierul, cum îl vede, îl întreabă:

— Măi Păcală, unde-i căruța?

— Am mâncat-o, boierule.

— Bine, omule, căruța nu se mănâncă.

— Dacă nu se mănâncă, apoi am băut-o.

— Bre, Păcală, nici nu se bea.

— Dacă nici nu se bea,
înseamnă că n-a fost ea!

OILE BOIERULUI

n boier a trimis o slugă cu două oi, să le ducă la alt boier. I-a dat și hârtie — a scris boierului că-i trimite două oi.

Pe drum, sluga, ce-o fi făcut cu o oaie, că a ajuns numai cu una.

Boierul vede ce-i scris în hârtie și 'ntreabă de slugă:

— Unde-i o oaie?

— Asta-i o oaie, cucoane!

— Păi nu asta, zice. Acea.

— Asta-i aceea!

— Măi, perechea la asta unde-i?

— Asta-i perechea la aceea!

N-a avut boierul ce-i face.

MÂNCAREA BOIERULUI

n boier și-a luat de argat pe Păcală.

Într-o zi, trimițându-l la muncă, nu i-a dat lui Păcală de mâncare. Păcală, necăjit, întreabă:

— Bine, cucoane, da ce vom mânca de amiază?

Boierul îi răspunde:

— Un fleac, măi băiete.

— Bine, boierule, asta — dumneata, dar eu?..

LA MASĂ CU BOIERUL

imerise odată într-un han Păcală cu un boier la aceeași masă. Au cerut amândoi bucatele — de!, după pungă: boierul — o găină friptă, iar Păcală — pâine și... ce a găsit mai ieftin.

S-au așezat amândoi pe mâncat; fiecare din bucățița lui. Boierul, cum desciolănea carnea, așeza oasele în fața lui Păcală. Păcală se uita și tăcea.

După ce a mâncat toată găina și a pus oasele movilă în fața lui Păcală, boierul s-a rezemat de speteaza scaunului și s-a gândit: «Ia să mi-l iau în răs oleacă pe țăran».

— Măi, Gură-Flămândă, zice boierul, psăne ți-i pânțele sac fără fund, de ai făcut așa grămadă de oase.

Păcală, isteț din fire, îi răspunde:

— De, luminăția voastră, oi fi mâncat eu mult, dar măcar am mâncat omenește. N-am mâncat ca lupii, cum mănâncă alții, cu tot cu oase.

CUM ÎL ȘI PROSTUL

enea odată Păcală de la târg și îl ajunge un boier cu trăsura, întrebându-l:

— Pe unde ai îmblat, opincă?

— Ia... la iarmaroc, boierule, cu nevoile și durerile mele.

Atunci boierul, vrând să-și bată joc de el, îl întreabă:

— Măi mojjicule, dacă ai fost la iarmaroc, ia să-mi spui, cum se vând proștii?

— ...Se plătesc — care și cum; dacă îi din prostime — apoi dau prețuri de nimic, iar dacă-i de neam boieresc — apoi poți lua bani buni.

CA LA IARMAROC

n boier l-a înăimit pe glumețul Păcală să-i spună pătărăni.

Într-o zi Păcală a lipsit de la boier; a fost la iarmaroc. Seara, când a trimis după dânsul, el a venit.

— Măi țărane, unde ai fost tu azi?

— La iarmaroc, cucoane.

— Ce era la iarmaroc?

- Ce vrei am văzut, cucoane.
— Da perechea de nebuni — cum se vindea?
— Unul, așa, ca mine, se vindea cu 500 de lei,
da ca dumneata —
nici c-o mie nu-i lua!

GREUTATEA DE PE DOI MĂGARI

ucându-se la vânătoare, un boier cu un vizir, a luat și pe Păcală de slugă, care mergea din urmă, pe jos.

Era tare cald. Boierul și vizirul și-au scos hainele grele aurite, le-au aruncat pe umerii slugii.

Boierul se lăuda vizirului că Păcală duce pe umeri cât duce un măgar, iar sluga l-a auzit și i-a zis:

— Ba mai mult, măria ta. Greutatea asta îi de pe doi măgari.

OAIA CARE MĂNÂNCĂ LUPI

ăcală se ducea c-o oaie la piață. Pe drum se-ntâlnește el cu un boier. Acela-l întreabă:

— Unde duci tu oaia asta?

— La piață, cucoane.

— Și cât vrei tu pe dânsa?

— Ca pe-o vacă, cucoane.

— D-apoi de ce așa scump, bre?

— Apoi, cucoane, oaia asta mănâncă lupi!

Boierul, dacă aude așa ceva, ia și plătește oaia ca pe-o vacă.

Pe urmă se duce el cu vizitiul în pădure și lasă oaia până dimineța, să mănânce vreo doi lupi.

A doua zi, dimineța, se duce boierul voios la pădure.

Când ajunge el la loc, găsește numai capul oii. Îi spune vizitiului:

— Breee... da puternică oaie! A mâncat toți lupii! Din lupi n-a rămas nimic, da dintr-înșa a rămas capul.

BOIERUL ȘI ARGAȚII

 e timpurile acelea înăimea lucrători boierul: cu luna, cu anul. La un tâlhar de boier zgârcit și rău... lui Tândală i se împlinea anul.

Se duce:

— Iaca, boierule, am împlinit sorocul.

Zice:

— Încă în astă seară să lucrezi.

— D-apoi ce să fac, boierule?

Zice:

— Eu oi dormi, da tu să mă învelești, când m-oi dezveli.

Ei, șede bietul om pe scaun la picioarele boierului. Acesta scoate afară ba un picior, ba o mână, și Tândală — ce să facă? — îl învelește. Dar iată ca a adormit și el — trudit, săracul, de la muncă.

Când dimineța, boieru-i zice:

— Rău ai lucrat. Am dormit dezvelit! Eu am degerat!

Și îi oprește jumătate de leafă.

Între timp Păcală, care păștea vacile aceluiași stăpîn, îl întreabă pe Tândală:

— Ce, bre? Ce este?

— Măi, zice, m-a pus să-l învelesc și am adormit. Și jumătate de bani mi-a oprit.

— Apoi lasă-l... că l-oi învăța eu!

A ajuns seara, a dat vitele la ocol, le-a dat paznicului cu număr.

— Iaca, boierule, vitele le-am dat la număr, totu-i cum trebuie, hai, zice, să facem socoteala.

— Nu, că încă în astă seară să lucrezi.

— Voi lucra în astă seară, dacă zici mata.

Intră el în casă, da intră cu tot cu bulauca ceea, cu care a păscut vitele.

— Măi băiete, du măciuca aceea în tindă.

— Nu, boierule, eu cu ce am lucrat toată vara, cu aceea am sa te slujesc până la urmă...

Și zice boierul:

— Iacă eu mă culc, da tu să mă înveleşti.

S-a culcat.

Păcală şede, zice: «N-oi dormi toată noaptea, da l-oi învăţa eu!» Scoate boierul picioarele. Şi când i-a tras o măciucă la picioare! Da el a strâns picioarele şi se gândeşte: «D-apoi să fi scos capul...» îmi crăpa capul!»

A şezut Păcală, n-a dormit toată noaptea. S-a sculat dimineaţa boierul:

— Bravo, bine ai lucrat.

I-a plătit tot şi a terminat slujba.

CUM CÂINELE BOIERULUI A MÂNCAT PĂDUREŢE

n boier avea un câine flocos, care mânca dintr-o strachină cu dânsul. Şi așa de alintat era câinele cela, că de-amu nu vrea să mănânce nimic. Da pe boier l-a apucat grija — dacă i-a pieri câinele?..

La curtea boierului lucra un ciubotar, Păcală, care se mai ocupa şi cu descântatul. Boierul a venit şi-i spune ciubotarului: așa şi așa, se teme că odrasla lui de câine s-a prăpădi. Ciubotarul unde face:

— Boierule, dacă după trei zile câinele neatale n-a mânca şi pădureţe, să nu-mi zici pe nume.

— Măi omule, zice boierul, tu nu fii prost, aici nu-i lucru de şagă: el carne nu vrea să mănânce, nu tocmai pădureţe.

— Dă-l pe mâna mea, boierule, i-a zis ciubotarul Păcală.

Boierul i-a adus câinele acasă, cu faetonul, şi i l-a dat în primire, dar i-a hotărât că, dacă îi piere câinele, apoi îi pune ciubotarului pielea pe grindă.

Păcală a închis câinele cela într-un şopron şi nu i-a dat nici apă, nici mâncare trei zile. Câinele schielăia de-l luau dracii.

După trei zile ciubotaru-l cheamă pe boier şi-l duce la câine. Îi dă câinelui nişte pădureţe, da acela când le-a văzut — s-a repezit la dânsule şi așa le mai mânca, de tocmai le mergea colbul!

— Măi omule, zice boierul, dacă ai făcut tu lucrul ista, apoi să știi, că mare doftor mai ești tu pe lumea asta. Ce vrei să-ți dau pentru doftoriile pe care le-ai dat câinelui?

— Apoi..., cucoane, măcar pe trei zile de mâncare la copiii mei...

— Dar dacă mă îmbolnăvesc și eu de boala câinelui meu, apoi tu îi avea cu ce să mă lecuiești?

— U-u! cucoane, zice Păcală, te lecuiesc când vrei de-așa boală, că doftorii de-aiestea am cât lumea și pământul; numai să te-audă Cel-de-Sus!..

„CAUT UN BOȚ DE AUR“

 dată un boier, cu slugile sale, se întorcea de la oraș cu trăsura. Avea în trăsură multe lucruri scumpe.

Păcală a hotărât să-i ia trăsura cu tot cu lucruri. S-a dus la pârâu, aproape de un pod, pe care trebuia să treacă boierul, s-a dezbrăcat și s-a băgat în apă, făcându-se că dibuie ceva.

Boierul, cum ajunge la pod, îl întreabă pe Păcală:

— Ce cauți, lighioană, în pârâul de pe pământul meu?

— Da iată, măria ta, caut un boț de aur, pe care l-am scăpat o clipă în urmă.

Boierul atunci se dezbracă repede, strigă și la slugi să se dezbrace și intră cu toții în apă, să caute aurul, iar pe țăran îl alungă din pârâu.

Păcală se îmbracă, se suie în trăsură și... pe aici ți-i drumul!..

DEȘTEPTĂCIUNEA STĂPÂNULUI

 păcală ajunsese om bogat și ședea în odaie, lungit pe canapea. Și-a făcut și clopoțel pentru chemat servitorii. Numai apăsa pe un bumb și clopoțelul suna în bucătărie, ca servitorul să vie! Așa cum se cade unui domn ca el.

Odată fiindu-i sete, sună clopoțelul. Sună o dată, servitorul nu vine; mai sună, nimic.

Supărat, Păcală alergă la bucătărie.

— De ce nu vii, când auzi clopoțelul?

— Păi... n-am auzit.

— Ești un prost, dragul meu. Când n-auzi, vino de-mi spune, ca să sun mai tare!...

„SĂ NU FACI TREABA PE JUMĂTATE!”

— acă te iau, zice cucoana, dar să știi, niciodată să nu faci treaba pe jumătate.

— Bine, cucoană, chiar așa am să fac.

Într-o zi cucoana se îmbolnăvește. Boierul trimite pe Păcală să cheme doctorul. Păcală aduce doctorul, dar și pe preot, și tâmplarul care face coșciuge.

— Da unde ai zăbovit atâta? întrebă boierul, mânios.

— Păi de, cucoane, mi-ați spus să nu fac niciodată treaba pe jumătate. Iaca am adus doctorul, preotul și pe cel ce face coșciuge, să ia măsura cucoanei!

PĂCALĂ ÎN SATUL LUI

 se urâse și lui Păcală să tot umble răzleț prin lume, așa fără nici o treabă, numai ca să încurce treburile altora și să râdă de prostia oamenilor. Se hotărî dar să se facă și el om așezat ca toți oamenii de treabă, să-și întemeieze casa lui, să-și agonisească o moșioară — vorbă scurtă — să se astâmpere odată.

Și fiindcă țăranul zice că nu e nicăieri mai bine ca în satul lui, Păcală se întoarse și el în satul lui, și începu cum încep oamenii, care n-au nimic, adică făcu ce făcu de-și agonisi o vițelușă și o trimise la pășune în izlazul satului.

Căci așa se face averea.

Păscând, vițelușa se face vițea, vițeaua se face junincă, juninca se face vacă, vaca fată, iar vaca cu vițelul o vinzi ca din prețul ei să cumperi șapte vițelușe și să le trimiți și pe ele la pășune în izlazul satului.

De ce e oare izlazul izlaz, dacă nu pentru ca să-l pască vițelușele oamenilor?

Păștea dar vițelușa lui Păcală, păștea, și cu cât mai mult păștea, cu atâta mai vârtos creștea, încât nu era-n tot satul alta, care s-o întreață, iar când ajunsese și ea vițea, nici juncile nu se puteau potrivi cu ea.

— Măi! ziceau vecinii lui Păcală, ce lucru să mai fie și acesta? Vițeaua asta le întrece pe toate! Ce-i va fi dând oare să mănânce! Ce soi o fi, de crește așa de frumos?

Nu era nici soiul vreun soi deosebit, nici hrana mai de-a cătarea¹; vițeaua era însă vițeaua lui Păcală, iar Păcală își căuta de treabă, n-avea vreme s-o mai păzească ca să nu rupă câte odată și din holdele oamenilor.

Ajungând junincă, vițeaua lui Păcală se făcu stăpână pe întregul hotar. Umbla și ea, cum umblase și stăpânul ei mai înainte de a se astâmpăra și unde n-o căutai, acolo dădeai de ea, mai prin lanul de grâu, mai prin porumbiște, mai știi pe unde.

Iară Păcală li se plângea oamenilor că prea i s-a făcut răzleață juninca și că are treabă și nu poate umbla după ea.

Nu-i vorbă, oamenii s-ar fi plâns și ei, dar nu mai aveau cui să i se plângă, când Păcală îi lua pe dinainte și li se plângea de te prindea mila de el.

Când văzură dar că juninca lui Păcală în curând are să fie vacă, oamenii se puseră pe gânduri. Știa ei cum au să urmeze lucrurile mai departe. Vedeau parcă cele șapte vițelușe, cum se fac vițele, juninci, cum ajung în cele din urmă vaci și ele, și cum le vinde Păcală și pe ele și se întoarce de la târg cu o spuză² de vițelușe, toate flămânde, toate pornite din fire să se facă vițele, juninci și vaci în cele din urmă.

— Măi! strigară ei, acesta ne mănâncă și urechile din cap cu vițelușele lui, ne seacă, ne face întregul hotar bătătură.

¹ De-a cătarea — deosebită.

² O spuză — o mulțime.

Dar ce puteau să-i facă lui Păcală? El nu era de vină și avea treabă, nu putea să-și piardă vara, umblând după coada junincii.

Se sfătuiră dar între dânșii și iar se sfătuiră, se tot sfătuiră, până ce n-ajunseră a se dumeri că toată carnea, pe care a pus-o vițelușa ca să se facă vițea și din vițea junincă, e carnea adunată din nutrețul de pe hotarul lor, adică după toată dreptatea carne din carnea care ar fi fost să fie a lor și numai pielea a lui Păcală, fiindcă pielea avuse juninca și când venise ca vițelușă în sat.

Dumeriți odată astfel, tăiară juninca, îi luară carnea și o mâncară, iar pielea o aruncaseră peste gard în curtea lui Păcală.

Nu-i vorbă, a fost cam scurtă socoteala aceasta, dar în satul lui Păcală multe se întâmplă.

Păcală — de! Ce să facă!

Dacă ar fi voit, ar fi găsit el ac pentru cojocul sătenilor; el însă nu voia. Avea tragere de inimă pentru oamenii din satul lui. Nu! Pe oamenii din satul lui nu putea să-i încurce, cum ar fi încurcat, bunăoară, pe oamenii din satul lui Tândală.

Întinse dar pielea să se usuce, iar după ce se uscă, o luă în vârf de băț și plecă cu ea la târg, ca s-o vândă.

Așa ajunse Păcală iar pe drumuri.

Se duse și se tot duse mereu, de dimineată până la prânz și de la prânz până seara. Când era pe înserate, se opri într-un sat de la marginea drumului și se uită împrejurul său, ca să-și găsească vreo casă la care să măie.

Și găsi Păcală chiar la marginea satului o femeie, al cărei bărbat se dusesese la pădure să aducă lemne. Nu-i vorbă, muierea îi spunea mereu că teacă, că pungă¹, că nu-i bărbatul acasă, că ce va zice lumea; Păcală ținea și el să rămână așa într-un unghi al casei, într-un șopron, în pridvor, unde o fi, numai ca să nu fie casa pustie. N-avea biata muiere încotro, trebui să-l primească dar, și îi spuse să se culce și să doarmă, c-o fi ostentit de pe drum, sărmanul de el!

— Ce-o să mai fie și asta? grăi Păcală.

¹ Că teacă, că pungă — ba una, ba alta.

El știe că muierile sunt și vorbărețe, și doritoare de a le ști pe toate câte sunt în cer și pe pământ; iar muierea aceasta nici nu-i povestea nimic, nici nu-l întreba de unde vine, cum a umblat, ce-a mai făcut, ce mai știe... aici trebuia dar să fie ceva la mijloc, și Păcală în loc de a dormi, trăgea când cu ochiul drept, când cu cel stâng, ca să vadă ce se petrece în casă și împrejurul casei.

Nici nu se înseră bine, și muierea începu să fiarbă, să frigă, să coacă, să gătească fel de fel de mâncăruri și plăcinte, și un purcel fript, și o coastă opărită, cu varză călită. Și apoi rachiuri și apoi vinuri. Ospăț nu alta.

N-ar fi fost Păcală om pățit, dacă n-ar fi știut că toate acestea nu pentru bărbatul ei le făcea muierea cea harnică, fiindcă mai era și ea gătită ca de nuntă.

Nici nu le făcea pentru bărbatul ei, ci pentru vornicul¹ satului, pe care-l aștepta nevasta cum își așteaptă fetele mari pețitorii ieșind mereu în ușă și în porțiță, ca să vadă dacă vine, dacă nu mai vine, dacă întârzie, dacă sosește.

Nu care cumva să creadă cineva că Doamne ferește ce! Nu! Ci fiindcă vornicul era cel mai de frunte om din sat și nu putea să nu-l primească la casa ei ca pe orișicine, iar peste zi vornicul, om cu multe treburi, nu putuse să vie, ci le făcea cinstea acum, mai pe sară.

Alt nimic nu era la mijloc. Doamne ferește!

Era gata nevasta cu toate: purcelul era frumos și rumen de-ți pocnea șoricul în dinți, costițele erau sparte, varza era călită, plăcintele abureau, rachiul era așezat pe masă, vinul stătea în apă rece — nu mai lipsea decât dumnealui, vornicul. Numai vornicul lipsea, când de odată — să te miri, nu alta — se întoarse bărbatul. I se frânsese, sărmanul de el, o osie în drum, și nu-i rămăsese decât să se întoarcă, să pună altă osie la car și să plece mâine din nou la pădure.

¹ Vornic — în trecut, sătean ales să se ocupe cu treburile satului, primar.

Muierea bună și credincioasă își cunoaște bărbatul după mers, din tușite și strănutări, ba chiar și din pocnetele biciului, iar nevasta la care își luase Păcală conac¹ era și ea muiere bună și credincioasă. Ea își cunoscă bărbatul din scârțâitul roților de la car, iar scârțâitul roților se auzea de departe, destul de departe pentru ca o muiere harnică, precum era dânsa, să-și rânduiască treburile.

Ea luă purcelul cel frumos și rumen și-l ascunse iute-iute după cuptor, luă plăcinta și o puse iute-iute pe cuptor, luă costițele cu varză călită și le vârî în cuptor, mai vârî iute-iute și rachiul sub perna de la căpătâiul patului, iar vinul sub pat, și pe când carul cu boi întră în curte, toate erau în cea mai bună rânduială.

De, tot era mai bine să nu afle bărbatul.

Văzându-se acasă, bărbatul, ca tot omul păgubaș, începu să se plângă, nevasta, ca toată muierea bună și credincioasă, îl mângâia cu vorbe bune, iar Păcală, ca tot omul cumsecade, ieși și el din unghiul lui, ca să-i spună stăpânului de casă că e și el aici, să-i ceară iertare că a îndrăznit și să-l mai roage și pe el de conac.

— Fă muiere, grăi bărbatul, după ce se mai încălzi în cuibul lui, mie mi-e foame; tu n-ai ceva de mâncare?

De! Ce să-i faci? Omul flămânzește la drum. Nu-i vorbă, mai era în traistă merindea pe care o luase la drum, dar acasă la el omul nu mănâncă bucuros merindea cu care se întoarce din drum.

— Vai, săraca de mine! răspunse nevasta. Dar de unde să am? Eram să te aștept pe mâine. O să-ți fac, însă, o mămăliguță bună ca s-o mănânci cu o zămuță de usturoi.

— Mămăliguță să fie! grăi bărbatul.

Când e flămând, omul se bucură și de mămăligă.

Om umblat prin lume, Păcală știa că o să-l poftească și pe el la cină, ca să mai steie de vorbă și nici că-i părea rău lui Păcală,

¹ Conac — aici cu sensul de adăpost, gazdă.

fiindcă tot drumeț era și el, tot flămând — ca orișice om sosit din drum.

Și cum stăteau de vorbă în vreme ce nevasta gătea mămăliguța, Păcală, care nu era cap sec, se gândea mereu cum să facă el ca să nu mănânce mămăligă, ci purcel fript, frumos și rumen, de-ți pocnește șoricul în dinți, costițe cu varză călită și plăcinte de cele bune; cum ar face, ca să bea o gură de rachiu și să guste măcar o dată vinul cel vechi.

Și lasă pe Păcală, că nu e nici el de ieri, de alaltăieri! Simțise odată mirosul — și grija lui mai departe.

Ca om drumeț își ținea bățul la îndemână, iar pielea cea de junincă, marfa lui, toată averea lui, îi era la picioare.

El se încruntă odată și trase cam așa pe furiș cu bățul în piele.

Bărbatul se cam mira, că ce va fi având cu pielea, dar nu zise nimic. Al lui era bățul, a lui era pielea: treaba lui era ce făcea cu ele.

Peste câțva timp, Păcală iar trage cu bățul, ba mai se răsti la piele:

— Ține-ți gura, sluto!

Bărbatul iar tăcu.

Păcală dete a treia oară și acum se răsti și mai rău.

— Ce ai cu pielea aceea? întrebă omul nostru.

Păcală mai dete din umeri, mai se codi, mai se rugă de iertare, că nu poate să spună.

— Apoi, grăi el cam cu anevoie în cele din urmă, piele — ar fi de piele, dar, așa cum o vezi, nu e piele, ci proroc, care știe toate cele neștiute și vrea mereu să spună lucruri de nespus:

— Și ce vrea să spună? întrebă mirat bărbatul.

— Uite! grăi Păcală și puse urechea la piele. Mare minune! Zice să cauți la căpătâiul patului, c-o să găsești rachiu.

Bărbatul căută și găsi.

— Mare minune! Cine l-o fi pus oare?

— E taină!.. răspunse Păcală. Asta nu se poate ști.

— Și ce mai zice prorocul?

— Să cauți după cuptor, că vei găsi un purcel fript, zise Păcală, după ce puse iar urechea la piele.

— Auzi dumneata lucru ciudat! Ce mai zice prorocul?

— Caută sub pat și găsește vinul.

Astfel înainte — până ce nu ieșiră la iveală costițele și plăcintele, încât numai de-un drag să te uiți la masa încărcată și să te așezi la ea.

Se mira bărbatul, se mira mai vârtos nevasta, s-ar fi mirat satul întreg, dacă ar fi fost de față; numai Păcală nu se mira, fiindcă el își cunoștea marfa și știa de ce e bună.

— Apoi de! zicea el mereu, aista-i proroc, nu fleac, și-ți scoate și cârțița din fundul pământului!

Va fi fost ori nu așa, destul că Păcală s-a săturat ca un pașă turcesc, încât abia-l mai țineau curelele.

— Bună treabă prorocul ista! grăi bărbatul nevestei, după ce se sătură și el. Nu cumva ți-e de vânzare?

— Doamne ferește! îi răspunse Păcală. Cum aş putea eu să vând un lucru ca acesta? Se poate?

— Dar dacă ți-aș da un preț bun?

— Auzi vorbă! Preț bun! Un proroc ca acesta e lucru neprețuit!

Doritor cum era de a se hrăni bine și de a ști cele ce se pregătesc în casa lui, omul nostru îl apucă pe Păcală la târg. Îi dete de la început o pungă de galbeni, apoi două, apoi trei și așa mereu înainte până la șapte pungi, bani frumoși chiar și pentru un om mai bogat decât Păcală.

— Fiindcă văd și văd că ții cu orice preț să cumperi prorocul, grăi Păcală muiat, o să-ți fac după dorință, dar nu pentru bani, ci fiindcă m-ai primit în casă, m-ai pofțit la masă și mi-ai zis o vorbă bună. Noroc să ai de ea.

Așa grăi Păcală și-i dete pielea ceea de junincă, pentru ca să eie cele șapte pungi de galbeni — mulți bani chiar și pentru un om mai bogat decât Păcală.

Și nu era pe lumea aceasta om mai fericit decât bărbatul nevestei, fiindcă putea de aici înainte să știe toate cele ce se petrec în casa lui și să se mai și hrănească bine.

Iar Păcală, după ce-și vându pielea și puse bine banii, se culcă să doarmă, că avea drum lung până acasă în satul lui.

Ziua următoare își luă Păcală rămas bun și plecă iar acasă.

Și cum mergea pe drum și cum se simțea așa încărcat cu bani, cum nu mai fusese nici odată în viața lui, își puse tare și cu adevărat de gând că de aici înainte nu mai mișcă nici la dreapta nici la stânga, ci merge drept înainte, nu mai umblă cu minciuna, nu mai caută să tragă folos din partea altora, nu! nu! nu! — ci se face om ca toți oamenii, care vor să aibă obrazul curat, se astâmpără, se pune în rând cu fruntea satului.

Numai dacă n-ar fi fost la mijloc muierea cea harnică.

Ea, sărmana, nu mai avea astâmpăr, și parcă i se răsturna casa în cap când se gândea că prorocul a rămas la paza ei.

Ea făcu dar ce făcu și-și trimise bărbatul iar la pădure, apoi, după ce rămăsese singură, puse, ca muiere harnică ce era, furca în brâu și porni în urma lui Păcală și grăbi și alergă, ca să-l ajungă și să-l întrebe, ce are să facă și cum să dregă ca să facă din piele, piele ca toate pieile, și cum să-i eie darul prorociei?

Păcală, de! Ce să facă el? De pagubă se ferește omul, dar de câștig nici odată: mai luă și de la femeie șapte pungi și îi spune că nu are decât să opărească pielea cu apă de izvor strecurată prin o sită deasă, și-și urmă calea ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Acum, zău, că mă fac om așezat, încât o să ajung chiar vornic în satul meu! grăi el după ce sosi acasă.

Se și făcu.

Își zidi o casă frumoasă de nu era în tot satul casă ca a lui — colea cu pridvor așezat pe stâlpi și cu cerdac mare — își cumpără pământuri, car cu patru boi, cal de călărit, vacă cu lapte, oi de prăsilă — în sfârșit — toate câte se cuvin la casa unui om cu dare de mână, toate erau la casa lui Păcală.

Și nu era în sat om mai așezat decât Păcală.

Numai oamenii din satul lui, dacă n-ar fi fost tocmai așa de proști cum erau!

Văzând cum zidește Păcală, cum cumpără, iar cumpără și tot cumpără, cum dă mereu, fără ca să eie, vecinele începură

să șoptească între dânsele și sătenii deteră cu socoteală că va fi având mulți bani Păcală și că banii aceștia îi va fi găsit undeva, îi va fi căpătat ori îi va fi luat de la cineva. Destul că voiau să știe de unde are Păcală banii.

— Măi Păcală, îl întrebă dar unul dintre oameni, dar de unde ai atâta spurcăciune de bani, de tot dai și nu mai sfârșești?

Păcală ședea în cerdacul casei cu pipa în gură și privea la carul cel cu patru boi, care intra în curtea cea largă și plină.

— De unde am atâția bani? răspunse el. De unde, păcatele mele, aș putea să am, dacă nu din prețul moșiei, pe care am vândut-o?

— Ce moșie, măi Păcală, că tu n-ai avut moșie?

— Apoi vorbă! Dar pielea junincii a cui a fost, măi?! N-a fost a mea? Asta mi-a fost toată averea: am vândut-o și am luat bani, ca să-mi fac altă avere în locul ei.

— Atâția bani pentru o piele de junincă?

— Măi, dar greu mai ești de cap! grăi acum Păcală, care ținea să nu mai umble cu minciuna. Nu înțelegi tu că juninca aceia era junincă de prăsilă? Dacă o mai țineam, fâta, și vițelul creștea și el se făcea vacă și aveam două vaci, și două vaci fătau doi viței și se făceau patru vaci, iar din patru vaci se fac opt, din opt șaisprezece și cu timpul o întregă cireadă de vite. Așa se face socoteala, când mergi la târg și știi să-ți vinzi marfa. O avere întregă nu se vinde numai iac-așa!

Omul dete din cap, și deteră din cap și se puseră pe gânduri toți oamenii din satul lui Păcală.

Aveau și ei vițele de prăsilă. De ce adică numai Păcală să-și vândă pielea cu preț? De ce să fie ei mai proști decât dânsul? De ce să deie o avere întregă pentru un preț de nimic?

Se puseră dar degrabă, își tăiară cu toții junincile de prăsilă, mâncară cât putură din carnea lor, iar pieile le duseră la târg să le vândă și ei, cum a vândut Păcală pe a lui.

Numai că nu se nimereste totdeauna și nu știu toți oamenii să-și vândă marfa ca Păcală.

Degeaba spuneau ei că pielea e piele de junincă de prăsilă, căci nimeni cu voia să le deie prețul la care râvneau, și s-au întors ca vai de ei acasă.

Vai de ei! Dar vai și de Păcală!

Când se văzură și cu pagubă și cu batjocura, oamenii se adunară iarăși, se sfătuiră între dânșii, ce să facă și cum să dregă ca să scape de Păcală, fiindcă nu mai rămânea nici o îndoială că-i va prăpădi pe toți, dacă va mai rămâne cu zile.

— O să-și deie foc la casă, ca să ne dăm și noi la ale noastre, grăi unul dintre cei mai prevăzători.

— O să-și frângă vreun picior, ca să ne frângem și noi pe ale noastre! grăi altul.

— O să sară în fântână, ca să sărim cu toții după el! strigară cu toții.

Nu mai rămânea nici o îndoială că trebuiau să scape de el, dacă nu voiau să piară cu toții ca vai de ei.

Dar cum să scape? Asta era vorba.

Să-i taie boii, și vaca, și oile, și calul de călărit, să-i deie foc la casă și să-l gonească din sat? Asta s-ar fi putut. Dar cine putea să știe, dacă nu se va mai întoarce?

Luară dar hotărârea să-l omoare pe Păcală; fiind, însă, că nu voiau să facă nici o vărsare de sânge, nici moarte de om chiar cu mâna lor, se sfătuiră din nou între dânșii, și după sfat chibzuiră să-l arunce în Dunăre, unde va fi apa mai adâncă, pentru ca nici neam din neamul lui să nu mai poată ieși la lumina zilei.

Și dacă tot ar scăpa Păcală chiar și din fundul Dunării?

Asta era! Și dacă tot ar scăpa!? Ce era atunci!?

Nu mai rămânea nici o îndoială că trebuia să facă ce vor face, ca Păcală să nu poată scăpa, dar deloc să nu poată scăpa.

Se puseră dar din nou și se sfătuiră, și după multă sfătuire, mai chibzuiră să-l bage pe Păcală într-un sac, să strângă gura sacului și să lege sacul, cu Păcală cu tot, de o piatră de moară, pentru ca piatra de moară rotundă cum este să meargă de-a dura până la fundul Dunării și să ducă și sacul cu Păcală.

Înțelegându-se astfel ei, toți oamenii din satul lui Păcală, cu mic, cu mare, cum erau, luară sacul, luară sfoară pentru gura sacului, luară funia, ca să lege sacul de piatră, luară cea mai mare dintre pietrele de moară pe care le putură găsi cale de trei zile de jur-împrejur, și porniră, cu mic, cu mare, cum erau, asupra casei lui Păcală, ca să-l eie, să-l ridice, să-l ducă și să nu se oprească cu el decât în fundul Dunării.

Păcală ședea cu pipa în gură în cerdacul casei și se uita la carul cel cu patru boi, care intra în curtea lui cea largă și plină — ședea Păcală cu pipa în gură și se uita, când se pomeni cu tot satul întreg, mic și mare, de nu mai încăpea în curtea cea largă a lui.

Ce să facă? Sărmanul de el, ce să facă?! Nu-i rămânea decât să se dea prins legat dacă n-a putut să rămână pe unde fusese mai înainte, ci l-a pus păcatul să se întoarcă în satul lui — să se facă om așezat și să nu mai umble cu minciuna. Dar o viață are omul și o moarte.

— Mi-a fost, se vede, rânduie, grăi Păcală, să mor în satul meu ca om de treabă.

Căci mai de treabă de cum era, nu se putea face Păcală; asta o simțea și el.

Îi părea cu toate aceste cam rău, că trebuia să moară tocmai acum, când avea și el casa lui, masa lui, carul lui cu patru boi, curtea lui largă — și ar fi voit Păcală să scape, dacă se poate fără minciună, căci era hotărât odată să nu mai umble cu minciuni; dar nu se putea fiindcă oamenii erau neîndurați și vicleni.

Se lasă dar Păcală, se lasă, fiindcă n-avea încotro, să-l vâre ca pe un motan în sac, să-l eie pe sus și să-l ducă la pierzare.

El în frunte, piatra de moară după el, fruntea satului în urmă și satul întreg, cu mic, cu mare, mai în coadă, ieșiră din curtea cea largă, trecură prin sat și o luară spre câmpul nisipos drept spre Dunărea cea mare și adâncă.

— Stați, măi! strigă cel mai cu socoteală dintre oamenii din satul lui Păcală.

Se opriră în loc cu toții, cu mic, cu mare, cum erau.

— Am uitat un lucru, grăi omul cel cu socoteală.

— Ce am uitat? întrebare ceilalți.

— Prăjina, ca să căutăm fundul Dunării.

— Așa-i, ziseră oamenii din satul lui Păcală, am uitat prăjina ca să căutăm fundul Dunării.

Îl aveau acum pe Păcală: cum puteau ei să-l arunce, fără ca să știe unde-l aruncă?

Se întoarseră dar în sat, căutară cea mai lungă dintre toate prăjinile și numai apoi îl duseră pe Păcală la Dunăre — prăjina în frunte, sacul cu Păcală, piatra de moară, fruntea satului și apoi satul întreg, cu mic, cu mare, cum erau.

— Stați, măi! strigară iar omul cu socoteală.

Iar se opriră cu toții.

— Să-l legăm de piatra de moară ca să nu fugă, în vreme ce noi căutăm cu prăjina fundul Dunării.

— Să-l legăm, strigară cu toții, ca să nu fugă!

Îl legară dar pe Păcală de piatra cea mare, apoi plecară ca să caute cu prăjina unde e mai afundă Dunărea, ca acolo să-l arunce.

Cel mai cu socoteală dintre oamenii din satul lui Păcală luă el însuși prăjina, dete o dată cu ea în valuri, o izbi cât nu mai putu de jos, dar nu atinse cu ea fundul.

— Aici, zise el, Dunărea nu are fund. Trebuie să căutăm alt loc.

— Așa e, strigară cu toții, trebuie să căutăm alt loc, unde are Dunărea fund.

Nici că se putea vorbi altfel. Vorba era ca piatra de moară să meargă de-a dura și să se oprească tocmai în fundul Dunării: unde se oprea piatra, dacă Dunărea nu avea fund? Ei trebuiau să știe unde are să se oprească piatra cu sacul și cu Păcală cel din sac.

Porniră dar cu toții ca să caute fundul Dunării, pentru ca nu cumva să-l arunce la loc nepotrivit și să-l scape acum, după ce îl aveau prins și legat.

Iar Păcală, vai de capul lui, rămase în sac, legat de piatra cea de moară, cea mai mare, pe care oamenii din satul lui o putură găsi cale de trei zile de jur-împrejur.

— Stați! — strigă omul cel cu socoteală.

Iar se opriră cu toții.

Ce era la mijloc?

Ca oameni chibzuiți trebuiau să fie cu mare băgare de seamă și să cerceteze bine mai 'nainte de a-l arunca pe Păcală în Dunăre.

Unde să-l arunce? Mai la deal, de unde vine apa? Ori mai la vale, unde se duce?

Unii dădeau cu socoteală, că mai la deal e mai multă apă, fiindcă de acolo vine apa și n-ar veni, dacă n-ar fi destulă.

Alții însă, erau de părere că la vale e mai multă, fiindcă acolo se strânge apa, care vine de la deal, și dacă l-ar arunca mai la deal, cum vine apa și tot vine, se scurge și tot se scurge, s-ar pomeni că Păcală rămâne pe uscat, iese din sac și — vai de capul lor.

Se adunară dar cu toții de se sfătuiră, ca nu cumva să facă vreo prostie, și după multă sfătuire se înțeleseră să caute locul cât mai la vale, pentru ca toată apa să se strângă în capul lui Păcală.

Pe când oamenii din satul lui Păcală umblau să caute fundul Dunării cu prăjina cea lungă, iată că vine un jelepar de vite¹, care ducea o cireadă de o mie de boi la târg, și cum mergea jeleparul de-a lungul malului, dă de sacul lui Păcală și se miră cum s-ar mira tot omul, când ar vedea în calea lui asemenea lucru.

— Dar tu, măi, întrebă jeleparul, cum ai intrat în sac și ce cauți în el?

— N-am intrat, răspuse Păcală, ci m-au vârat alții în el.

— Și de ce te-au vârat?

— Ca să mă arunce în Dunăre.

— Și de ce să te arunce?

— Iată, păcatele mele! răspuse Păcală, fiindcă vor să mă facă vornic și eu nu vreau să primesc.

— Și de ce nu vrei, măi?

¹ Jelepar de vite — cel care ține socoteală de numărul vitelor din sat.

— Apoi de! zise Păcală. Fiindcă nu e satul de a-i fi vornic.

— Și de ce nu e?

— Fiindcă are neveste multe, și bărbații pleacă cu toții la lucru de nu se mai întorc cu săptămânile și vornicul rămâne el singur cu nevestele.

— Și de ce nu vrei să rămâi cu nevestele?

— Fiindcă sînt multe și toate tinere și sprintene ca furnicile și nu pot să le stăpînesc.

Când auzi asemenea vorbe, jeleparul se miră prea mult, fiindcă el bucuros ar fi vornic într-un sat ca satul lui Păcală.

— Măi, dar prost mai ești tu, măi! grăi el. Un om mai cu minte ar primi cu amîndouă mâinile.

— Un om mai cu minte e mai cuminte și poate, când nu poate prostul, îi răspunse Păcală. Haid! Dacă te simți destoinic, întră în sac și când vei vedea că voiesc să te arunce în Dunăre, spune-le că primești să le fii vornic.

— Și ei mă vor primi oare pe mine?

— Mai ales! îi răspunse Păcală. Cu amîndouă mâinile!

Atât îi trebui jeleparului.

El dezlegă sacul, ca să iasă Păcală, apoi se vîrî el însuși în sac.

Păcală răsufală odată ușor de tot, strânse gura sacului, o legă bine, apoi pe aici îi fu drumul — nici că se mai opri decât la cireada cu boi, pe care o mână acasă la el, în curtea cea largă, care putea să-i încapă pe toți.

Însă jeleparul din sac râdea și el când se gîndea, cum are să-i înșele pe proștii din satul lui Păcală, care nu știau, bietții de ei, că nu mai e tot un prost ca dînșii în sac.

Râdea însă, mai ales când simțea că ei îl ridică pe sus, ca să-l ducă să-l arunce în Dunăre la locul pe care-l găsiseră mai bine înfundat. Numai atunci când simți că-i dau vînt, ca să-l arunce, abia atunci el strigă tare cât putu:

— Stați, măi!

Toți se opriră cuprinși de spaimă și de mirare, fiindcă înțelegeau și ei, că glasul care răsuna din sac nu era glasul lui Păcală.

— Lăsați-mă, grați jeleparul, că primesc să vă fiu vornic.

— Auzi vorbă! strigă cel mai cu socoteală dintre oamenii din satul lui Păcală, care era chiar el vornic în sat. Își preface glasul, ca să nu-l mai cunoaștem, voiește să ne mai fie și vornic, ba te pomenești c-o să ne spună că el nu e Păcală!

— Apoi, că nici nu sînt! răspunse jeleparul.

Când auziră vorba asta, oamenii se supărară, mare minune cum se supărară, fiindcă îl văzuseră ei înșiși cu ochii lor când îl vârașeră în sac și ei înșiși cu mâinile lor legaseră gura sacului — și, supărați cum erau, năvăliră cu toții asupra lui, îl ridicară cu piatră cu tot și — una! două! trei! bâldâbâc! — îl aruncară în Dunăre, ca nici neam din neamul lui să nu mai poată ieși la lumină.

Și, Doamne! cât se simțeau de ușurați când văzură că merge drept spre fundul Dunării, că nu mai iese la iveală și că apa curge mereu de la deal la vale și se îngrămădește asupra lui.

Iar Păcală ședea în cerdacul casei și se uita la carul cel cu patru boi, care intra în curtea lui cea largă și plină de vite frumoase.

— Stați, măi! strigă omul cel cu socoteală. Stați! strigă încă o dată.

— Ho! Stați! strigară toți oamenii din satul lui Păcală, când le văzură ochii ceea ce mintea nu putea să le înțeleagă, și se opriră cu toții și rămaseră încremeniți pe loc.

— Da tu, măi, cum ai ajuns aici? întrebă vornicul.

— Așa-i, ziseră cu toții, cum ai ajuns tu aici?

— Mare lucru?! răspunse Păcală. Cum să fi ajuns, dacă nu tot cum ați ajuns și voi, venind de acolo până aici?

— Dar tu ești mort, măi? Te-am aruncat în Dunăre!

— Așa! grați Păcală. Apa Dunării e rece și te face mai sprinten de cum ai fost.

— Mare minune! strigară oamenii. Cu acesta nu e chip s-o scoți la capăt. Îl arunci legat de o piatră de moară în Dunăre, și se întoarce mai degrabă decât tine acasă.

— Dar vitele cele multe și frumoase de unde le ai? întrebară ei.

— De unde să le am, răspunse Păcală, dacă nu de acolo, de unde m-ați lăsat voi?

— Dar cine ți le-a dat?

— Cine să mi le dea? Le-am luat eu: ia omul cât poate și ce nu poate lua, mai lasă și pentru alții.

Atât le trebui oamenilor din satul lui Păcală! Așa cum erau adunați la casa lui Păcală, plecară cu toții înapoi la Dunăre și nu mai steteră la sfat, ci se aruncară ca broaștele — bâldâbâc! bâldâbâc! care mai de care mai iute în valuri, ca să ia fiecare cât poate, iar nevestele lor rămaseră pe țarmure, așteptându-și fiecare bărbatul cu turma de vite.

Era, se înțelege, și popa între dânșii, și fiindcă popii sunt mai lacomi decât toți oamenii, el se repezi mai tare decât ceilalți și sări, unde era mai afundă apa, dar potcapul îi tot rămase pe deasupra.

Preoteasa, care stătea pe țarmure, lacomă și ea, văzând potcapul, credea că n-are popa destulă virtute ca să se cufunde, și că vor lua alții toate vitele mai înainte de a fi ajuns și el la fund.

— Mai la fund, părinte! striga, mai la fund! căci acolo sunt cele coarneșe!

Și a intrat popa cât de afund, dar nici nu s-a mai întors nici el, cum nu s-au mai întors nici ceilalți.

Așa a rămas Păcală cel mai harnic, cel mai de treabă, cel mai vrednic om în satul lui.

Cine o știe mai departe, mai departe are s-o spună.

PĂCALĂ ȘI BOIERUL

răia odată un boier, care avea o mulțime de cotețe de păsări — și găini, și rațe, și găște. Și a rânduit el un argat, pe Păcală, care le purta de grijă, iar boierul — la două-trei zile — trecea pe la cotețe și făcea numărătoarea. Bietul Păcală nici sufletul n-avea când își trage de multă muncă; și să zici că măcar o dată s-a înfruptat cu o bucățică de carne de pasăre. De unde? Numai boierul se ghiftuia.

S-a gândit Păcală, cât s-a gândit, și odată prinde o găscă, o trece prin oală și o pune drept inimă. Când a numărat boierul cele o sută de găște pe care știa că le are, a găsit numai nouăzeci și nouă.

— Măi Păcală, lipsește o găscă!

— Ba-s toate, cocoane!

— Cum îs toate, când îs numai nouăzeci și nouă?

— Nu, că-s o sută, ține acesta morțiș.

Mai numără boierul o dată. Dacă nu-i, de unde s-o ia?

— Măi argate, găscă să te faci!

— Ba dă-mi pace, cocoane, că-s toate.

Și tot așa: unul — da, altul — ba — se ciondănesc ei până se apucă boierul să-i deschidă ochii argatului. Aduce el la coteț o sută de argați, îi numără.

— Îs o sută?

— O sută.

— Dacă zici tu că-s o sută de găște, apoi fiecăruia îi vine câte o găscă, așa este?

— Așa este.

Boierul poruncește slugilor să prindă fiecare câte o găscă. Aceia prind a le fugări, a le roti și îndată le găbjesc pe toate. Nouăzeci și nouă ședeau cu găștele subțioară, iar unul rămăsese cu mâinile goale.

— Spune, afurisit ce ești, de ce a rămas acesta fără de găscă?

— Apoi, dă, cocoane, cine i-i de vină, dacă nu s-a învățit mai repede să-și prindă și el o găscă?!

VORBE DE DUH ȘI DE NĂDUH

SĂ FIU AL DRACULUI DACĂ TE-OI MAI SLUII

n boier se pornise la drum și avea vizitiu pe Păcală. Ajung ei cu căruța la o apă care, nefiind prea adâncă, aveau chip a o trece de-a dreptul. Pe la mijlocul apei, văzând boierul că apa prinde a intra și în căruță, a zis lui Păcală, dându-i de grijă:

— Măi argate, de mă-i îneca, să fiu al dracului de nu te-oi împușca!

Iar Păcală de colo, nu prost, zice:

— Coccoane, de mă-i împușca, să fiu al dracului de te-oi mai sluii! C-așa se vinde cel prost, dracului, de pomană...

STÂLPUL ȚĂRII

arecine zicea despre un boier bătrân că e unul din rămașii stâlpi ai țării.

— Adevărat, răspunse altul, însă cam tremură și acela.

FOCUL ÎN PIVNIȚĂ

ăcală era un oaspe glumeț al unei crâșme și odată a văzut cum birtașul cară apă în pivniță. Iese afară în uliță și strigă cât îl slujesc plămâni:

— Foc!

Vecinii aleargă speriați și-ntreabă ce arde.

— Arde în pivniță la birtaș, că l-am văzut de două ori ducând apă în ea.

DE LA MOARĂ

- ună ziua, domnule primar!
— Răspunde-i tu, Pârvule!

PRIMARUL CARE SPUNE DREPT

ntr-un oraș s-a făcut o hală nouă pentru măcelari, însă dânșii ziceau că ușa era prea strâmtă, așa că un bou gras nu putea să intre. Primarul veni acolo să vadă ce trebuie de făcut și, intrând pe ușă cu brațele deschise, zise:
— Vedeți că aici intră foarte bine un bou?

JALBA

- i dat jalba mea primarului?
— Da.
— Și ce ți-a spus?
— Să mă duc la dracu.
— Și ce-ai făcut?
— Am venit la dumneata.

PRIMARUL ȘI BOUL

rimarul unui sat avea un bou foarte mare și frumos, cu care se fudulea, nevoie mare, către toți. Așa că mulți veneau să-l vadă. Primarul dădu ordine străjerului primăriei ca oricând va veni să-l vadă cineva, să-l cheme și pe dânsul. Și ori de câte ori venea cineva, străjerul chema pe primar afară, zicându-i:
— Ieși până afară, domnule primar, că a venit lumea să vadă bou!

DE NU GĂSESC PORC, TE DUC PE DUMNEATA

- otarul:
— Măi Păcală, măi! Du-mă acasă cu căruța ta!

Păcală:

— Te-aș duce bucuros, domnule notăraș, dar aș vrea să-mi cumpăr un porc. De cumva nu găsec porc, atunci bucuros te duc pe dumneata.

TESTAMENTUL AVOCATULUI PĂCALĂ

Las toată averea mea unei case de nebuni. De la nebuni am câștigat-o, nebunilor o dăruiesc.“

ÎNTRE CER ȘI PĂMÂNT AL DRACULUI OAMENI MAI SÎNT!

dată Păcală, Tândală și Înșală s-au dus la târg. Ajungând aici la o oră cam înaintată, li-era tare foame. Merseră deci cu toții la un restaurant. Cum intrară înăuntru, cerură câte o ciorbă. Chelnerul aduse repede cele cerute. Ciorba era însă cam fierbinte. Cum luă Păcală, se fripse, și ca să nu se dea de gol, ridică ochii în sus, zicând:

— Măi, da sus e cerul!

Tândală cum luă, iarăși se fripse, și ca să nu se dea și el de gol, voi să dea jos ceea ce luase în gură, însă, ca să nu bage ceilalți de seamă, zise:

— Măi, da jos e pământul!

Cum luă și Înșală, se fripse și el, și văzând că ceilalți n-au voit să-i spună că frige, zise:

— Măi-măi-măi-măi!... Între cer și pământ al dracului oameni mai sînt!

PĂCALĂ ȘI JINTIȚA

ntr-o bună zi Păcală ca un om pofticios se duce la o stână să mănânce jintiță¹.

¹ Jintiță — produs lactat.

— Bună ziua, măi mocane!

— Bună ziua.

— Măi mocane, voi aveți jintiță?

Zice:

— Da...

Și acela nu i-a dat jintiță, da i-a dat din puțină dubală.

Mănâncă el, mănâncă la dubală cu un codru de pâine. S-a săturat și îi vine rău... Se cam pricepe el ce-i treaba și zice:

— Măi mocane, tat-tu trăiește?

— E... Demult a murit.

— Da mă-ta?

— Și mama a murit.

— Măi, dacă le-ai fi dat și lor tot jintiță de asta, de ce n-ai murit și tu înaintea lor?..

SĂ MĂ IZBĂVEȘTI DE CEL VICLEAN

Mergea un popă pe drum și a văzut o fată, făcută la trup binișor. Zice:

— Doamne, să nu mă duci într-o ispită!

Da ea, auzind că grăiește cineva din urmă, zice:

— Doamne, să mă izbăvești de cel viclean!

BUNĂ DIMINEAȚA ȘI MAI MULT... NIMIC!

S-a dus finul la nănaș-său și zice:

— Bună dimineața, nănașule, ș-un rachiu.

Ei, nănașul... dă! ca nănașul — trebuie să-i poarte-n cinste; i-a dat, acolo, o sută de grame...

A doua zi — tot așa, a treia — tot așa... Până când nănașul Păcală s-a gândit: «Cât am să-i dau finului în fiecare dimineață câte o sută de grame?!» Cam în șagă, cam într-adins, a luat și i-a tras o mamă de bătaie ca să-l țină minte; și s-a mai răcorit de dânsul.

Când la vreo săptămână — iar vine finul și zice:
— Bună dimineața, nănașule, și... mai mult — nimic!

CAPRA DIN PĂDURE

ăcală ținea o capră, zi și noapte, în marginea pădurii. În fiecare dimineață se ducea să vadă, dacă n-a mâncat-o lupul. Îi da apă și-i schimba locul.

Când într-o zi — i-a găsit numai copitele. Vine acasă și-i spune femeii:

— Ia capră tare-am mai avut și noi! Din lup — nici bucățică, dar din capră au rămas toate copitele!

VORBĂ-NTOARSĂ

MĂGARUL ZBEARĂ DE BUCURIE

Păcală, călare pe un măgar, trecea pe dinaintea unui colegiu, tocmai pe când ieșeau școlarii. Fiindcă măgarul începuse a zbiera, școlarii ziseră lui Păcală:

— Măi nătărăule și mojjicule ce ești! De ce nu-ți înveți dobitocul minte să nu ragă așa de tare?

— Domnilor, răspunse Păcală, bietul meu dobitoc rage și el de bucurie, văzându-se acum între atâția camarazi ai săi.

DE LA VĂI LA MUNTE, PĂCALĂ ȘI CINCI SUTE

Amu, odată Păcală, fiind cioban, suia cu oile la munte, când se întâlnește cu doi învățați tobă. Unul din aceia, voind să-l ia la vale pe cioban, îl întrebă repede:

— De unde, unde, cum, câte?

Da flăcăușul de Păcală era un tâlhar isteț și-un poznaș de n-avea pereche; nici nu stă mult pe gânduri și răspunde:

— De la văi la munte,
Păcală și cinci sute.

CIOBAN NOU

Un bugecean bogat, stăpân de oi, avea un cioban pe care îl chema Păcală.

Peste vreo două zile, după ce-i dădu oile în seamă, se duse să vadă cum merg lucrurile.

Oile pășteau răspândite pe o culme.

Păcală sta sus, tocmai în vârful culmii, rezemat în toiag.

Stăpânul îl strigă de jos:

— Păcală, măi Păcală!

— O, tu! îi răspunse Păcală.

— Au vint-a lupu?

— Că doar n-o vint popa!

— Au luat-au vreo oaie?

— No, că doar n-o vint s-aducă!

— Albă, ori neagră?

— Că doar n-o stat s-aleagă!

— Și încotro a apucat: cătră câmp, ori cătră crâng?

— Că doar nu s-o dus la biserică, fire-ar pielea lui a dracului!

VORBĂ DEGEABA

ăcală și Tândală, ca doi frați, stau într-o zi la vorbă. Unul zice celuilalt:

— Măi frate-mio, ia hai să vorbim și degeaba, că destul vorbirăm d-ale bune!

— Hai, mă frate-meu, să luăm olanele de pe casa ta și să le punem pe bordeiul meu. Ce zici, nu e bine?

— Adevărat că asta-i vorbă degeaba...

CAPRE, MAI PUȚINE DECÂT OI

e întâlnesc odată Păcală și Tândală în drum. Întreabă Păcală:

— Din ce trăiești tu? Ai pământ, vite?

— Nu. Am oi și capre.

— Multe oi?

— Am o oaie.

— Și capre?

— Capre am mai puține.

PĂRINTE ROATĂ...

ăcală plecă într-o zi la târg, cu două cucoane în căruță. Pe la jumătatea drumului, și pe când trecea prin mijlocul unui sat, i se rupe o roată. Păcală, când văzu buclucul, alergă la preotul satului, cu care cam astfel se dete în vorbă, cerându-i ajutorul:

— Părinte roată, n-ai un hleab¹ de popă acasă? Mi s-a stricat drumul în mijlocul căruței și stau cucoanele înhămate, și caii în căruță.

CE-I BINE DE ȘTIUT?

ș vrea foarte mult să-mi cunosc și eu viitorul.

— Eu nu.

— Cum? Nu te-ar interesa să știi ce ți s-ar putea întâmpla mâine?

— O! Eu, știi tu, de fapt, nu prea mă sinchisesc... Totuși, nu aș vrea să știu decât un singur lucru: locul unde am să mor.

— Și data?

— O! Data, puțin îmi pasă!

— Atunci, pentru ce vrei să știi locul?

— Ei, ca să nu mă duc niciodată pe acolo! Ce naiba?!

VORBĂ ÎNTOARSĂ

ăcală, bătrânul cerșetor, este ridicat de pe trotuarul unei străzi, unde adormise, după ce trăsese cam mult la măsca, și dus la poliție pentru vagabondaj.

Comisarul îi face interogatoriul.

— Văd că ești însurat. Așa scrie în dosar.

— Da, domnule comisar.

¹ Hleab — lucru rău, hârb, vechitură.

— Cu cine?

— Ei, cu cine?! Cu o femeie.

— Sigur că cu o femeie, răspunde comisarul. Ai mai văzut pe cineva care să fie căsătorit cu un om?

— Da, domnule comisar!

— I-auzi! Pe cine?

— Pe nevastă-mea, domnule!

UNDE DAI...

— **M**ăi frate, împrumută-mă cu 20 de lei.

— Bucuros, dragă, dar n-am la mine acum.

— Dar acasă?

— Mulțumesc de întrebare, acasă sînt toți sănătoși.

CÂINI RĂI

Tândală mergea prin sat și asupra lui s-au năpustit, mai să-l rupă, câinii. Apărându-se de câini, Tândală se tot da înapoi, înapoi pînă când se pomeni în biserică. Taman se făcea slujba. Văzând mai multă lume, Tândală își zise:

— Ia, măi, câini răi, pe câți oameni i-au fugărit încoace!..

CAPĂT DE POPĂ

Lui Tândală i s-a îmbolnăvit femeia. El îl trimite pe un fecior la popa:

— Să vie s-o împărtășească pe maică-ta, că eu i-oi oțali un topor.

Când iese băiatul pe poartă, tată-său îi strigă din urmă:

— Să nu uiți să cei și un capăt de lumânare!..

Când a intrat băiatul la popa a zis:

— Bună lumânarea, capăt de popă. M-o trimis tata să mergeți s-o oțaliți pe mama și tata vă va împărtăși un topor.

MÂȚA LUI PĂCALĂ

-a întâlnit Tândală cu Păcală. Tândală îl întreabă:

— Unde mergi, Păcală?

— La iaz, Tândală.

— Ce să faci, Păcală?

— Să scald mâța, Tândală.

— Ar' să moară, Păcală.

— Nu moare, Tândală.

— Hai c-ar' să moară, Păcală.

— Nu mai moare, Tândală.

Păcală, venind de la iaz, iar se întâlnește cu Tândală.

— Unde ți-i mâța, Păcală?

— A murit, Tândală.

— Nu ți-am spus c-are să moară, măi Păcală?

— Dacă n-a murit, Tândală, când am scădat-o, da când am stors-o...

VIN LA MASĂ

ăcală venise de la deal. Femeia lui gătise mâncarea și el mânca. Mănâncă, mănâncă și zice:

— Vin la masă, măi femeie.

Da ea mai avea de porăit pe afară și nu venea.

— Măi femeie, vin la masă! a repetat omul.

Ea vine și se apucă de mâncat. Da omul zice supărat:

— Eu de când îți spun să-mi aduci o cană de vin la masă!?

PĂCALĂ TURC

 fost și Păcală vreo câteva zile în Turcia și s-a învățat a cere pâine pe turcește...

Îl întreabă unul:

— Bre, ai fost în Țara Turcească — trebuie să știi bine turcește...

— I-hai, bădică! Am învățat tot, gheață!

— Da cum se cheamă pâinea la turci?

— Ecmeç!

— Bravo, turc voinic!

— Da oul?

— Ei, apoi... așa lucru mic
nici nu vreau ca să-l mai zic.

— Da boul?

— Ei, așa lucru mare și cornorat,
cui oare-i mai vine-n cap?!

— Ei, bine. Da «pâine rece»?

— Apoi, bade, parcă mai are când se răci?!

Cum o scot din foc,
o și 'nghit, caldă, pe loc!

— Ei, da oaia cum se cheamă?

— Bădicuță, să mă crezi — îți spun drept: tăman când ieșeam eu din Țara Turcească, atunci strângeau oamenii oile la primărie, ca să le pună nume.

IAPA CEA CARE-A PIERIT

-a dus Tândală în ospete la un om. Și neavând despre ce vorbi, acela taman l-întreabă:

— Măi Tândală, despre ce să mai vorbim?

— Măi cumătre, iapa cea care-a pierit anțărț, mai trăiește?

CÂINELE ȘI CALUL

n cal avea să moară — ședea trântit la pământ, iar un câine aștepta alături, ca să moară calul mai degrabă și să se apuce de mâncat.

— Du-te, câine, acasă, zise calul, căci eu am să mor mai înspre seară.

Câinele a răspuns:

— Dacă eu...
nici acasă
n-am de coasă
așa că pot să mai aștept...

FIU DE-AL LUI PĂCALĂ

n băiețel ședea în drum și se juca în colb. Trece pe lângă dânsul un om în vârstă și-l întreabă:

- Al cui ești tu, măi băiețele?
- Al mamei! răspunse el.
- Dar cum te cheamă, bre?
- Ca pe tata!
- Bravo! Și câți sunteți voi acasă?
- Câte linguri avem.
- Și câte linguri aveți?
- De fiecare câte una, a răspuns băiețelul...

PEPELEA ȘI ALȚI NEFÂRTAȚI

22

PEPELEA

dată s-a dus Pepelea cu căruța în pădure după lemne. Ajungând la pădure, a chitit o creangă mare și groasă, s-a urcat pe dânsa și a început s-o taie de lângă tulpină.

În vremea aceasta a trecut un drumeț, care, văzându-l nesocotit, tăindu-și creanga de sub picioare, i-a spus:

— Ce faci, măi omule?

— Ia — tai și eu niște lemne de foc.

— Dacă ai să tai creanga ceea așa, o să cazi jos și o să-ți frângi gâtul.

— Da tu ce, ești proroc, de știi că eu o să cad jos și o să-mi frâng gâtul?

— Poate că nu-s proroc, dar știu...

Drumețul a luat calea înainte, văzându-și de nevoi, iar Pepelea se puse pe tăiat și...

tăia,
nu încurca!

N-a trecut mult la mijloc și s-a dus Pepelea cu capul în jos. Acum și-a adus el aminte de spusele de odinioară și s-a luat fuga după drumeț.

— Într-adevăr proroc ai fost! Uite cât de bine ai știut că o să cad jos, făcu Pepelea... Dacă știi așa de bine toate, spune-mi atunci, când o să mor?

Drumețul, văzând cu cine are de a face, spuse și el:

— Când a necheza iapa ta de trei ori.

A încărcat Pepelea lemne ce a încărcat, a înhămat iapa și s-a pornit acasă. Da grija îi sfredelea inima.

Approape de sat era un drum drept ca pe palmă și iapa, simțind hamul ușor, a nechezat o dată de zburdăciune. Lui

Pepelea i-a fugit inima în călcâie. Nu mult după aceea, iapa mai nechează o dată. Pepelea prinse a se crămălui și a ofta: «De a mai necheza o dată, mă mântuie de zile».

Iapa, dacă se pornise pe nechezat, a nechezat și a treia oară. Bietului Pepelea i s-au lăsat aripile la pământ; s-a dat jos din căruță, a săpat o groapă, s-a culcat într-însa pe spinare, a pus mâinile pe piept și a spus:

— Atâta ți-a fost, Pepele, să trăiești. Acu ți s-a încheiat veleatul.

Pe la o bucată de noapte vine un lup și mănâncă iapa. Pepelea de colo aude și zice:

— De n-ar fi stăpănu-tău mort, te-ar apăra, da așa nu-i nici un chip!

Lupul a mâncat iapa, de au rămas numai ciolanele.

Dimineața au trecut niște oameni și, văzându-l pe Pepelea, l-au întrebat:

— Ce stai, măi, lungit în groapă?

— Păi nu vedeți că-s mort?

— Scoală, leneșule, și du-te acasă, de te apucă de treburi.

— Mort îs și gata.

Văzând că Pepelea se face într-o ureche, pune unul dintre ei mâna pe un ciolan și prinde a-l croi pe unde năpădește.

— Scoală, măi, mânca-te-ar cioarele! și du-te la lucru!

Simțind Pepelea că-l răzbate cu bătaia, a sărit din groapă, a deschis ochii și a întrebat:

— Da cum m-ați înviat?

— Cu ciolanul ista.

— Mare minune! Dați-mi-l mie să fac și eu vreo pomană pe lumea aceasta cu dânsul.

— Na-ți-l.

Pepelea, dacă a luat ciolanul, s-a pornit spre sat.

Cum mergea el așa, pe drum, a întâlnit o mulțime de oameni, care duceau un mort la groapă. Pepelea a ieșit înaintea lor și le-a spus:

— Ia stați, măi oameni buni!

— Ce este?

— Stați, că eu o să înviez mortul, și ridică ciolanul să tragă în mort.

Oamenii și așa erau scârbiți de cel mort, darmite, văzând una ca aceasta, s-au înfuriat și, când au pus mâna pe Pepelea, i-au făcut o școală, să țină minte.

— Să nu mai faci nici odată așa!

— Da cum?

— Când îi vedea altă dată suflet mort, să-ți ei cușma din cap și să zici:

«Să-i fie țărâna ușoară; să-l pomeniți,
cât îți fi
și îți trăi;
faptele lui bune să fie de învățătură și pentru alții».

— Bine. Așa oi face.

Se pornește Pepelea mai departe la drum, ajunge la o casă și vede: niște oameni tăiau un porc.

«Uite, măi, colo — un porc;
a fost viu și-acuma-i mort» —

făcu Pepelea, se apropie de oameni, își ia cușma din cap și potrivește și el vorbele învățate o clipă în urmă:

— Să-i fie țărâna ușoară, să-l pomeniți,
cât vieți fi
și vieți trăi...

— Bată-te să te bată, netrebnicule! D-apoi așa se vorbește?! săriră oamenii... Și au prins a-l lua la rost: Să nu mai vorbești așa, că te punem pe fugă din sat.

— Da cum să vorbesc?

Văzând o minte ca a lui, îi dădură un sfat:

— Să spui așa:

«Să trăiți,
să fiți sănătoși,
să-l mâncați tot cu bine și cu poftă

cu femeile și cu copiii,
și cu toți mahalagiii».

— Bine. Așa oi spune de-amu înainte, răspuse Pepelea și se cam duse, căci nu mai era chip de zăbavă.

Mergând așa, vede un podgorean, răsturnând tescovina dintr-un teasc. «Ia să-i spun eu un cuvânt în pofta inimii stăpânului de casă», se gândi Pepelea și, apropiindu-se de podgorean, îi spuse:

„Să fii sănătos,
s-o mănânci tot cu bine și cu poftă
cu casa întreagă,
cu toți mahalagiii!“

Văzând podgoreanul că se îngroașă gluma, sări înainte:

— Nu ți-i rușine obrazului, porc de câine ce ești! D-apoi așa se vorbește?

— Da cum?

— Tu cu vorbele tale nu trebuie să strici pofta oamenilor, ci să spui:

«Ceea ce s-a scurs și s-a revărsat,
să fie băut cu poftă și cu bucurie,
să fie cheful deplin și amu, și la sărbători».

— Așa oi spune.

Mai merge Pepelea ce mai merge și vede pe o prispă două femei, ce-și împleteau părul după lăutoare. Pepelea, ca «om de treabă», se apropie și le spune:

„Ce s-a scurs și s-a revărsat,
să-l beți cu poftă și cu bucurie
amu și la sărbători!“

— Măi netrebnicule, d-apoi așa vorbe să ne spui tu nouă?

— Da ce trebuia să spun?

— Trebuia să întinzi capul și să spui:

«Lați-mă
și spălați-mă și pe mine!»

au răspuns ele și l-au alungat cât colo.

Scăpând de ocara femeilor, Pepelea și-a luat tălpășița pe alt drum și vede într-o ogradă o hărmălaie de câini ce se mâncau. Pepelea s-a uitat și s-a gândit: «Uite: bieții câini... S-au lăut și acum se piaptănă unul pe altul. Bine ar fi să mă spele și să mă pieptene și pe mine». Și, pitulindu-se lângă un par, vâă capul printre scânduri și se roagă:

„Lați-mă,
spălați-mă!“

Câinii, când l-au zărit, i-au făcut o păruială, de-i era lui Pepelea de-a scăpării.

Zdrențuit, rupt, a întins-o Pepelea de fugă

și fugea,
de nici umbra nu-l ajungea,
iar în urmă
i-a mers vestea
și povestea.

Și astăzi vorbește lumea de isprăvile lui Pepelea.

M-am suit pe o șa
și v-am spus povestea așa.

CUIUL LUI PEPELEA

epelea a fost un om frumos și isteț, iar cuiul lui Pepelea a fost cui de lemn, bătut în peretele casei părintești, pe care Pepelea a vândut-o unui om. Omul acela avea o față cuminte și mândră, nevoie mare; să cumperi două lumânări de ceară curată și s-o cununi cu Pepelea! Pepelea ar fi vrut, nu-i vorbă; și fata nu s-ar fi dat în lături, dar tatăl fetei...

— Măi moșule, dă-mi pe fiică-ta de nevastă, zicea Pepelea.

— Mai puneți pofta-n cui, băiete! îi răspundea tatăl fetei.

— Atunci, dacă-i așa, am să-mi vând și eu casa și-am să mă duc în lume.

— Ți-o cumpăr eu!

— Bine. Ți-o vând toată, din cheutoare-n cheutoare, fără numai un lucru nu: cuiul din peretele din răsărit. Pe acela să mi-l lași mie.

— Ei, și de ce?

— Să am și eu moștenirea asta de la părinți. Scoate banii și — să facem hârtiile.

Omul a scos banii, hârtiile s-au fost întărit și omul cu fata cea frumoasă s-a mutat în casa lui Pepelea.

Și era bine acolo, în odăile celea încăpătoare, în casa cea împrejmuită cu livadă și acareturi frumoase. Le era dragă casa lui Pepelea; și lui Pepelea îi era drag încă mai mult cuiul de lemn, bătut în peretele din răsărit.

A doua zi — Pepelea la om.

— Ce vrei, Pepeleo?

— Am venit să-mi pun căciula-n cuiul meu!

Omul cam strâmbă din nas, dar ce putea să facă, dacă așa scria la învoială?

A treia zi — iar.

— Ce vrei, Pepeleo?

— Am venit să-mi iau căciula din cuiul meu.

Și azi așa, mâine așa — Pepelea avea întotdeauna câte ceva de pus, ori de luat din cuiul de lemn, bătut în peretele de răsărit. Și... acestea se întâmplau mai întotdeauna când omul lipsea de acasă; când rămânea numai fata singură. Și fata avea mare grijă să nu iasă cumva cuiul din perete și să nu se piardă...

Lucrurile au rămas așa: casa în picioare și cuiul în perete. Pepelea — îndrăgostit de cuiul de lemn și fata — tot așa. Dar mult nu.

Că într-o zi, auzind că Pepelea s-a însurat cu fata cea frumoasă și cuminte, și că stă în casa cea nu demult vândută, m-am dus la omul acela și l-am întrebat:

— Bine, omule, ce te făcu să-ți măriți fata tocmai cu unul de care nici nu vrei să auzi?

— Ce m-a făcut? Blestematul de cui al lui Pepelea, nepoate, mi-a răspuns omul.

Și atât.

NICHITA

oi prieteni s-au întâlnit după o vreme îndelungată de nevedere și unul îl întreabă pe celălalt:

— Cum îți merge, măi Nichita?

— Cum să-mi meargă?! Ia — m-am însurat.

— Apoi dar bine-ți merge, măi Nichita!

— Bine și nu prea, c-am luat femeie slută.

— Apoi dar... rău îți merge, măi Nichita?

— Rău și nici prea, c-am luat avere multă!

— Apoi dar, bine-ți merge, măi Nichita?!

— Bine și nici prea, că oile mi-au pierit.

— Apoi dar... rău îți merge, măi Nichita?

— Rău și nici prea, că și sluta a murit...

BACȘIȘ LUI VODĂ

au gândit niște țigani să-i ducă un bacșiș lui vodă.

S-au sfătuit vreo doi ani de zile: ce să-i ducă ei lui vodă?

Unul zice, să-i ducă bani — bani are și vodă.

— Să-i ducem niște cai — cai are și vodă.

— Să-i ducem niște covoare — covoare are și vodă.

În sfârșit, se găsește unul:

— Măi! Să facem o puțină cu covașă, că numai covașă vodă n-are, da nici n-a avut, zice.

Ei bun.

Au făcut ei covașa ceea. Îl pun pe bulibaș înaintea, cu puțină, să meargă și să strige: «Trăiască vodă!» Al doilea țigan: «Să trăiască măria sa vodoaia!» Al treilea țigan să zică: «Să trăiască și vodă cel mititel!» Și toți țiganii în cor să răcnească: «Și tot neamul vodesc!»

Ei, merg ei. Când ajung în cancelarie la vodă, cum ședea vodă la masă, bulibașul îi întinde putina cu covașă, dar i se dezlegase o ață la opincă și țiganul al doilea îi calcă ața și se prăvale bulibașul cu tot cu putină. Da bulibașul:

— Fire-al naibii să fie!

Al doilea țigan:

— Și măria sa vodoaia!!

— Și vodă cel mititel!! strigă al treilea.

Și toți țiganii răcniră în cor:

— Și tot neamul vodesc!!!...

ȚIGANUL DE VORBĂ CU BOIERUL

Era un boier și un țigan. Boierul era bogat, da țiganul — sărac. Avea boierul moșie mare și avea și țiganul un petec de pământ lângă moșia boierului.

Într-o primăvară țiganul a semănat păpușoi. Când au legat, s-a dus țiganul să vadă pământul. Acolo era și boierul.

Și zice boierul:

— Bună ziua, măi țigane!

— Mulțămesc, cocoane! Țigan, da nu prea țigan, că am și eu un petec de pământ lângă țarina dumitale.

— Bine, măi țigane. Bine.

— E bine, cocoane,
da nu-i prea bine,
că mănâncă câinii
păpușoi de la mine.

— E rău, măi țigane. Rău.

— Rău, cocoane, da nu prea rău,
că împușc și eu mereu.

— E bine, măi țigane, e foarte bine.

— E bine, cocoane,
da nu prea bine,
că mă trag și pe mine.

— Las-o dracului, măi țigane, cu vorba asta, că n-o terminăm nici odată. Ia spune, zice boierul, cât costă perechea de nebuni ca tine?

— Ca mine — un leu, da ca dumneata — câte cinci lei.

CĂMAȘA FERICITULUI

Fera odată un împărat. El avea de toate ce-i trebuia, dar nu era fericit.

S-a pornit el prin țară să găsească pe vreun om fericit, că-l sfătuiseră o babă să se îmbrace cu cămașa unui om fericit și va fi și el fericit.

A mers el cât a mers prin țară și iată că în de seară a ajuns lângă o colibă și-l aude pe Păcală dinăuntru, cum a răsuflat ușurat și a zis:

— Astăzi îs mulțumit și fericit...

Împăratul, cum a auzit, — repede a dat buzna în colibă să ia cămașa fericitului, dar acela nici cămașă nu avea.

REFERINȚE ISTORICO-LITERARE

„Cine s-au amestecat pîntre flăcăi și fete la clacă, sau la șezătoare, și n-au petrecut ceasuri de mulțămire auzind glumele tinerilor, pîcâ-lirile lui Păcală și Tândală, poveștile lui Sfarmă-Piatră, Strâmbă-Lemne și ale lui Statu-Palmă-Barba-Cot, istoria vacariului care s-a mîniat pe sat, și mai ales cimiliturile propuse fetelor ca să le găcească?“

Vasile ALECSANDRI, *Românii și poezia lor*. D-lui A. Hurmuzachi, redactorul foaiei *Bucovina*. Poezii populare ale românilor, adunate și întocmite de Vasile Alecsandri. II. — București; Editura pentru literatură, 1965. — P. 323

„O seamă de povești din ale lui Păcală se află în basmele lui Andersen și-n alte colecții. Ceea ce e original, e modul de a le spune..., sunt modificațiunile locale, potrivite cu spiritul și cu datinile noastre...“

Mihai EMINESCU, — Conform: Creangă I. Opere. Ed. II. — Ch.: Cartea moldovenească, 1978. — P. 376

„La vârsta de două sute optzeci de ani, tatăl meu, văzându-se flăcău tomnatic, se însură cu jupâneasa Mărica, minunată femeie, groasă și frumoasă, dar cam prostană, zicând adese niște vorbe chisnovate, la care tată-meu răspundea: „Tronc, Mărico!“ La patru luni după ce se mărită născu o fată. Astă născare fără vreme cam supără pre tata, dar popa îl liniști, spunându-i că asta se-ntâmplă uneori, însă numai la facerea dintâi. Soră-mea n-a trăit, precum nici alți două sute de frați și surori ce am avut. În sfârșit m-a născut pre mine și văzându-mă așa mic și ovilit, mi-au pus numele Tândală. Nașterea mea costă viața mamei, iar tatăl meu, simțindu-se c-a îmbătrânit, chemă pre nașu-meu Păcală, mă încredință lui, și apoi muri după ce mîncă trei oi fripte și bău o balercă de pelin, zicând că nu trebui să se ducă pe ceea lume flămînd și însetat. El era atunci de patru sute optzeci și trei de ani.

Nașu-meu Păcală era un om foarte de duh: avea răspuns la orice vorbă. El mă puse întâi la buchi, dar văzând că într-o zi era să mă-

năduș c-un Tverdu ce mi se prinsese în gât, hotărî a-mi spune singur tabla pre care trebuia să o deprind pe dinafară. Asta mi-a fost învățătura“.

Constantin NEGRUZZI, *Scrisoarea XII* (Păcală și Tândală). *Alb și negru*. — Ch.: Litera (Colecția „Biblioteca școlarului“), 1996. — P. 232.

„A. Cihac, DEDR, II, 236, asemuia substantivul Păcală cu o bază, care apare în astfel de cuvinte slave, ca: ceh. *pikal* „dieu de l'enfer“; polon. *pikol*, „dieu de l'enfer“...; slov. *peklenec* „satană“, *pekliti* „tourmenter“ — toate aceste elemente lexicale cu înțeles de „drac“, „diavol“, „satană“ aflându-se în legătură etimologică cu vechiul slav *пѣкъль* „păcură“; „infern“: „iad“ (de aici și împrumutul nostru „pâclă“). Materialul adus în discuție de acest autor ar putea fi completat cu alte fapte, cum ar fi forma sârbă *paklenic* „drac“, „diavol“: „om, locul căruia e în iad“, I. Tolstoi, CXPC, 597 ș.a.

Și totuși, oricât de numeroasă ar fi categoria de cuvinte citate, nimic nu ar îndritui o apropiere etimologică între vreunul din ele și substantivul nostru Păcală, căci o atare interpretare ar fi forțată.

S. Pușcariu, *Dacoromânia*, I, 237, a vrut să meargă pe altă cale, pornind de la ideea că denumirea Păcală nu e un împrumut, ci un derivat de la verbul *a păcăli*, acesta la rândul său provenind de la slavicul *покалѣти* „a căli puțin“, întrebuițat — datorită unor fenomene de transfer — cu sens figurat, căci, constată autorul pomenit, pentru noțiunea de „a înșela“ sau „a păcăli“ în toate limbile avem expresii figurate.

A. Scriban, DLR, 946, susține: pentru proveniența elementului lexical în discuție trebuie pusă în legătură cu o bază slavă de est, variantele căreia le putem descoperi în graiurile ruse: *пакѣла*, *пакѣла*, *пакѣша*, *пакѣша* ș.a. „stângaci“, „nedibaci“, „neîndemânatic“, „cel ce face totul pe dos“ ș.a., V. Dali, ТСРЯ, III, 5; forma cu prefixul o — *опакуша* „om lipsit de dibăcie“, „cel ce scapă totul din mâini“, „stângaci“ ș.a., V. Dali, ТСРЯ, II, 697.

Potrivirea semantică între substantivul nostru și cuvintele slave notate nu pune vreo problemă, căci nu pare să existe deosebire esențială între ideea de „persoană ce face totul pe dos“, „stângaci“, „nedibaci“ și Păcală, pe care A. Candrea, DEICR, 883, îl definește astfel: „tip din basm și snoave din fire netrebnic, prost, șiret, care face toate pe dos și-bate joc de toată lumea; are un tovarăș pe Tândală sau pe Pepelea, cu care se aseamănă și se identifică de multe ori“; „om glumeț, poznaș“. S-ar putea doar observa, că pe teren romantic

sensul comun al acestui nume a primit contururi noi, mai complexe și mai concrete, ceea ce a făcut, ca Păcală să devină substantiv propriu.

S-ar cere de asemenea de specificat că partea inițială a denumirii Păcală nu e izolată în limba noastră. O constatăm și în alte împrumuturi, venite de data aceasta din idiomele slave meridionale: pacoste (v. sl. *пакость*), a opăci (reg.) „opri în loc“, „a reține de la lucru sau din drum“, „a împiedica“, „a necăji“, „a buimăci“, „a năuci“, „a zăpăci“, DLRM, 564 (srb. *опачити* „a schimonosi“, „a strica“, I. Tolstoi, СХРС, 543; bg. *опача*, S. Mladenov, ЕРБЕ, 382) și a zăpăci (acesta provenind de la o bază neatestată în graiurile slave *зпачити*). Ideea generală, ce stă la temelia familiilor de cuvinte slave discutate, e „îndărăt“, „pe dos“, „invers“: v. sl. *пакы, пакъ, пако*, „îndărăt“, „pe dos“ ș.a.; *опако, опакы* „dimpotrivă“ ș.a., I. Sreznevskii, МСДЯ, II, 866—868; hec. act. *опак, опако* „îndărăt“, „înapoi“, „pe dos“, „invers“ ș.a., V. Dali, ТСРЯ, II, 697.

Fiind vorba despre Păcală, s-ar cuveni să aducem în discuții și chestiunea originii substantivului Tândală. DLRM, 863, și alte lucrări lexicografice îl socot derivat de la verbul *a tândăli*, iar pe acesta îl deduce din germanicul *tandeln* „a glumi“. Nu intrăm în amănunte, limitându-ne doar la constatarea că forme cu aspect similar, probabil, înrudite cu cea germanică, există și în graiurile ruse; *тендерить* „a zăbovi cu ceva“, „a se codi“, „a târăgăna“, „a spune lucruri ne la locul lor“ ș.a.; *тендеря* „om nehotărât“, V. Dali, IV, 408. Referirea la un etimon din rusă ar fi cu atât mai îndreptățită, cu cât așa înțelesuri ale lui *a tândăli*, ca „a lucra cu micală“ i-ar găsi o explicare deplină. În cazul acesta nelămurită ar rămâne nepotrivirea -r- (*тендерить*) -l- (a tândăli)“.

RAIEVSKI N. *Etimologii. Păcală — a păcăli, Tândală — a tândăli*. Limba și literatura moldovenească, 1969. — Nr.1. — P. 61—62

„Snoavă — Termenul provine din v. sl. *iz nova* „din nou“; denumește o specie a literaturii populare, cu multiple și străvechi infiltrații în cea cultă, constând într-o scurtă narațiune cu intenții umoristico-satirice, în care elementele realiste (și, uneori, naturaliste) sunt împinse câteodată până la limita verosimilului, fără însă a se trece decât rareori la fantastic. Înrudită și câteodată chiar contaminată cu basmul și cu povestirea, ea circulă la noi sub diverse nume: *anecdotală* — care se deosebește în principal de snoavă prin aceea că relatează mai ales fapte și întâmplări legate de persoane celebre; *tradiție* — al cărei distingo îl constituie referirea la fapte istorice și sociale certe; *poveste glumeață, palavră, taclale, porojăni, glumă* deosebită de snoavă prin faptul că pune accentul pe întorsătura lexicală de spirit, pe simpla poantă finală, ca și bancurile etc. Mulțimea de sinonime parțiale atestă

vechimea și circulația aproape fără egal a snoavei în întreg spațiul românesc. Prezintă în toată medievalitatea occidentală, *facetia* (cum i se spune snoavei în lat.) s-a infuzat în *Decameronul* lui Boccaccio, în *Povestirile din Canterbury* ale lui Chaucer, în opera lui Hans Sachs și în cea a lui Cervantes, în fabulele lui La Fontaine ca și în piesele lui Molière, în unele scrieri ale lui Goldoni, Ariosto, Balzac și Tolstoi, la Twain, Charles de Coster, Hašek, Jerome K. Jerome etc. La noi, culegerile și cataloagele de până acum (între care fundamentala *La typologie bibliographique des faceties roumaines*, 2 vol., 1969, de Sabina C. Stroescu) semnaleză cca 4000 de tipuri de snoave, ceea ce duce la concluzia bogăției celei mai mari din lume pe acest teren. Snoavele au în vedere viața socială și familială, diverse defecte și relații dintre oameni, nu ocolește aspectele licențioase ale vieții și iau în răspăr felurile autorității și prejudecăți, apucături și forme de asuprire internă și externă, vehiculează în forme multiple setea de dreptate și libertate, idei și idealuri ce sunt cu atât mai considerate cu cât multe vin — în înfățișarea lor inițială sau ușor adaptate — din vremuri străvechi.

Cercetările mai recente au adus la concluzia că snoavele cunoscute astăzi sunt rezultatul poligenezei, atât în timp, cât și în spațiu, al unei circulații planetare și al unei selecții continue, toate popoarele contribuind, în diverse grade, la tezaurul mondial al acestei specii. În cultura noastră, ea se semnaleză de timpuriu, prin cronicari (Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce, Radu Popescu etc.), prin calendare, almanahuri și alte publicații de popularizare, intrând în compoziția unor opere precum *Țiganiada*, scrierile lui Anton Pann, ale lui Ion Creangă, M. Sadoveanu, Marin Preda, Eugen Barbu etc., snoava putând fi depistată în aproape întreaga literatură românească. Paralel, de prin 1860, ea a fost culeasă și prelucrată de Petre Ispirescu, T. Spe-ranția, Ion Pop-Reteganul, Petre Dulfu și de mulți alții care au contribuit la înregistrarea, cunoașterea largă și proliferarea ei“.

Dicționar de termeni literari. — București; Editura Academiei Române, 1976. — P. 407—408

„Snoava este o scurtă narațiune cu funcție moralizatoare. Ea se caracterizează prin maximum de conciziune, vizând situații al căror deznodământ neașteptat provoacă hazul, ceea ce determină forța ei educativă, moralizatoare sau protestatară... Nu oricine poate să povestească snoave, după cum nu oricine știe să cânte frumos. Povestitorul trebuie să fie înzestrat cu anumite calități, în primul rând cu umor, ca să poată însufleți textul printr-o ținută actoricească de bună calitate, să știe să selecteze pasajele cele mai pline de viață.

Prezența pasajelor lungi îngreuiază expunerea și apropiere snoava de celelalte specii ale prozei folclorice și în special de istorioară. De aceea se produc uneori confuzii între cele două specii, ceea ce face ca adesea în colecții ele să fie grupate laolaltă, în cadrul unei singure rubrici, de obicei la snoave. Faptul este determinat și de tematica — în majoritatea cazurilor — comună. Deosebiri dintre ele sunt totuși sesizabile, mai ales în privința structurii și a dimensiunii pieselor. Snoava este mai concisă și organizează materialul faptic în așa fel încât să creeze un anumit și singur moment, care coincide cu deznodământul neașteptat sau cu așa-numita poantă, după care piesa se încheie. Personajul care urmează să fie criticat este condus spre momentul respectiv, pregătit cu multă inventivitate. Odată personajul negativ nimicit, continuarea acțiunii nu mai are sens. Cu cât momentul pomenit este ales într-o formă mai inedită și apare spontan, cu atât piesa este mai izbutită.

Istorioara are, dimpotrivă, o structură mai complexă, în sensul că poate acumula diferite fapte și personaje, iar factorul narativ ocupă un spațiu larg. De multe ori personajele sunt descrise cu migală, tinzându-se spre individualizarea lor, iar portretizările și caracterizările nu reies numai din confruntarea dramatică a eroilor, ca în cazul snoavelor, ci sunt întregite prin dese intervenții ale naratorilor.

În jurul unor personaje bine distincte, care se bucură de o mare popularitate în rândul maselor, se grupează anumite variante sau cicluri de povestiri. De pildă, în folclorul nostru sunt cunoscute ciclurile despre Păcală, despre Tândală, despre văduva frumoasă, despre femeia care în înțelegere cu bărbatul păcălește pe preot, pe dascăl, pe primar etc.

Snoava nu trebuie confundată nici cu anecdota, nici cu gluma, deși stă foarte aproape de acestea, diferențiindu-se de ele printr-un material de construcție mai accentuat tradițional folcloric. Astfel, în cuprinsul anecdotei se resimt de multe ori intervenții ale unor oameni de litere. În același timp, ea s-a răspândit și pe calea scrisului“.

De-ale lui Păcală. Snoave populare. Ediție îngrijită de V. Adăscăliței și P. Ursache. Prefață de P. Ursache. — Biblioteca pentru toți. — Editura pentru literatură, 1964. — P. XVIII

„Eroi tradiționali ai snoavelor și anecdotelor sunt Păcală, Tândală, Pepelea, Nastratin Hogea ș. a. Uneori o semnificație concretă are chiar și numele eroului. Păcală e hâtru, dibaci, ager la minte. Lui îi place să-și bată joc de boieri, popi, negustori. Când boierul îngâmfat își încearcă istețimea cu Păcală, rămâne întotdeauna păcălit“.

Schițe de folclor moldovenesc. — Ch.: Cartea Moldovenească, 1965. — P. 171

„Există totuși snoave în care în centrul atenției stă personajul pozitiv, dar acesta este de obicei figura care întruchipează istețimea populară menită să deçoace planurile impilatorilor de toate categoriile, pedepsind fără cruțare chiar exponenții claselor dominante din trecut. Aceștia sunt personificarea aspirației necurmăte a straturilor populare spre dreptate și echitate socială, întruchipate în Păcală (Pepelea) la noi, Giufa, în folclorul italian, Till Eulenspiegel, în cel german, Cioha în „O mie și una de nopți“ etc. În repertoriul nostru, figura lui Păcală (Pepelea) se vedește mai complexă, rezultată din suprapuneri și contaminări. El apare în unele snoave ca întruchipare a prostiei funciare care, după păreri unanime, fac parte din stratul cel mai arhaic, prezent și la popoarele primitive, unde eroul civilizator este în același timp și personaj bufon, manifestându-se în formele tipice ale neghiobiei, care în fapt se dovedește aparentă după atare viziune arhaică. La noi, Păcală uneori simulează prostia prin faptul că isprăvile săvârșite presupun o istețime subterană, trădată de împrejurarea că exploatează sensul propriu al unor exprimări figurate sau chiar cuvinte, numai cu intenția de a provoca râsetele cele mai nestăvilite. Prin extensiune, Păcală a pătruns și în unele variante ale basmelor despre dracul cel prost, contaminarea fiind prilejuită de îndemânarea lui exemplară în a păcăli, aici, pe zmeul (dracul) mai tare, dar mai slab de minte. În câteva snoave, Păcală e secundat de Tândală, aparent destinat a fi victima celui dintâi, în fapt un fel de *alter ego* al acestuia, păcălirea dovedindu-se reciprocă, iar colaborarea lor sporind sensibil eficiența istețimii de grad maxim. Incidental, Păcală (Ianoș, Ivan) este chiar răsplătit după modelul basmelor propriu-zise, ajungând succesorul prezumptiv al tronului împărătesc în atari variante din grupa mixtă a basmelor-snoavă“.

BÂRLEA, Ovidiu, *Snoava*. — Folclorul românesc. Momente și sinteze. I. — București: Minerva, 1981. — P. 235—236

„Declanșatoare de haz și voie bună sunt vorbele și faptele istețe ale lui Prâslea, Pepelea, Păcală, Tândală, Terinte, Toadere, precum și ale altor personaje foarte populare — toate simbolizând firi glumețe, în stare a râde de sine și de alții, dar având ca scop evidențierea situațiilor comice. Din punctul de vedere al viziunii populare, Păcală, Pepelea, Tândală sunt nume diferite ale unuia și aceluiași personaj creat de ingeniozitatea comică a poporului pentru a demasca slăbiciunile unor oameni și ale societății. Acest personaj poate fi numit și Arvinte, Dominte, un om, un moșneag, Nastratin (ca la popoarele

orientale), Petrea (ca la bulgari). Dintre diferitele forme de nume, însă, Păcală, este cea mai frecventă. Printr-un astfel de personaj poporul își exprimă atitudinea, în formă comică, față de felurite neajunsuri sociale. Când îl prezintă ca pe un sincer nepriceput, poporul biciuiește nepriceperea unora ca dânsul, iar când îl prezintă ca pe un fals nepriceput sau ca pe un isteț, poporul îi opune nepriceperii unora mai mari, cu mai multă putere, decât el. Judecând după textele adunate până acum, mai frecvent apare Păcală în postură de fals nepriceput — o face pe prostul pentru a divulga și mai convingător adevăratele prostii ale altora. Simularea prostiei apare ca o tactică de comportare specială a oamenilor deștepți, conștienți de superioritatea lor intelectuală în anumite medii sociale. „Așe socotesc eu cu firea me această proastă...” — se tânguie Neculce, afișându-și „prostia” firii înainte de a exprima o cugetare, de care e convins că e profundă și deșteaptă. Sunt bine cunoscute istoriei literare cazuri de simulare a nepriceperii de către Creangă — el, care a publicat și o snoavă despre Păcală în mască de om greu de cap, singur folosea această mască, fiind, după cum spune G. Călinescu, „printre oameni un Păcală statornic, care nu mai poate ieși din gesticulația tipică a rolului său simbolic”.

CIRIMPEI, V. Snoavele, anecdotele, glumele. Creația populară. Curs teoretic de folclor românesc din Basarabia, Transnistria și Bucovina. — Ch.: Știința, 1991. — P. 484—485

„În mentalitatea populară, comicul are o dublă valență: pe de o parte, el reprezintă o expresie mascată a istețimii și inteligenței omului simplu, pe de altă parte, un mod de satirizare a defectelor morale și a nedreptății sociale. Prima modalitate este specifică bogatului ciclu al snoavelor despre Păcală și Tândală. Sub aparența prostiei, eroul popular dezvăluie, prin faptele și atitudinile lui, mari calități morale, dar și o deosebită agerime a minții. Având ca personaje opuse lui Păcală figuri aparținând claselor dominante sau administrației satului în capitalism, snoavele din acest ciclu conțin și puternice elemente de satiră socială. Aceeași iscusință mascată a omului simplu o regăsim și în ciclul snoavelor despre dracul păcălit, în special de femeie, care cunosc o răspândire mai largă în folclorul european. Folcloriștii sunt, în general, de acord că aceste snoave au apărut spre sfârșitul evului mediu, atunci când teama omului de diavol a început să slăbească...”

POȘ, Mihai, RUXĂNDOIU, Pavel. Snoava. Folclor literar românesc. — București: Editura didactică și pedagogică, 1976. — P. 275

„Acest Trăsnea cu toate cele îi neam de-al lui Arvinte, Prâslea și Pepelea. Care-i din Albura și care-i din Negura o poate ști numai Păcală, Tândală și Terinte, fiindcă dânșii au fost și mai înainte... Iar acum să vă prezentăm câteva „tandemuri“ (tandemuri — cică de la Tanda, gemene cu Manda). De aici zicala, cum e Tanda, așa e și Manda. Și dacă Tanda-i rudă cu Tândală, atunci trebuia să fi existat și unul Mâdeală, văr de-al lui Manda, și altul Păcă, frate cu Păcală. Tot așa s-au pierdut și urmele lui Terchea-Berchea, cel care trăgea la aghioase, parcă era ucenicul lui Teleleu Tănase...

Dacă unele snoave-s de pe timpul lui Papură-vodă, cum ne mărturisește Vasile Alecsandri, care-i surprinde pe Păcală și Tândală încă de pe vremea când erau și miniștri la cabinetul gogonat al lui Papură-mpărat, atunci alte snoave cvasi-supra-arhi-amuzante sunt încă din vremea lui Pazvante. Unele-s cu barbă, altele — cu coadă...”

HADÂRCĂ, Ion. Povestea snoavei. Ace pentru cojoace. Glume, anecdote, snoave. Selecție, prelucrare-literar-științifică și comentarii de Victor Cîrîmpei. — Ch.: Literatura artistică, 1985. — P. 6—7

„Snoavele și taclalele despre Păcală și Tândală formează un adevărat epos comic, a cărui satiră, temperată totdeauna de umor, de haz și voie bună, țintește să dea în vileag efectele dezastruoase ale prostiei omenești. Păcală, de obicei, îmbracă masca omului greu de cap, a prostănacului, și aceasta îi dă putință să întindă capcane adevăraților negliobi, îngâmfați, nesocotiți și gură-cască. El iese totdeauna biruitor din ciocnirile ce le are cu frunțașii sau bogătașii satului, cu popi, boieri ș. a.“

COROBAN, V. Arma satirei. Pagini de satiră și umor moldovenesc. Alcătuitor I. Josul. — Ch.: Cartea Moldovenească, 1972. — P. 5

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Snoave și anecdote. Alcătuirea, articolul introductiv și comentariile de V. A. Cirimpei. — Ch.: „Știința“, 1979

Ace pentru cojoace. Glume, anecdote, snoave. Selecție, prelucrare literar-științifică și comentarii de Victor Cirimpei. — Ch.: „Literatura artistică“, 1985

Păcală și Tândală. Snoave populare. Alcătuire, îngrijire și prelucrare de A. Hropotinschi. — Ch.: „Literatura artistică“, 1977

Păcală și Tândală. Alcătuirea și îngrijirea de: G. Botezatu, N. Băieșu, A. Hropotinschi. Desene de Igor D. Vieru. — Ch.: „Lumina“, 1967

De-ale lui Păcală. Snoave populare. Ediție îngrijită de V. Adăscăliței și P. Ursache. Prefață de P. Ursache. — București; Editura pentru literatură, 1964

Păcală. Snoave populare și prelucrări. Antologie de Sabina Cornelia Stroescu. — București: Editura Minerva, 1975

Petre Dulfu. *Isprăvile lui Păcală*. — București, 1894

CUPRINS

Ciclul de snoave cu Păcală. A. Hropotinschi 5

POZNE DIN COPILĂRIE

Când era Păcală mic 10
De unde știai că nu-mi place plăcinta? 11

BAZACONII DIN JUNIE

Mârâiala cu mângâierea-n coadă 14
Căpățâni de măgari 16
Afurisită greblă 16
Plin de fumuri 18
Dispută filozofică 19
Măcar popă 20

NĂZDRĂVĂNII DIN ARMATĂ

Dai? Ai! 22
Scrisoarea lui Păcală 22
Între grade 23
Patru oameni și-un căprar 23
Ras-neras 24
Doi ofițeri se ceartă 24
Din ordin 24
Colonelul la cafenea 24
Colonelul la librărie 25
Tândală la recrutare 25
Poate n-am voie să-mi fac vânt?! 26
Sergentul grijuliu 26
Tot despre sergenți 26
Ura păcătosului... 26
La manevre 26
La bătălie 27
La pătălie 27

Să știi că m-a dat dezertor!	28
Numai ofițerii pot avea dureri de stomac	28

ȘOLTICĂRII FAMILIALE

Cofa cu aur	30
Fata cu pârtag	30
Biciul din cui	31
Păcală-cloșcă	32
Păcală după însurătoare	33
Căscatul	35
Răzbunarea	35
Nevasta și vaca	37
Femeia mai șireată decât dracul	37
Așternut sub cloșcă și sub car	42
Femeia îndărătnică	43
Soacra și moartea	44
Seamănă cu tată-său...	45
Nevasta cea isteță	45
La voi tot ca la noi	45

PĂCALĂ ȘI TÂNDALĂ

Unul spune ș-altul o drege	48
Frați de cruce	52
Lup împușcat în urechea dinainte	57
Popasul	58
„Îmi lipsește nu numai o doagă, ci și fundul!“	59
„Dacă-ți trebuie vreun bou, gândește-te la mine!“	62
Brutarul și brânzarul	62
Socoteala lui Păcală	63
Halea-palea, s-apuc valea	63
„Tu două pâini, eu două...“	64
Așteaptă să se moaie plugul	65
„Trebuia s-o vinzi când era caldă...“	65
„Tândală nu crede decât în ceea ce vede...“	66
Chior de-a binelea!	67
Gândeam că-i vineri!	68
De-i sfântă, sfântă să fie	68
Să vadă lumea!	69
Rasa popii	69
Tândală se însoară	70

Scărpinatul coastei	71
Lapte și smântână-n pălărie	71
Răbdarea lui Tândală	72
Ca de la un prieten	72
Mânia lui Tândală	73
Șase măgari	73
De la Crăciun la Paște	74
Cui cu cui	74
A luat-o Dumnezeu... ..	76
El crede	77
Testamentul lui Tândală	77
Anecdota lui Păcală	78

NEROZII DE PUS ÎN PASCĂ

Bucate ca la mama	80
Ia-ți mai bine un bărbat!	81
Acul în fân și plugul în căciulă	81
Cu-nsuratul	83
Fără rășchitor la casă	84
„Când oi dezlega eu sacul, ai să dai mata de dracul!“	85
Tândală gospodar	86

GOGOMĂNII DE-ALE CASEI

Fiică de-a lui Păcală	90
Caut nevoia de săpun să spăl salata	90
Și mare, și mică	91
Fata cea harnică	92
Porecele	92
Fata «grăbită»	93
Se culcă seara cu soare	93
Copiii și chiroștile	94
Feciorul lui Păcală	94

PĂCĂLISME

În cât timp se înconjură pământul	96
Păcăleala cârciumarilor	96
Perceptorul păcălit	97
„Ca să nu auză caii!“	97
Șpițerul păcălit	98
Doftorul și astronomul	99

Păcală cel isteț și Cuza-vodă	100
Vorbă prin semne	101
Am să fac ca tatăl meu	102
Obielele lui Păcală	103
Diavolul și Păcală	103
Șaua veche	104
Păcală și Moartea	105
Cojocul turcului	106
„Caii voștri și-au suflecat picioarele...”	107
Păcală și zarzării	107
Poftă de vorbă	108
Harabagiul și negustorii	109
Vizitiul, nouă popi, nouă protopopi și nouă boieri mari	111
Împăratul și Păcală	112
Contabilul bancherului	113
Sfatul lui Păcală	114
Păcală la ministru	114
Păcală la moară	115

PRAMATII ȘI OBRĂZNICII

Plăcinte mâncate cu sfadă	118
Bine ai știut a le face, da rău ai știut a le pune... ..	118
Fudulia cumătrului	120
Tândală în ospete	121
Doi cumătri	121
Tândală și plăcintele	122
Minunea restelui	122
Oaspete nepoftit	123
Păcală și farfuria cu pește	124
Soldatul Păcală și colțunașii	125
La fin și la nănaș	126
Colțunași boierești	126
Fă-ți dar pomană și cu mine!	127
Finul gros de obraz	128

AVARIȚII PÂCLIȘITE

Răzgândire	130
Pe cine nu-l lași să moară, nu te lasă să trăiești	130
Tot, tot, tot	131
Moartea zgârcitului	132

Zgârcitul	133
Mâncare de două copeici	133

TICĂLOȘII MANGOSITE

Vitejie	136
Cu-ndrăzneală și cu frică	136
La pădure	137
Voinicia fricosului	137

TRÂNDĂVELI TRĂSNITE

Leneșul la coasă	140
Povestea unui om leneș	141

BRAȘOAVE BEȚIVITE

Haide mai degrabă!	144
Un leac	144
Bețivul	145
Păcală și Tândală beți	145
Soarele ori luna?	145
Boala	146

BENGHIURI NEGHIOBEȘTI

Cum au măsurat adâncimea fântânii	148
Iar te-ai făcut cal?	148
Înțelepciunea orbului	149
Călare pe cal cu desagii pe spinare	149
Drobul de sare	150
Pește în copac și gard de cârnaț	151
Cârnațul	154
Cum dă târgul	154
Surdul și buzatul	155
Trei călători	155
La ultimul covrig	156

RENGHIURI COȚCĂREȘTI

Prețul curcanilor	158
Păcală și hoții	158
Terinte la furat linte	159
La furat ouă	159
Cei din coteț	160

Stai, măi!	160
Pentru un capăt de funie	160
Zece și cu Știrbul — unsprezece	160
Surcica nu sare departe de trunchi	161
O lecție de educație părintească	161
Păcală la prăsade	162
După ceapă la vecin	162

GOGONELE GOGONATE

Păcală avocat	164
Ucenic la cizmărie	165
Zidarul meșter	166
Croiturul	167
Dreptatea lui Păcală	168
„Jur că voi spune drept!“	168
Doi boi trag mai bine ca unul	169
Când se ceartă avocații	169
Păcală la avocat	170
Pungașul	170
Păcală-doctor	170
Păcală-filozof	170
Prețul palmei	171
Scârbă peste scârbă	172

PĂTĂRĂNII VÂNĂTOREȘTI

La vânat rațe	174
De mare bucurie	174
Tândală și iepurele	174
Bah! Și-n torbă	175
Vânătorul și vulpea	175
Vânătorul și lupul	176
La vânat lei	176
La vânătoare de iepuri	176
Puiul de buhoace	177
Friptură vânătorească	177
Carne de căprioară	178

GIUMBUȘLUCURI NEBISERICOASE

Am șase călușei	180
Cum cântă clopotele	180
Părintele și praznicele	180

Bucatele vinului	181
Popa cu cădelnița	183
Nu dă popa	183
Ce vrei, părinte?	183
Ad-o, Doamne!	184
Mi-ho-ho!	184
Măgarul popii	186
Popa și iapa	186
Purcelul și „sfintele daruri“	187
Las' să zică, numai eu să nu-ți dau	187
Mort-nemort	188
Nu mai e Paști	189
Socoteala popească	190
Lucrul dracului	191
Zis-a domnul!	191
Avem berechet	192
Păcală, degustător de vinuri	192
Ceasul părintelui	193
Hatâr pentru hatâr	194
Știu	195
Înrudire	195
Lume lacomă	196
Visul cel frumos	196
„Ține, sfinția ta, dobitocul afurisit“	198
„O ștersei și mă fripsei“	198
Dacă-i tărcat, nu-i păcat!	199
Argatul popii	201
Călugării necurați	202
Bocetul femeii și cântecul popii	204
Canon supărător	205
Popa Cărăbuș	206
Băiatul leneș și fata harnică	208
Popa și buhaiul boierului	210
Cine se supără i se taie nasul și o ureche!	212
Popa în «rai»	222
Ciobanul și popa	224
Ciobanul-popă	224
Dascălul și slănina	225
Cu lucru de furat nu ajungi departe	227
Iertarea păcatelor	228

Vițica săracului și viței popii	229
Popa în iad	230
Tocmirea cununiei	231
Cununia țiganului	232
Înmormântare cu bucluc	234
Haine popești pentru măgarul țiganilor	234
Mahomed-Paisie și cucuș-fasolă	235
Niazi-Ilie și găină-rădăcină	236
Rămâi, Gheronte, că Gheorghe se duce	238
Minunea de la fântână	238
Laptele din altar	239
Pe dealul Lozovei	240
Hâtria popii	241
Alungarea necuratului	241
Drumețul și răstignirea	242
Citirea scripturii și colacii	242
Mersi	243
La drum	243
Colacul popii	244
Cum cântă popa la mort	244
Rugă la sfântul Pintilei-de-Vară	244
Cât costă sfântul	245
Preotul la spaimă	245
Scârba popii și bucuria țiganului	245
Sfinții	248
Așa mi-ai spus... ..	248
Minte de la mănăstire	249

TOANE BOIEREȘTI

Păcălitorul uitat acasă	252
Boieru-i tot boier	253
Hram să fie!	253
Iarmaroc boieresc	254
Sfaturi	255
Frunză verde porumbrică, de boier n-am nici o frică	255
Beleaua dracului!	258
Bucuria slugilor	259
Fratele soarelui și fratele sacului	259
Păcală și bobocul	260
Ziua mare... ..	261

Cinstea lui Păcală	262
Trei năzdrăvănii	262
Baba-mireasă și cucoana somnoroasă	269
Coșul cu raci	270
Bucătarul și boierul	270
Boierul descântat de babă	271
Barba boierului	272
Îl bărbierește gratis	273
Boierul păcălit de argat	273
Câștigul de o mie de galbeni	274
La boier la prășit	274
Păcală și boierul la judecată	275
„Dacă n-ar fi murit, l-aș ierta...”	277
Căruța boierului	277
Oile boierului	278
Mâncarea boierului	278
La masă cu boierul	278
Cum îi și prostul	279
Ca la iarmaroc	279
Greutatea de pe doi măgari	280
Oaia care mănâncă lupi	280
Boierul și argații	281
Cum câinele boierului a mâncat pădurețe	282
„Caut un boț de aur”	283
Deșteptăciunea stăpânului	283
„Să nu faci treaba pe jumătate!”	284
Păcală în satul lui	284
Păcală și boierul	299

VORBE DE DUH ȘI DE NĂDUH

Să fiu al dracului dacă te-oi mai sluji	302
Stâlpul țării	302
Focul în pivniță	302
De la moară	303
Primarul care spune drept	303
Jalba	303
Primarul și boul	303
De nu găsec porc, te duc pe dumneata	303
Testamentul avocatului Păcală	304
Între cer și-ntră pământ al dracului oameni mai sunt!	304

Păcală și jintița	304
Să mă izbăvești de cel viclean	305
Bună dimineața și mai mult... nimic!	305
Capra din pădure	306

VORBĂ-NTOARSĂ

Măgarul zbeară de bucurie	308
De la văi la munte	308
Cioban nou	308
Vorbă degeaba	309
Capre, mai puține decât oi	309
Părinte roată...	310
Ce-i bine de știut?	310
Vorba întoarsă	310
Unde dai...	311
Câini răi	311
Capăt de popă	311
Măța lui Păcală	312
Vin la masă	312
Păcală turc	312
Iapa cea care-a pierit	313
Câinele și calul	313
Fiu de-al lui Păcală	314

PEPELEA ȘI ALȚI NEFÂRTAȚI

Pepelea	316
Cuiul lui Pepelea	320
Nichita	321
Bacșiș lui Vodă	322
Țiganul de vorbă cu boierul	323
Cămașa fericitului	324
Referințe istorico-literare	325
Bibliografie selectivă	333

